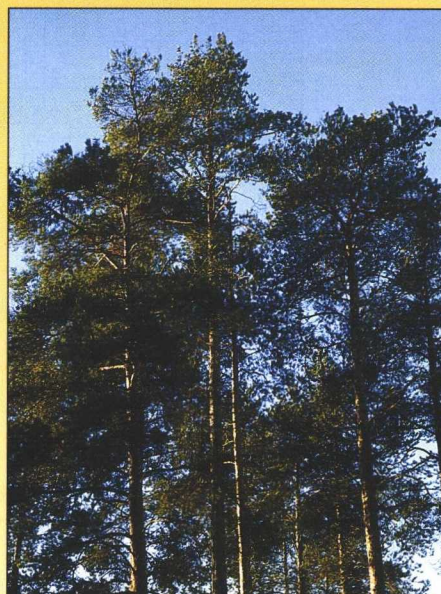
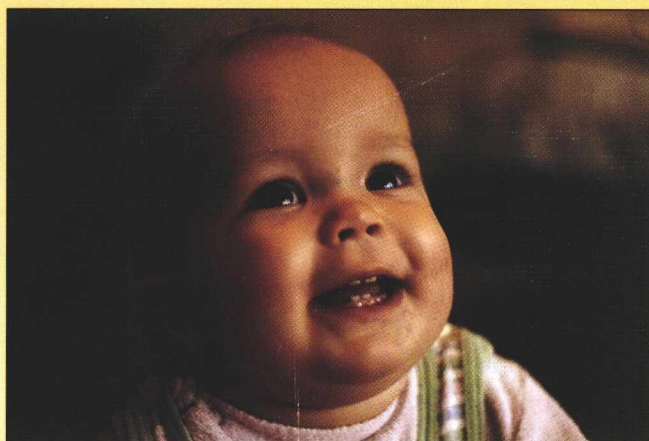
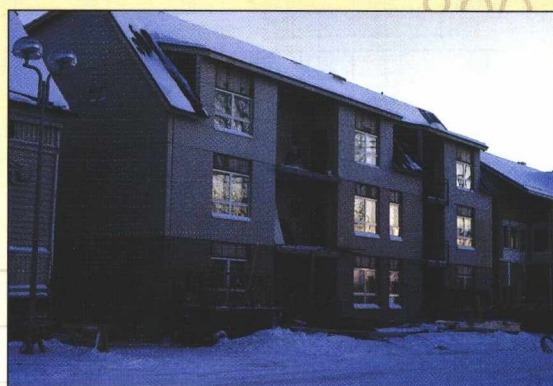
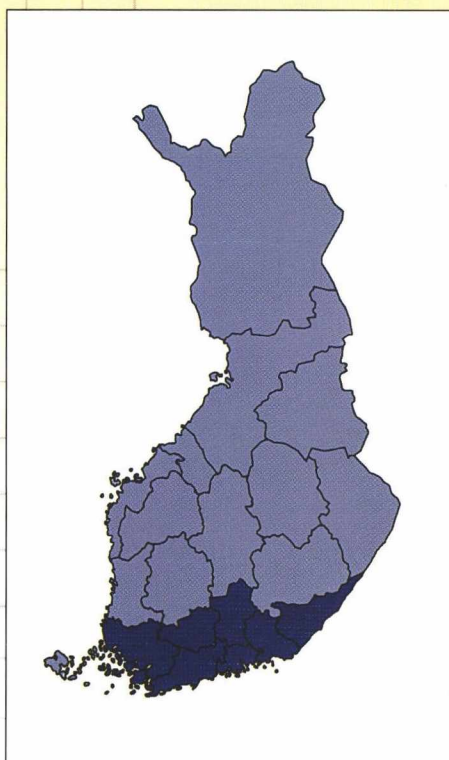

Etelä-Suomen katsaus 1998

1600
1400
1200
1100
1000
900

Tilastokeskus

Etelä-Suomen katsaus

Tiedustelut:

Esko Syrjäkari (08) 537 2045
Leena Jäntti (08) 537 2046
Sirkku Hiltunen (08) 537 2046

Kansi: Mervi Heusala, Tatsi Oy
Kannen kuvat: Leena Jäntti

ISSN 1239-7474
ISBN 951-727-520-X

© 1998 Tilastokeskus

Tietoja lainattaessa lähteenä on mainittava Tilastokeskus.

Multiprint, Oulu 1998

ALKUSANAT

Etelä-Suomen katsaus 1998 on yksi kuudesta Tilastokeskuksen tuottamasta aluekatsausjulkaisusta. Muut vastaavalla tietosisällöllä ja esitystavalla toteutetut julkaisut ovat Pohjois-Suomen, Itä-Suomen ja Länsi-Suomen katsaukset sekä koko maata tarkastelevat Seutukunta- ja maakuntakatsaus sekä Kuntakatsaus. Katsausjulkaisujen aluerajaukset ovat hieman muuttuneet edellisestä vuodesta. Etelä-Suomen katsauksen tarkastelualueeseen kuuluu nyt Etelä-Suomen läänin (Etelä-Karjalan, Kymenlaakson, Itä-Uudenmaan, Uudenmaan, Kanta-Hämeen ja Päijät-Hämeen maakunnat) lisäksi myös Varsinais-Suomen maakunta, joka on mukana myös Länsi-Suomen katsauksessa.

Katsauksen tavoitteena on antaa alueellista tietoa Etelä-Suomesta, sen maakunnista, seutukunnista sekä kunnista ja niiden keskinäisistä eroavaisuuksista. Tiedot esitetään visuaalisesti joko kuntapohjaisina teemakarttoina tai diagrammeina. Tietolähteinä on käytetty runsaasti muitakin kuin Tilastokeskuksen tuottamia tilastoja.

Katsauksen tietosisältö on pyritty pitämään kutakuinkin samanlaisena edellisten julkaisujen kanssa, jotta ajallinen vertailtavuus säilyisi. Tämänvuotisessa katsauksessa tästä tavoitteesta on jouduttu jossain määrin tinkimään kuntien taloutta kuvaavassa osassa. Vuoden 1997 alussa otettiin kunnissa käyttöön uusi kirjanpitojärjestelmä, jossa soveltuvin osin noudatetaan kirjanpitolakia. Myös opetustoimen valtionosuusjärjestelmä muuttui samana vuonna. Näistä muutoksista johtuen kuntien taloutta kuvaavat tunnusluvut eivät ole vertailukelpoisia vuoden 1996 ja sitä aikaisemmissa tilastoissa julkaistujen tunnuslukujen kanssa.

Katsauksen kuvat tuotetaan myös värillisinä kalvoina. Koska tietosisältöä päivitetään jatkuvasti, on kalvokokoelma aina ajantasainen. Kalvoja voi tilata Tilastokeskuksen aluepalvelutoimistoista. Myös kuvien pohjana olevat tilastoaineistot ovat erikseen hankittavissa.

Etelä-Suomen katsaus 1998 on tehty Tilastokeskuksen Oulun aluepalvelussa. Sen toteutuksesta ovat vastanneet suunnittelijat Leena Jäntti ja Sirkku Hiltunen.

Oulussa, joulukuussa 1998

Esko Syrjäkari
aluepäällikkö

SISÄLLYSLUETTELO

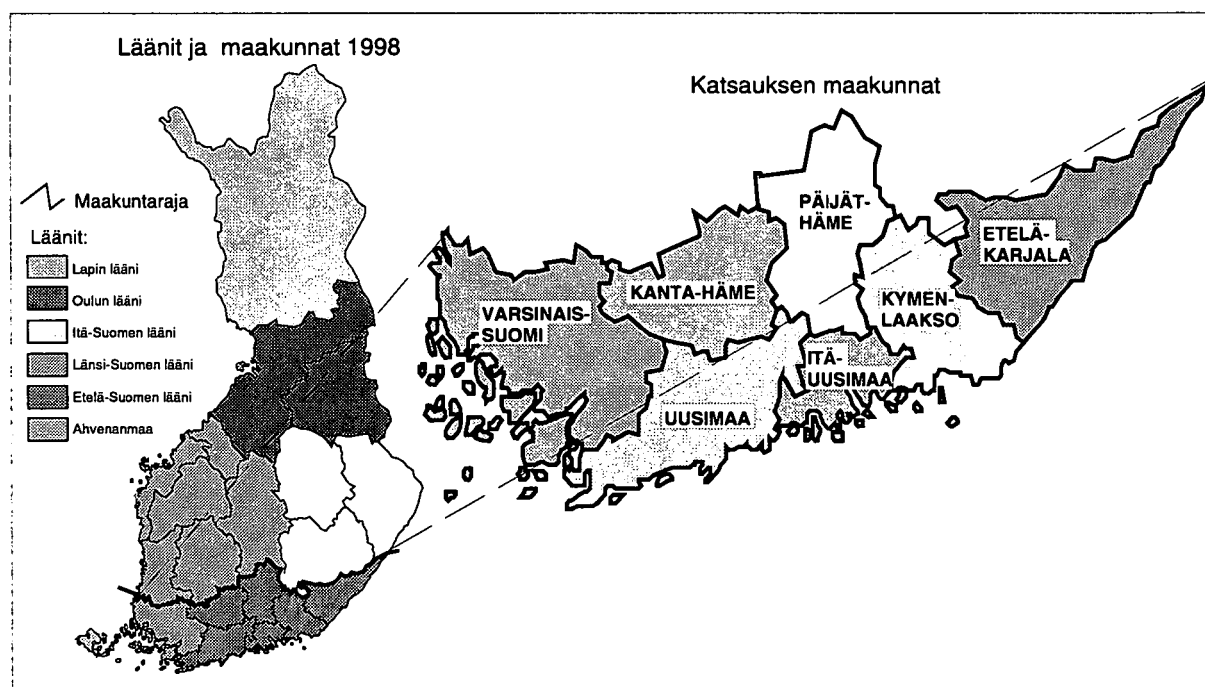
	SIVU
ETELÄ-SUOMI.....	7
VÄESTÖ.....	13
ELINKEINOELÄMÄ.....	36
Yritysten toimipaikat.....	36
Elinkeinorakenne.....	40
Alkutuotanto.....	43
Jalostus.....	47
Palvelut.....	53
Konkurssit.....	53
Matkailu.....	56
Tulonsaajien tulot.....	59
Bruttokansantuote.....	59
TYÖLLISYYS JA TYÖTTÖMYYS.....	65
KOULUTUS.....	73
TERVEYS- JA SOSIAALIPALVELUT.....	79
RAKENTAMINEN JA ASUMINEN.....	89
LIIKENNE.....	94
ENERGIATALOUS.....	98
YMPÄRISTÖN TILA.....	102
KUNNALLISTALOUS.....	106
ALUEPOLITIikka.....	120
LÄÄNIT.....	122
<i>KÄYTETYT KÄSITTEET JA LYHENTEET</i>	129
KUVALUETTELO.....	131

ETELÄ-SUOMI

Valtion aluejakoa uudistettiin huomattavasti vuonna 1997. Tällöin läänien määrää vähennettiin kuuteen. Valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaan maakuntajako otettiin valtion aluehallintoviranomaisten aluejakojen pohjaksi.

Uusia läänejä on käsitelty tarkemmin tämän julkaisun viimeisessä kappaleessa.

Tässä julkaisussa Etelä-Suomella tarkoitetaan aluetta, joka käsittää *Etelä-Suomen läänin* lisäksi Länsi-Suomen läänistä *Varsinais-Suomen maakunnan*. Etelä-Suomen lääni muodostuu Uudenmaan, Itä-Uudenmaan, Kanta-Hämeen (entiseltä nimeltään Häme), Päijät-Hämeen, Kymenlaakson ja Etelä-Karjalan maakunnista. Etelä-Suomen alueelle sijoittuu yhteensä 21 seutukuntaa ja 145 kuntaa.

Kuva 1. Läänit ja maakunnat 1998.

Euroopan Unionin hierarkisessa NUTS (Nomenclature of Territorial Units for Statistics) -alueluokitusjärjestelmässä Suomi on jaettu ylimmällä eli NUTS 1 -tasolla Manner-Suomeen ja Ahvenanmaahan, seuraavilla tasoilla kuuteen suuralueeseen (NUTS 2) ja 20 maakuntaan (NUTS 3). Koko Euroopan Unionin alueella on NUTS 2 -alueita yhteensä noin 200 ja NUTS 3 -alueita noin 1 150. Edellisten lisäksi seutukunnat ja kunnat muodostavat omat tasonsa (NUTS 4 ja NUTS 5). Tässä julkaisussa tarkastellut maakunnat Uuttamaata ja Itä-Uuttamaata lukuun ottamatta kuuluvat NUTS 2 -tasolla Etelä-Suomen suuralueeseen. Uusimaa ja Itä-Uusimaa muodostavat Uudenmaan suuralueen.

Maakunnat

Uudenmaan maakuntaan kuuluu 24 kuntaa, joista puolet on kaupunkeja. Väestöltään pienimmät kunnat ovat Sammatti ja Karjalohja. Väkirikkain on maan pääkaupunki Helsinki. Yhteensä maakunnassa asui vuoden 1997 lopussa 1 257 702 asukasta eli lähes neljännes suomalaisista. Maakunnan maapinta-ala on 6 366 km² ja väestötiheys 197.6 asukasta/km².

Itä-Uudenmaan maakuntaan kuuluu 10 kuntaa, joista Porvoo ja Loviisa ovat kaupunkeja. Väestöltään suurin on Porvoo ja pienimpiä ovat Liljendalin ja Pukkilan kunnat. Vuonna 1997 Etelä-Suomen pienimmässä maakunnassa asui yhteensä 87 287 henkeä. Maakunnan maapinta-ala on 2 747 km² ja asukastiheys 31.8 asukasta neliökilometrillä.

Varsinais-Suomen maakuntaan kuuluu 56 kuntaa, joista väestöltään suurin on Länsi-Suomen läänin pääkaupunki Turku ja pienimpiä Iniö, Velkua, Houtskari ja Särkisalo. Yhteensä maakunnassa asui vuoden 1997 lopussa 439 973 asukasta eli 8.5 % suomalaisista. Maakunnan maapinta-ala on 10 625 km² ja väestötiheys 41.4 asukasta/km². Kunnista 11 on kaupunkeja.

Kanta-Hämeen maakuntaan kuuluu 16 kuntaa, joista väestömäärällä mitattuna suurin on Etelä-Suomen läänin pääkaupunki Hämeenlinna ja pienin Tuulos. Pinta-alaa maakunnalla on 5 204 km². Väestömäärä oli vuoden 1997 lopussa 165 026, joten asukastiheys on 31.7 asukasta neliökilometrillä. Kunnista kolme on kuntamuodoltaan kaupunkeja.

Päijät-Hämeen maakunnan väestömäärä oli vuoden 1997 lopussa 197 710 ja pinta-ala 5 133 km². Maakuntaan kuuluu 12 kuntaa, joista Lahti on väestöltään suurin ja Artjärven kunta pienin. Kunnista kolme on kaupunkeja. Asukastiheys maakunnassa on 38.5 asukasta/km².

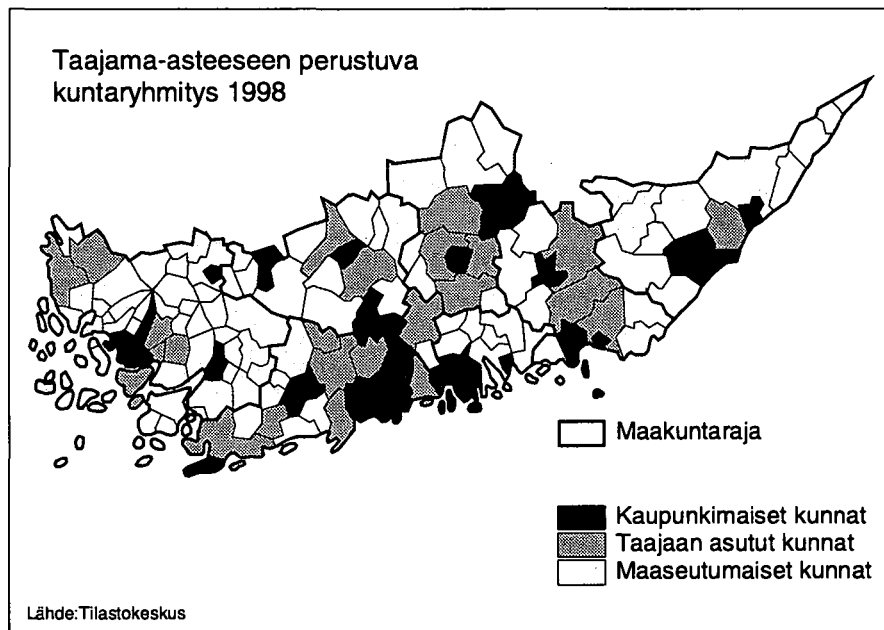
Kymenlaakson maakunnan väestömäärä oli vuoden 1997 lopussa 190 570 ja pinta-ala 5 106 km². Väestötiheys on näin 37.3 asukasta neliökilometrillä. Maakuntaan kuuluu 13 kuntaa, joista viisi on kaupunkeja. Väestömäärällä mitattuna Kotkan kaupunki on suurin ja Jaalan kunta pienin.

Etelä-Karjalan maakunnan pinta-ala on 5 674 km² ja väkimäärä oli vuoden 1997 lopussa 138 852 asukasta. Väestötiheys on siten tarkastelualueen matalin, 24.5 asukasta neliökilometrillä. Alueella sijaitsee kaksi kaupunkia, Imatra ja Lappeenranta, joista Lappeenranta on väkimäärältään alueen suurin. Pienimpiä kuntia ovat Uukuniemi ja Suomenniemi. Kuntia on yhteensä neljätoista.

Kunnat

Vuonna 1998 Suomessa on 452 kuntaa. Maan pääkaupunki Helsinki on väkiluvultaan suurin (539 363 asukasta 31.12.1997) ja Ahvenanmaalla sijaitseva Sottunga maan pienin kunta (131 as.). Etelä-Suomen alueen 145 kunnasta asukasluvulla mitattuna pienin on Varsinais-Suomessa sijaitseva Iniön kunta (240 as.). Kaupunkeja Etelä-Suomessa on 38. Pinta-alaltaan Etelä-Suomen kunnista suurin on Ruokolahti ja pienin Kauniainen.

Taajamaväestön osuuteen ja suurimman taajaman väkilukuun perustuvan Tilastokeskuksen kuntaluokituksen mukaan vuonna 1998 kaupunkimaisia kuntia oli tarkastelualueella 29, taajaan asuttuja 24 ja maaseutumaisia 92. Kaupungeista Karjaa, Karkkila, Tammisaari, Laitila, Paimio, Parainen, Uusikaupunki, Anjalankoski ja Orimattila lasketaan kuuluvaksi taajaan asuttuihin kuntiin. Someron kaupunki luetaan maaseutumaisiin kuntiin. Toisaalta yksi muu kuin kaupunkikunta (Tuusula) on kuntaluokituksen mukaisesti kaupunkimainen.

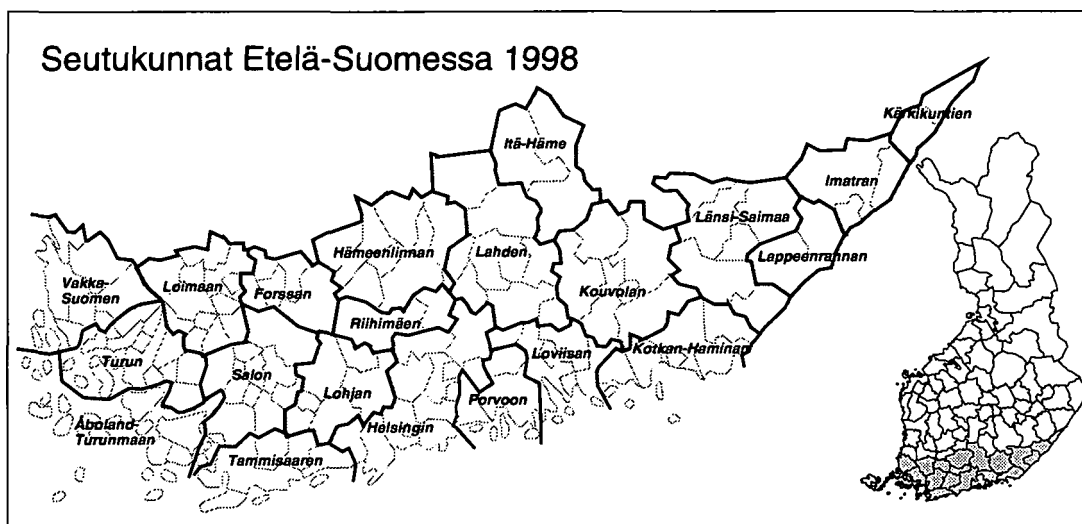
Kuva 3. Taajama-asteeseen perustuva kuntaryhmitys 1998.

Seutukunnat

Seutukunnat ovat kahden tai useamman kunnan muodostamia kuntaryhmiä. Sisäasiainministeriö on määritellyt seutukunnat aluepoliittisen tukialuejaon perusalueiksi. Seutukuntien muodostamisen kriteerinä käytettiin kuntien välistä yhteistyötä ja työssäkäyntiä.

Suomen kaikkiaan 85 seutukunnasta 21 sijaitsee tämän katsauksen tarkastelualueella. Varsinais-Suomessa seutukuntia on viisi ja Etelä-Karjalassa neljä. Uudellamaalla ja Kanta-Hämeessä seutukuntia on kummassakin kolme, Itä-Uudellamaalla, Päijät-Hämeessä ja Kymenlaaksossa kaksi. Kuntien lukumäärä seutukunnissa vaihtelee Etelä-Suomessa kahdesta Turun seutukunnan peräti seitsemääntoista kuntaan.

Lisätietoja Suomen seutukunnista ja niiden välisistä eroista löytyy vuosittain ilmestyvästä ja vastaavalla tavalla toteutetusta Seutukunta- ja maakuntakatsaus -julkaisusta.

Kuva 4. Seutukunnat Etelä-Suomessa 1998.

Taulukko 1. Perustietoja Etelä-Suomen kuntien väestöstä.

	Väkiluku 31.12.1997	Väestön- muutos 1997 (%)	Väestö- ennuste v.2020	0-14- vuotiaat 1997 (%)	15-64- vuotiaat 1997 (%)	Yli 64- vuotiaat 1997 (%)	Työttömyys- aste elokuu 1998
Uusimaa:							
Espoo	200834	2,3	234819	21	70	6	9,1
Hanko	10419	-1,9	9000	17	68	15	12,1
Helsinki	539363	1,4	611361	16	71	14	13,3
Hyvinkää	41685	0,7	43179	19	67	13	13,8
Inkoo	4850	0,8	4929	20	63	16	10,2
Järvenpää	34768	1,0	39683	23	69	8	11,3
Karjaa	8736	-0,2	8316	19	63	19	13,2
Karjalohja	1398	0,7	1556	19	59	21	13,1
Kärkkilä	8591	0,4	7568	19	63	18	13,5
Kauniainen	8515	0,6	9999	21	67	13	6,4
Kerava	29830	1,0	32818	21	71	6	8,5
Kirkkonummi	28293	1,6	32135	23	70	7	10,7
Lohja	34172	0,5	35723	20	68	12	10,6
Mäntsälä	15837	0,9	17496	23	65	12	10,4
Nummi-Pusula	5834	0,5	6426	20	62	18	12,4
Nummijärvi	30880	1,8	34275	24	67	9	7,5
Pohja	4912	-1,1	4000	18	63	20	11,9
Pomainen	3861	1,8	4736	27	62	10	8,7
Sammatti	1209	-0,9	1141	19	62	19	10,0
Siuntio	4524	1,0	5566	21	68	11	7,9
Tammisaari	14734	-0,2	14740	19	63	19	10,1
Tuusula	29957	2,1	32543	23	69	8	8,8
Vantaa	171297	1,5	194711	21	71	8	11,1
Vihri	23203	0,9	25429	23	67	10	8,0
Varsinais-Suomi:							
Alastaro	3201	-1,2	3057	17	60	23	12,2
Askainen	921	2,0	1090	17	63	19	12,1
Aura	3293	0,4	4059	22	65	13	10,2
Dragsfjärd	3670	-2,5	3278	14	61	25	10,5
Halikko	8703	0,1	9023	19	66	15	9,4
Houtskär	709	-0,1	648	14	61	26	11,7
Injöv	240	-3,6	261	10	65	25	6,4
Kaarina	19309	0,8	20827	21	69	10	11,4
Karainen	2391	-1,6	2351	22	58	21	8,1
Kemiö	3335	-1,1	2958	19	57	24	8,5
Kikka	1932	-0,4	1899	16	61	23	10,3
Kisko	2001	0,4	2054	16	59	25	11,0
Korppoo	1040	-2,9	1071	20	61	20	9,6
Koski Tl	2633	-0,6	2224	16	62	22	9,1
Kustavi	1034	-2,2	871	15	59	26	9,0
Kuusjoki	1802	-1,0	1823	18	63	20	8,8
Laitila	6933	-0,7	7875	18	66	16	9,8
Lemu	1413	0,1	1864	22	58	10	8,1
Lieto	13138	1,7	13594	22	67	11	6,4
Loimaa	7089	-0,4	6765	17	63	21	13,1
Loimaan kunta	6285	-0,1	5605	19	62	19	9,9
Marttila	2168	0,2	2078	17	62	21	9,2
Masku	5156	1,2	5883	22	68	9	8,9
Mellilä	1276	-3,3	1396	18	59	23	11,5
Merimasku	1324	2,1	1649	23	64	12	6,7
Mietoinen	1702	-0,8	1833	21	63	16	9,6
Muurta	1418	-1,6	1621	19	63	17	7,2
Mynämäki	6111	-0,2	5765	19	63	18	11,2
Naantali	12769	0,9	15408	20	68	12	11,3
Nauvo	1419	-1,9	1537	17	63	20	7,6
Nousiainen	4108	0,5	4318	22	65	13	9,2
Orpää	1329	-1,3	1221	15	62	23	9,7
Paimio	9705	-0,4	9468	21	66	13	6,1
Parainen	12094	0,5	11227	19	64	17	9,7
Pertteli	6261	-0,9	5796	17	63	20	10,0
Pertteli	3654	-0,8	3963	20	65	15	7,6
Piikkiö	6367	-0,6	6641	21	65	14	10,4
Pyhäranta	2353	-0,4	2145	19	66	15	11,8
Pöytyä	3757	-0,7	4316	20	61	19	9,9
Raisio	22854	2,0	25003	20	69	11	13,3
Rusko	3120	0,5	3637	22	67	11	10,3
Rymättylä	1925	0,4	2105	18	63	19	8,3
Salo	23561	2,2	25967	17	67	16	10,0
Sauvo	2822	-0,7	2836	20	61	19	6,9
Somero	9815	-0,6	9518	17	62	21	9,2
Suomusjärvi	1331	-0,6	1421	16	60	24	10,8
Särkisalo	780	-2,0	759	14	56	30	8,7
Taivassalo	1849	-0,9	1681	18	60	23	10,1
Tarvasjoki	1914	0,2	1937	20	61	19	8,6
Turku	168772	1,1	180574	15	68	17	19,0
Uusikaupunki	17552	-0,5	15652	18	68	14	14,9
Vahto	1780	0,6	1936	24	65	10	9,5
Vehmaa	2556	2,3	2152	18	59	23	12,0
Velkua	251	6,4	293	23	61	16	12,5
Västanfjärd	831	-1,2	626	17	58	25	6,5
Yläne	2216	-1,8	1872	16	60	24	10,3

	Väkiluku 31.12.1997	Väestön- muutos 1997 (%)	Väestö- ennuste v.2020	0-14- vuotiaat 1997 (%)	15-64- vuotiaat 1997 (%)	Yli 64 vuotiaat 1997 (%)	Työttömyys- aste elokuu 1998
Kanta-Häme:							
Föresa	19124	-1,1	18514	16	67	17	17,0
Hattula	9087	-0,3	9562	20	66	14	11,6
Hauho	4029	0,2	3950	16	60	23	19,2
Hausjärvi	8154	0,3	8614	21	64	15	12,3
Humpplila	2596	2,3	2648	16	64	20	11,3
Hämeenlinna	45380	0,5	47870	18	66	17	16,0
Janakka	15361	0,2	15534	19	65	16	12,5
Jokioinen	5755	0,9	6075	21	64	15	11,5
Kälviö	3380	0,6	3126	18	62	20	19,3
Lammi	5715	-0,4	4884	17	61	21	11,8
Loppi	7533	0,4	7634	20	63	17	12,3
Renko	2333	-0,3	2196	18	65	18	15,9
Riihimäki	25975	0,3	27349	18	66	15	14,7
Tammela	6239	0,2	6517	19	61	20	11,2
Tuusula	1566	-0,1	1544	18	62	21	19,6
Ypäjä	2779	-0,3	2596	18	61	21	14,0
Päijät-Häme:							
Artjärvi	1679	1,4	1692	17	60	22	12,1
Asikkala	8694	-0,4	8636	18	65	18	13,7
Hartola	3974	-1,7	3444	17	61	22	19,9
Heinola	21713	-0,7	21793	17	67	16	17,7
Höllölä	20213	0,2	20836	22	66	10	13,4
Hämeenkoski	2266	-1,6	2357	20	61	19	12,0
Kärkölä	5141	1,2	5199	20	64	16	13,3
Lahti	95854	0,4	99217	17	68	15	20,4
Nastola	14782	0,1	14066	20	69	11	17,3
Orimattila	14162	0,2	14007	20	63	16	13,5
Padasjoki	4072	-0,5	3398	17	61	21	14,1
Sysmä	5160	-1,2	4547	16	60	23	14,3
Kymenlaakso:							
Ärjänkoski	18077	0,9	16354	18	65	18	13,8
Elimäki	8576	-0,1	8236	20	64	16	12,3
Hamina	9899	0,3	9615	15	66	19	17,0
Iitti	7628	-0,8	7246	18	64	19	13,6
Jaala	2022	0,5	2372	17	60	22	16,3
Kotka	55769	-0,4	53097	16	66	18	18,4
Kouvola	31884	-0,3	31737	16	66	16	17,9
Kuusankoski	21156	-0,9	19931	17	66	16	15,8
Miehikkälä	2645	0,6	2013	16	60	25	11,1
Pyhtää	5415	0,4	4914	19	64	17	13,4
Välkylä	11234	0,9	11516	20	66	14	12,4
Vehkalahti	12296	-0,2	12103	18	66	16	12,6
Virolahti	3970	-0,8	3520	16	61	23	11,0
Etelä-Karjala:							
Imatra	31508	0,8	26991	16	67	17	19,0
Joutseno	11423	-0,8	10348	18	67	15	16,3
Lappeenranta	57196	0,5	59565	17	68	15	18,1
Lemi	3136	0,6	3057	19	63	17	13,7
Luumäki	5461	0,7	4900	17	61	22	13,4
Parikkala	4790	-1,4	3715	15	61	23	20,2
Rautjärvi	4947	-1,8	4301	16	64	20	14,2
Ruokolahti	6374	0,5	5878	17	64	20	15,5
Saari	1634	2,0	1096	16	61	24	18,8
Savitaipale	4488	-1,2	3718	17	60	23	15,5
Suomenniemi	908	0,7	815	13	61	26	14,6
Taipalsaari	4784	0,1	5349	22	65	13	13,6
Uukuniemi	695	-1,3	511	17	58	25	18,7
Ylämaa	1608	-1,0	1294	15	62	23	10,6
Itä-Uusimaa:							
Askola	4288	0,1	4536	22	65	13	10,2
Lapinjärvi	3090	-0,5	3164	17	61	22	12,4
Liijedal	1483	2,0	1191	20	59	21	9,4
Loviisa	7679	-0,4	6854	15	66	19	14,9
Myrskylä	2011	-0,5	1720	20	60	20	13,4
Pernaja	3804	0,7	4143	20	61	19	13,1
Porvoo	43791	0,3	47366	20	67	13	11,7
Pukkila	1877	1,8	1928	22	62	16	12,2
Ruotsinpyhtää	3109	3,4	2834	18	63	19	12,4
Sipoo	16145	2,2	17894	22	66	12	7,3

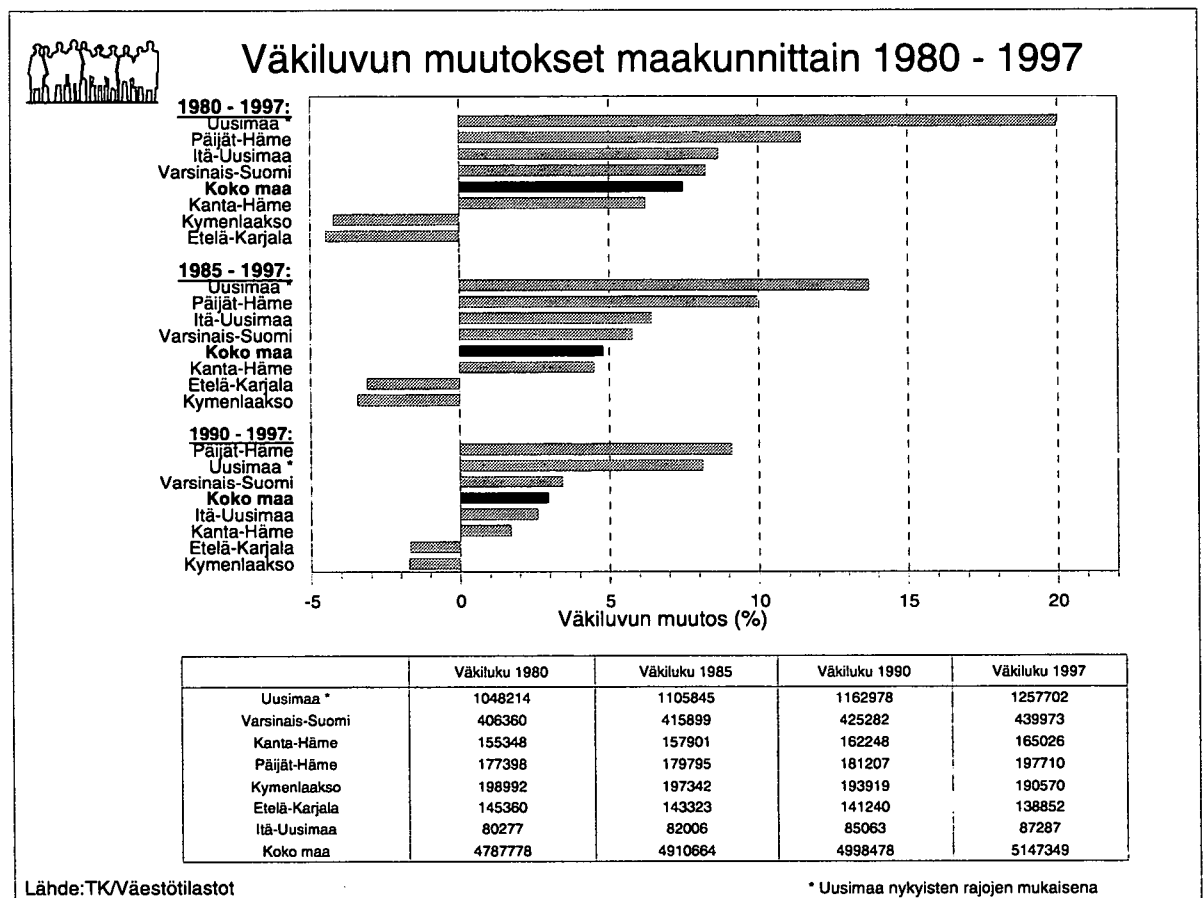
VÄESTÖ

Etelä-Suomen katsauksen käsittävällä alueella asui vuoden 1997 lopussa yhteensä 2 477 120 henkeä eli noin 48 % koko maan väestöstä. Uudellamaalla asui 1 257 702 henkeä. Itä-Uudenmaan asukasluku oli 87 287, ja Varsinais-Suomen 439 973. Kanta-Hämeessä asukkaita oli 165 026, Päijät-Hämeessä 197 710, Kymenlaaksossa 190 570 ja Etelä-Karjalassa 138 852. Koko Suomen suurin kaupunki on pääkaupunki Helsinki, jossa asukkaita oli vuoden 1997 lopussa 539 363. Helsingissä on siten enemmän asukkaita kuin Etelä-Suomen 113 väkimäärältään pienimmässä kunnassa yhteensä. Väkiluvultaan Itä-Uudenmaan suurin kaupunki on Porvoo. Varsinais-Suomen suurin kaupunki on Turku. Kanta-Hämeessä suurin väkimäärä on Hämeenlinnassa ja Päijät-Hämeessä Lahdessa. Kymenlaakson kunnista väkirikkain on Kotka ja Etelä-Karjalan kunnista Lappeenranta. Väkiluvultaan tarkastelualueen pienimmät kunnat (alle 600 asukasta) ovat Varsinais-Suomen Iniö ja Velkua sekä Etelä-Karjalan Uukuniemi.

Väestömuutokset

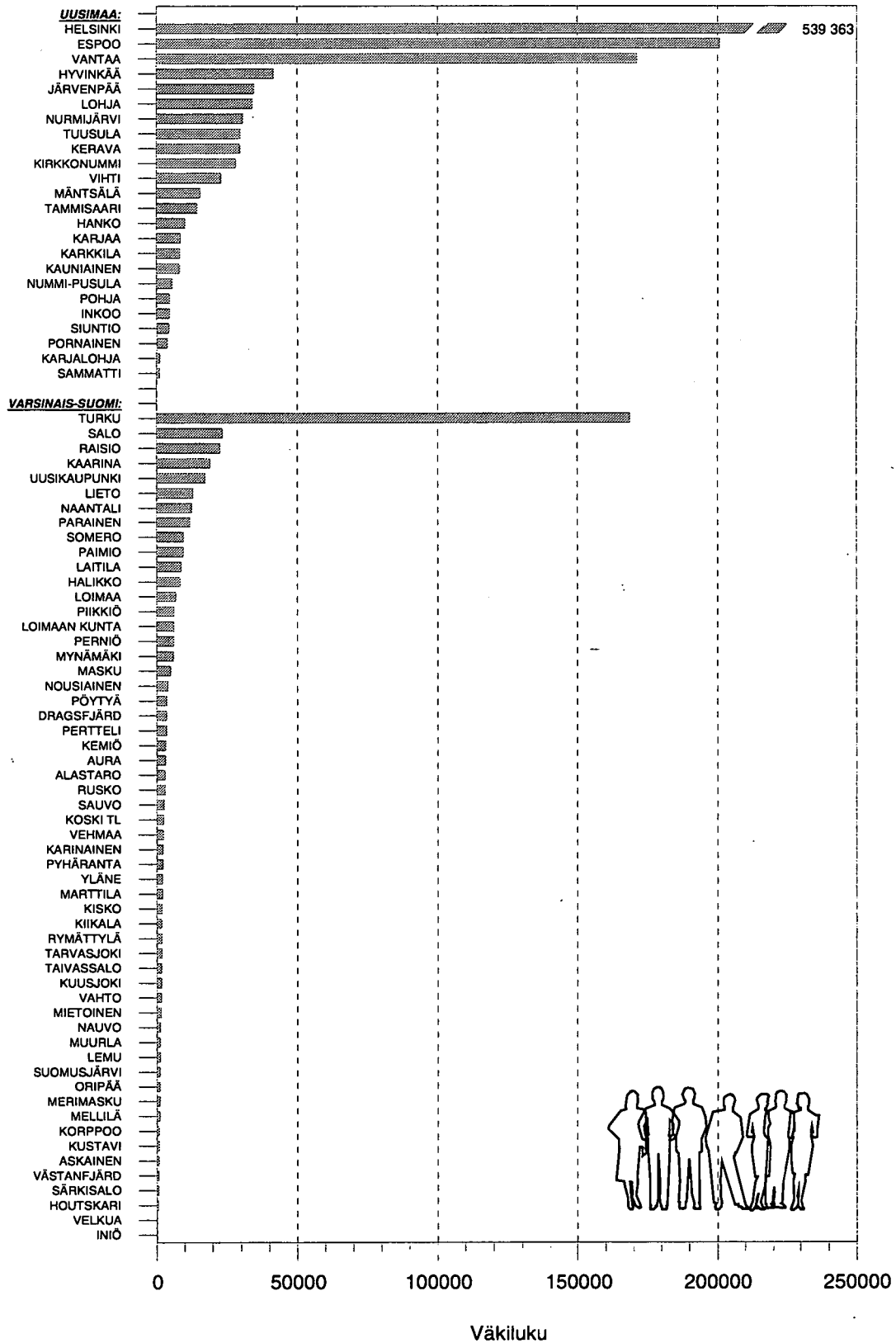
Uudenmaan väkiluku on kasvanut vuosien 1980 ja 1997 välillä viidenneksellä, mikä on selvästi enemmän kuin väkiluvun kasvu koko maassa keskimäärin. Kymenlaaksossa ja Etelä-Karjalassa vastaavalla ajanjaksolla väkimäärä on vähentynyt. 1990-luvulla väestönkasvu on ollut Päijät-Hämeessä hieman suurempaa kuin Uudellamaalla.

Kunnittain tarkasteltuna väestö kasvoi 1990 -luvulla suhteellisesti eniten Pornaisten kunnassa ja väheni eniten Uukuniemen kunnassa. Vuonna 1997 väestönkasvu oli suurinta Velkualla. Suhteellisesti eniten väestöä menetti samana vuonna Iniö.

Kuva 5. Väkiluvun muutokset maakunnittain 1980 – 1997.

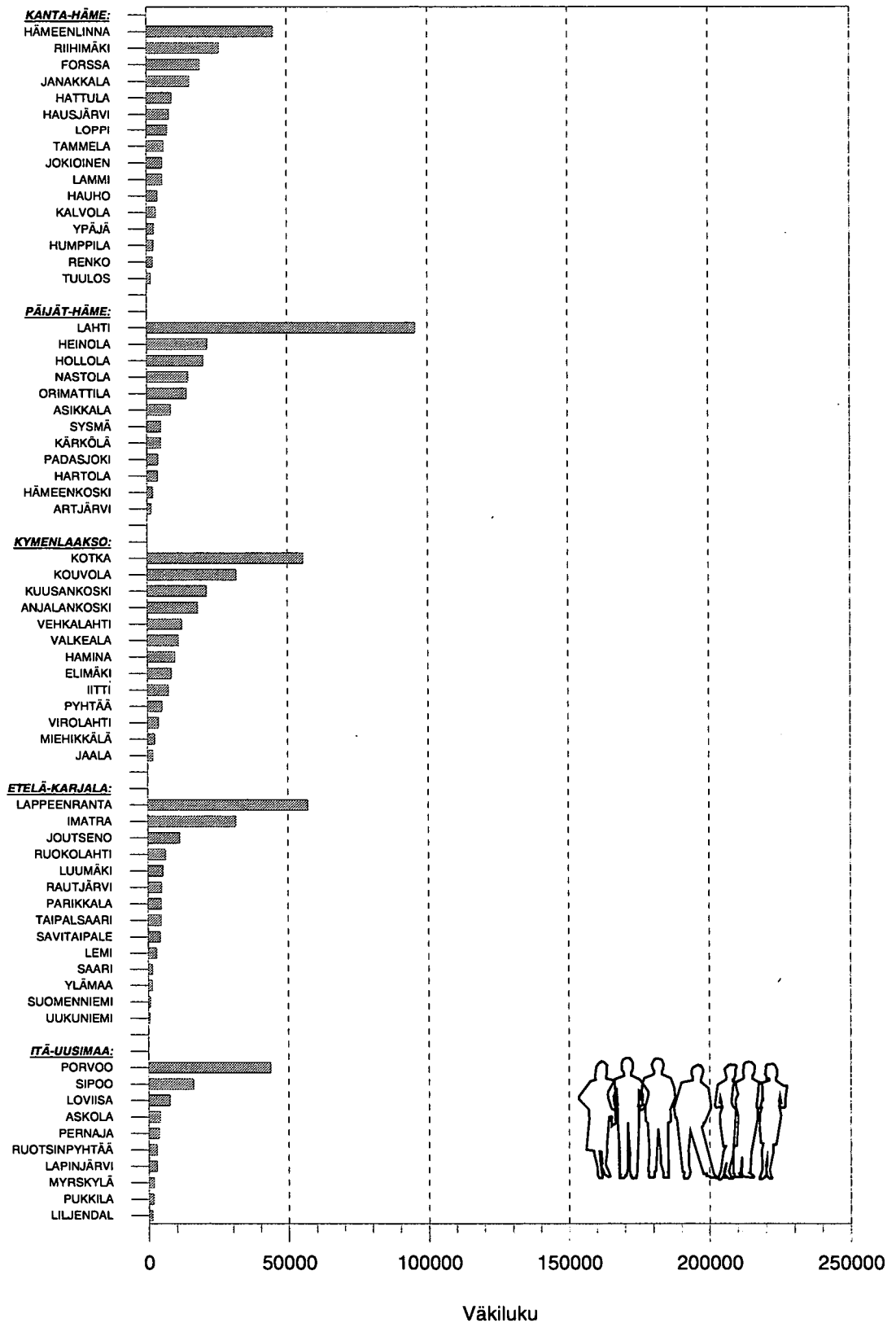
Väkiluku kunnittain 31.12.1997

Lähde:TK/Väestötilastot

Kuva 6a. Väkiluku kunnittain 31.12.1997.

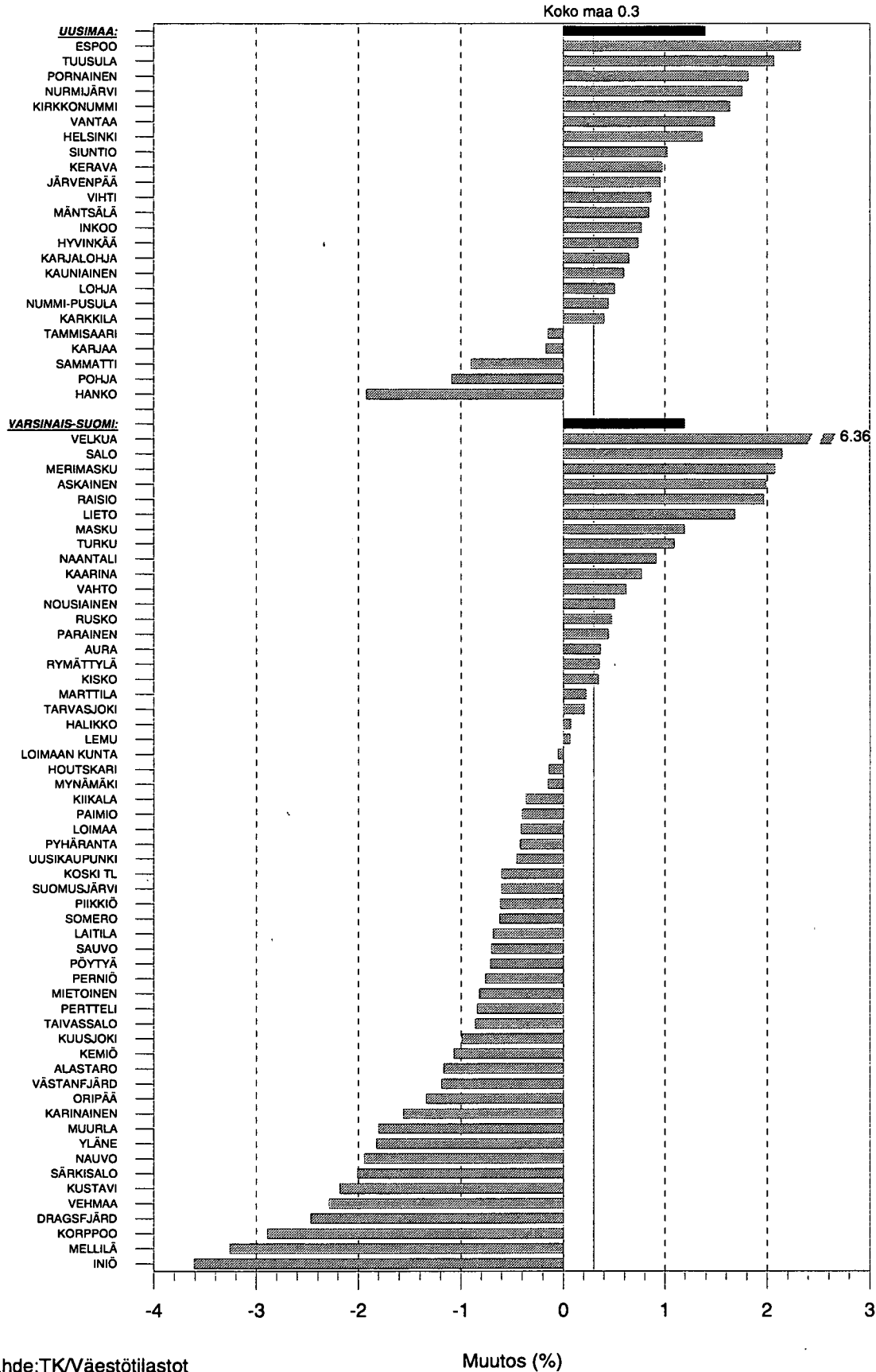
Väkiluku kunnittain 31.12.1997

Lähde:TK/Väestötilastot

Kuva 6b. Väkiluku kunnittain 31.12.1997.

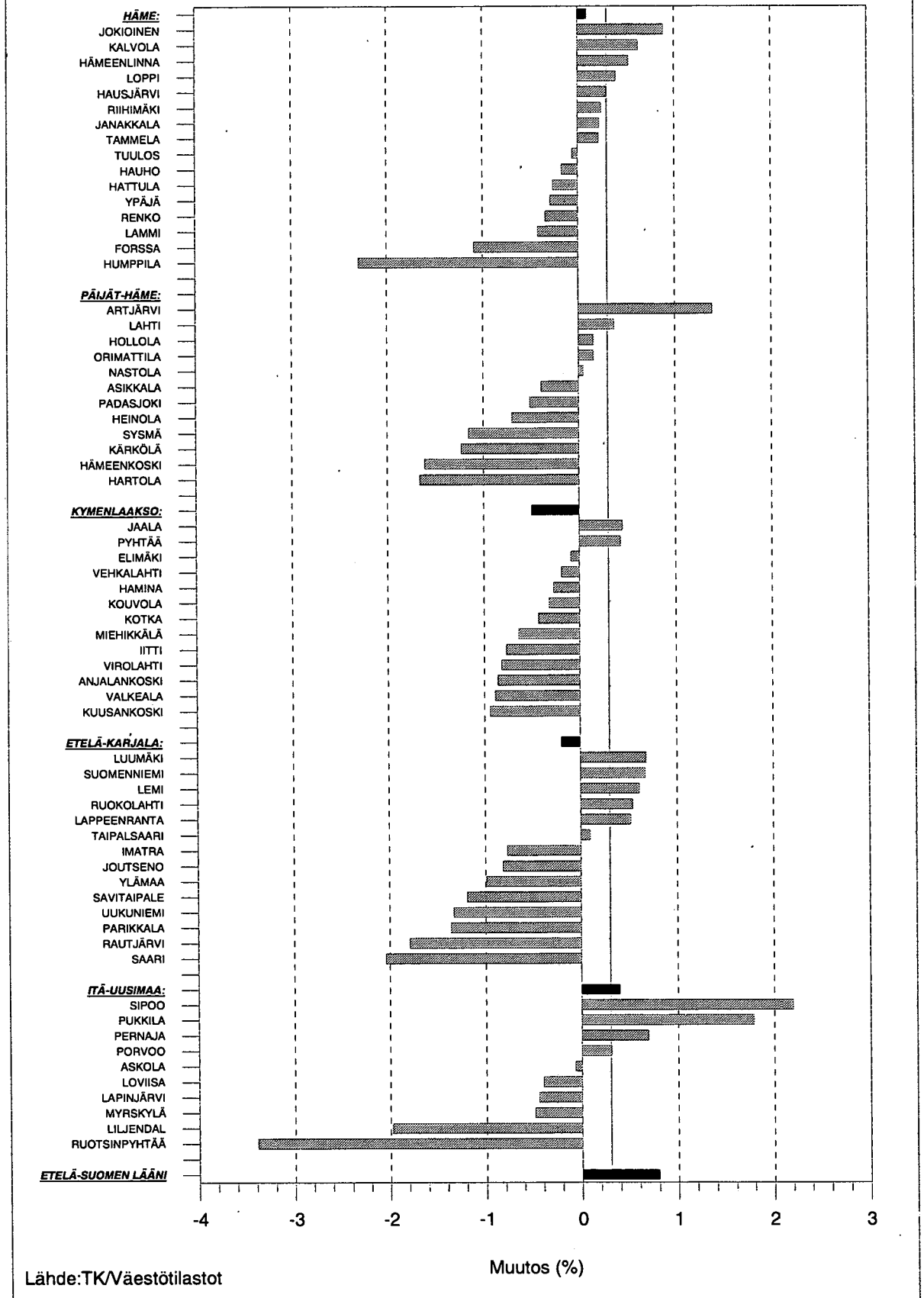
Väkiluvun muutos kunnittain 1997

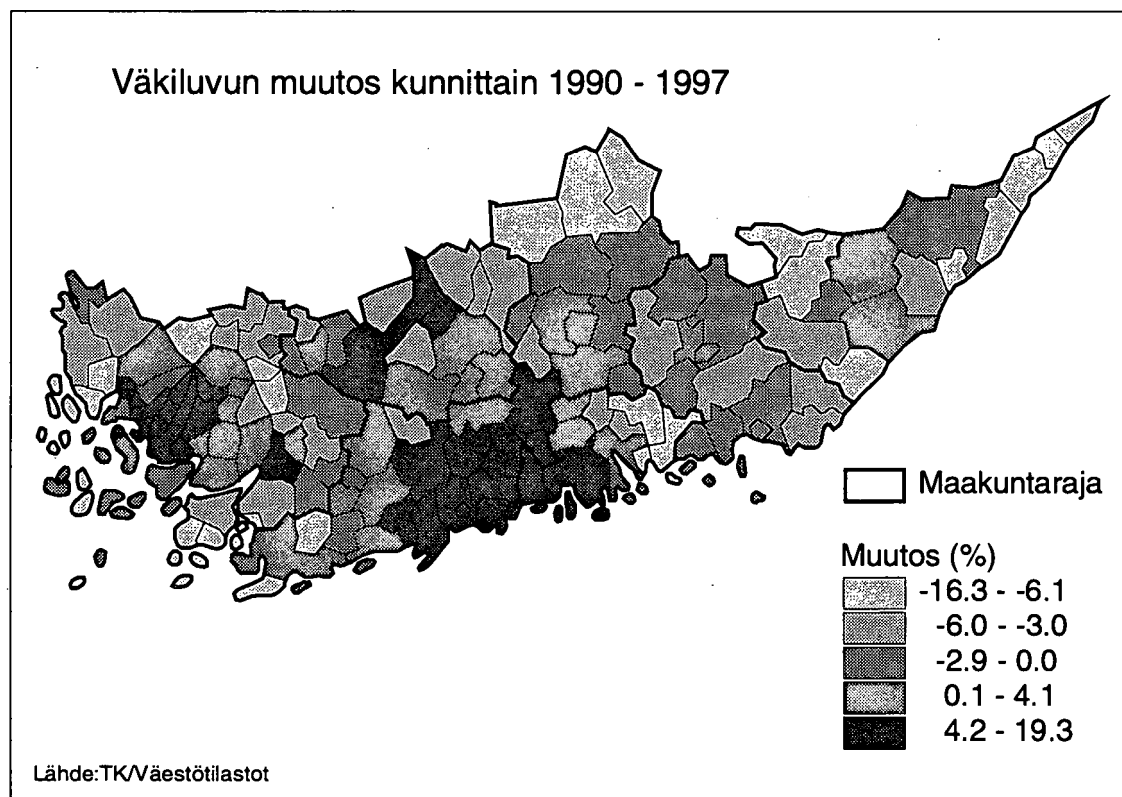
Kuva 7a. Väkiluvun muutos kunnittain 1997.

Väkiluvun muutos kunnittain 1997

Koko maa 0.3

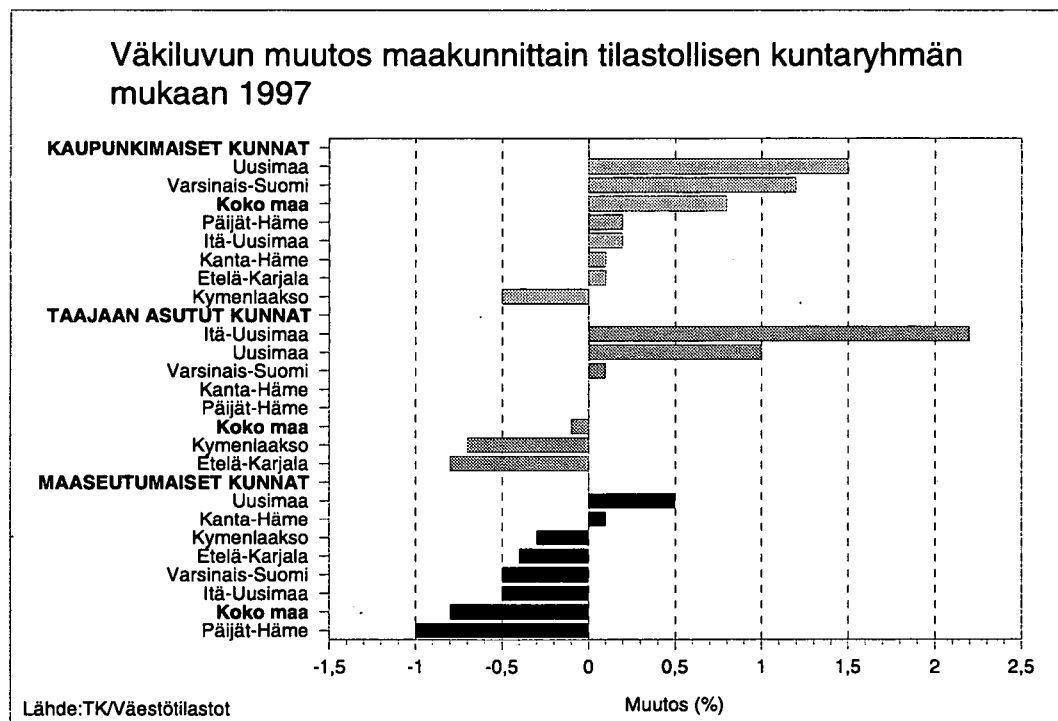

Kuva 7b. Väkiluvun muutos kunnittain 1997.

Kuva 8. Väkiluvun muutos kunnittain 1990 – 1997.

Tilastollisen kuntaryhmittelyn mukaan vuonna 1997 väkiluvun muutos oli negatiivinen kaupunkimaisissa kunnissa vain Kymenlaaksossa. Taajaan asuttujen kuntien suurin väestönlisäys tapahtui Itä-Uudellamaalla. Maaseutumaiset kunnat menettivät väestöään suhteellisesti eniten Päijät-Hämeessä. Ainoastaan Uudenmaan ja Kanta-Hämeen maaseutumaisissa kunnissa väkimäärä lisääntyi.

Kuva 9. Väkiluvun muutos maakunnittain tilastollisen kuntaryhmän mukaan 1997.

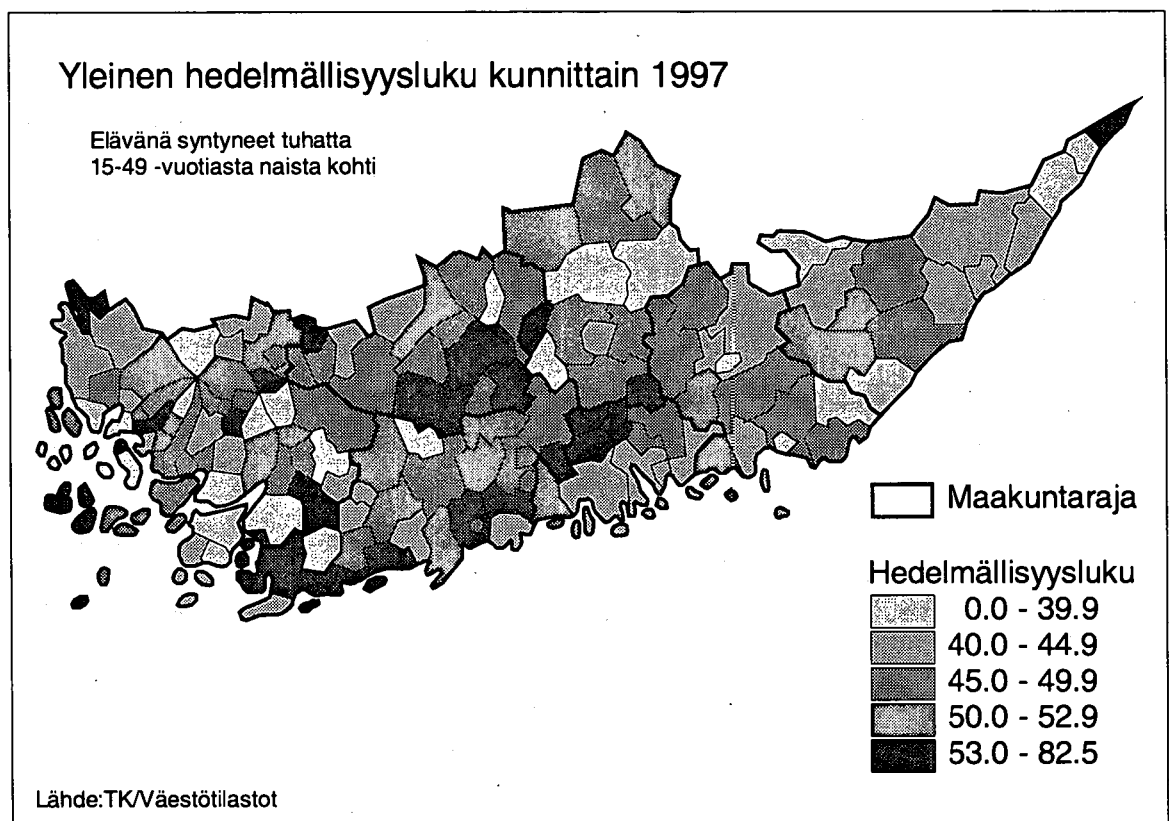
Maakunnista Kymenlaaksossa ja Etelä-Karjalassa syntyvyys ja kuolleisuus ovat olleet miltei yhtä suuria 1980- ja 1990-luvuilla. Suurin syntyneiden enemmitys on ollut Uudellamaalla. Varsinais-Suomessa ja Uudellamaalla kokonaisnettomuutto on tarkasteluajana ollut positiivinen ja on edelleen lisääntymässä.

Luonnollinen väestönmuutos ja muuttotase

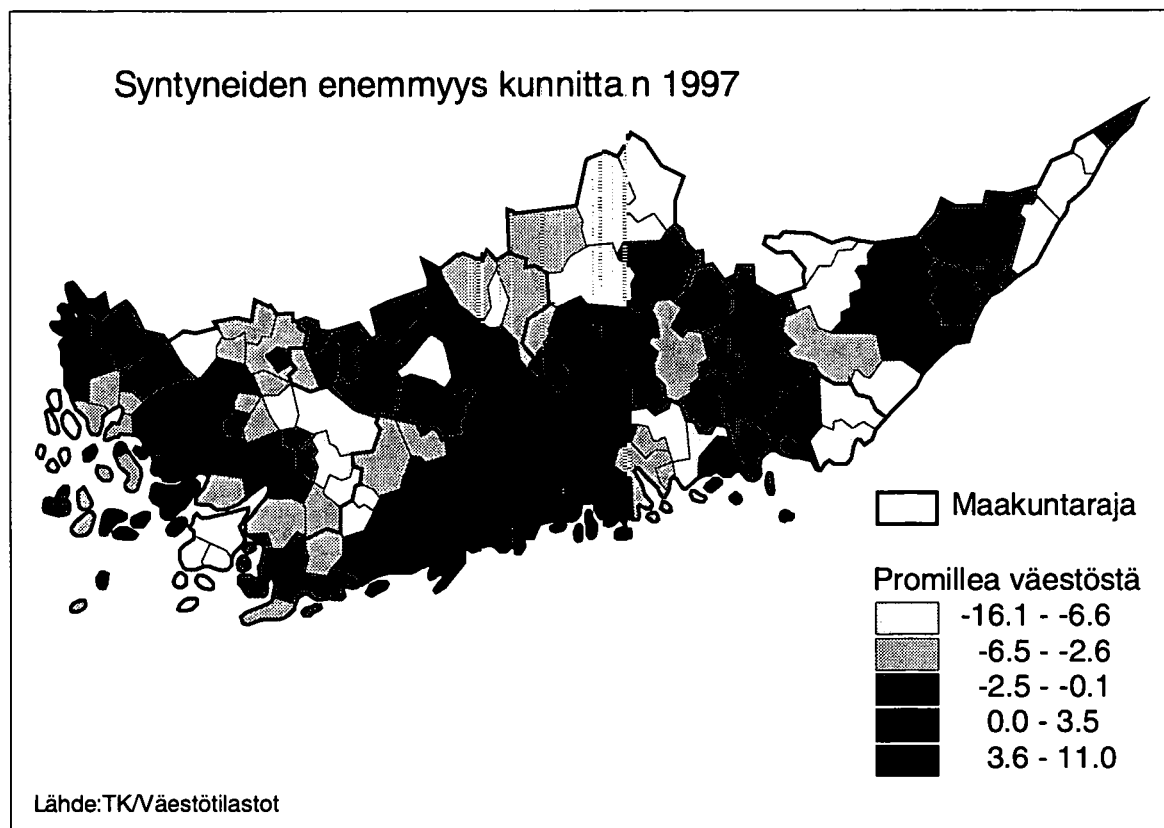
Syntyvyyttä voidaan mitata yleisellä hedelmällisyysluvulla, jossa elävänä syntyneiden lasten määrää verrataan 15-49-vuotiaiden naisten määrään. Vuonna 1997 Etelä-Suomen hedelmällisyysluku (46.9) oli alhaisempi kuin koko maan keskimääräinen (47.7). Kunnittaisessa tarkastelussa hedelmällisyysluku oli suurin Uukuniemellä ja alhaisin Iniön kunnassa.

Toinen syntyvyyttä mittaava luku on luonnollinen väestönlisäys, jossa syntyneiden ja kuolleiden määriä verrataan toisiinsa. Suurin syntyneiden enemmitys oli vuonna 1997 Maskussa, Espoossa, Kirkkonummella ja Vantaalla. Negatiivisin luonnollinen väestönlisäys oli Iniön ja Saaren kunnissa.

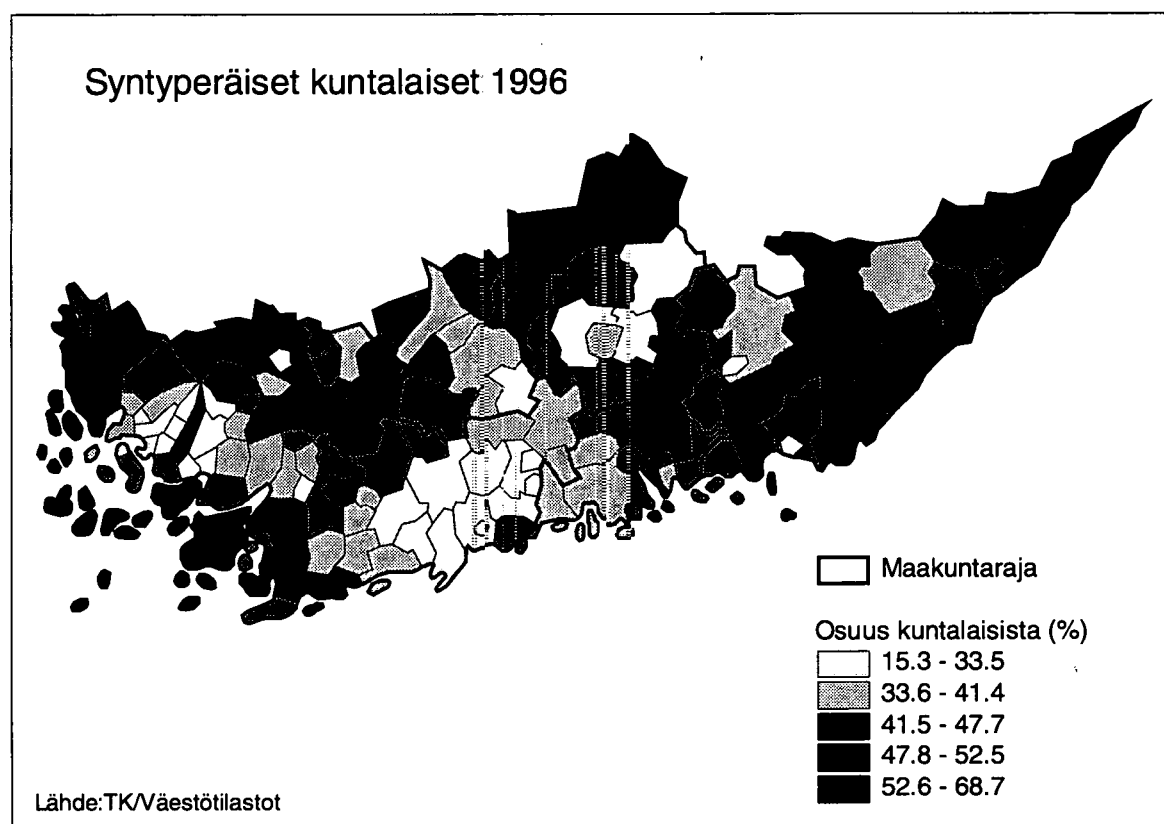
Vuonna 1997 muuttotase oli positiivinen Etelä-Suomen 71 kunnassa. Positiivisin se oli Velkualla ja negatiivisin Mellilässä. Muuttoliikkeen pitkän aikavälin intensiteettiä voidaan kuvata jossain määrin myös kunnassa syntyneiden osuudella kuntalaisista. Vuonna 1996 asuinkunnassaan syntyneiden osuus kaikista kuntalaisia oli pienin Kauniaisissa. Eniten nykyisessä asuinkunnassaan syntyneitä oli Miehikkälässä, Savitaipaleella ja Houtskarissa.

Kuva 10. Yleinen hedelmällisyysluku kunnittain 1997.

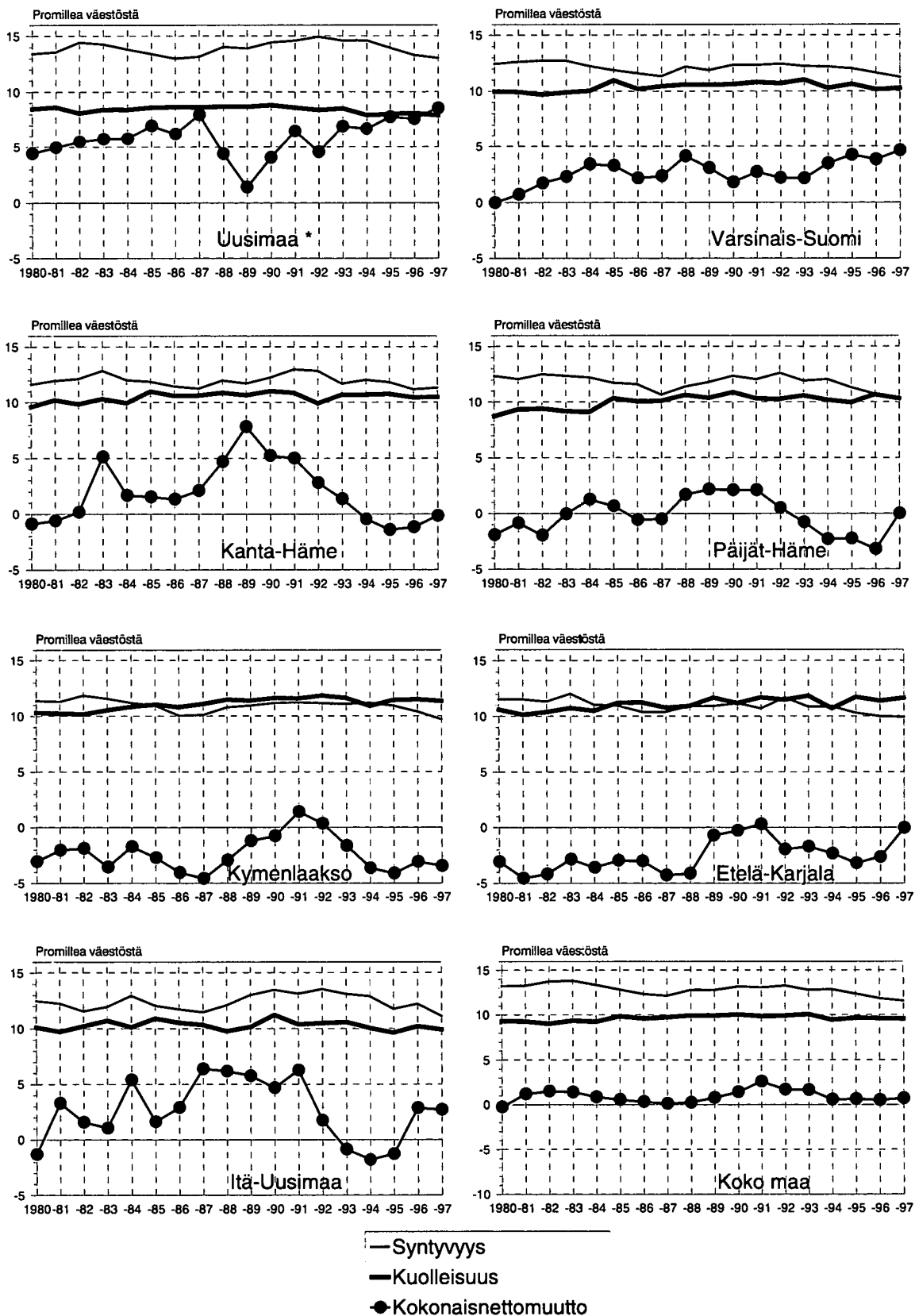

Kuva 11. Syntyneiden enemmitys kunnittain 1997.

Kuva 12. Syntyperäiset kuntalaiset 1996.

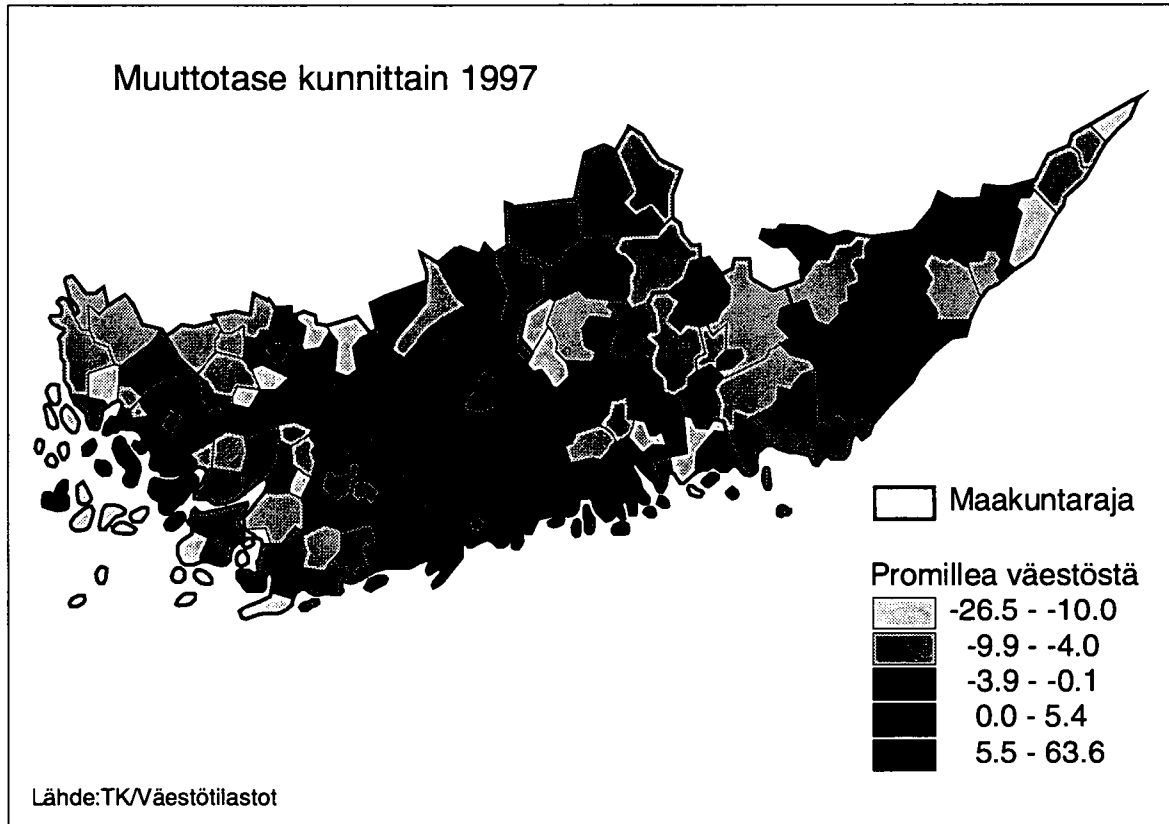
Väestönmuutokset maakunnittain 1980 - 1997

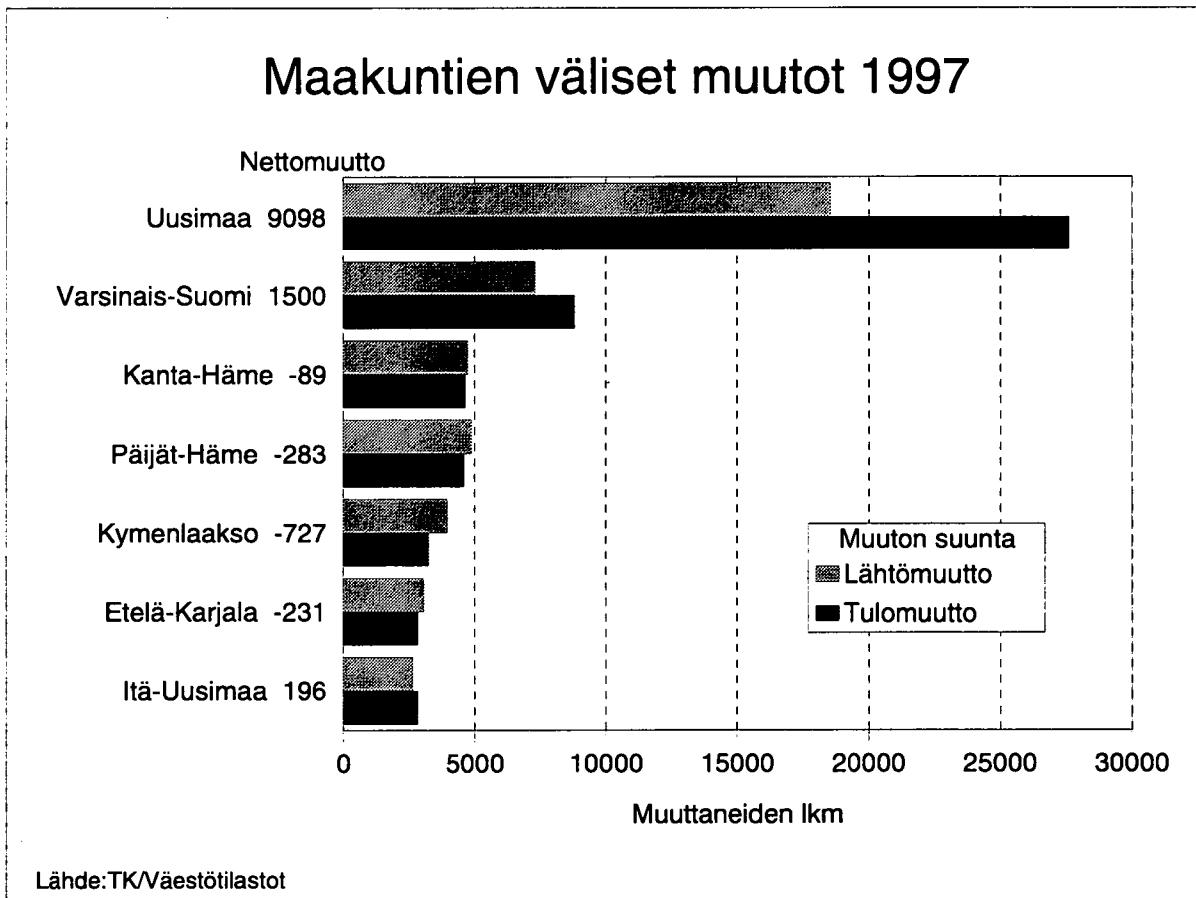
Lähde: TK/Väestötilastot

*Uusimaa nykyisten rajojen mukaisena

Kuva 13. Väestönmuutokset maakunnittain 1980 - 1997.

Kuva 14. Muuttotase kunnittain 1997.

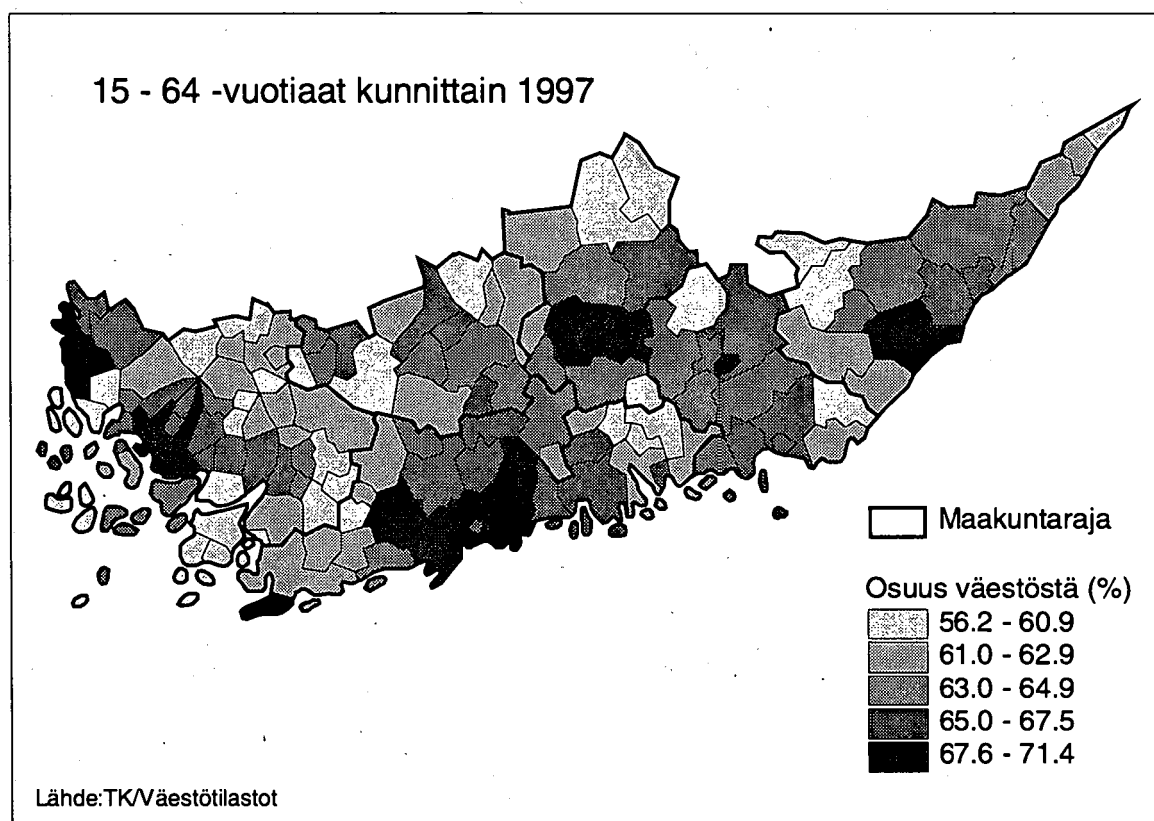
Kuva 15. Maakuntien väliset muutot 1997.

Ikä- ja sukupuolirakenne

Uudellamaalla 30-34-vuotiaat muodostivat vuonna 1997 väestöltään suurimman ikäryhmän. Muissa maakunnissa, kuten myös koko maassa, suurin ikäluokka oli 45-49-vuotiaat. Työikäisiä (15 – 64 –vuotiaita) oli vuonna 1997 suhteellisesti eniten Vantaalla ja vähiten Särkisalossa. Suurin ero nuorten ja yli 64-vuotiaiden osuuksissa oli Pornaisten kunnassa, jossa alle 15-vuotiaita oli suhteellisesti eniten. Vähiten nuoria oli Iniön kunnassa, jossa vanhimpiin ikäryhmiin kuuluvia oli vastaavasti runsaasti. Eniten yli 64-vuotiaita oli Särkisalossa.

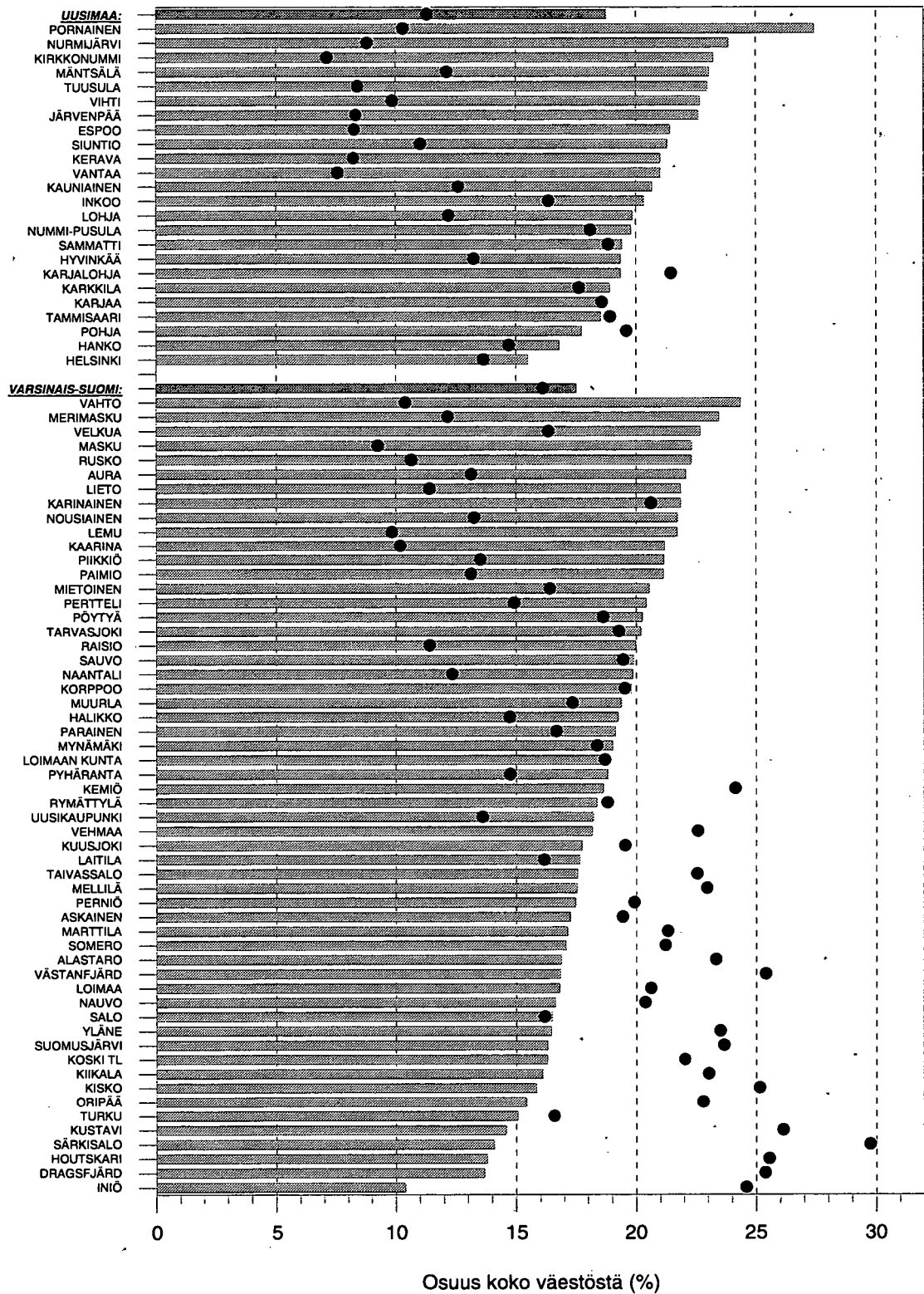
Vuonna 1997 väestön keski-ikä oli koko maassa 38.7 vuotta. Etelä-Suomen maakunnista keski-ikä oli korkein Kanta-Hämeessä, Kymenlaaksossa ja Etelä-Karjalassa, yli 40 vuotta. Alhaisin keski-ikä oli Uudellamaalla, 37.1 vuotta. Alueen 39 kunnassa väestön keski-ikä oli koko maan väestön keski-ikää alhaisempi. Matalin se oli Kirkkonummella ja Pornaisissa, korkein Särkisalossa. Vuodesta 1980 vuoteen 1997 väestön keski-ikä on laskenut 18 kunnassa, selvästi eniten Velkualla ja toiseksi eniten Pornaisissa.

Yli puolet Etelä-Suomen kunnista on sukupuolirakenteeltaan naisenemmistöisiä. Naisenemmistöisimmät kunnat ovat Loimaa, Helsinki ja Turku, joissa tuhatta miestä kohti asui yli 1 140 naista vuonna 1997. Suhteellisesti vähiten naisia oli Lemminkäisten (904 naista/1 000 miestä) ja Iniön (905 naista/1 000 miestä) kunnissa.

Kuva 16. 15 - 64 -vuotiaat kunnittain 1997.

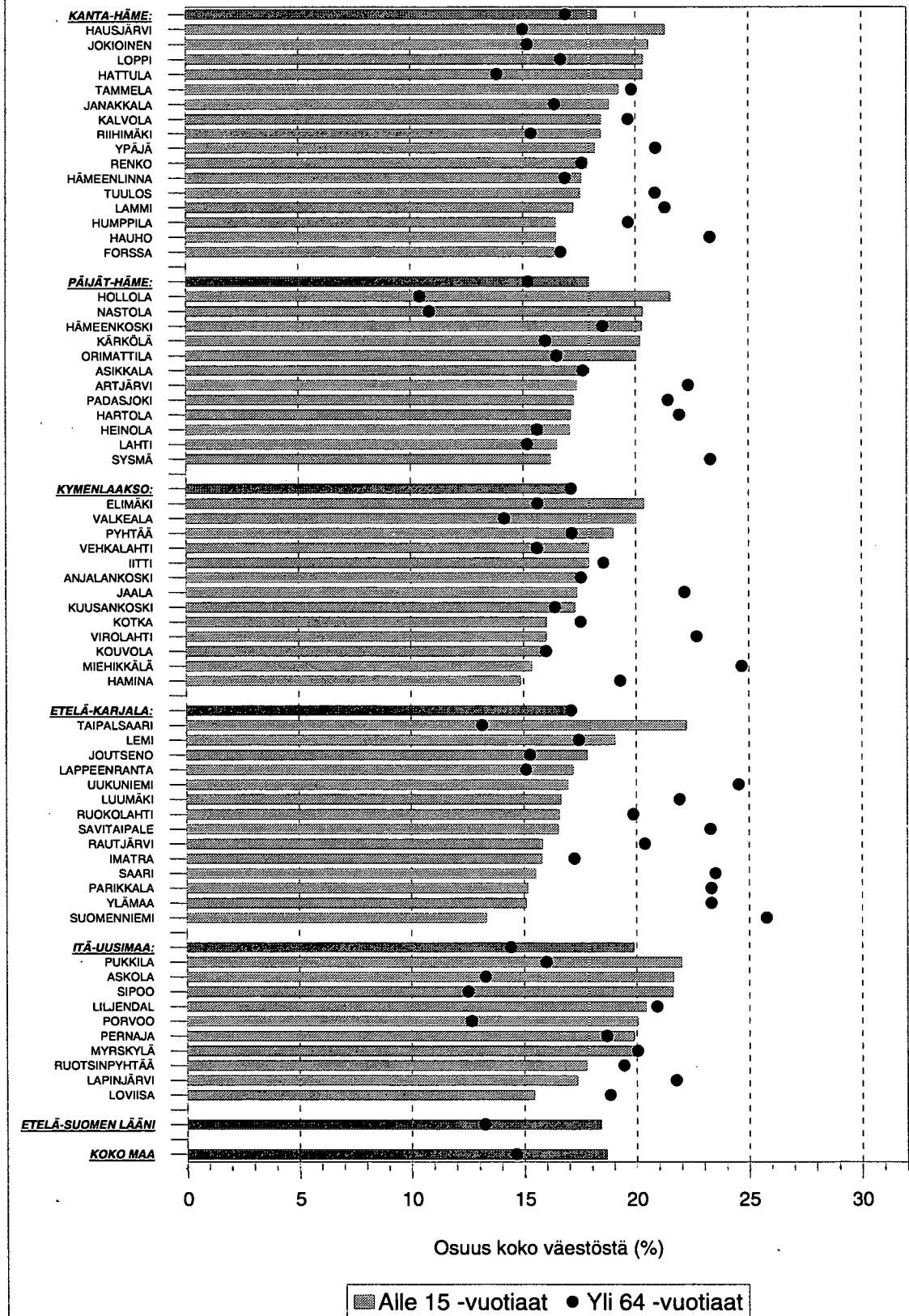
Alle 15- ja yli 64 -vuotiaat kunnittain 1997

Lähde:TK/Väestötilastot

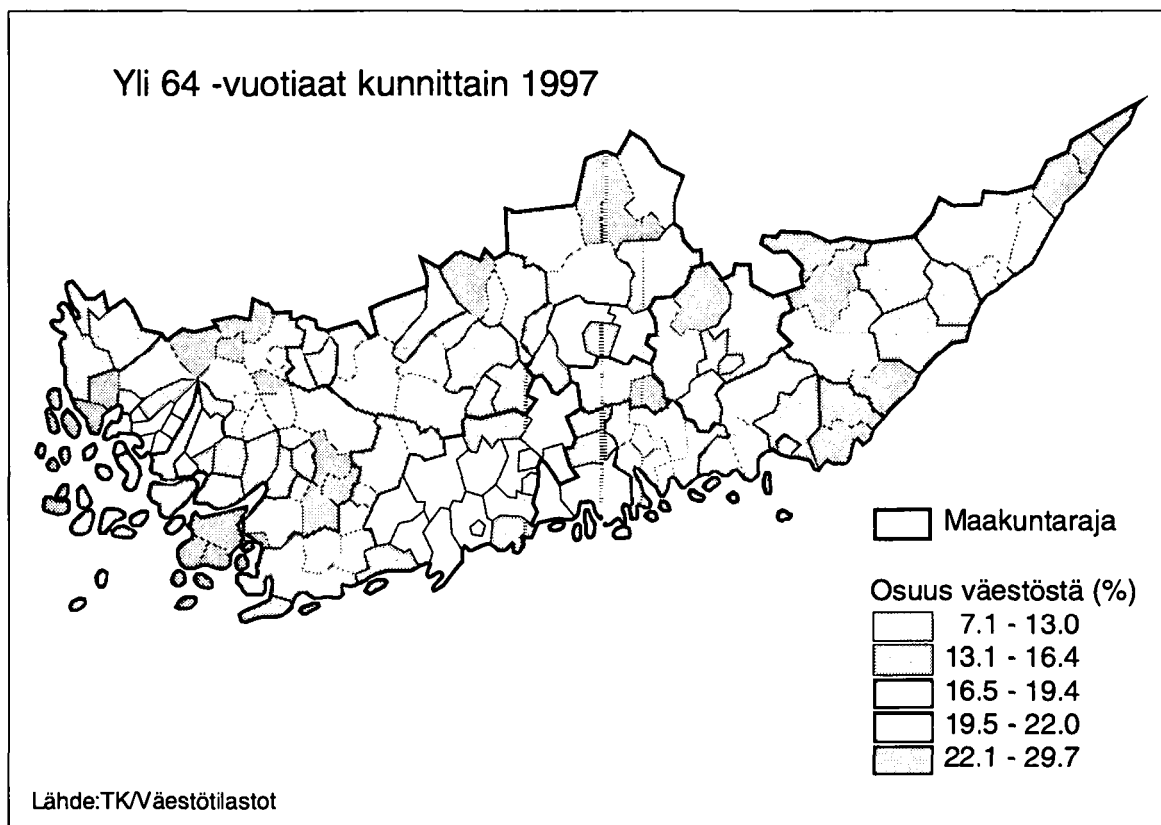
Kuva 17a. Alle 15- ja yli 64-vuotiaat kunnittain 1997.

Alle 15- ja yli 64 -vuotiaat kunnittain 1997

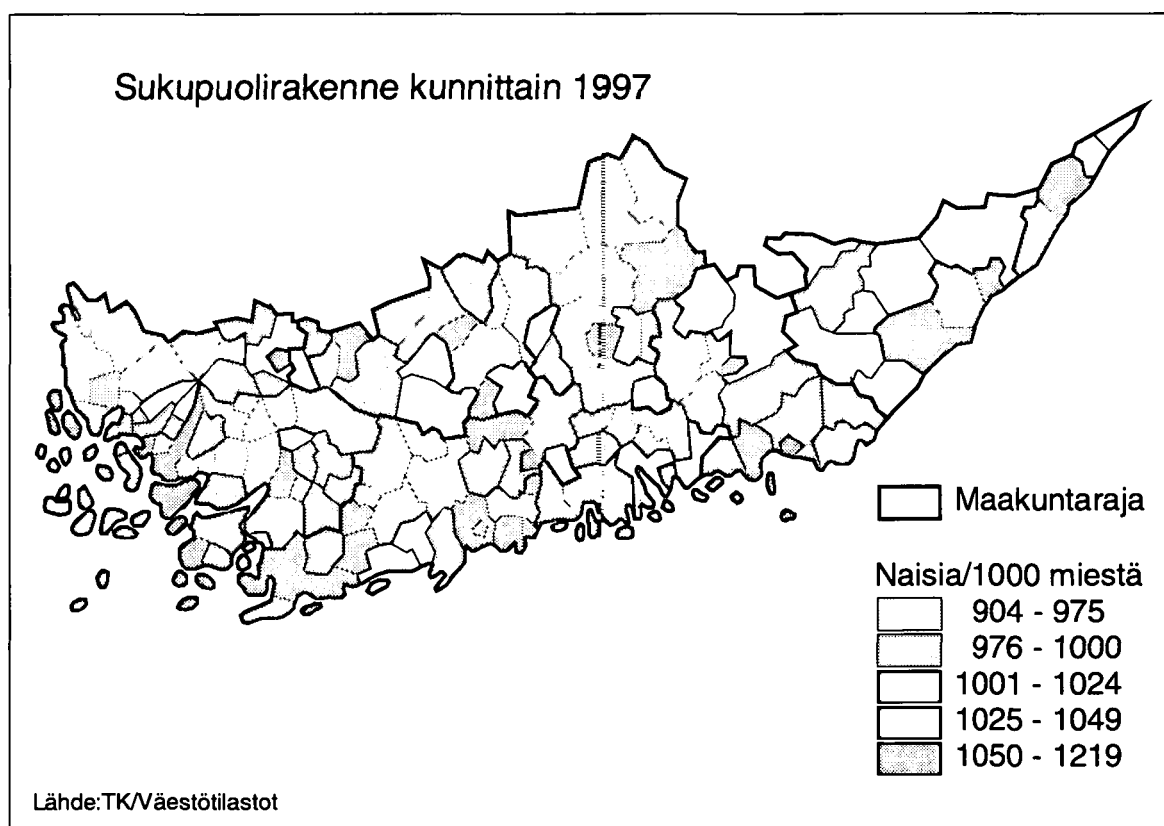

Lähde: TK/Väestötillastot

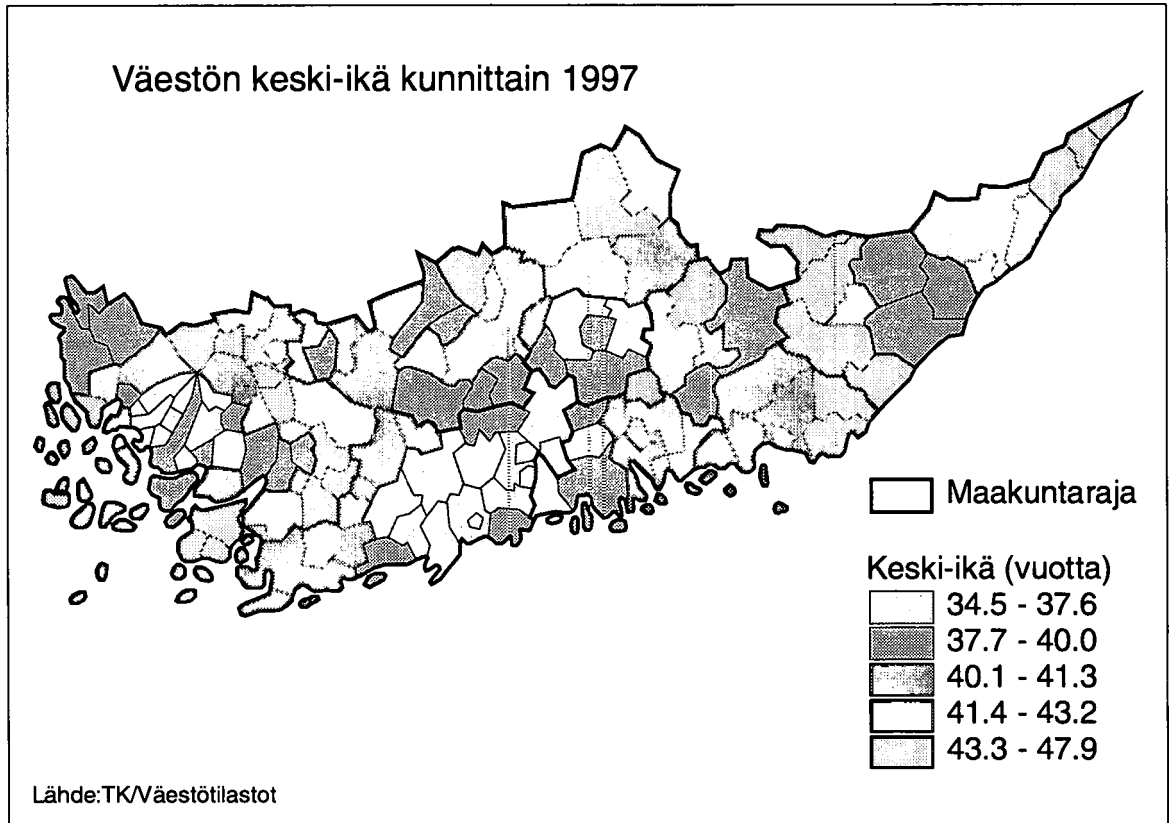
Kuva 17b. Alle 15- ja yli 64-vuotiaat kunnittain 1997.

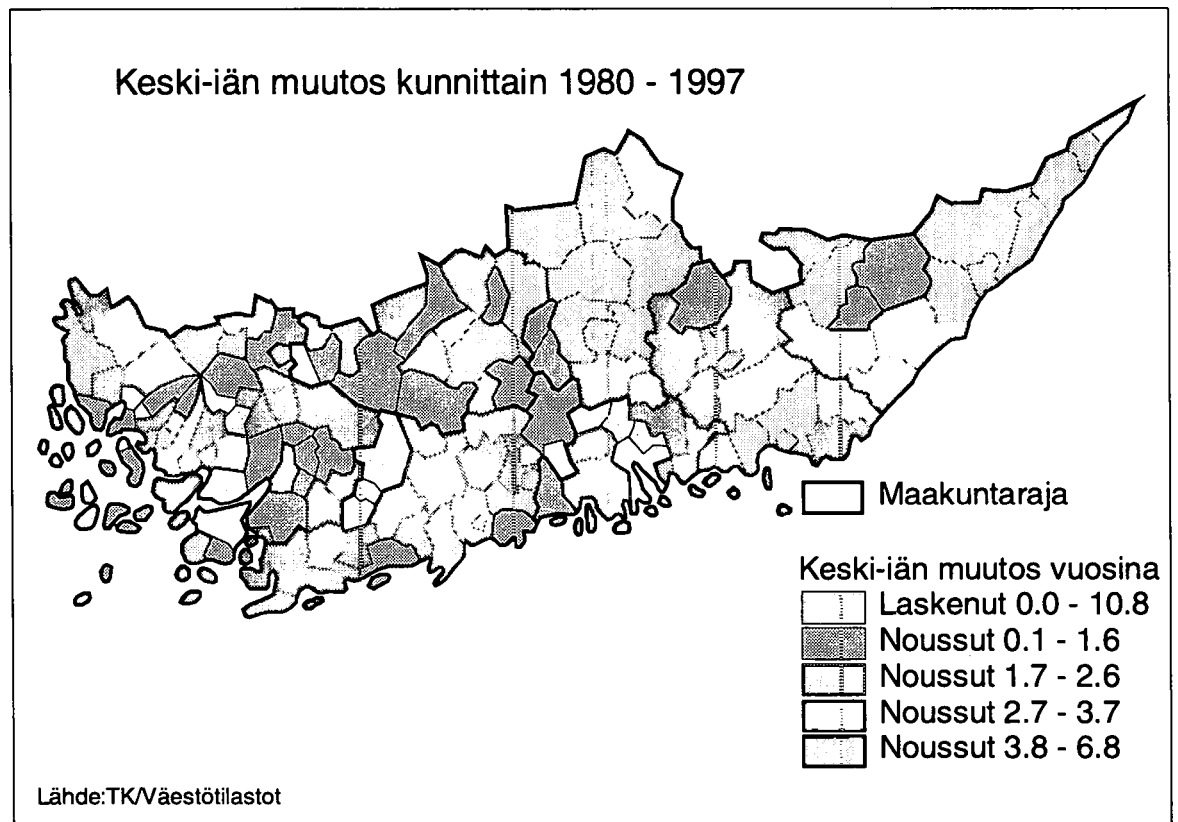
Kuva 18. Yli 64-vuotiaat kunnittain 1997.

Kuva 19. Sukupuolirakenne kunnittain 1997.

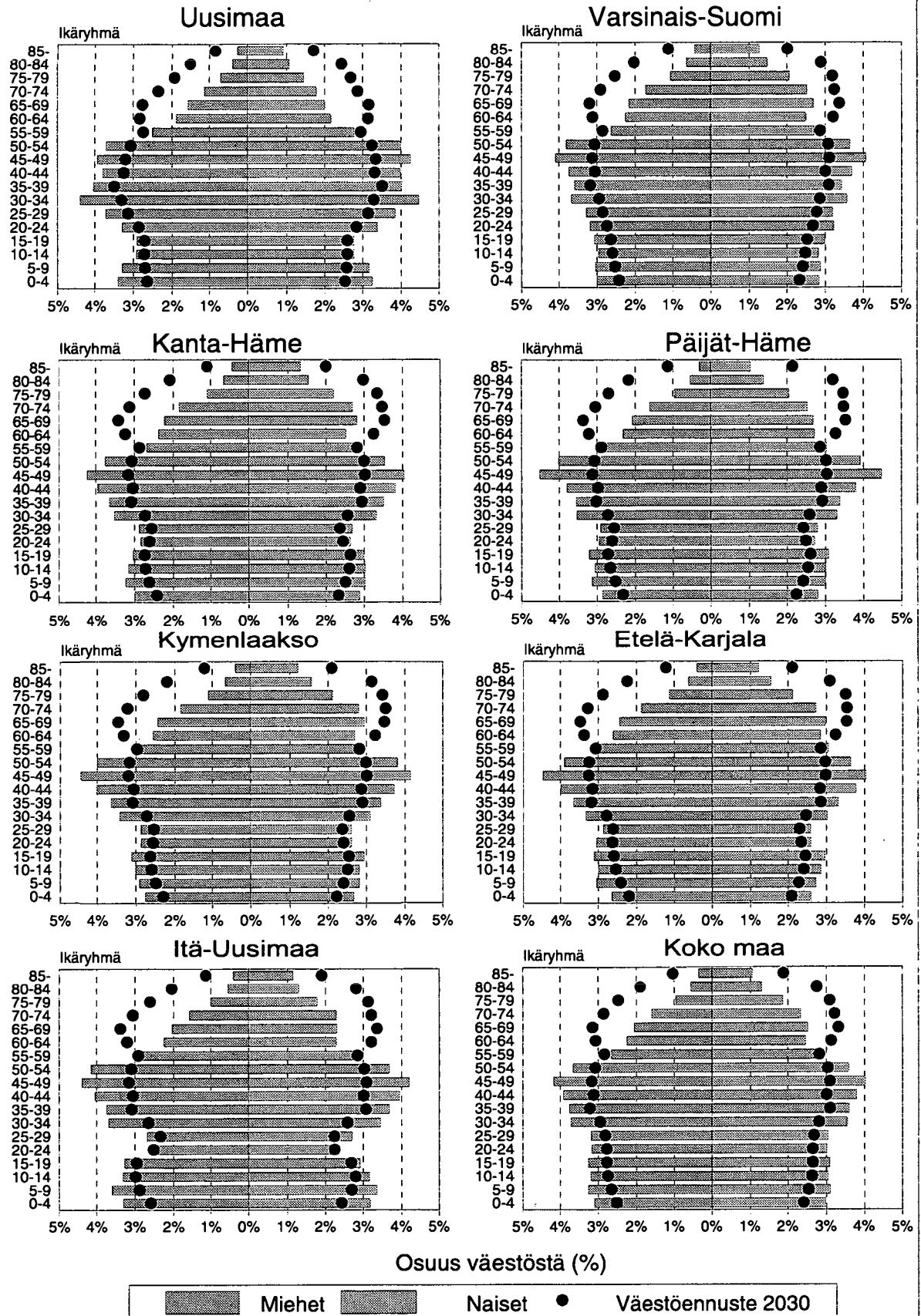

Kuva 20. Väestön keski-ikä kunnittain 1997.

Kuva 21. Väestön keski-ian muutos kunnittain 1980 - 1997.

Väestön ikä- ja sukupuolirakenne maakunnittain 1997 ja ennuste 2030

Lähde:TK/Väestötillastot

Kuva 22. Väestön ikä- ja sukupuolirakenne maakunnittain 1997 ja ennuste 2030.

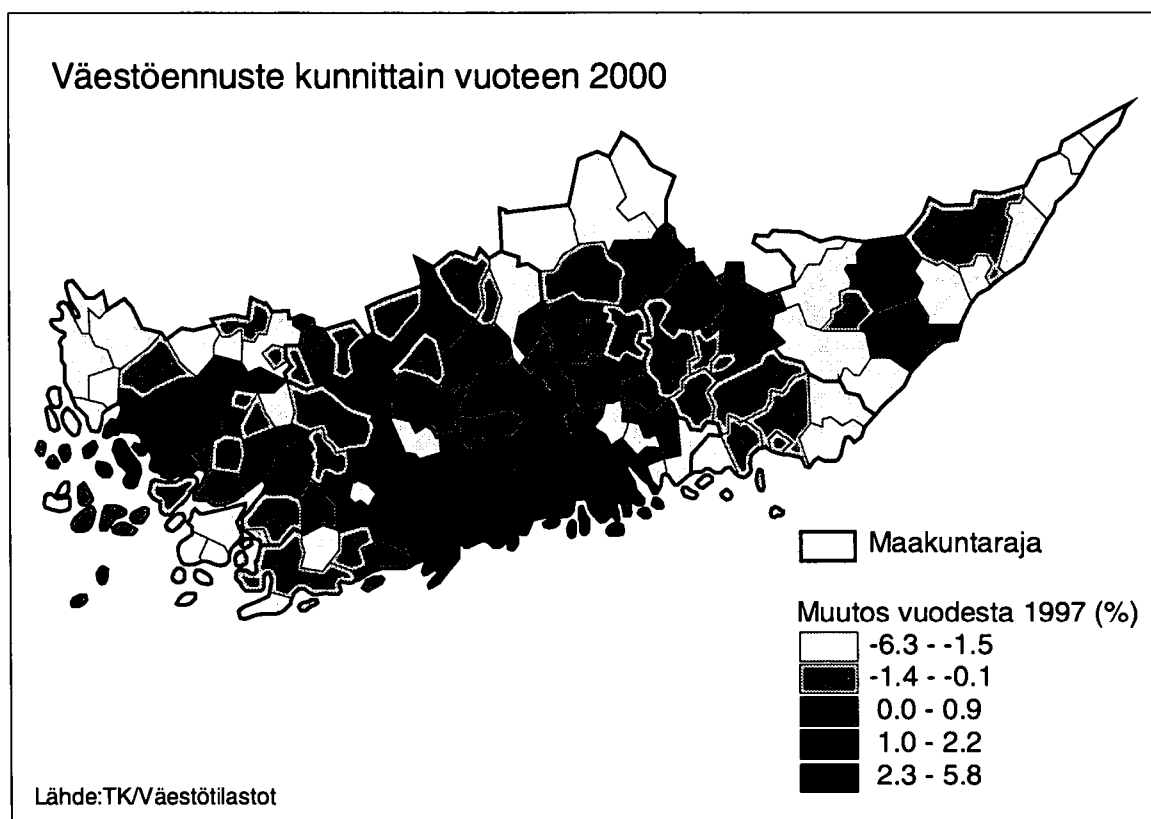
Väestöennuste

Uusimman kunnittaisen väestöennusteen perusväkilukuina on käytetty vuoden 1997 väkilukua. Ennuste on laskettu käyttämällä ns. demografista komponenttimallia, jossa väestön tuleva määrä ja rakenne lasketaan ikäryhmittäisten syntyvyys-, kuolevuus- ja muuttokerrointen avulla. Kertoimet on laskettu viime vuosien väestönkehityksen perusteella. Uusin ennuste on laadittu vuoden 1998 keväällä.

Ikäryhmittäisen ennusteen mukaan työikäisen väestön määrä kääntyy laskuun vuoden 2010 jälkeen kaikissa Etelä-Suomen maakunnissa kuten myös koko maassa. Tosin Päijät-Hämeessä, Kymenlaaksossa ja Etelä-Karjalassa tämä lasku on alkanut aikaisemmin. Alle 15-vuotiaiden määrä laskee yli 65-vuotiaiden määrän alapuolelle vuoden 2005 paikkeilla Varsinais-Suomessa, Kanta-Hämeessä ja Päijät-Hämeessä. Kymenlaaksossa ja Etelä-Karjalassa tämä alitus tapahtuu ennusteen mukaan jo aikaisemmin, koko maassa, Uudellamaalla sekä Itä-Uudellamaalla myöhemmin (katso myös kuva 22.)

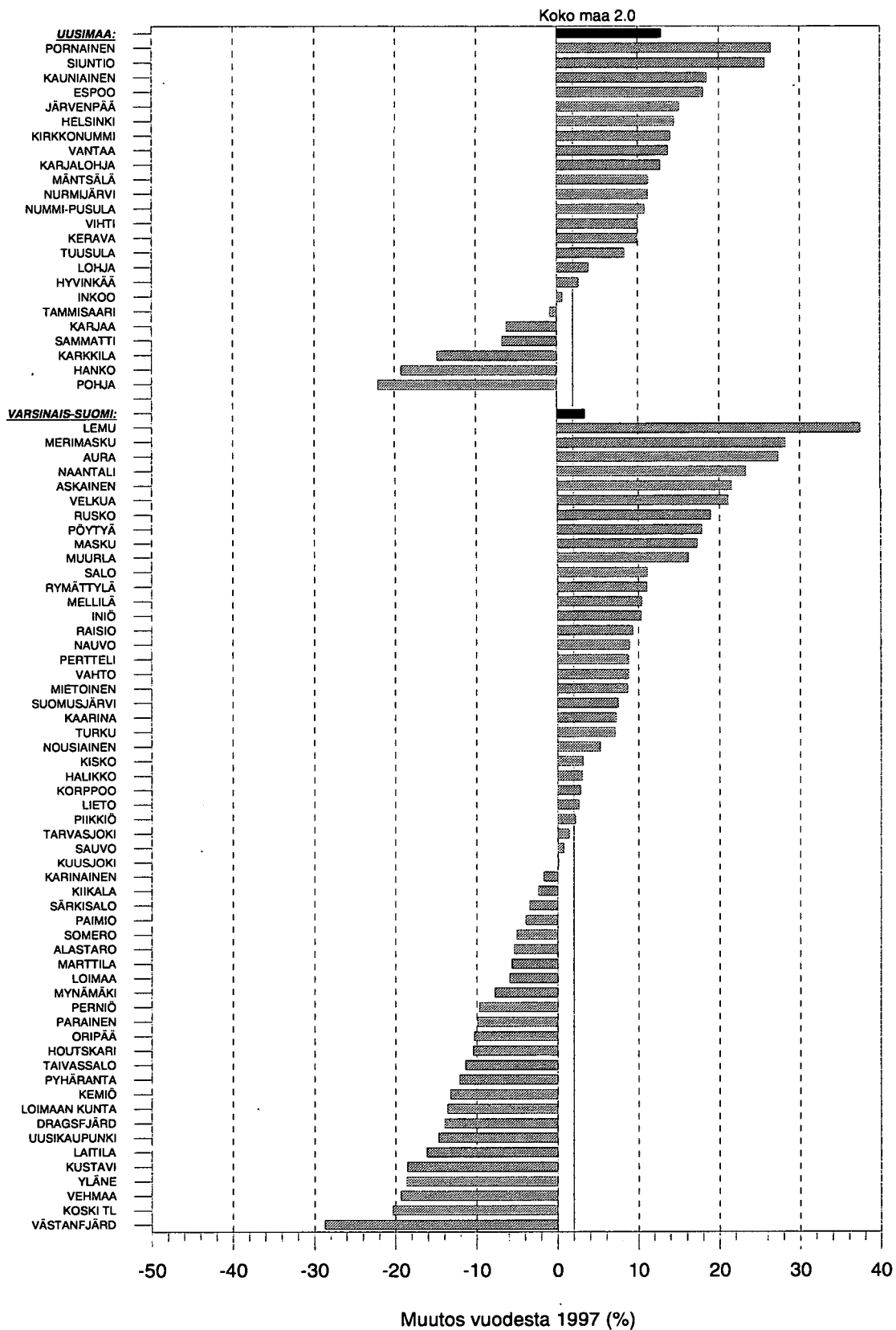
Saari, Västanfjärd, Parikkala ja Miehikkälä ovat ennusteen mukaan Etelä-Suomen kuntia, joissa väestö vähenee eniten vuoteen 2000 mennessä, yli 4 prosenttia. Vuoteen 2030 mennessä Saaren kunnan väkimäärän ennustetaan vähenevän jopa yli kolmanneksella. Molempien vuosien ennusteessa Lemun ja Merimaskun kuntien väkimäärä kasvaa eniten.

Vuoteen 2030 mennessä alle 15-vuotiaiden määrä kasvaa eniten Iniön ja Lemun kunnissa. Eniten lasten määrä vähenee Saaren ja Parikkalan kunnissa. Yli 64-vuotiaiden määrä vähenee vastaavasti vuoteen 2030 mennessä ainoastaan Saaren ja Miehikkälän kunnissa (4.4 %). Eniten tämän ikäluokan määrä kasvaa Kirkkonummella ja Vantaalla.

Kuva 23. Väestöennuste kunnittain 2000.

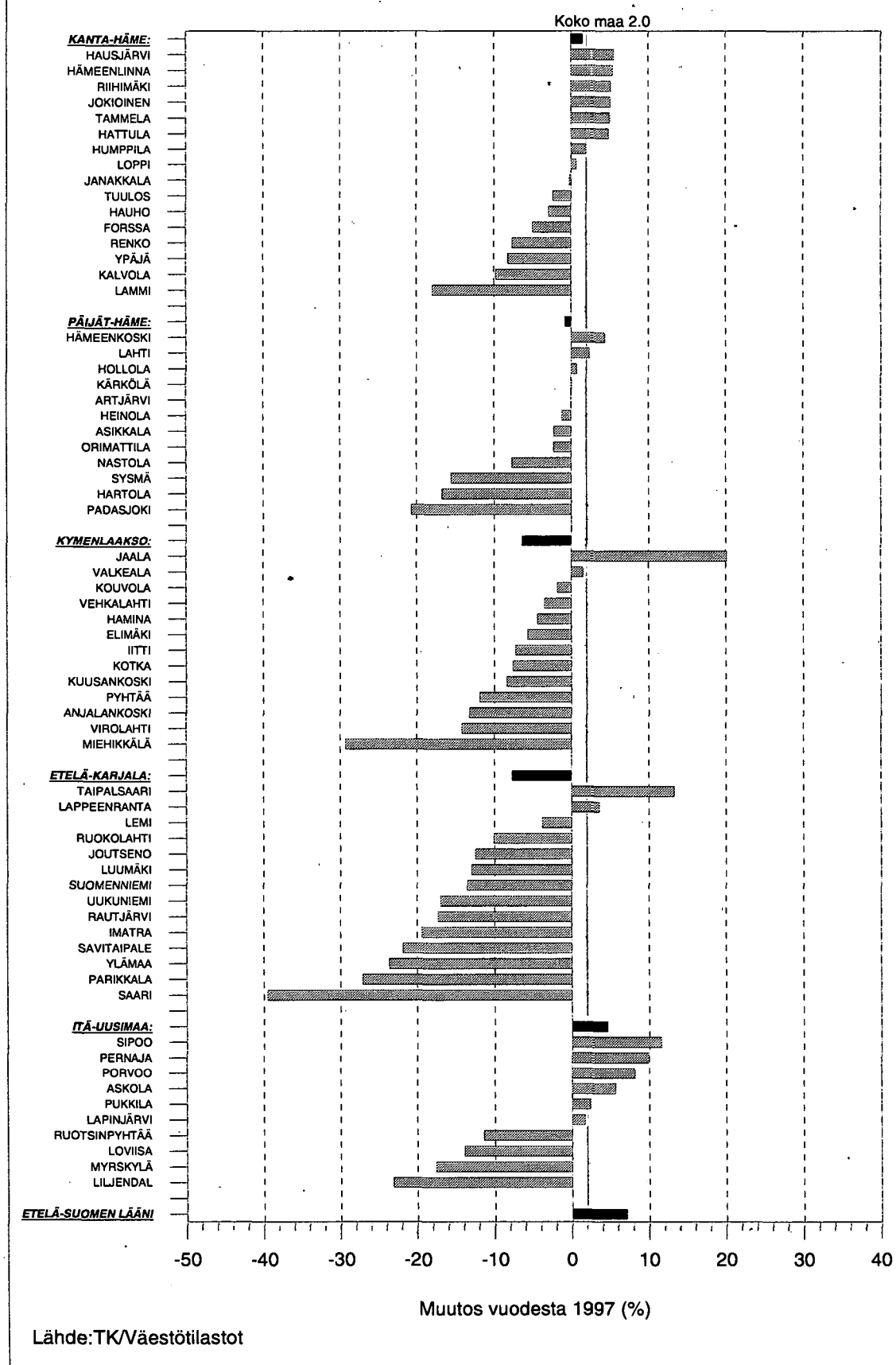
Väestöennuste kunnittain vuoteen 2030

Lähde:TK/Väestötilastot

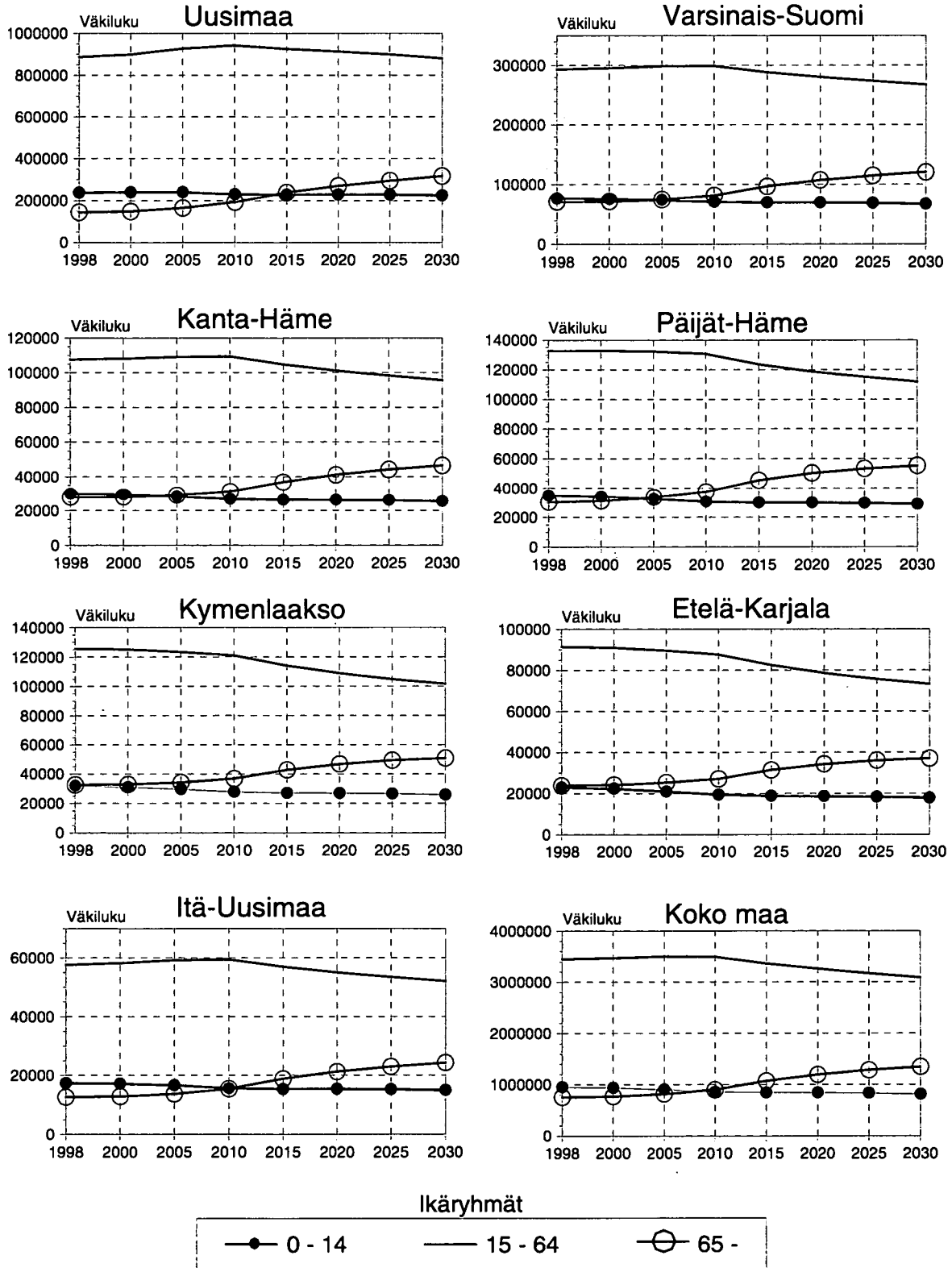
Kuva 24a. Väestöennuste kunnittain vuoteen 2030.

Väestöennuste kunnittain vuoteen 2030

Kuva 24b. Väestöennuste kunnittain vuoteen 2030.

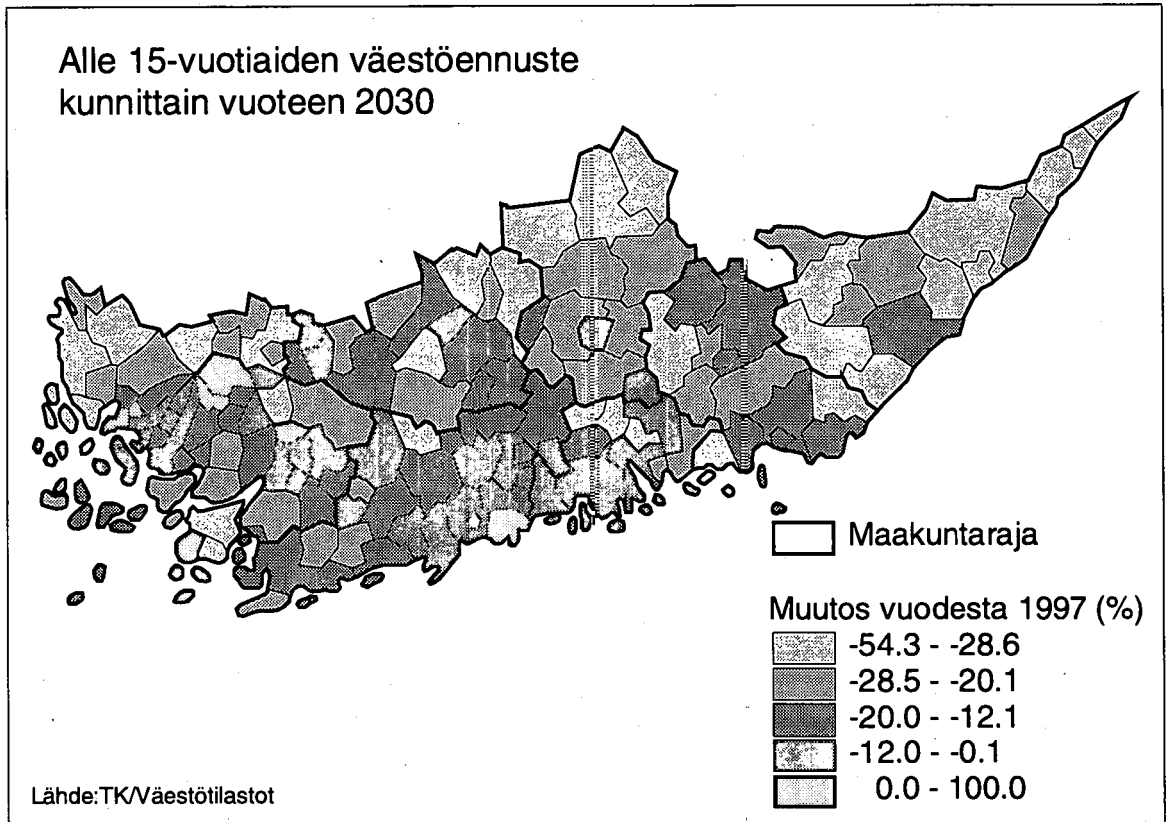
Väestöennuste ikäryhmittäin maakunnittain ja koko maassa 1998 - 2030

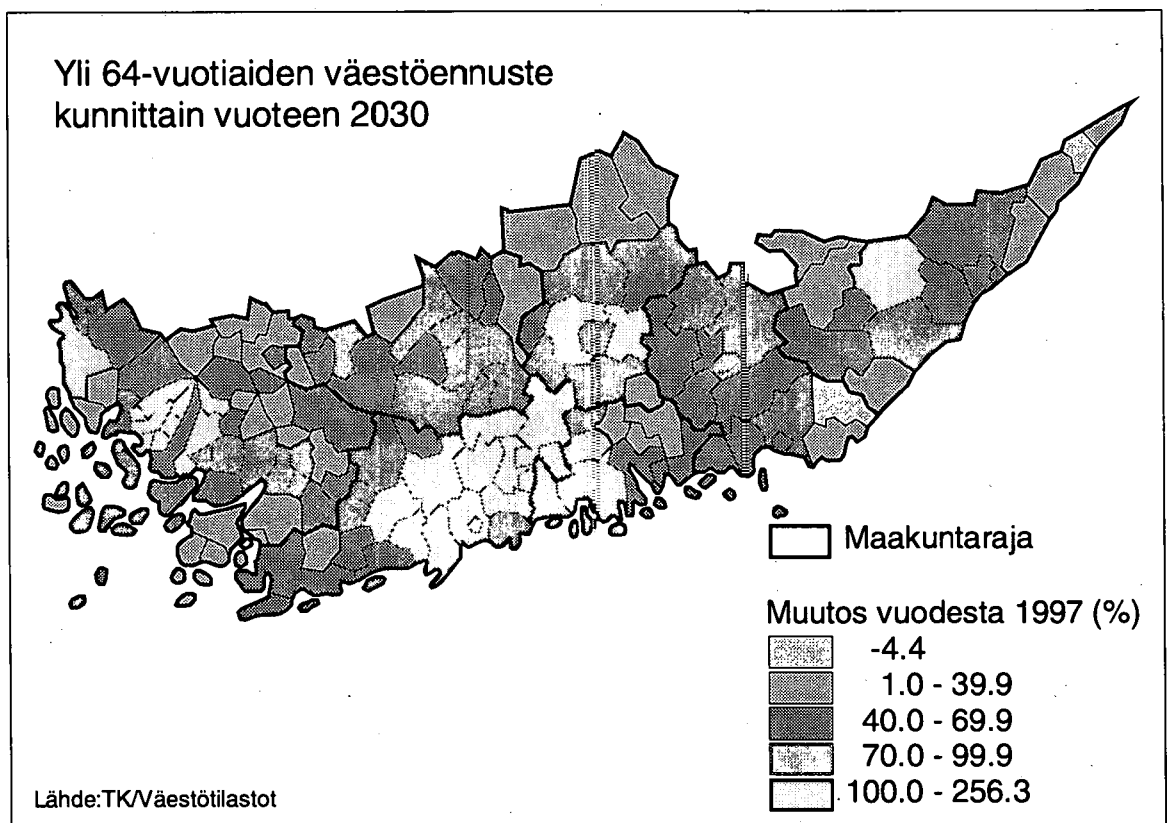
Lähde:TK/Väestötilastot

Huom! Erilaiset asteikot

Kuva 25. Väestöennuste ikäryhmittäin maakunnittain ja koko maassa 1998 – 2030.

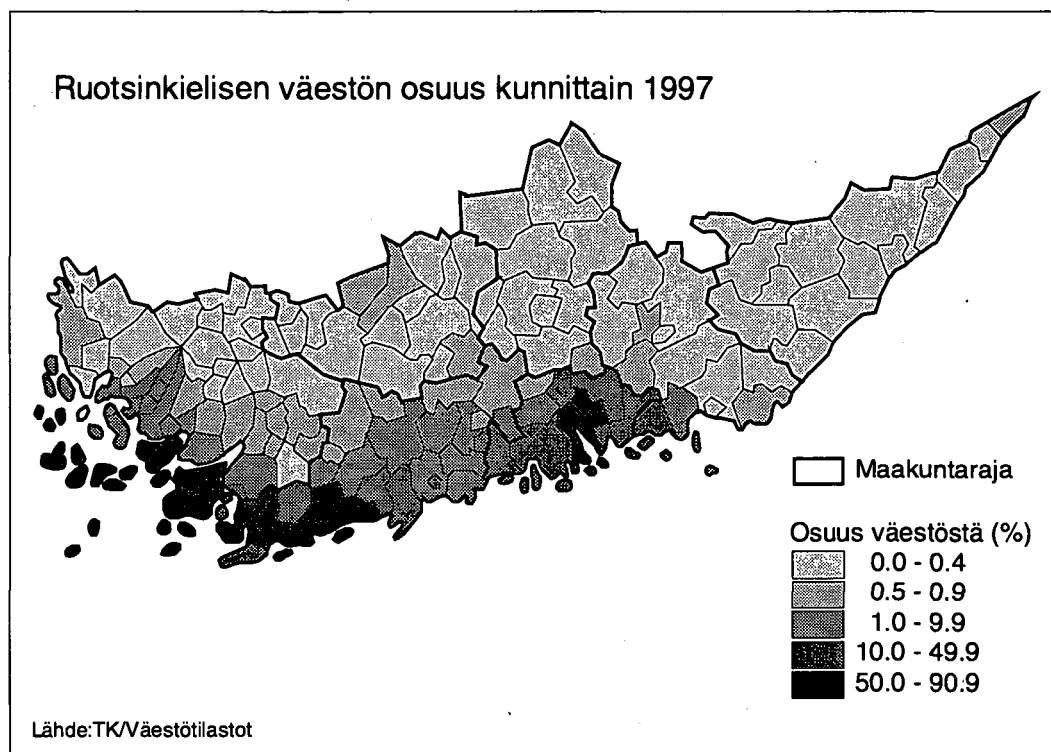
Kuva 26. Alle 15-vuotiaiden väestöennuste kunnittain vuoteen 2030.

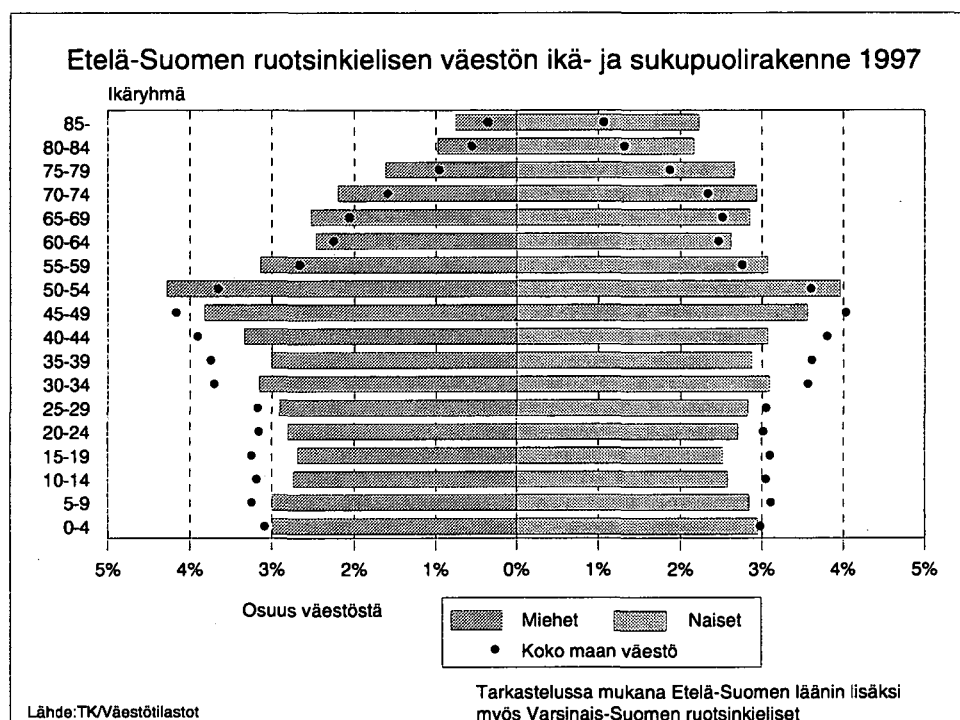
Kuva 27. Yli 64-vuotiaiden väestöennuste kunnittain vuoteen 2030.

Ruotsinkieliset ja ulkomaalaisväestö

Ruotsinkielisen väestön osuus on suurin rannikkoseudulla. Eniten ruotsinkielisiä on Västanfjärdin ja Houtskarin kunnissa, noin 90 %. Oripään ja Rautjärven kunnissa ruotsinkielisten osuus on vähäisin. Etelä-Suomen ruotsinkielisen väestön ikärakenne on painotunut vanhempiin ikäluokkiin. Vanhimmissa ikäluokissa etenkin naisten osuus on huomattavan suuri. 5-50 -vuotiaiden osuudet ovat pienempiä kuin koko maassa keskimäärin.

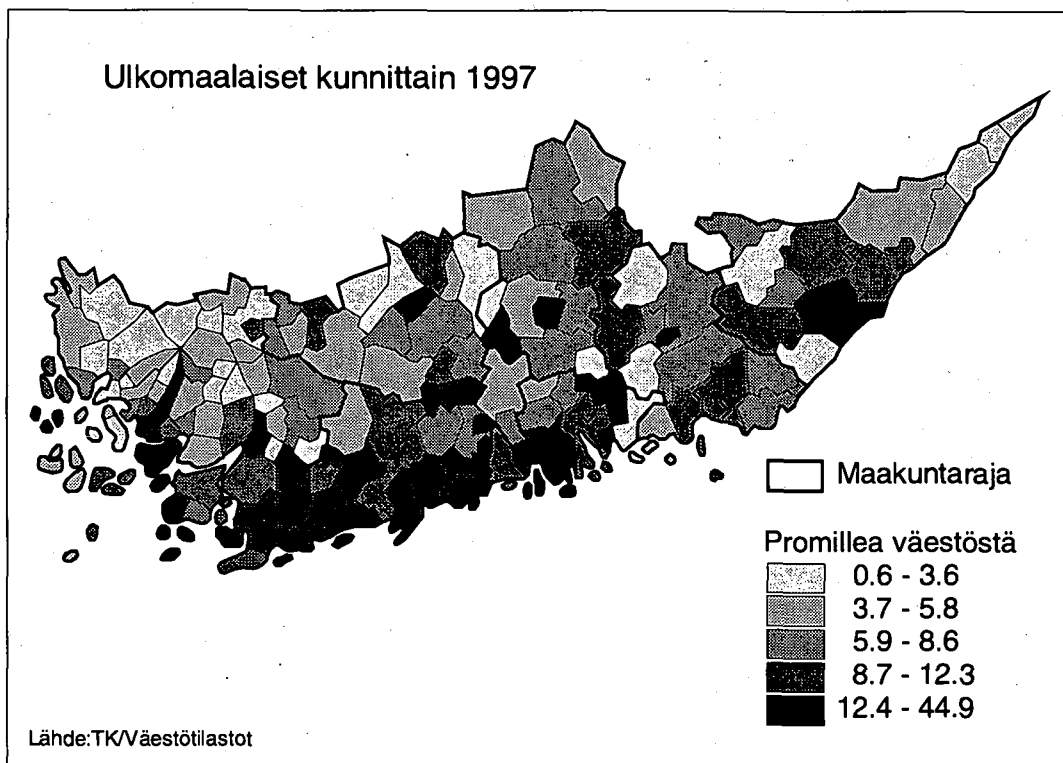

Kuva 28. Ruotsinkielisen väestön osuus kunnittain 1997.

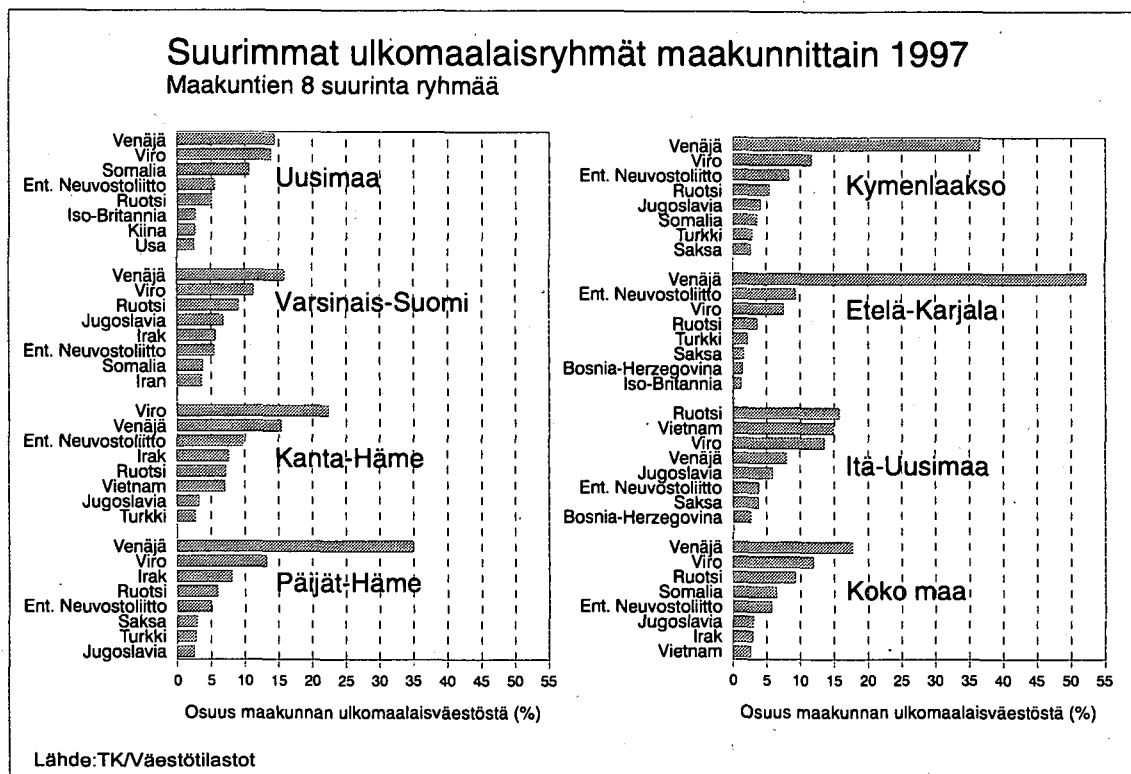

Kuva 29. Etelä-Suomen ruotsinkielisen väestön ikä- ja sukupuolirakenne 1997.

Vuonna 1997 koko maassa ulkomaalaisten osuus oli 15.7 promillea väestöstä. Etelä-Suomen alueella tämä osuus oli huomattavasti suurempi, 24.3 ‰. Suhteellisesti eniten ulkomaalaisia asui Helsingissä. Vähiten heitä asui Askaisten, Lemun ja Vahdon kunnissa. Etelä-Karjalassa, Kymenlaaksossa ja Päijät-Hämeessä suurimman yksittäisen ulkomaalaisryhmän muodostavat venäläiset, Kanta-Hämeessä taas virolaiset.

Kuva 30. Ulkomaalaisten osuus kunnittain 1997.

Kuva 31. Suurimmat ulkomaalaisryhmät maakunnittain 1997.

ELINKEINOELÄMÄ

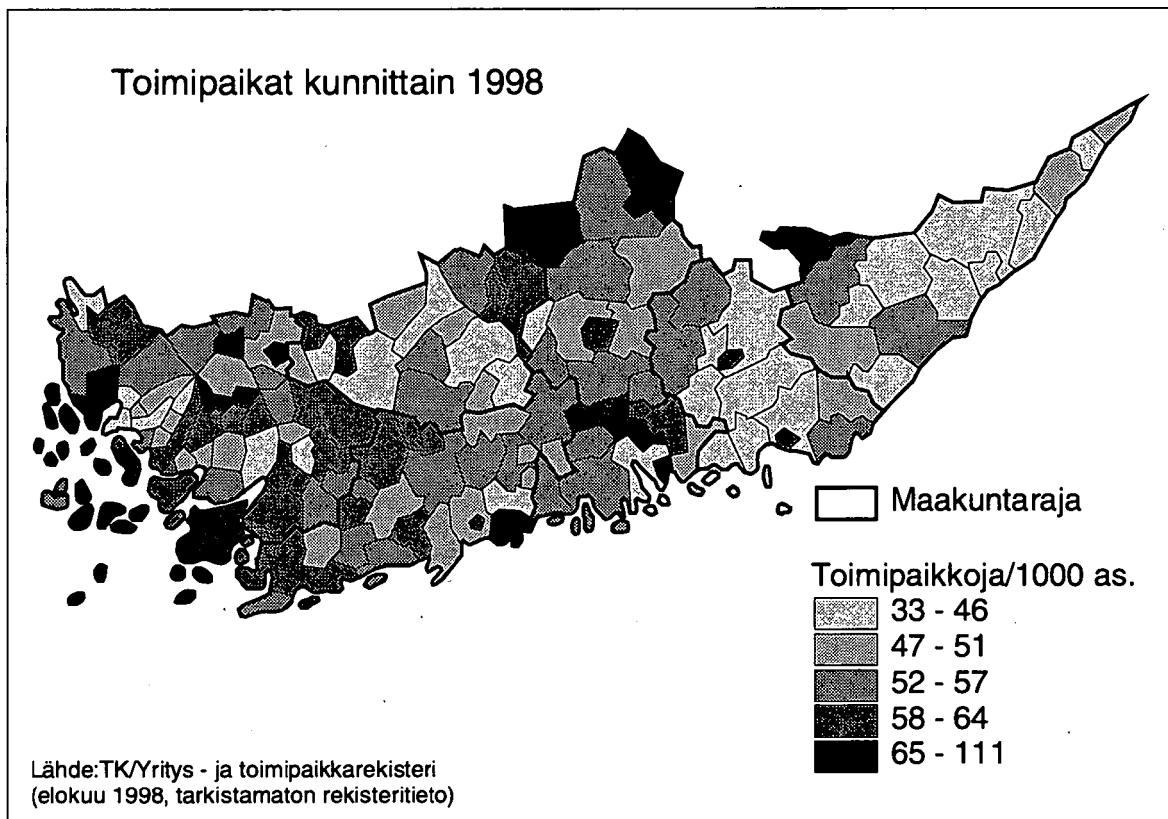
Yritysten toimipaikat

Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisterin mukaan elokuussa 1998 oli katsauksen tarkastelualueella 142 058 yritysten toimipaikkaa. Tämä vastaa puolta koko maan toimipaikoista. Toimipaikoista 77 200 sijaitsi Uudellamaalla. Varsinais-Suomessa toimipaikkojen määrä oli 25 200, Kanta-Hämeessä vajaa 8 300, Päijät-Hämeessä vajaa 11 000, Kymenlaaksossa 8 900, Etelä-Karjalassa 6 700 ja Itä-Uudellamaalla 4 800. Rekisteri kattaa kaikki yritykset, yhteisöt ja yksityiset elinkeinoharjoittajat, jotka ovat arvonlisäverovelvollisia tai toimivat työnantajina lukuun ottamatta julkisia viranomaisia.

Kunnittaisessa tarkastelussa toimipaikkoja oli tuhatta asukasta kohti eniten Varsinais-Suomen saaristokunnissa.

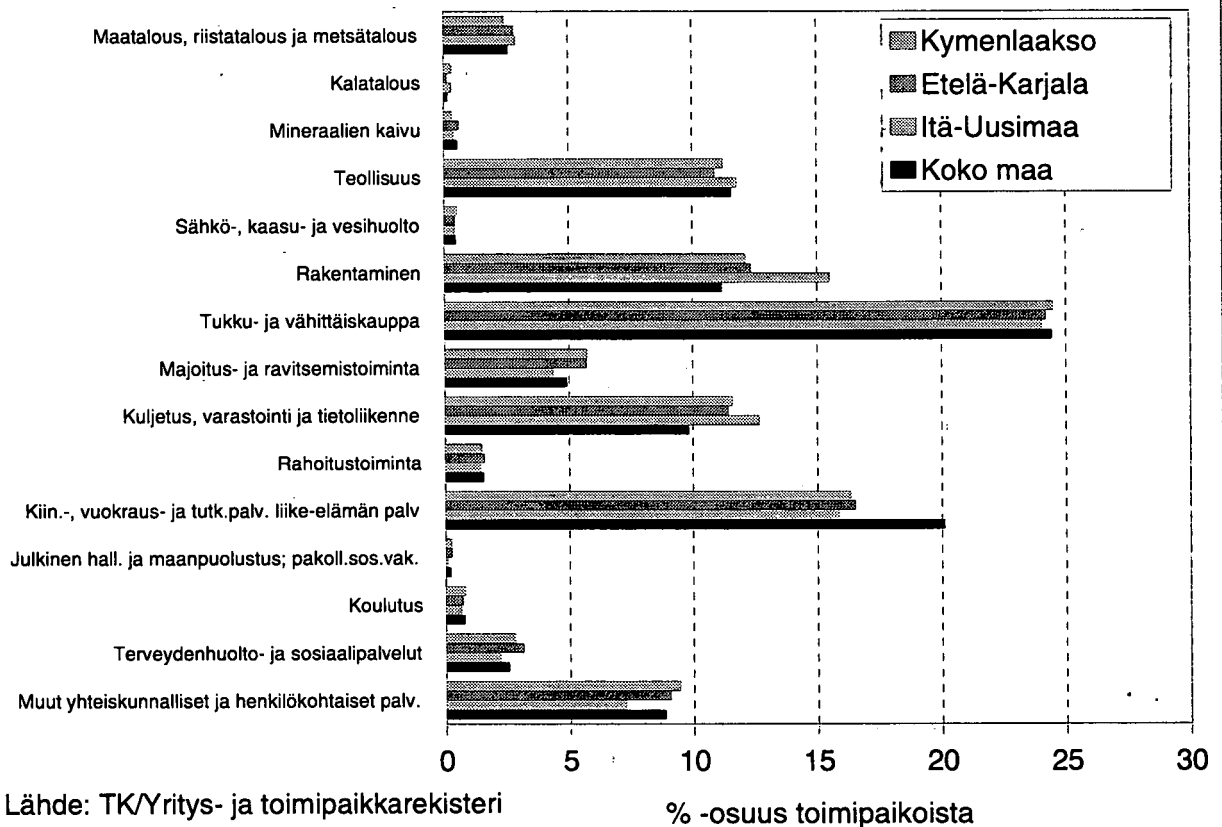
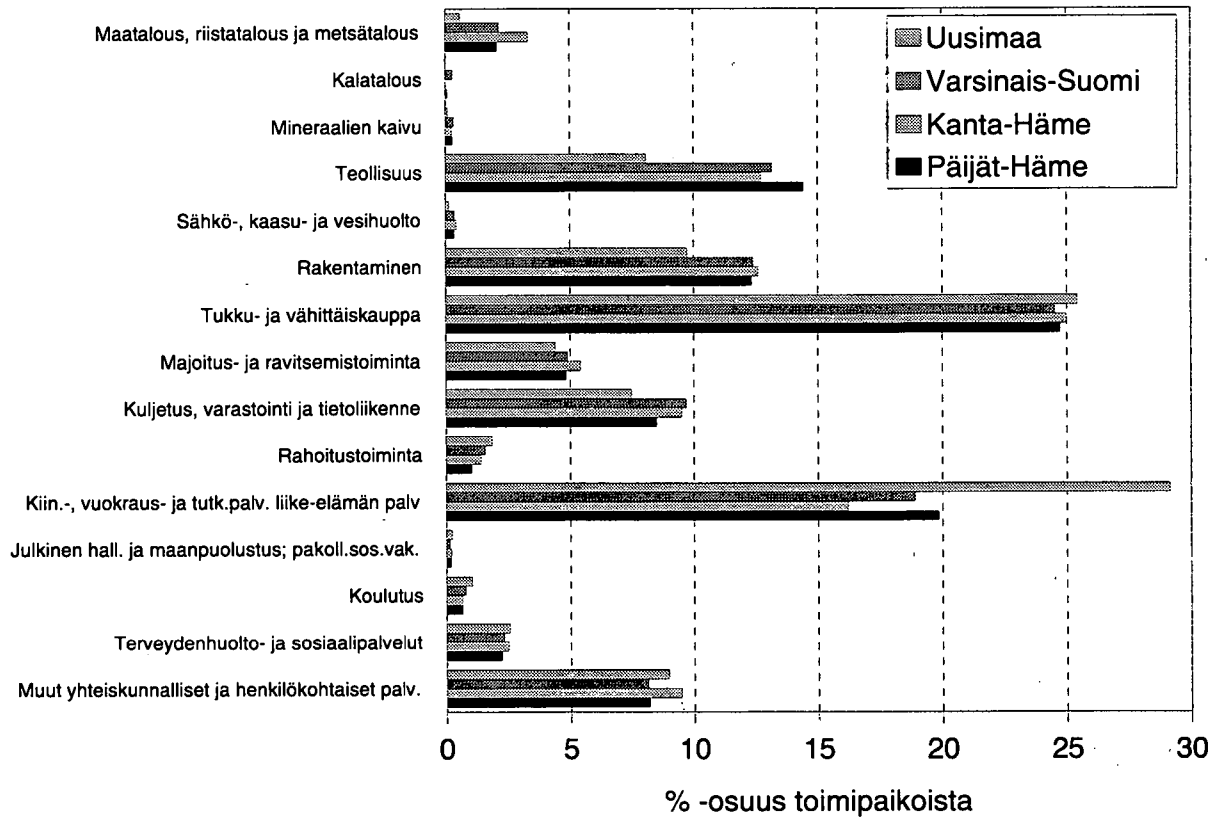
Toimialoista tukku- ja vähittäiskaupan toimipaikkoja on Etelä-Suomen maakunnissa eniten, lukuun ottamatta Uttamaata. Kiinteistö-, vuokraus- ja tutkimus- sekä liike-elämän palveluiden osuus on Uudellamaalla suurin.

Vuonna 1996 teollisuus oli Etelä-Suomen maakunnissa suurin yksittäinen toimiala sekä keskimääräisellä liikevaihdolla että henkilökunnan määrällä mitattuna. Poikkeuksen tästä muodosti Uusimaa, jossa tukku- ja vähittäiskauppa oli merkittävin. Teollisuustoimialoilla syntyi Itä-Uudellamaalla 70 % koko alueen toimipaikkojen liikevaihdosta. Teollisuus oli myös koko maassa suurin toimiala henkilökunnan määrällä mitattuna. Sen sijaan liikevaihdolla mitattuna suurin toimiala oli tukku- ja vähittäiskauppa.

Kuva 32. Toimipaikat kunnittain 1998.

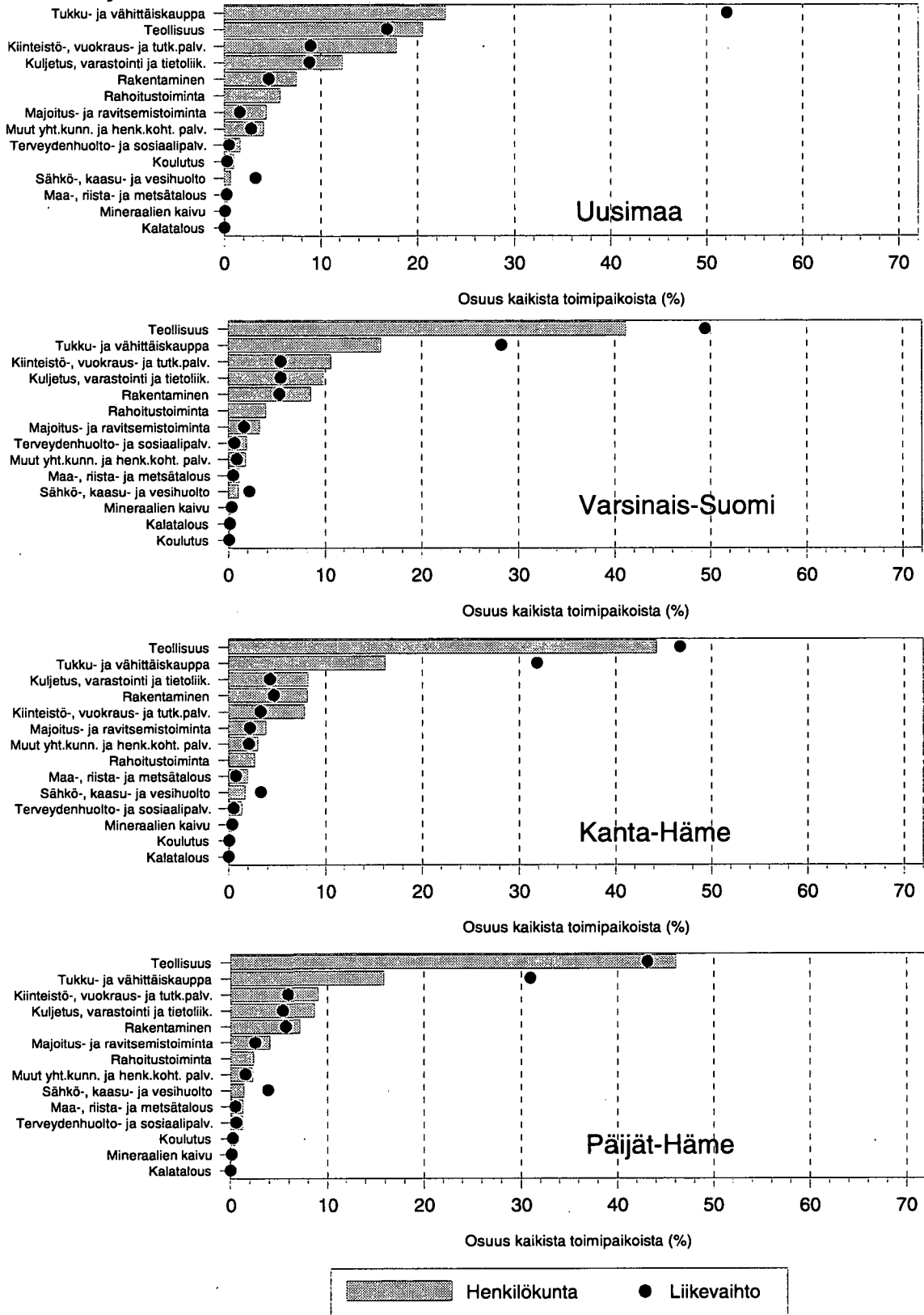
Toimipaikat toimialoittain maakunnittain ja koko maassa 1998

Lähde: TK/Yritys- ja toimipaikkarekisteri
(elokuu 1998, tarkistamaton rekisteritieto)

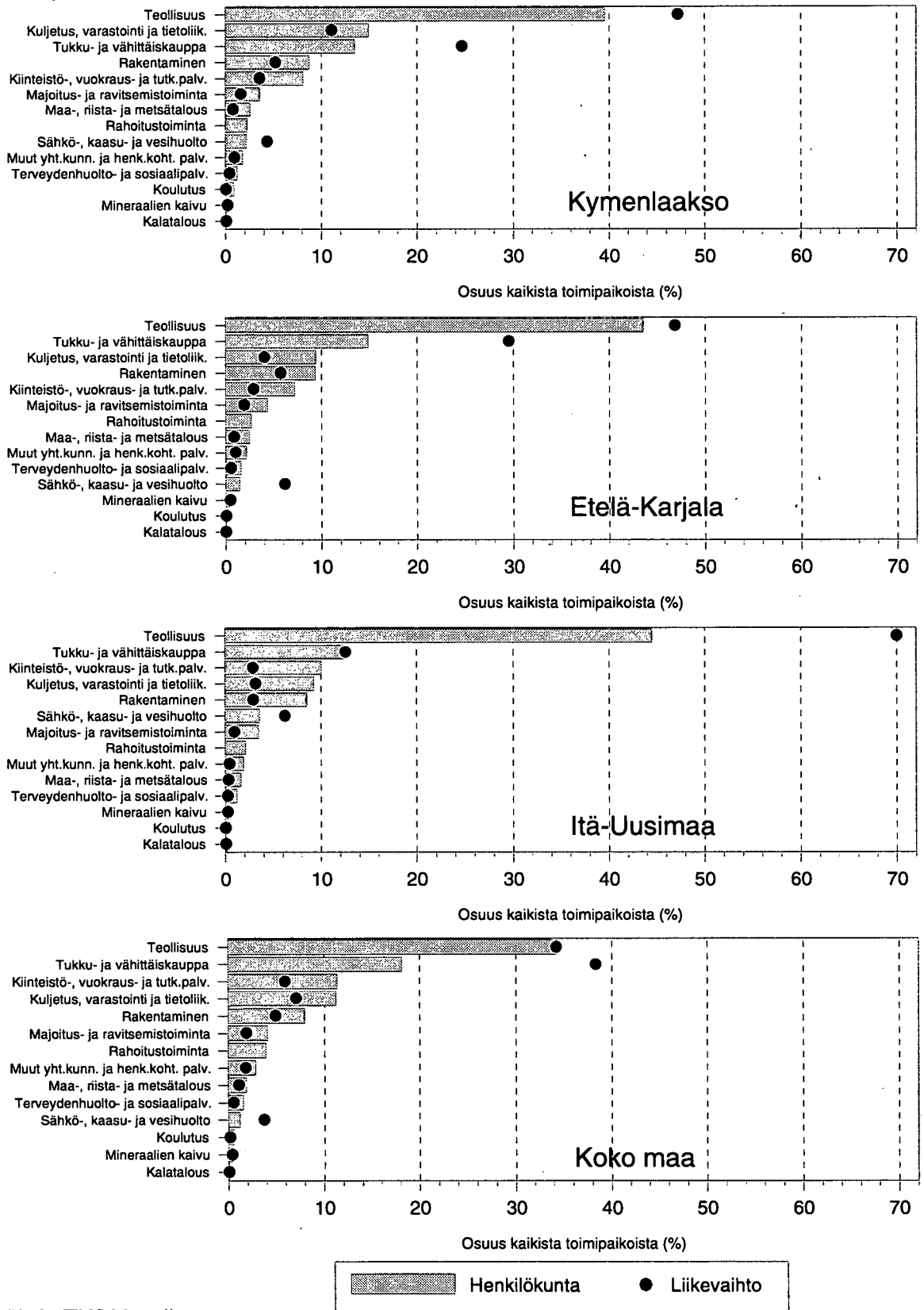
Kuva 33. Toimipaikat toimialoittain maakunnittain ja koko maassa 1998.

Toimipaikkojen henkilökunta ja liikevaihto toimialoittain Uudellamaalla, Varsinais-Suomessa, Kanta-Hämeessä ja Päijät-Hämeessä 1996

Kuva 34. Toimipaikkojen henkilökunta ja liikevaihto toimialoittain Uudellamaalla, Varsinais-Suomessa, Kanta-Hämeessä ja Päijät-Hämeessä 1996.

Toimipaikkojen henkilökunta ja liikevaihto toimialoittain Kymenlaaksossa, Etelä-Karjalassa, Itä-Uudellamaalla ja koko maassa 1996

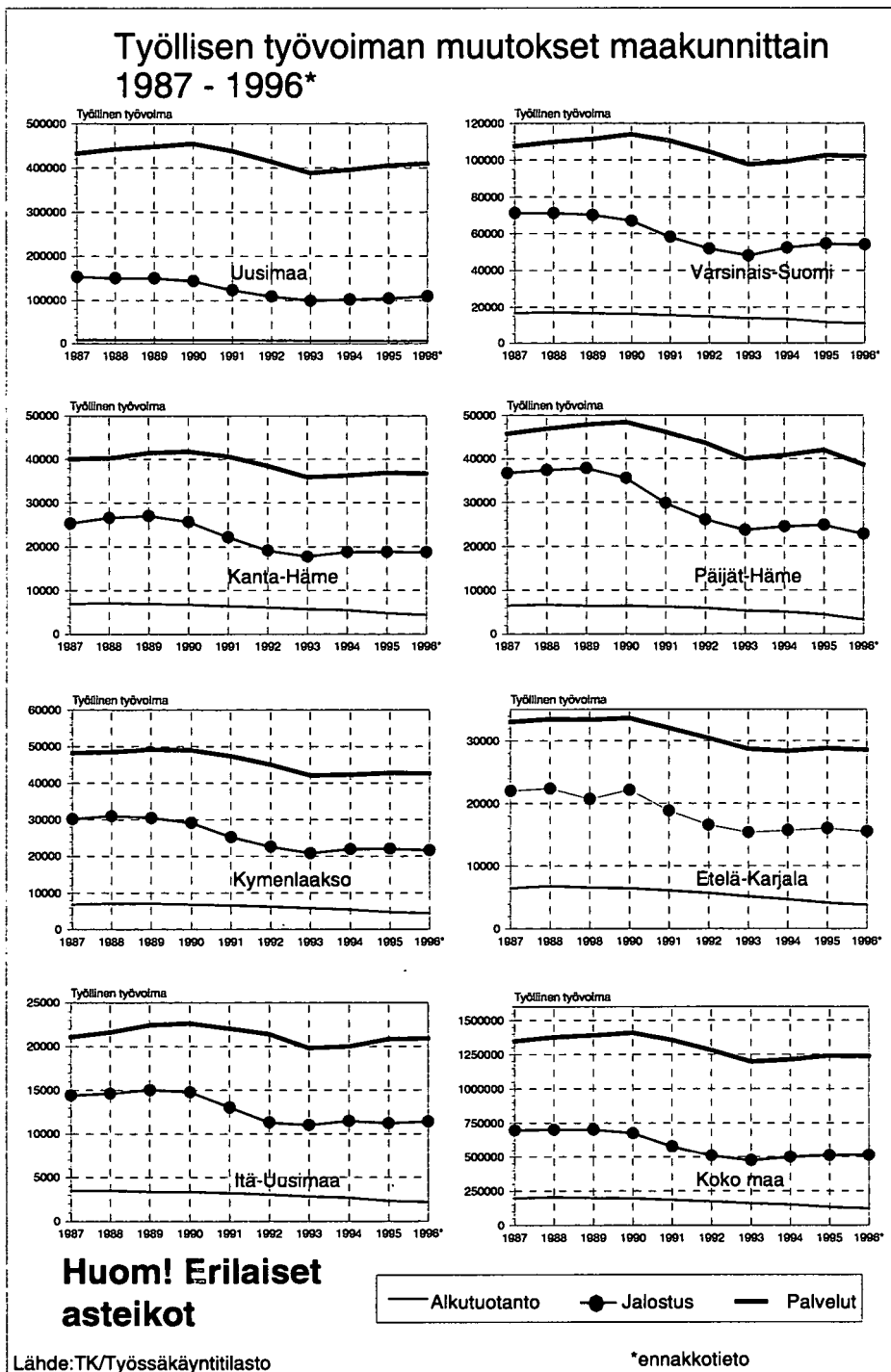

Kuva 35. Toimipaikkojen henkilökunta ja liikevaihto toimialoittain Kymenlaaksossa, Etelä-Karjalassa, Itä-Uudellamaalla ja koko maassa 1996.

Elinkeinorakenne

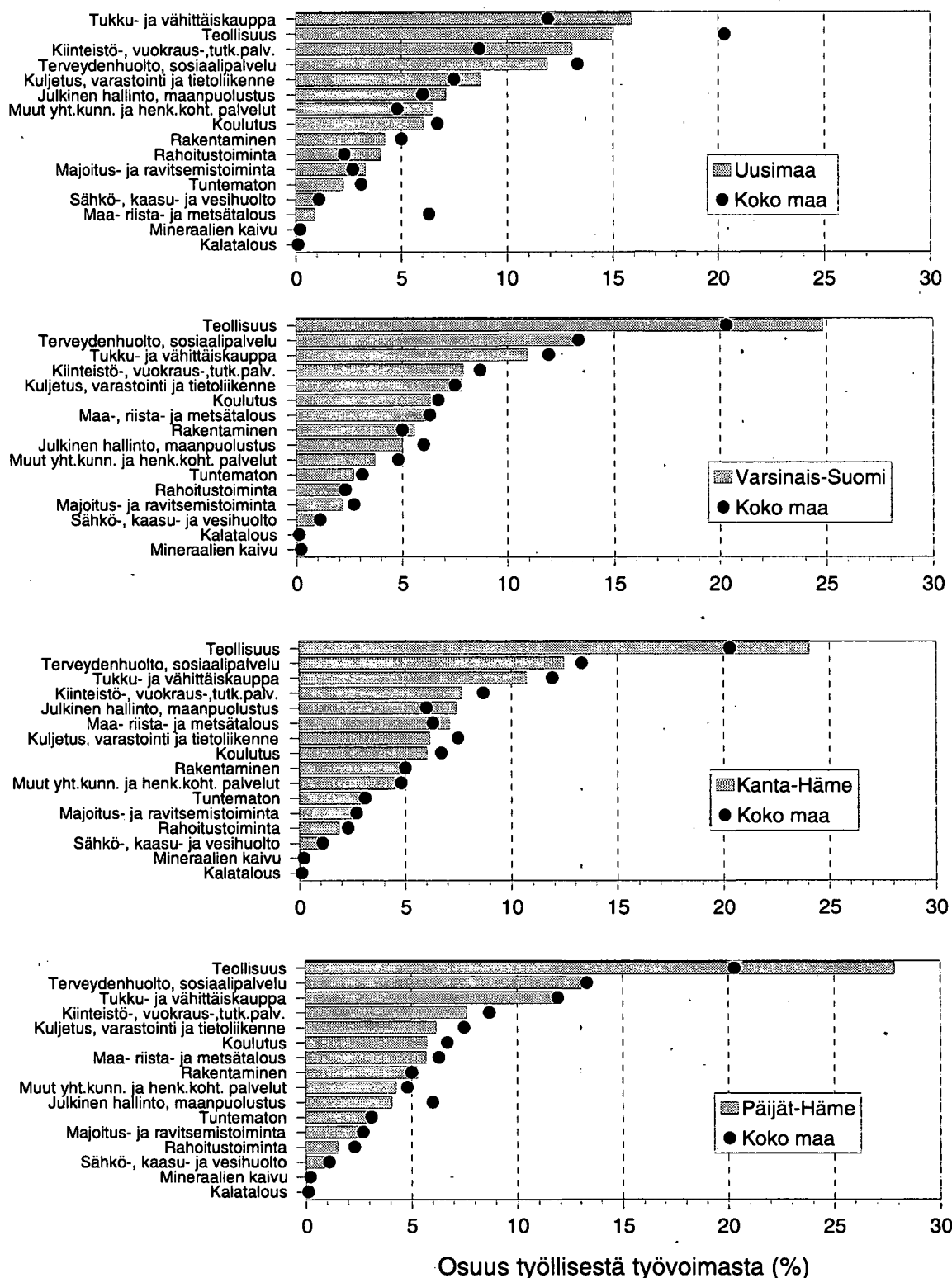
Suomea 1990-luvun alussa koetelleella lamalla oli vaikutuksensa työpaikkojen määrään. Varsinkin palveluissa ja jalostuksessa työpaikkojen väheneminen oli voimakasta. Vuonna 1993 tämä väheneminen kuitenkin pysähtyi. Alkutuotannossa työpaikkojen määrän väheneminen on ollut suhteellisen tasaista koko tarkastelujakson ajan (1987 – 1996).

Tarkemmalla toimialajaotuksella teollisuuden työllistävyys oli vuonna 1996 (ennakotieto) suurin Päijät-Hämeessä, jossa lähes 28 % työllisistä toimi sen piirissä. Uuttamaata lukuun ottamatta teollisuus oli tärkein työllistäjä myös muissa Etelä-Suomen maakunnissa. Uudellamaalla tärkein oli tukku- ja vähittäiskauppa.

Kuva 36. Työllisen työvoiman muutokset maakunnittain 1987 – 1996.

Elinkeinorakenne Uudellamaalla, Varsinais-Suomessa, Kanta-Hämeessä ja Päijät-Hämeessä 1996*

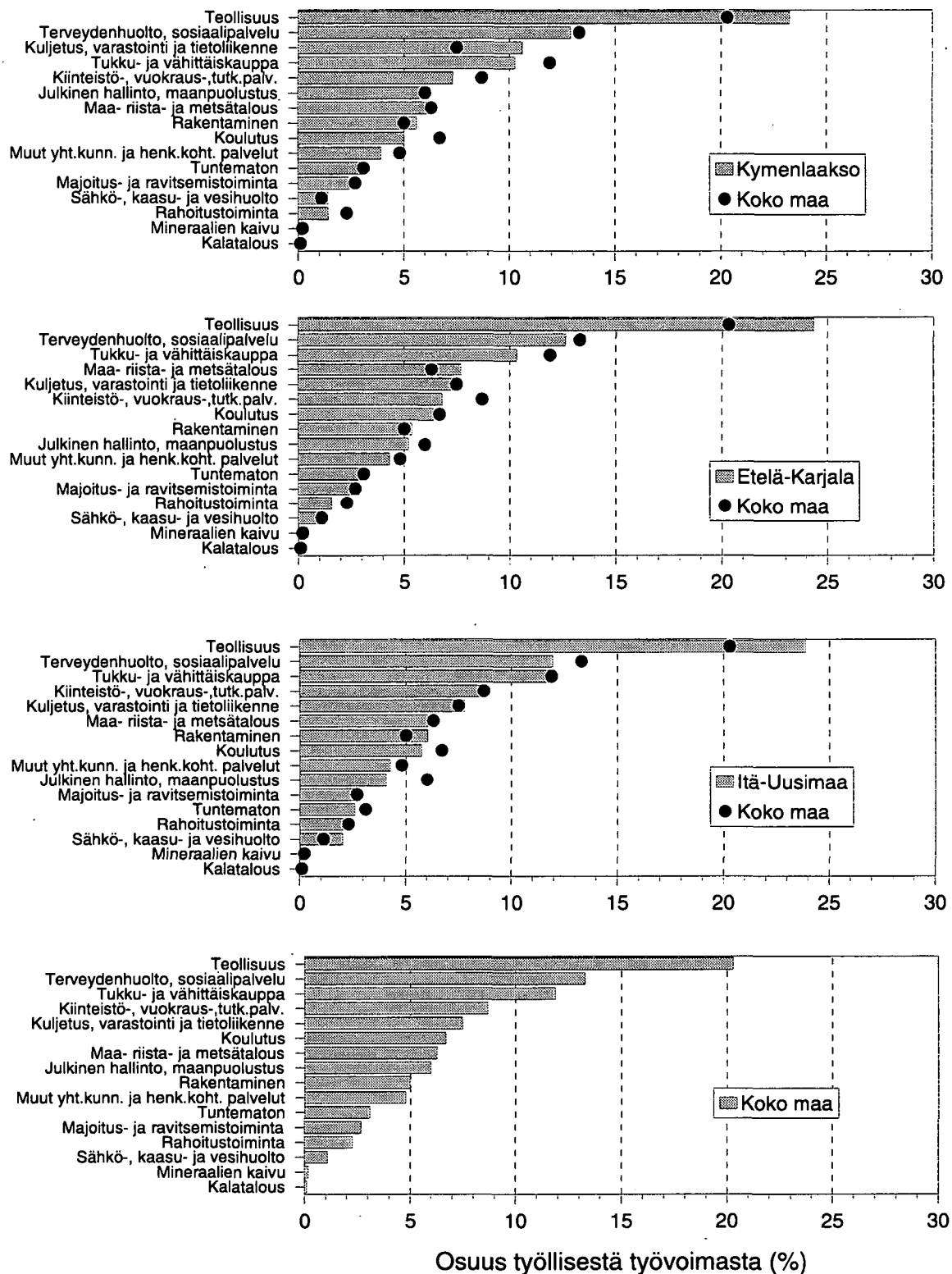

Lähde:TK/Työssäkäyntitilasto

*ennakkotieto

Kuva 37. Elinkeinorakenne Uudellamaalla, Varsinais-Suomessa, Kanta-Hämeessä ja Päijät-Hämeessä 1996.

Elinkeinorakenne Kymenlaaksossa, Etelä-Karjalassa, Itä-Uudellamaalla ja koko maassa 1996*

Lähde:TK/Työssäkäyntitilasto

*ennakkotieto

Kuva 38. Elinkeinorakenne Kymenlaaksossa, Etelä-Karjalassa, Itä-Uudellamaalla ja koko maassa 1996.

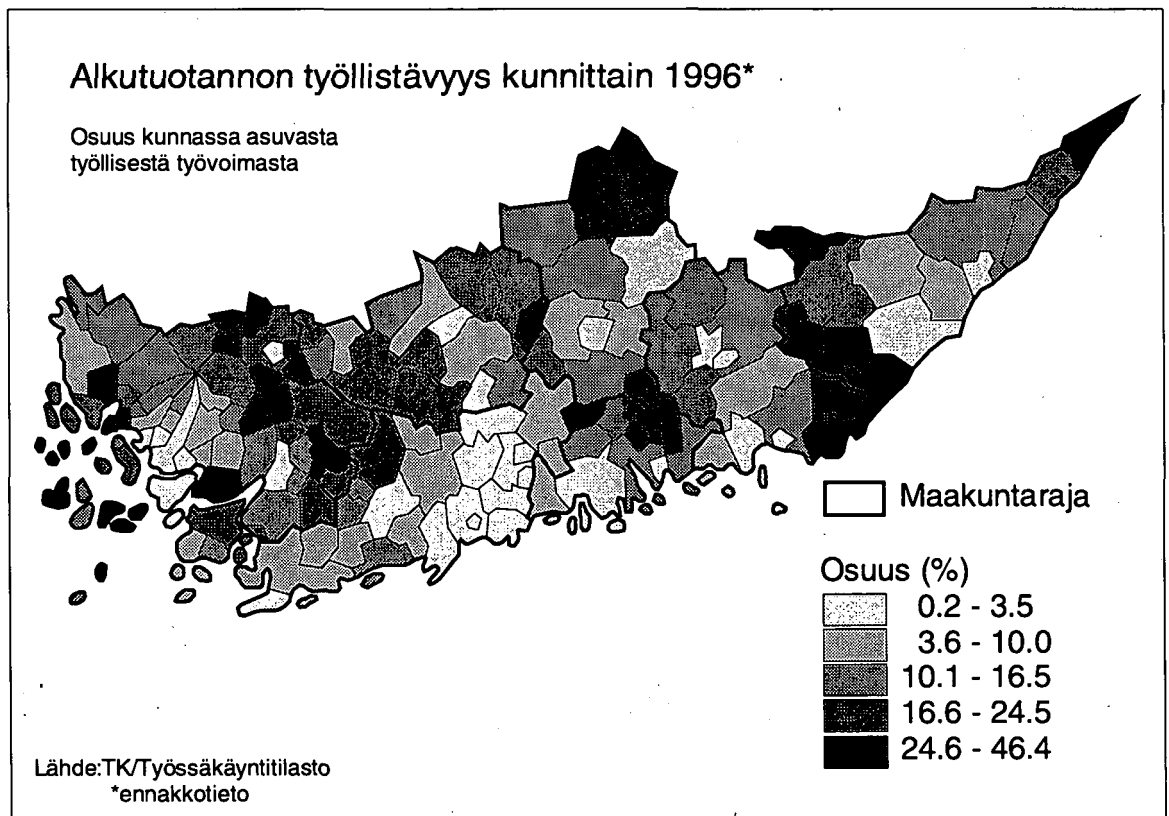
Alkutuotanto

Alkutuotannon työllistävyys oli vuonna 1996 (ennakkotieto) suurin Saaren kunnassa, jossa yli 46 % työllisistä toimi sen piirissä. Lisäksi Iniössä, Ylämaalla, Miehikkälässä ja Artjärvellä alkutuotannon osuus työvoimasta oli yli kolmasosa. Vähäisin sen osuus oli Espoossa ja Helsingissä. Kahdessatoista Etelä-Suomen kunnassa alkutuotannon osuus työllisistä oli alle yhden prosentin.

Etelä-Suomen alkutuotannon työvoima on yleensä naisvoittoisempaa kuin koko maassa keskimäärin. Koko maan alkutuotannon työntekijöistä oli vuonna 1996 (ennakkotieto) 37.5 % naisia. Kymenlaaksossa vastaava osuus oli 42.1 %, Varsinais-Suomessa ja Etelä-Karjalassa 39.5 %. Suurin ikäryhmä alkutuotannossa on kaikissa maakunnissa 45 – 49 –vuotiaat. Poikkeuksen tästä muodostavat Varsinais-Suomen naiset, joiden suurin ikäryhmä oli 50 – 54 –vuotiaat.

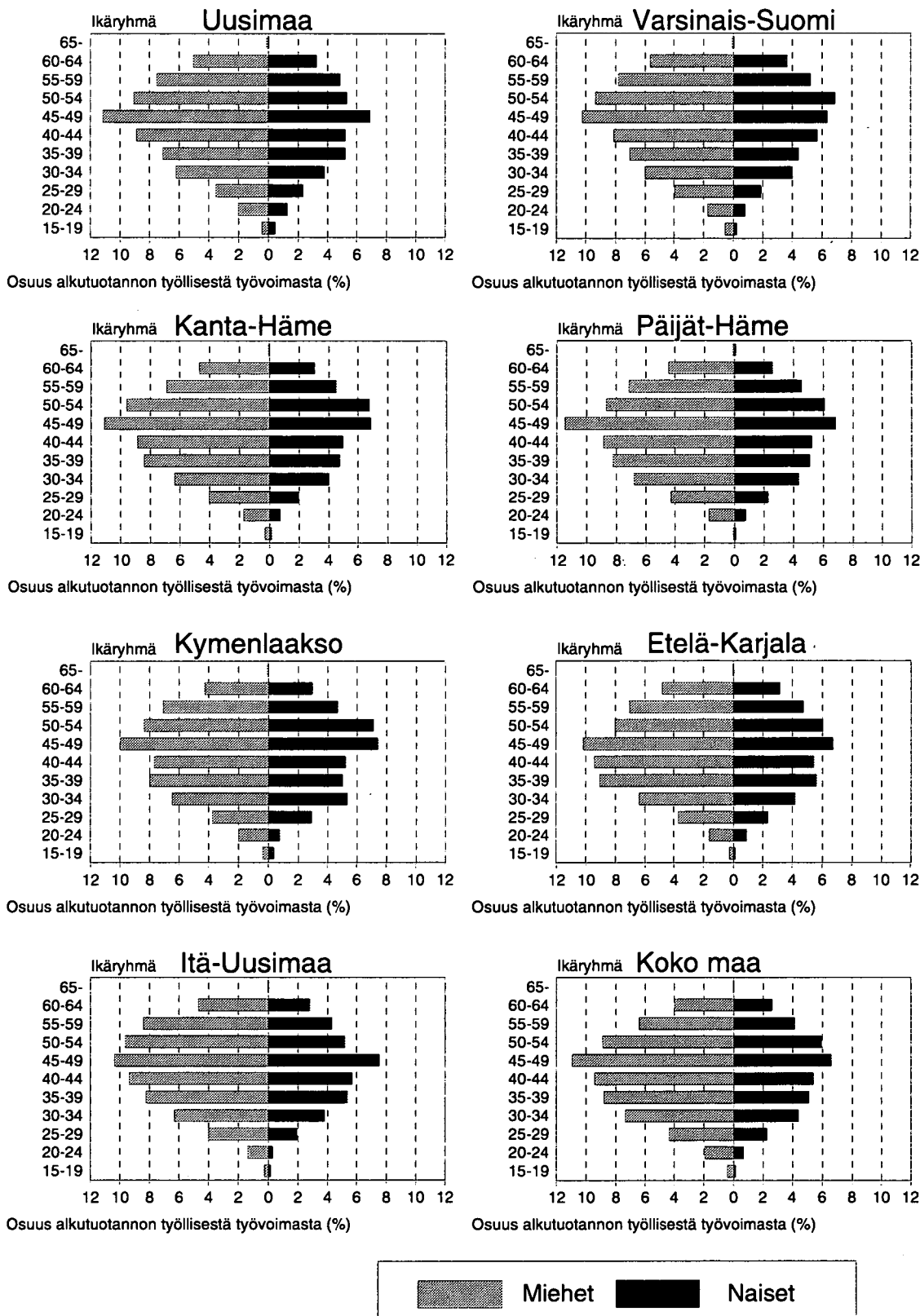
Etelä-Suomessa keskimäärin suurimmat peltoalat tilaa kohti olivat vuonna 1996 Helsingissä, Vantaalla ja Siuntiossa. Pienimmät peltoalat olivat Iniössä, Houtskarissa ja Suomenniemellä, keskimäärin alle 15 hehtaaria tilaa kohti. Tilojen metsäalat olivat keskimäärin suurimmat Pohjan kunnassa, pienimmät Raisiossa.

Vuodesta 1994 vuoteen 1996 maatilatalouden valtionveron alaisten tulojen kasvu oli suurinta Espoossa, jossa tilojen keskimääräiset tulot kaksinkertaistui. Maatilatalouden tulot alenivat samalla ajanjaksolla 22 kunnassa. Suurin tulojen vähennys tapahtui Lahdessa, jossa keskimääräiset tulot tippuivat viidenneksellä.

Kuva 39. Alkutuotannon työllistävyys kunnittain 1996.

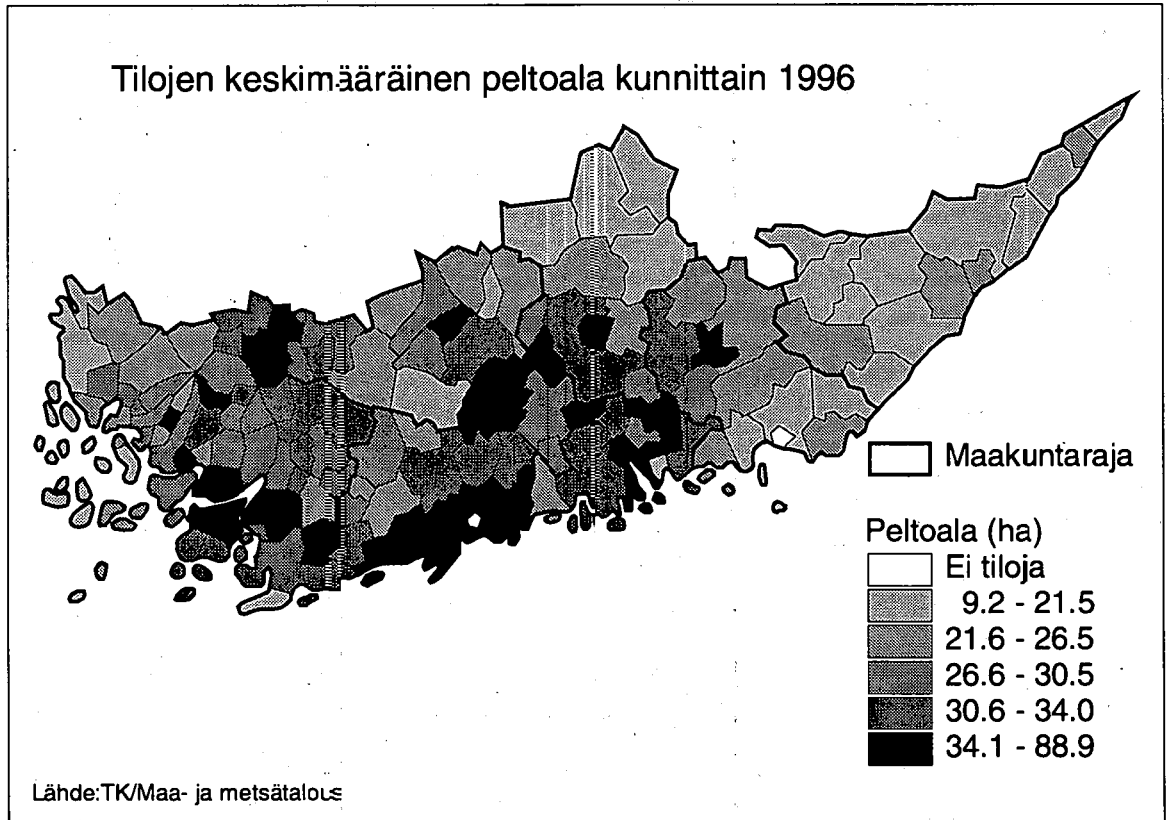
Työllinen työvoima alkutuotannossa iän ja sukupuolen mukaan maakunnittain 1996*

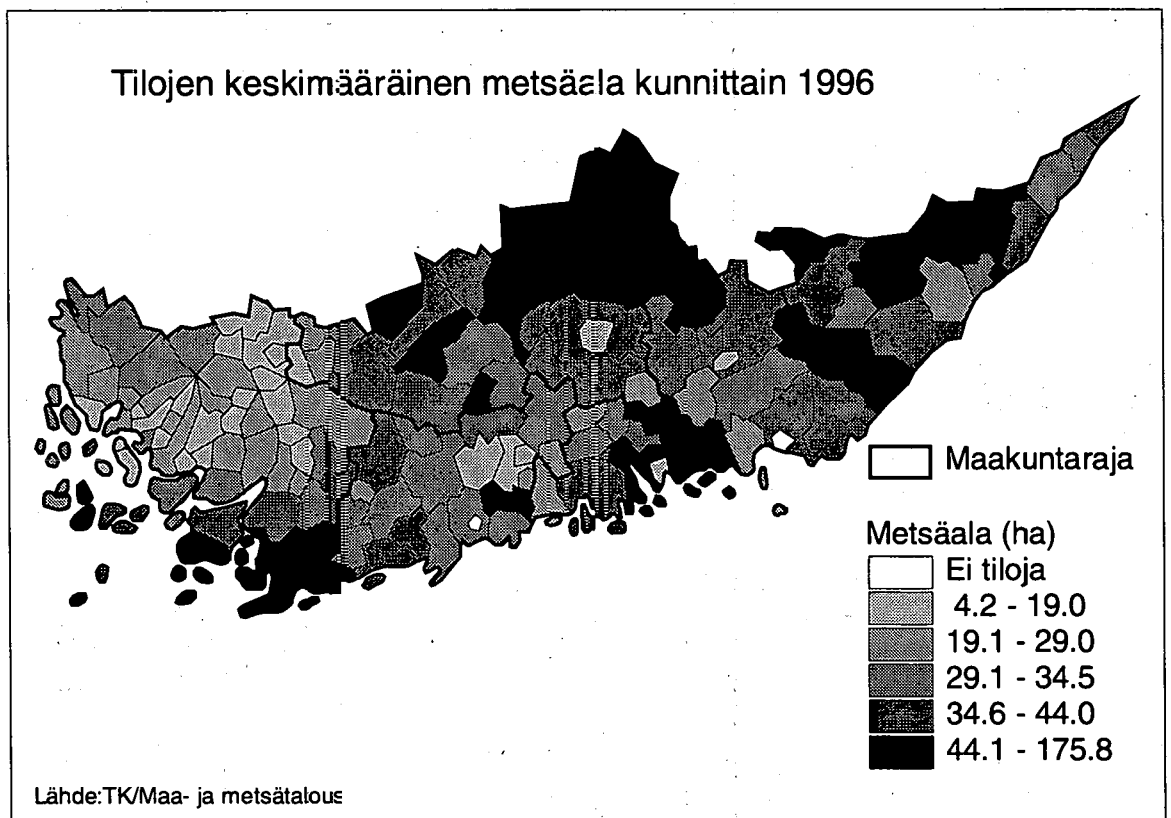
Lähde:TK/Työssäkäyntitilasto

*ennakkotieto

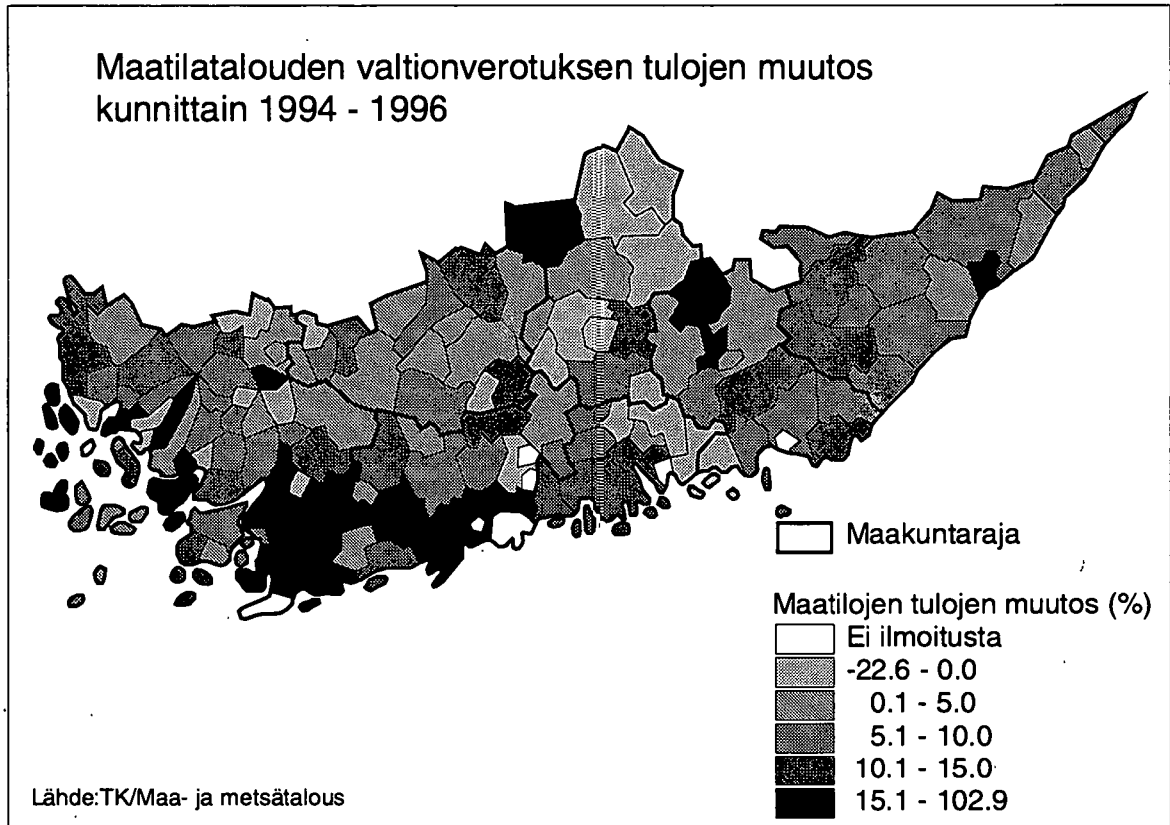
Kuva 40. Työllinen työvoima alkutuotannossa iän ja sukupuolen mukaan maakunnittain 1996.

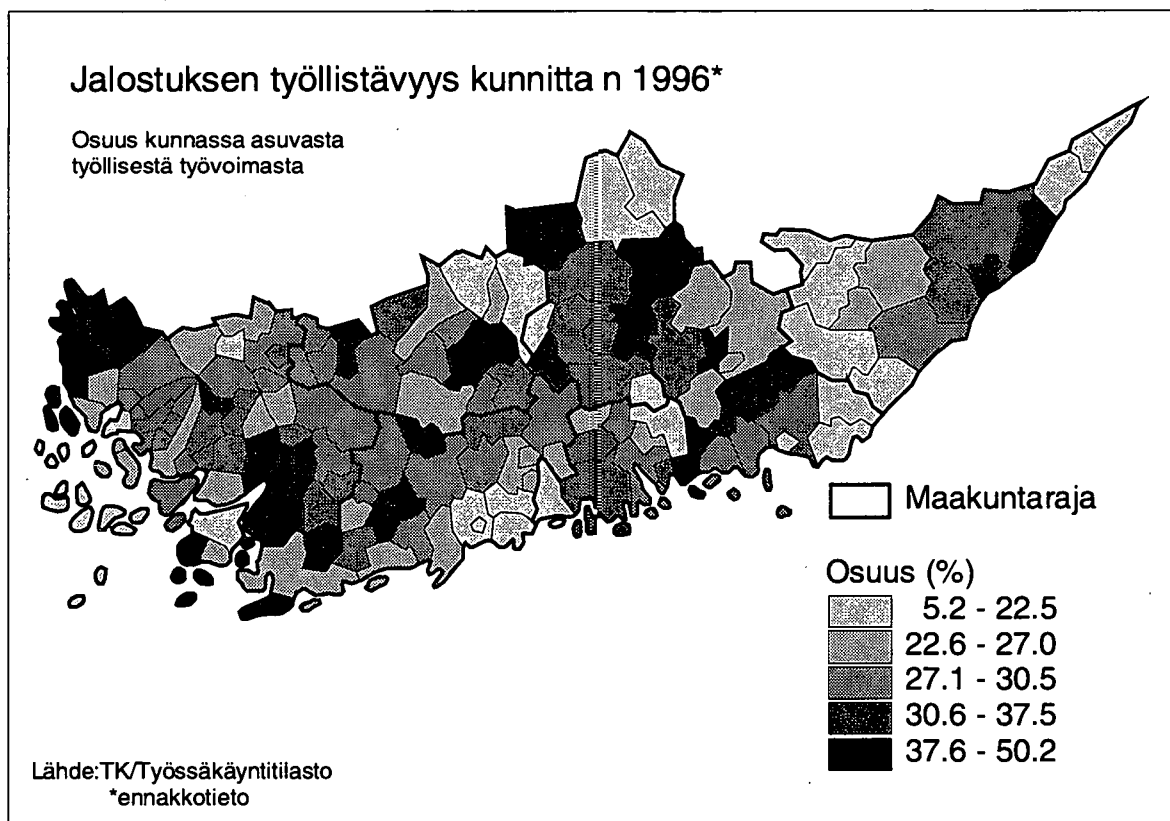
Kuva 41. Tilojen keskimääräinen peltoala kunnittain 1996.

Kuva 42. Tilojen keskimääräinen metsäala kunnittain 1996.

Kuva 43. Maatilatalouden valtionverotuksen tulojen muutos kunnittain 1994 – 1996.

Kuva 44. Jalostuksen työllistävyys kunnittain 1996.

Jalostus

Vuonna 1996 jalostuselinkeinojen työllistävyys oli suhteellisesti suurin Perttelin kunnassa, jonka työllisestä työvoimasta puolet työskenteli niiden piirissä. Suhteellisesti vähiten jalostus työllisti Iniön, Houtskarın ja Korppoon saaristokunnissa asuvia (ennakkotieto).

Jalostuksen työvoima on miesvaltaista. Vuonna 1996 miesten osuus teollisuustyöntekijöistä oli koko maassa 74.2 %. Vastaava osuus oli Kymenlaaksossa 77.8 % ja Etelä-Karjalassa 76.4 %. Suurin naisten osuus (29.3 %) oli Varsinais-Suomessa.

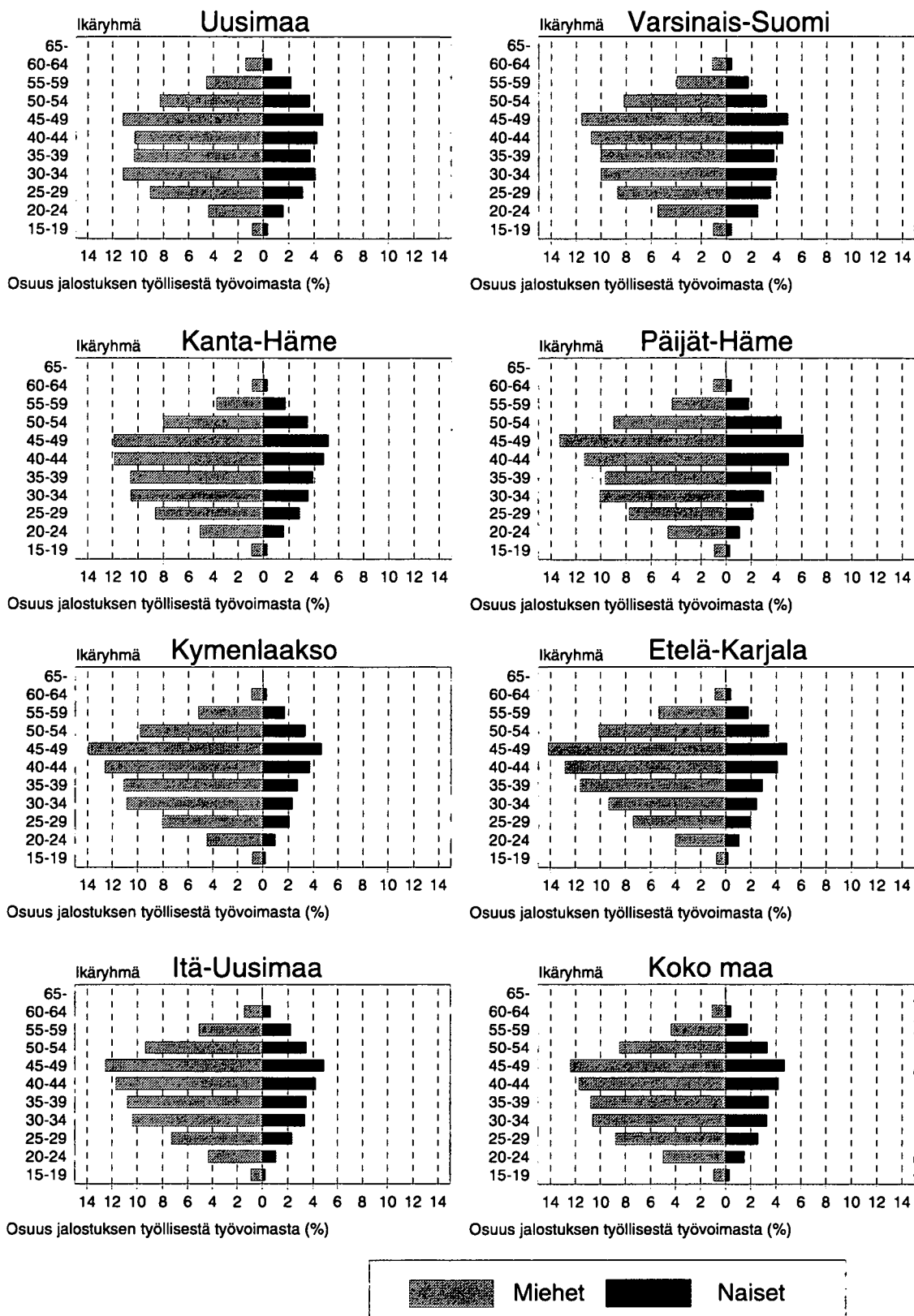
Yksittäisistä teollisuustoimialoista eniten toimipaikkoja Uudellamaalla on kustantamisen ja painamisen toimialoilla. Varsinais-Suomessa, Kanta-Hämeessä ja Päijät-Hämeessä tärkein teollisuudenala toimipaikkojen lukumäärällä mitattuna on perusmetallien ja metallituotteiden valmistus. Tiedot perustuvat Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisterin elokuun 1998 poikkileikkaustietoihin.

Vuonna 1996 tärkein teollisuudenala jalostusarvolla mitattuna oli Kymenlaaksossa ja Etelä-Karjalassa massan, paperin ja paperituotteiden valmistus. Nämä toimialat kattoivat näissä maakunnissa 60 % teollisuuden jalostusarvosta. Koksi- ja öljytuotteiden valmistus Itä-Uudellamaalla ja sähköteknisten tuotteiden sekä instrumenttien valmistus Uudellamaalla kattoivat yli 30 % maakuntien jalostusarvosta.

Teollisuuden koko jalostusarvo oli Uudellamaalla 24.6 miljardia markkaa vuonna 1996. Kanta-Hämeessä vastaava arvo oli 4.2, Päijät-Hämeessä 5.2, Kymenlaaksossa 6.4, Etelä-Karjalassa 4.5, Varsinais-Suomessa 12.1 ja Itä-Uudellamalla 3.8 miljardia markkaa. Jalostusarvo on yleisesti noussut 1990-luvun alun notkahduksen jälkeen.

Kunnittain tarkasteltuna teollisuuden jalostusarvo ylitti Loviisassa ja Salossa 100 000 markkaa asukasta kohti. Henkilökunnan määrällä mitattuna teollisuustoimipaikkojen keskikoko oli suurin Rautjärvellä ja Salossa. Neljäsatoista Etelä-Suomen kunnassa viennin osuus teollisuustoimitusten bruttoarvosta oli yli 60 %. Suurin tämä arvo oli Vehkalahdella, Rautjärvellä ja Salossa.

Työllinen työvoima jalostuksessa iän ja sukupuolen mukaan maakunnittain 1996*

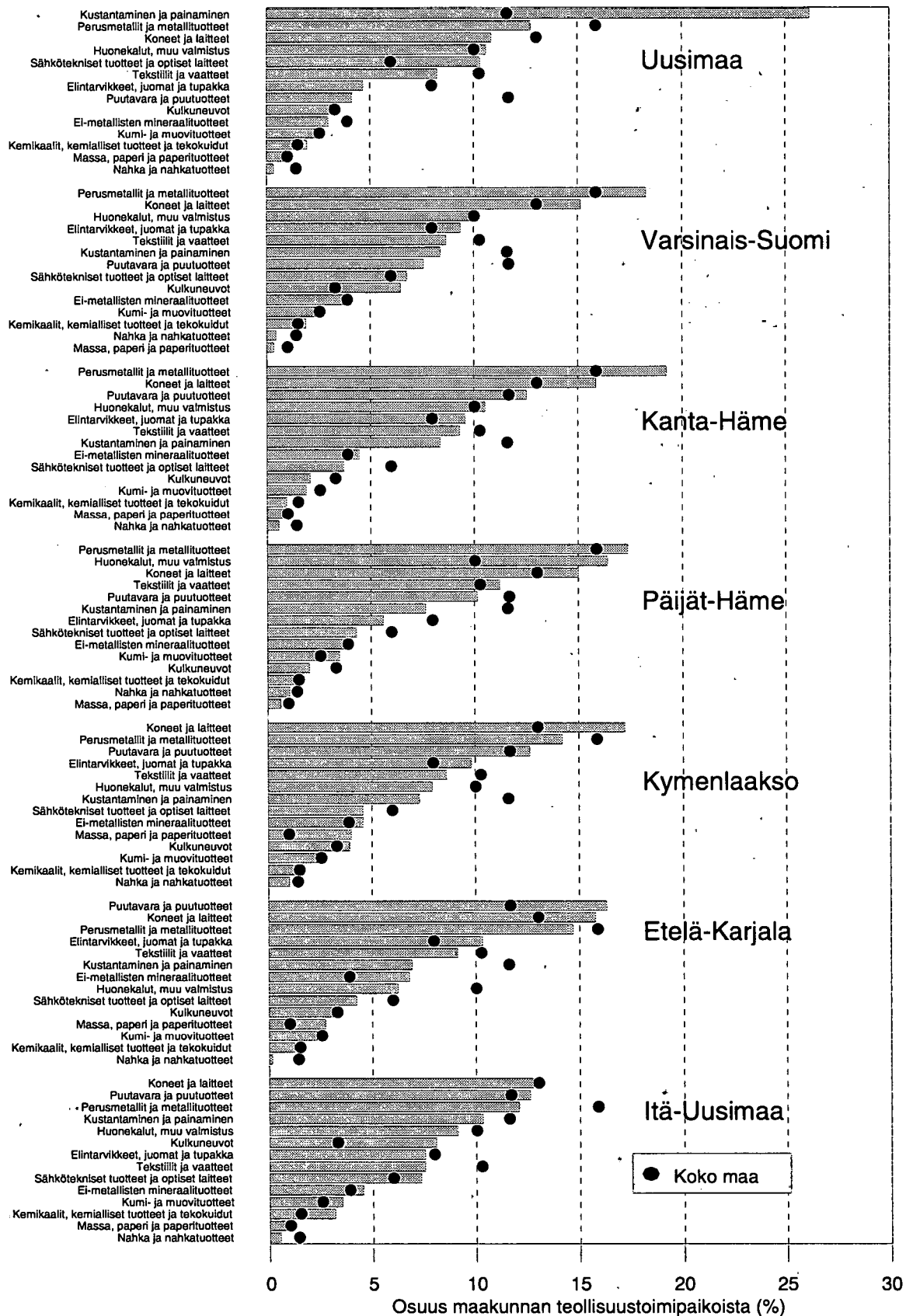

Lähde: TK/Työssäkäyntitilasto

*ennakkotieto

Kuva 45. Työllinen työvoima jalostuksessa iän ja sukupuolen mukaan maakunnittain 1996.

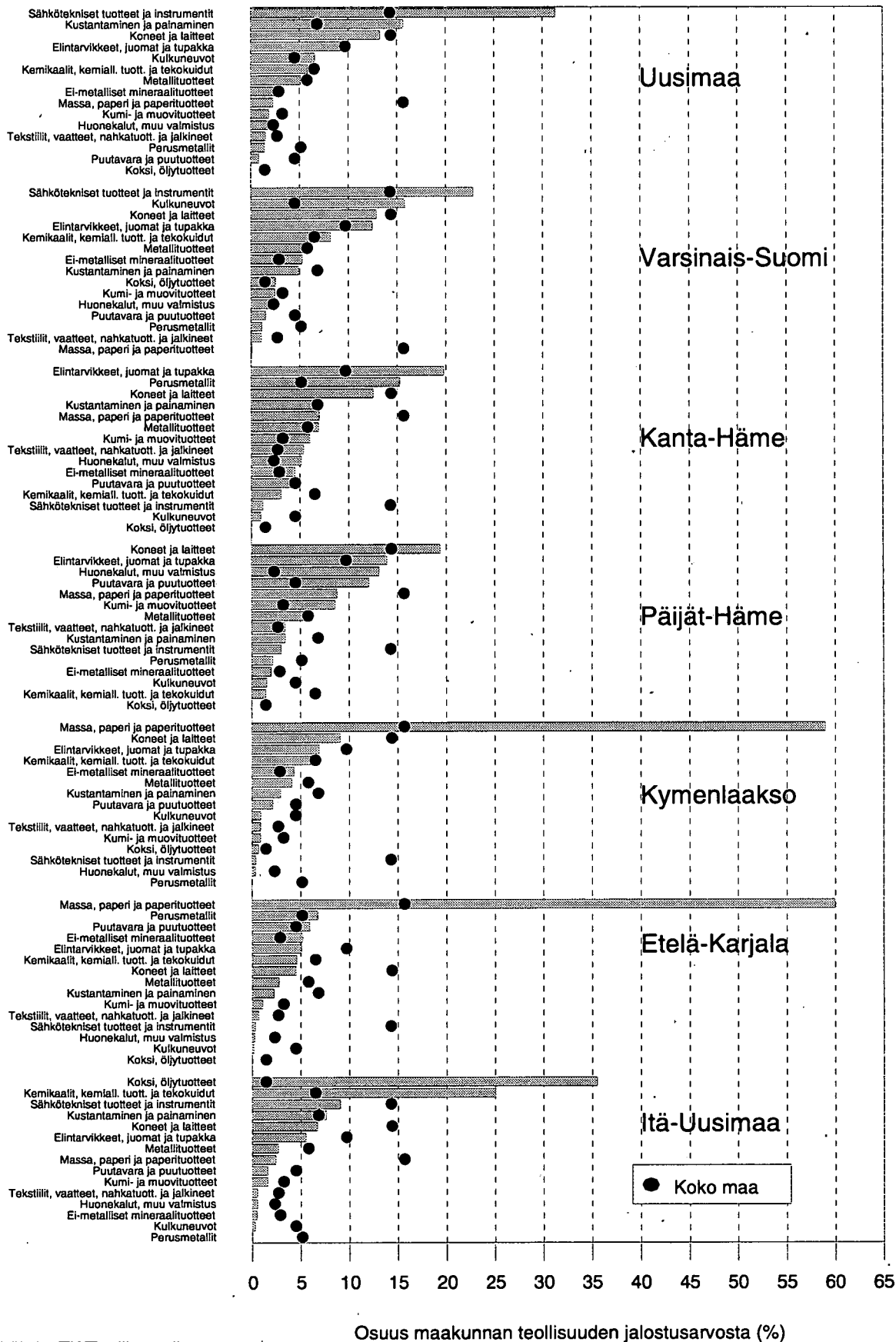
Teollisuuden toimipaikat toimialoittain maakunnittain 1998

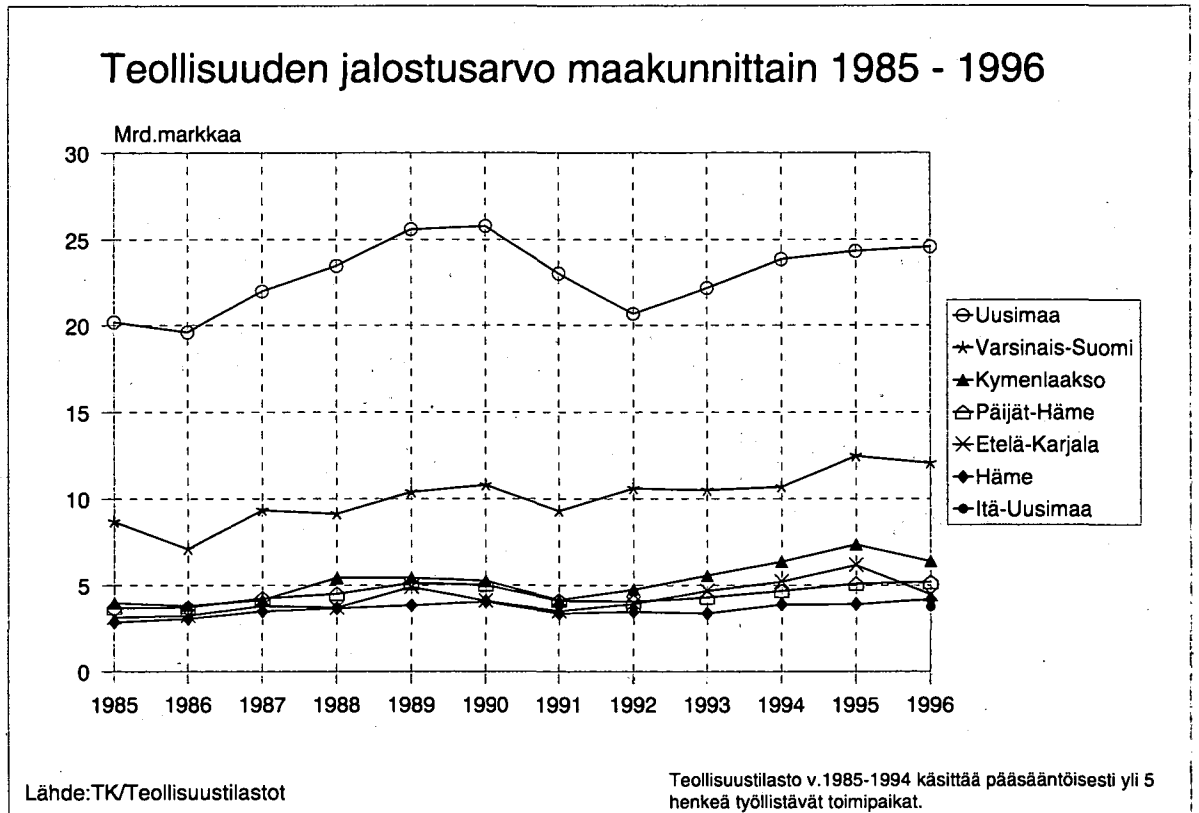
Lähde: TK/Yritys- ja toimipaikkarekisteri (elokuu 1998, tarkistamaton rekisteritieto)

Kuva 46. Teollisuuden toimipaikat toimialoittain maakunnittain 1998.

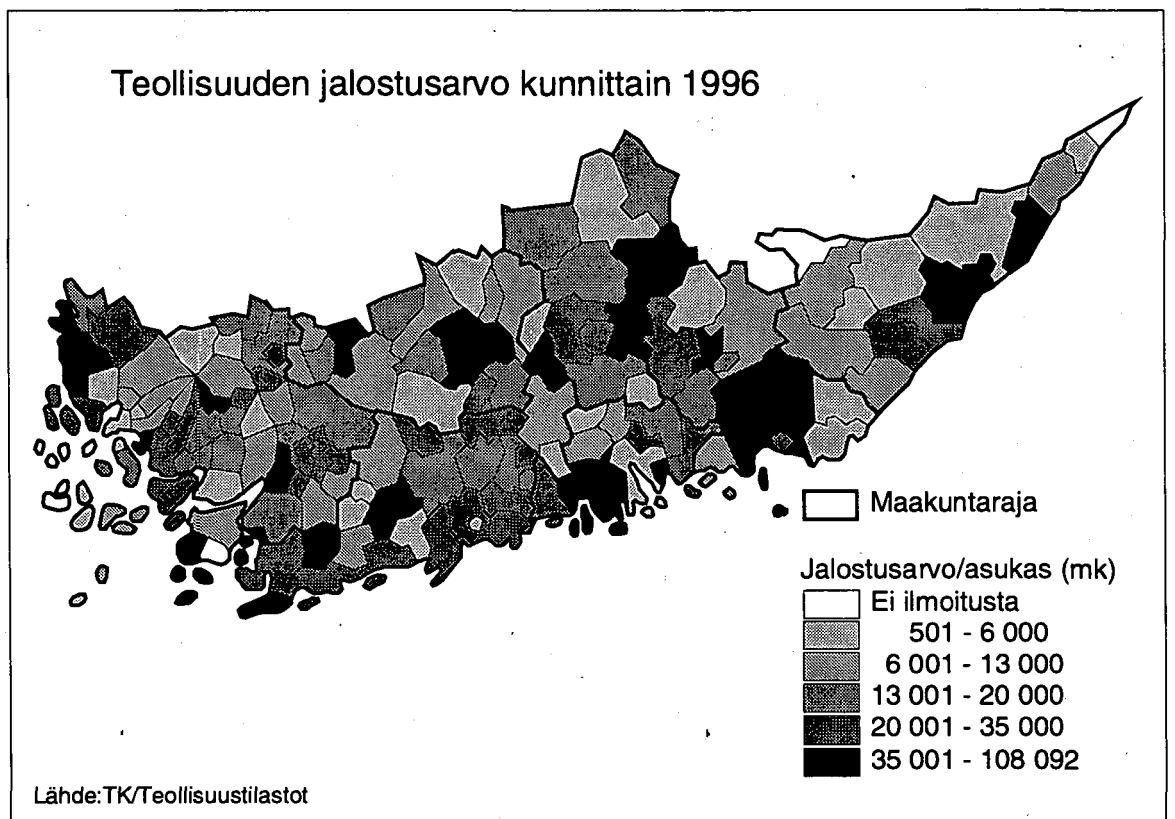
Teollisuuden jalostusarvo toimialoittain maakunnittain 1996

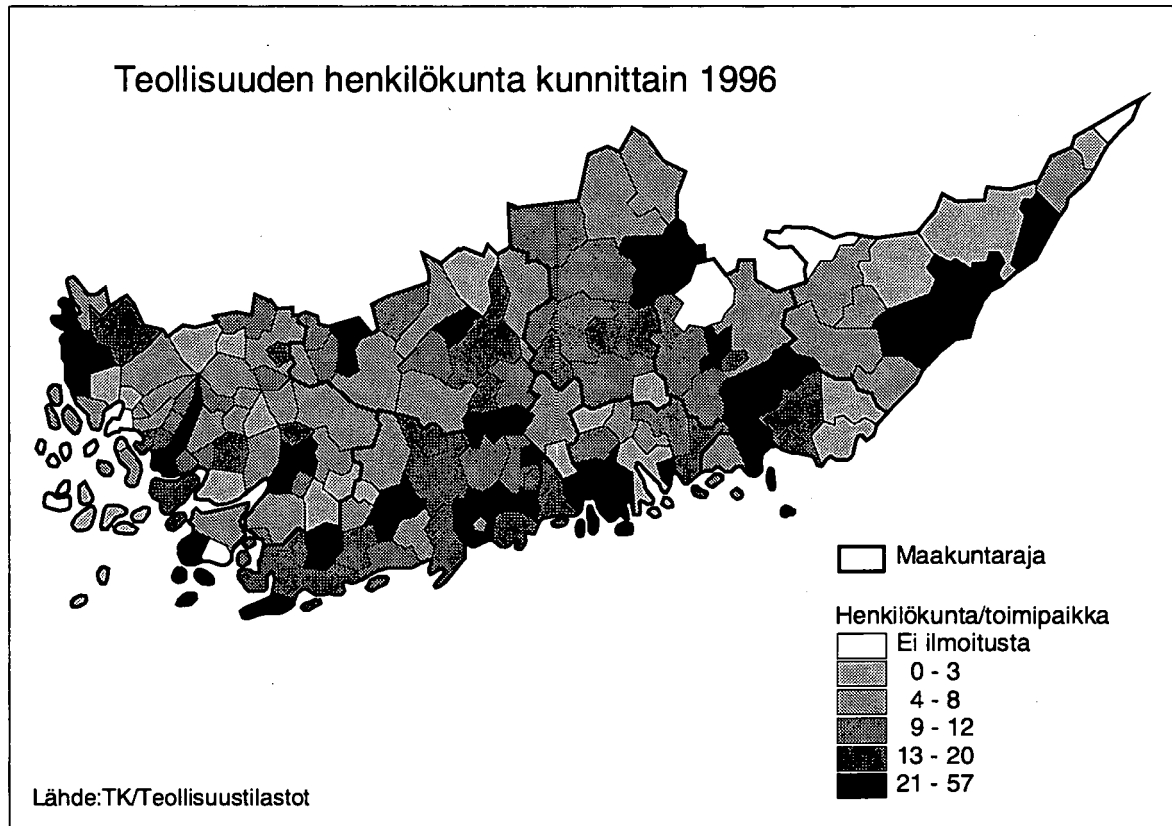
Kuva 47. Teollisuuden jalostusarvo toimialoittain maakunnittain 1996.

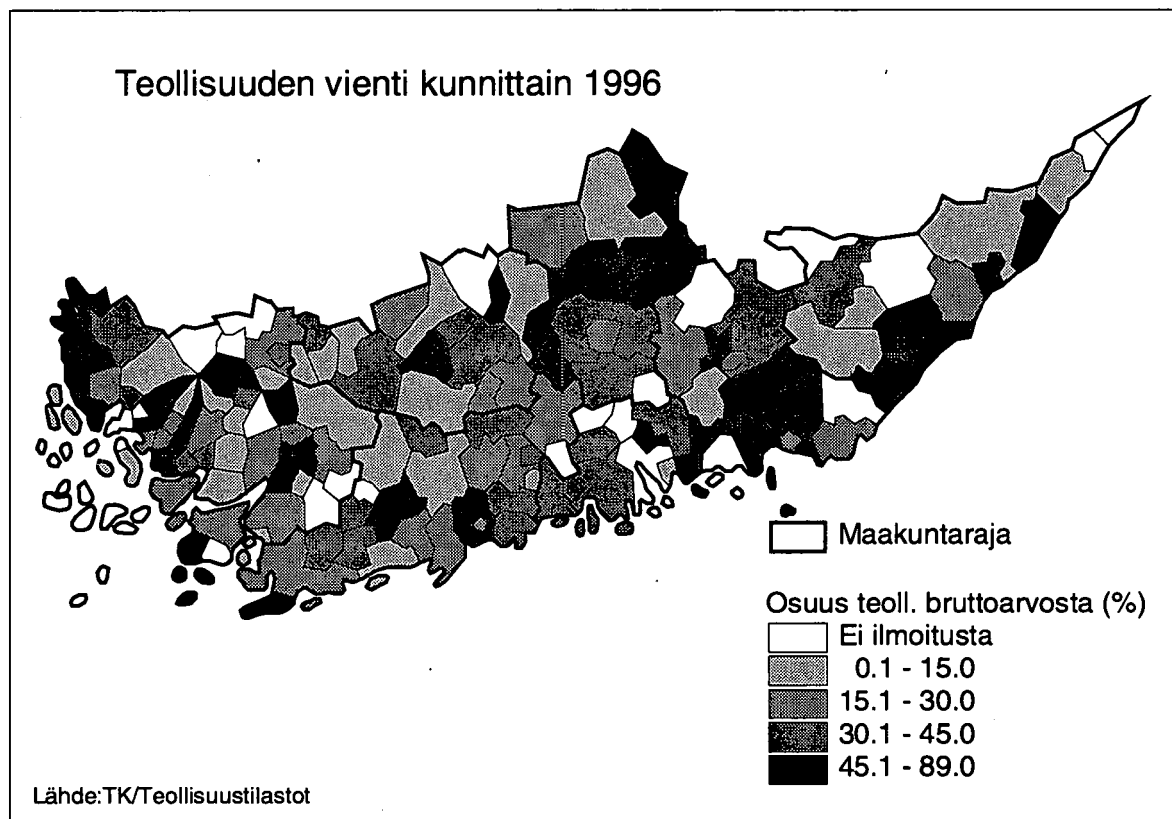
Kuva 48. Teollisuuden jalostusarvo maakunnittain 1985 – 1996.

Kuva 49. Teollisuuden jalostusarvo kunnittain 1996.

Kuva 50. Teollisuuden henkilökunta kunnittain 1996.

Kuva 51. Teollisuuden vienti kunnittain 1996.

Palvelut

Palvelutoimialojen osuus kunnassa asuvasta työllisestä työvoimasta oli suurin Kainiaisissa, Helsingissä ja Espoossa vuonna 1996 (ennakkotieto). Näissä kunnissa yli 80 % työllisistä toimi palvelusektorilla. Vähäisin palvelutoimialojen merkitys oli vuonna 1996 Artjärvellä ja Perttelissä

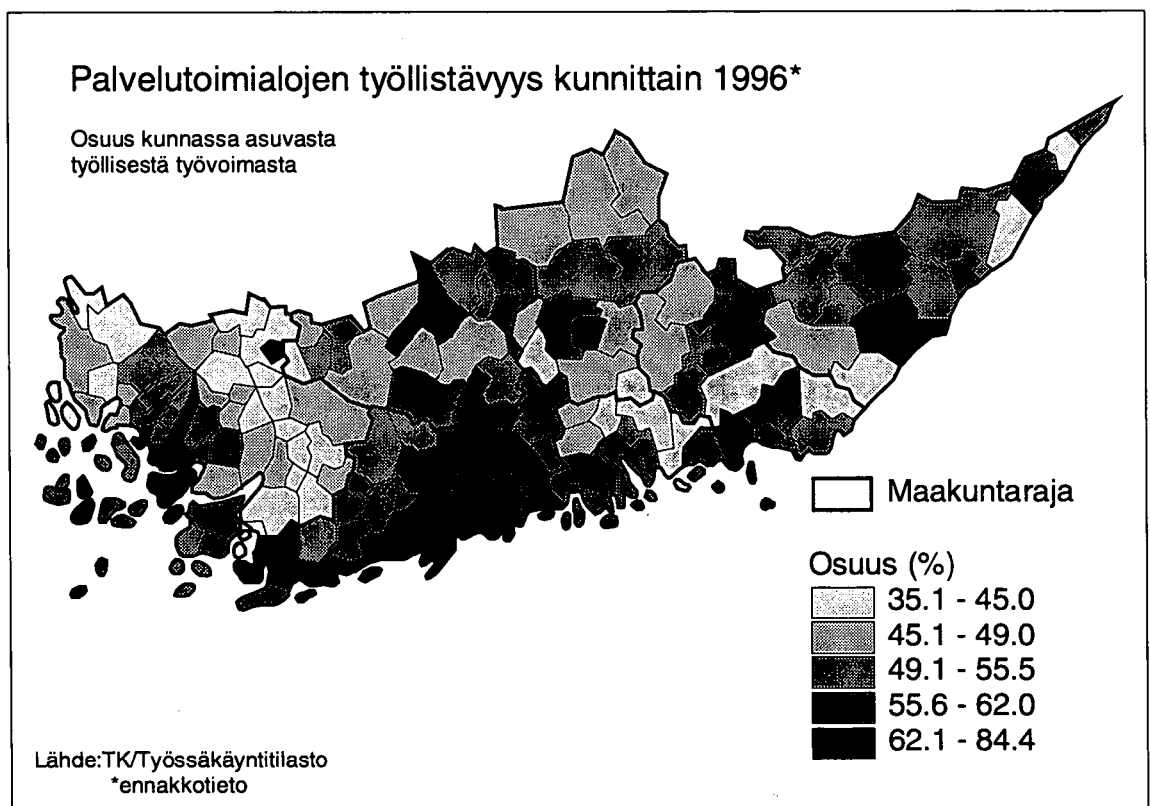
Palvelutoimialojen työllisistä noin 60 % on naisia. 45 – 49 –vuotiaat muodostavat yleensä Etelä-Suomessa suurimman palvelusektorilla toimivan ikäryhmän. Poikkeuksen tästä muodostavat Uudellamaalla miehet, joiden suurin ikäryhmä on 30 – 34 –vuotiaat.

Tärkeimmät yksittäiset palvelutoimialojen työllistäjät ovat terveydenhuolto ja sosiaalipalvelut sekä tukku- ja vähittäiskauppa. Uuttamaata lukuun ottamatta vähintään viidennes maakuntien työllisistä työskentelee terveydenhuollon tai sosiaalipalvelun aloilla. Päijät-Hämeessä ja Itä-Uudellamaalla vastaava osuus on myös tukku- ja vähittäiskaupan toimialoilla.

Konkurssit

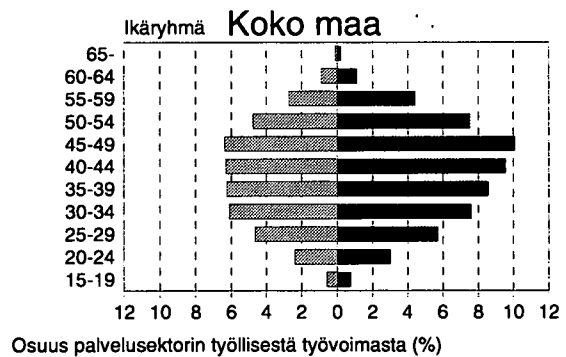
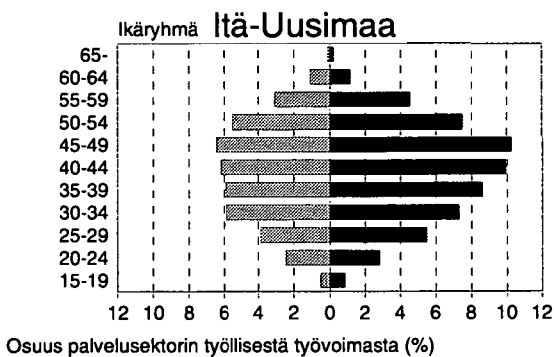
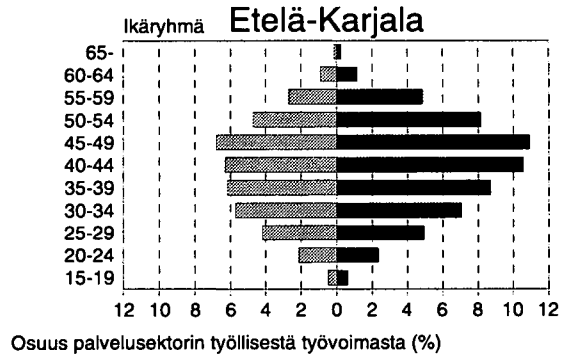
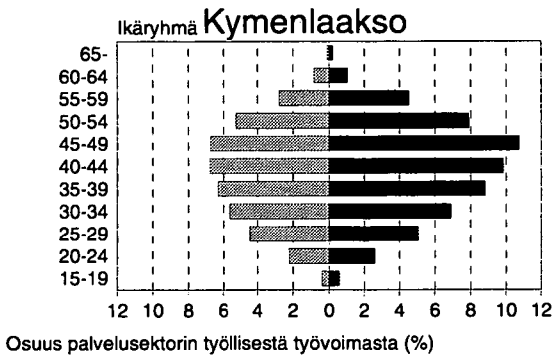
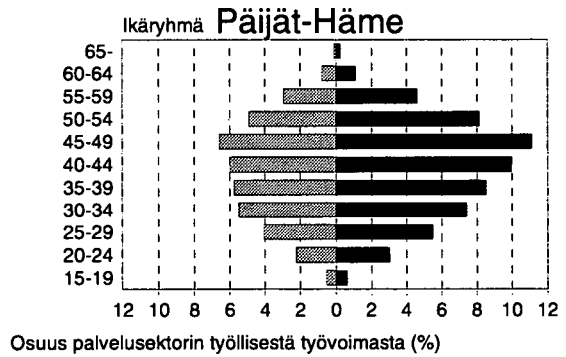
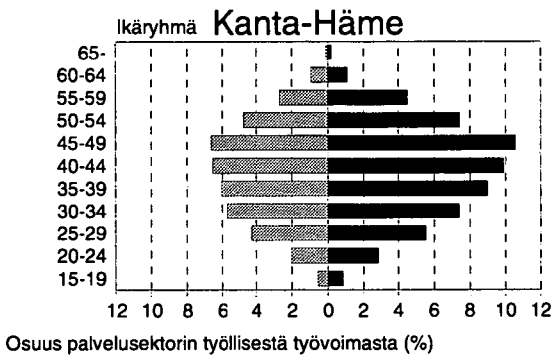
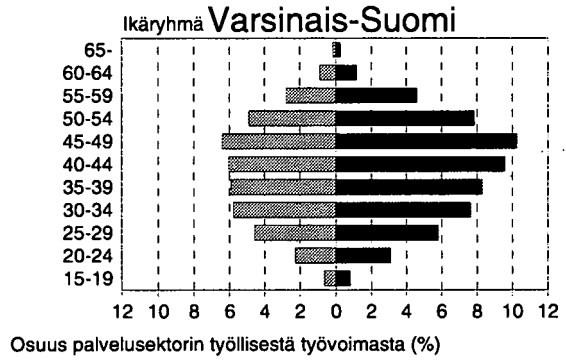
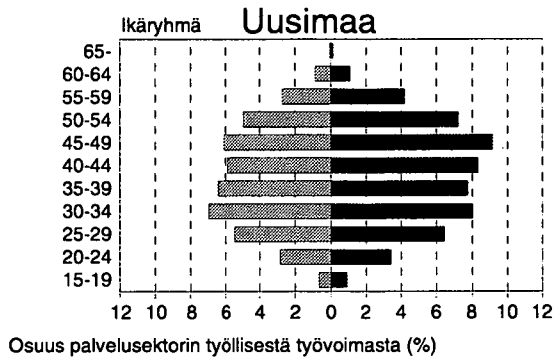
Konkurssiin haettujen yritysten henkilöstön määrä oli kaikissa tarkastelukunnissa pienempi kuin vuosikymmenen alun vuosina. Vuonna 1993 astui voimaan laki yritys-saneerauksesta, joka on osaltaan laskenut konkurssien määriä.

Konkurssiyritysten henkilömäärä on yleensä laskenut tarkastelukunnissa viime vuosina, mutta vuonna 1997 nousua on jälleen tapahtunut muualla paitsi Lahdessa ja Kotkassa. Vuonna 1997 konkurssiin haettujen yritysten henkilömäärä oli Helsingissä yli 3 000, Turussa yli 750 ja Espoossa lähes 600.

Kuva 52. Palvelutoimialojen työllistävyys kunnittain 1996.

Työllinen työvoima palvelutoimialoilla iän ja sukupuolen mukaan maakunnittain 1996*

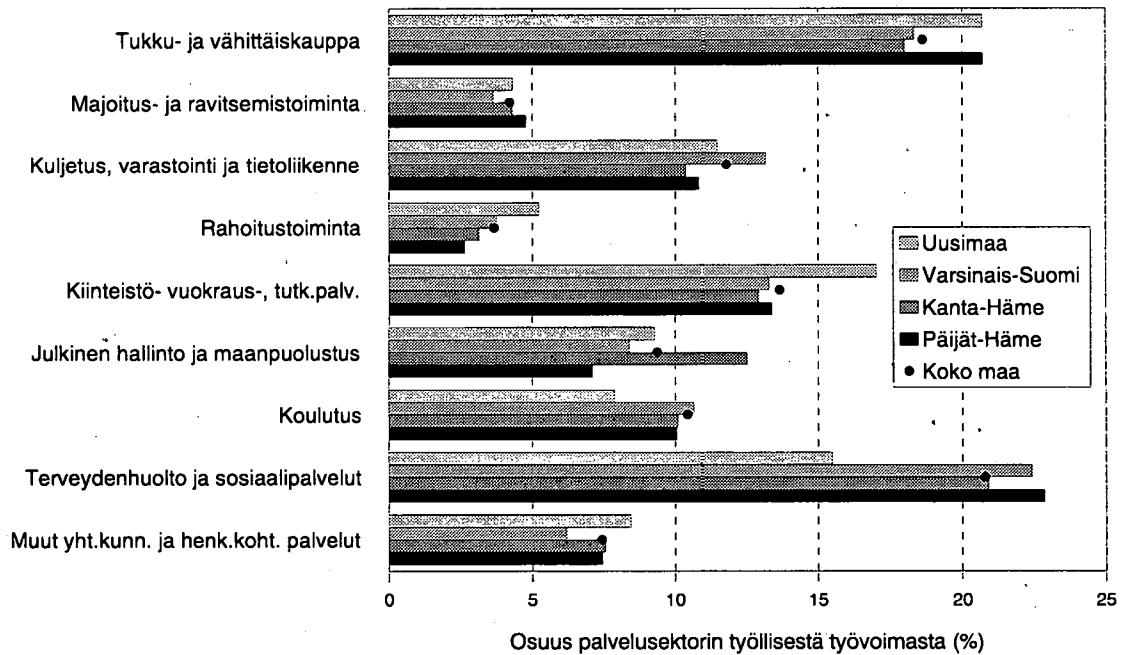
■ Miehet ■ Naiset

Lähde: TK/Työssäkäyntitilasto

*ennakkotieto

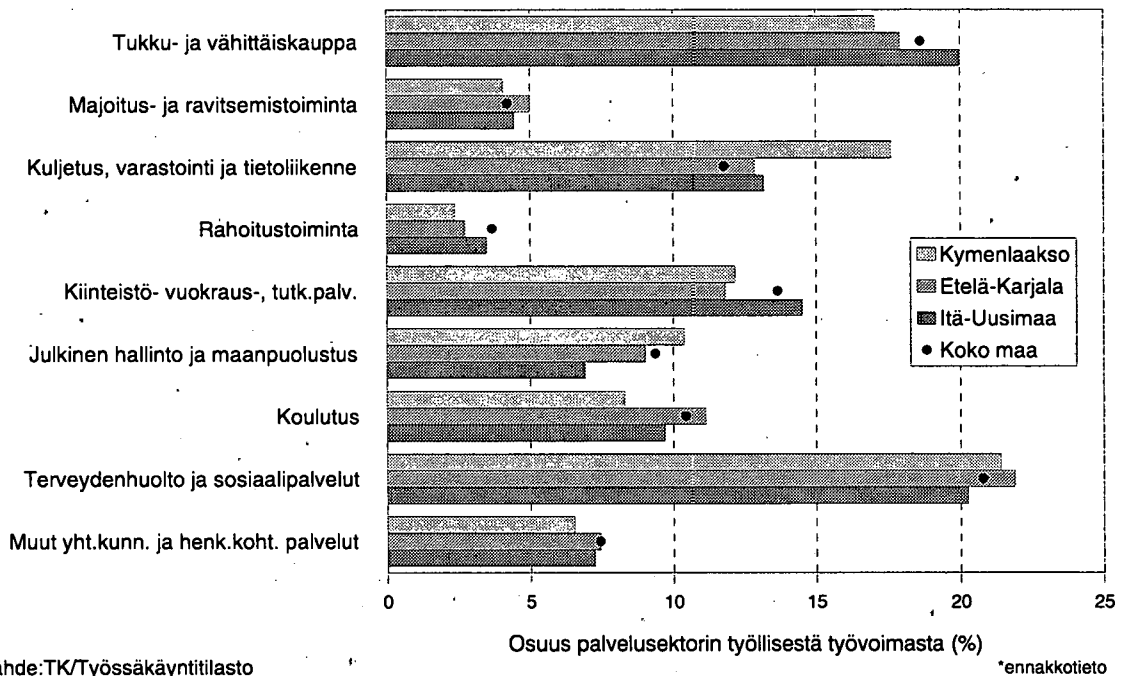
Kuva 53. Työllinen työvoima palvelutoimialoilla iän ja sukupuolen mukaan maakunnittain 1996.

Palvelutoimialojen toimialarakenne Uudellamaalla, Varsinais-Suomessa, Kanta-Hämeessä ja Päijät-Hämeessä 1996*

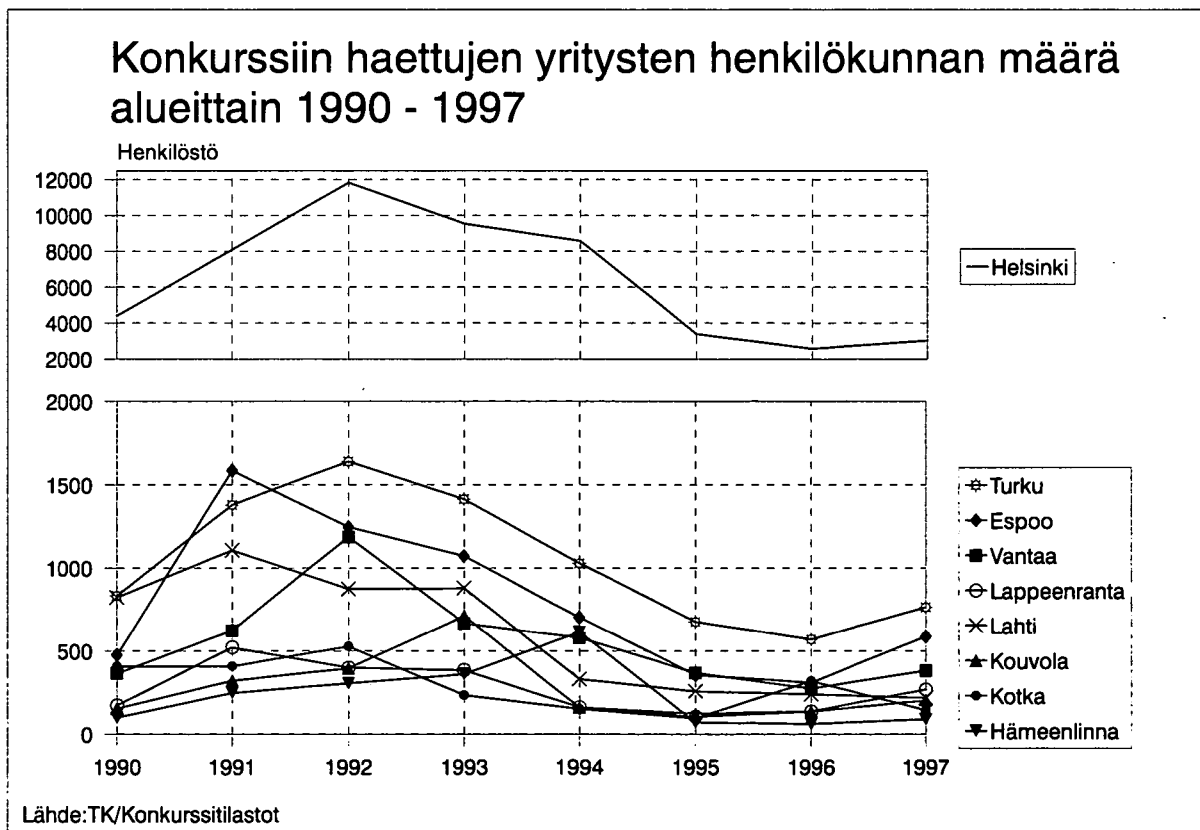

Kuva 54. Palvelutoimialojen toimialarakenne Uudellamaalla, Varsinais-Suomessa, Kanta-Hämeessä ja Päijät-Hämeessä 1996.

Palvelutoimialojen toimialarakenne Kymenlaaksossa, Etelä-Karjalassa ja Itä-Uudellamaalla 1996*

Kuva 55. Palvelutoimialojen toimialarakenne Kymenlaaksossa, Etelä-Karjalassa ja Itä-Uudellamaalla 1996.

Kuva 56. Konkurssiin haettujen yritysten henkilökunnan määrä alueittain 1990 – 1997.

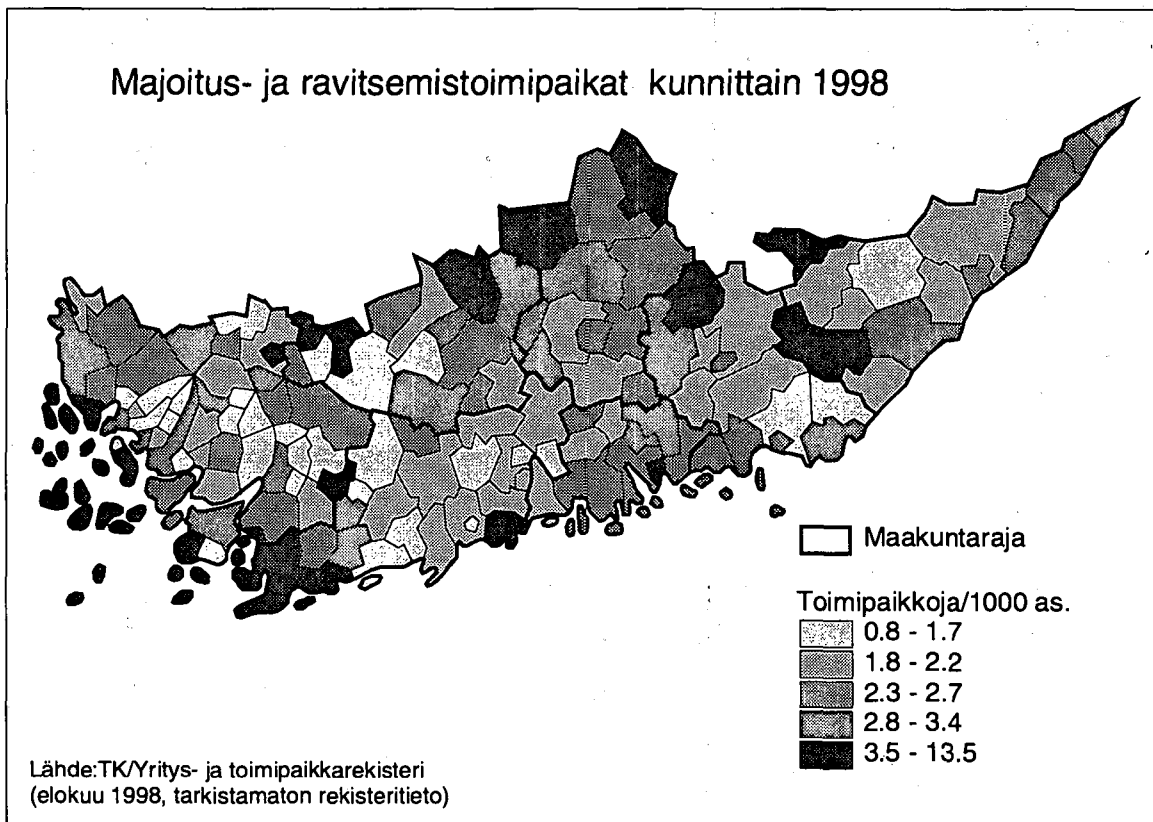
Matkailu

Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisterin mukaan majoitus- ja ravitsemistoimipaikkoja oli elokuussa 1998 Uudellamaalla 3 401 kappaletta, Varsinais-Suomessa 1 238, Kanta-Hämeessä 450, Päijät-Hämeessä 533, Kymenlaaksossa 509, Etelä-Karjalassa 385 ja Itä-Uudellamaalla 211 kappaletta. Asukaslukuun suhteutettuna majoitus- ja ravitsemistoimipaikkoja on eniten Kustavin ja Velkuan kunnissa.

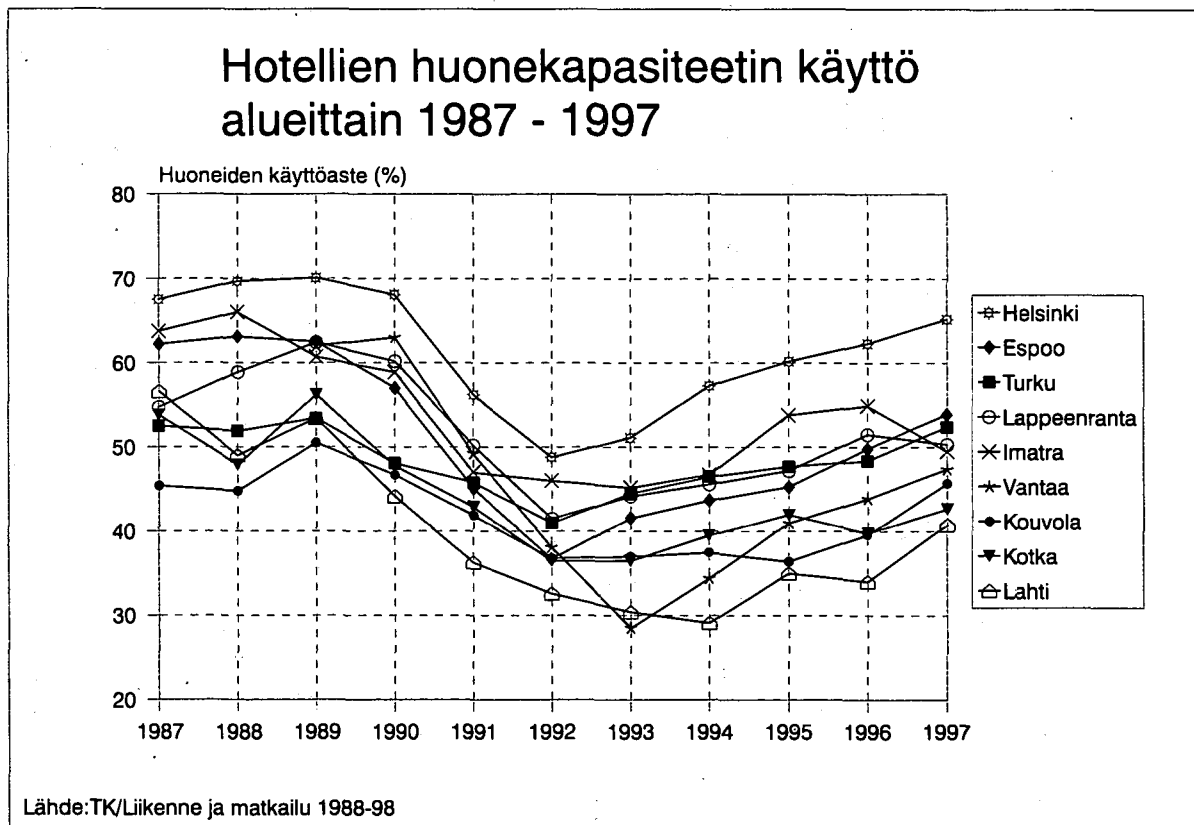
Hotellien huonekapasiteetin käyttöaste oli vuonna 1997 kaikissa tarkasteltavissa kunnissa sama tai alhaisempi kuin vuonna 1987. Alueen kunnista paras käyttöaste vuonna 1997 oli Helsingissä (65.2 %). Edellisestä vuodesta käyttöaste oli alentunut Imatralla ja Jyväskylässä, muissa kasvanut.

Uudellamaalla koko majoituskapasiteetti oli vuoden 1998 alussa noin 12 100, Varsinais-Suomessa 3 900, Kanta-Hämeessä ja Kymenlaaksossa 1 700, Päijät-Hämeessä 2 000, Etelä-Karjalassa 2 100 ja Itä-Uudellamaalla 600. Majoituskapasiteetti on kasvanut edellisestä vuodesta Kanta-Hämeessä ja Päijät-Hämeessä. Majoituskapasiteettiin lasketaan huoneet ja mökit.

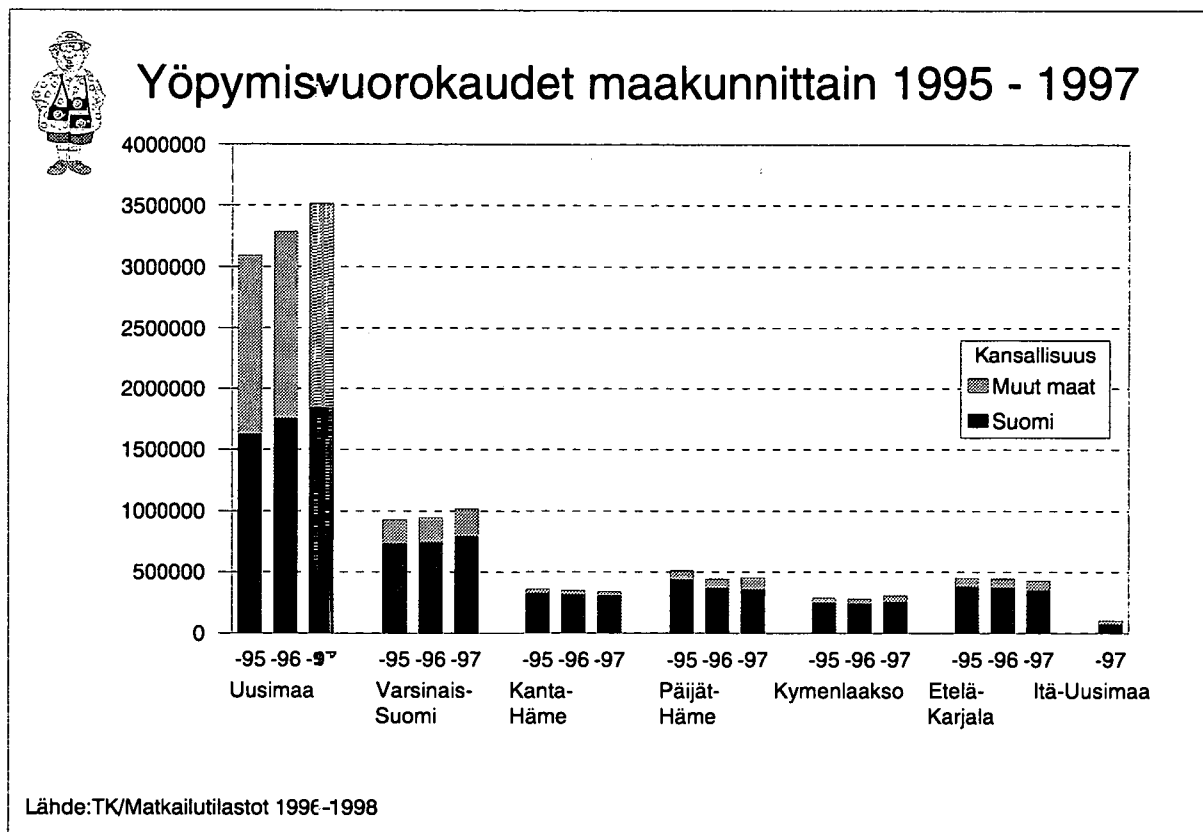
Vuonna 1997 ulkomaalaisten yöpymisvuorokaudet lisääntyivät kaikissa maakunnissa. Uudellamaalla ulkomaalaisten yöpyjien osuus on huomattavasti suurempi kuin alueen muissa maakunnissa. Venäläiset muodostavat kaikissa maakunnissa Varsinais-Suomea lukuun ottamatta suurimman ulkomaalaisryhmän. Varsinais-Suomessa suurimman ryhmän muodostavat ruotsalaiset.

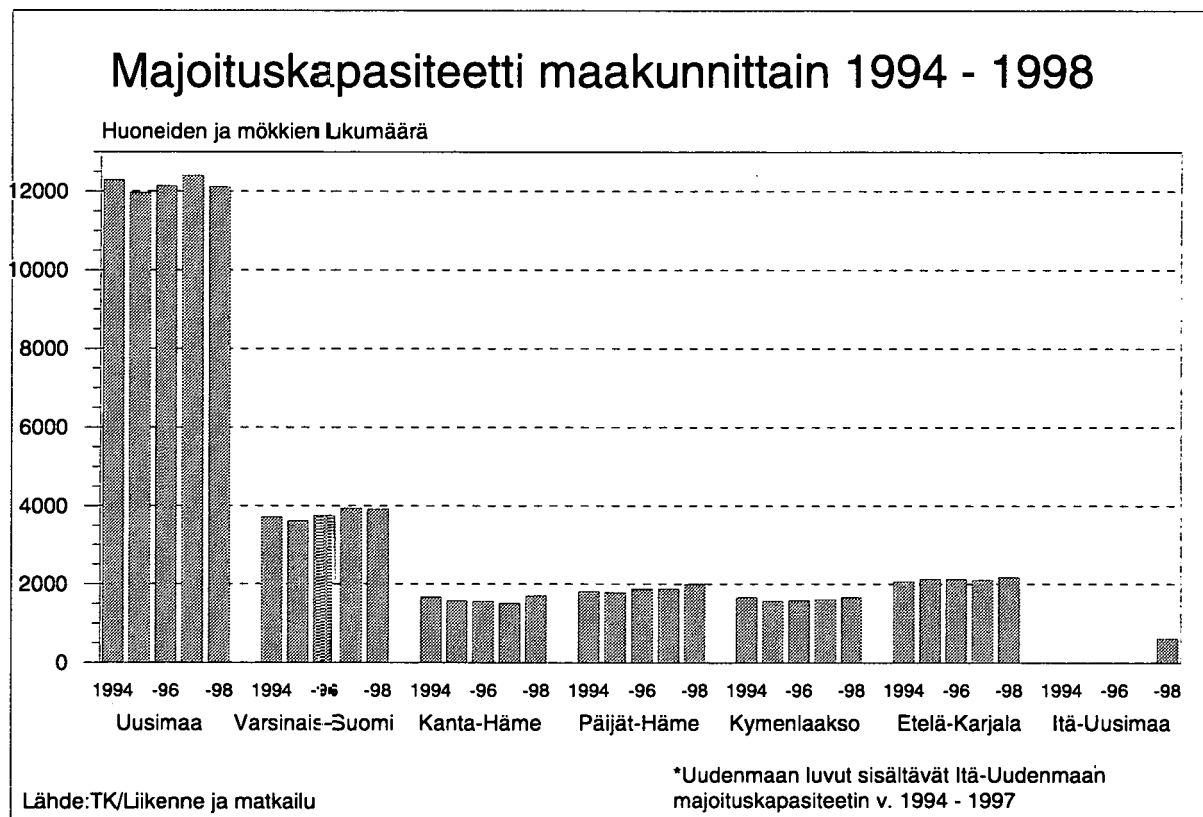
Kuva 57. Majoitus- ja ravitsemistoimipaikat kunnittain 1998.

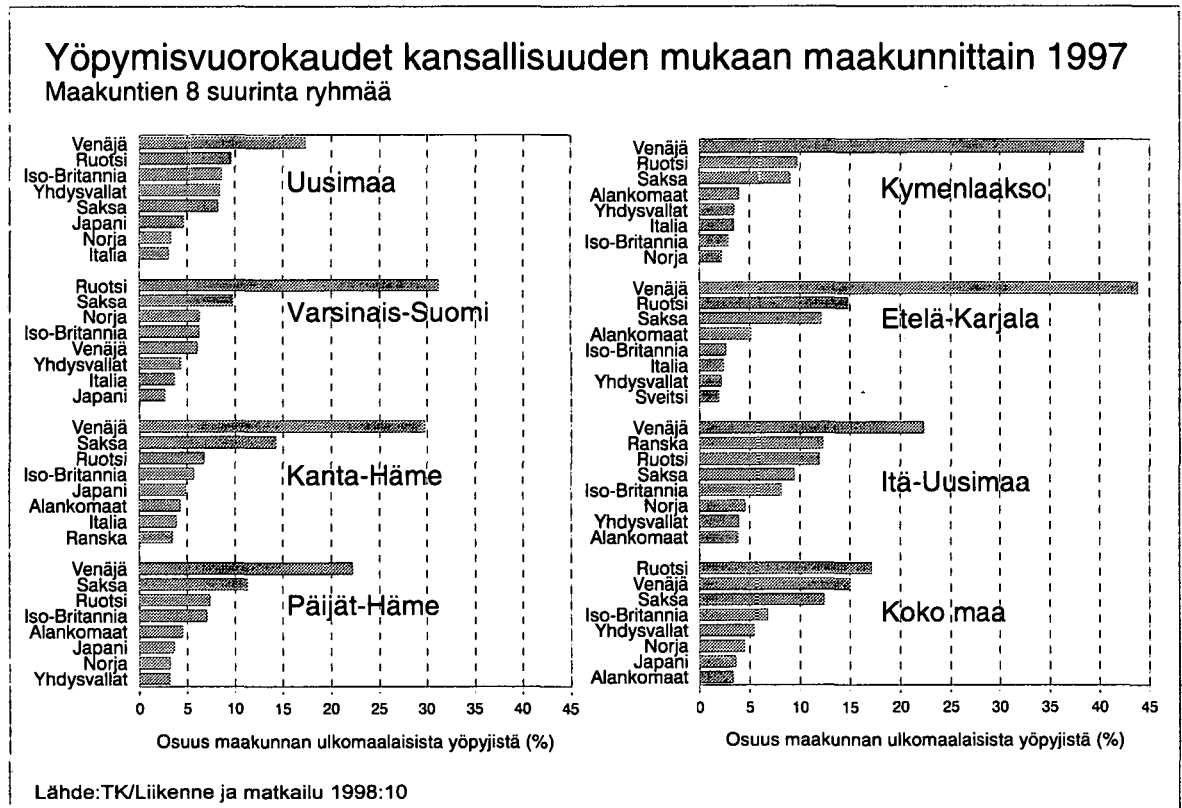
Kuva 58. Hotellien huonekapasiteetin käyttö alueittain 1987 - 1997.

Kuva 59. Yöpymisvuorokaudet maakunnittain 1995 - 1997.

Kuva 60. Majoituskapasiteetti maakunnittain 1994 - 1998.

Kuva 61. Yöpymisvuorokaudet kansallisuuden mukaan maakunnittain 1997.

Tulonsaajien tulot

Vuonna 1996 tulonsaajien keskimääräiset valtionveron alaiset tulot olivat koko Suomessa 88 553 markkaa. Koko maan korkein tulotaso on kauniailaisilla tulonsaajilla, yli 166 000 markkaa. Koko maan alhaisin keskitulo oli Iniön kuntalaisilla, keskimäärin 54 345 markkaa. Alueen maakunnista alhaisimmat keskimääräiset tulot olivat Päijät-Hämeessä.

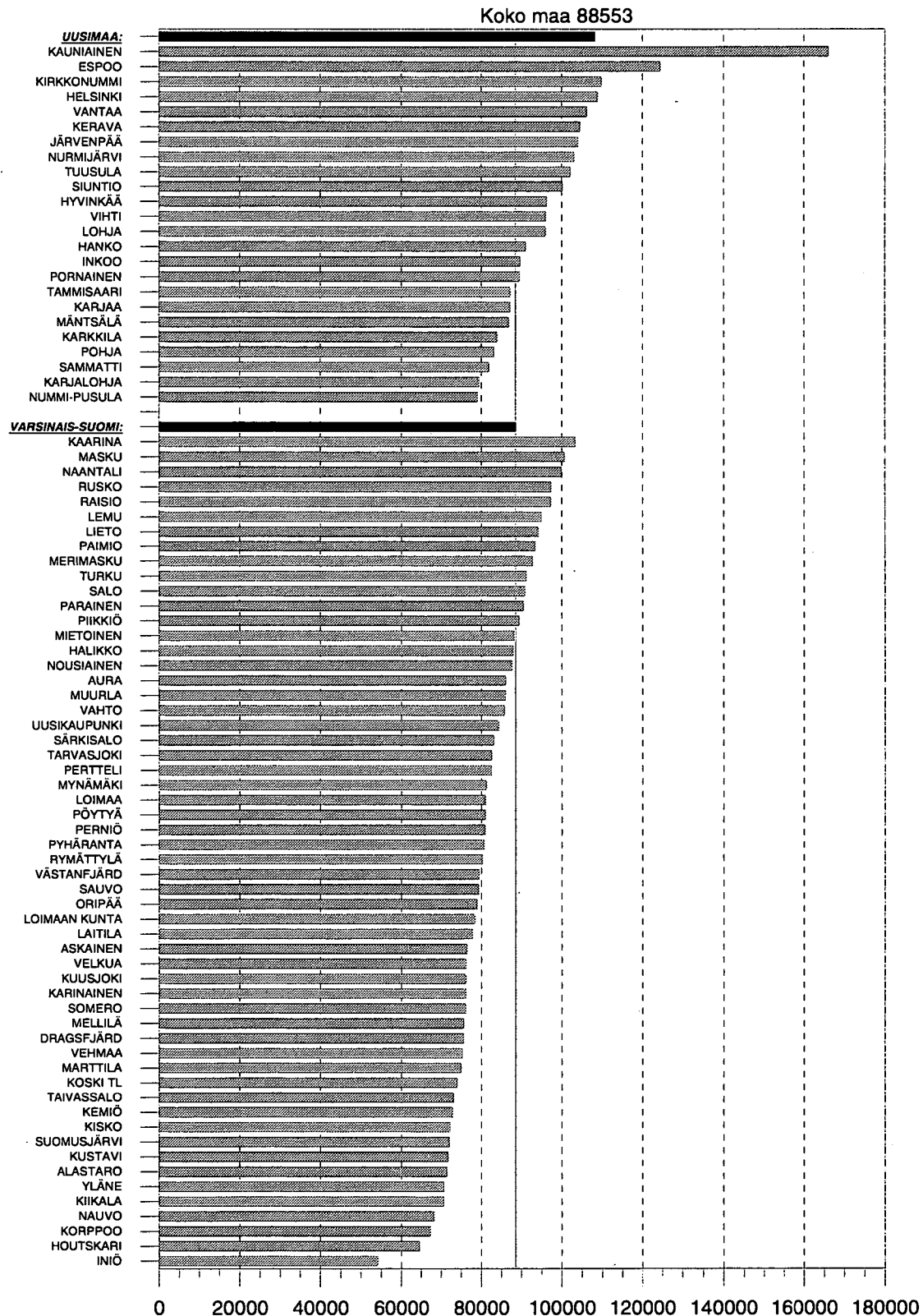
Keskimääräisten tulojen muutos vuodesta 1994 vuoteen 1996 oli positiivinen kaikissa kunnissa Saaren kuntaa lukuun ottamatta. Eniten tulot kasvoivat Lemun ja Mietoisten kunnissa, yli 14 %.

Bruttokansantuote

Alueellinen bruttokansantuote on laskettu tuotannontekijähintaisena kunkin vuoden hintatason mukaan. Etelä-Suomen maakunnista Kanta-Hämeessä ja Päijät-Hämeessä BKT/asukas on ollut koko tarkasteluajan (1988 - 1996) alhaisemmalla tasolla kuin koko maassa ja Euroopan unionin maissa keskimäärin. Koko maassa BKT/asukas oli 1980 -luvun lopulla yli EU:n tason, mutta laski sen alle vuonna 1990. Myös kaikkien Etelä-Suomen maakuntien asema EU-maiden sisäisessä vertailussa huononi samana vuonna. Vuonna 1995 BKT/asukas kasvoi kaikissa maakunnissa lukuun ottamatta Itä-Uuttamaata. Vuonna 1996 se väheni Itä-Uudenmaan lisäksi myös Kymenlaaksossa ja Etelä-Karjalassa.

Vuonna 1996 bruttokansantuote oli Uudellamaalla 166 676 miljoonaa, Varsinais-Suomessa 41 449, Kanta-Hämeessä 14 672, Päijät-Hämeessä 17 544, Kymenlaaksossa 18 875, Etelä-Karjalassa 12 690 ja Itä-Uudellamaalla 8 173 miljoonaa markkaa. Toimialoista teollisuuden osuus BKT:sta oli suurin. Poikkeuksen tästä muodostaa Uusimaa, jossa muiden palvelujen sekä kaupan ja liikenteen osuus oli teollisuuden arvoa suurempi.

Valtionveron alaiset tulot kunnittain 1996

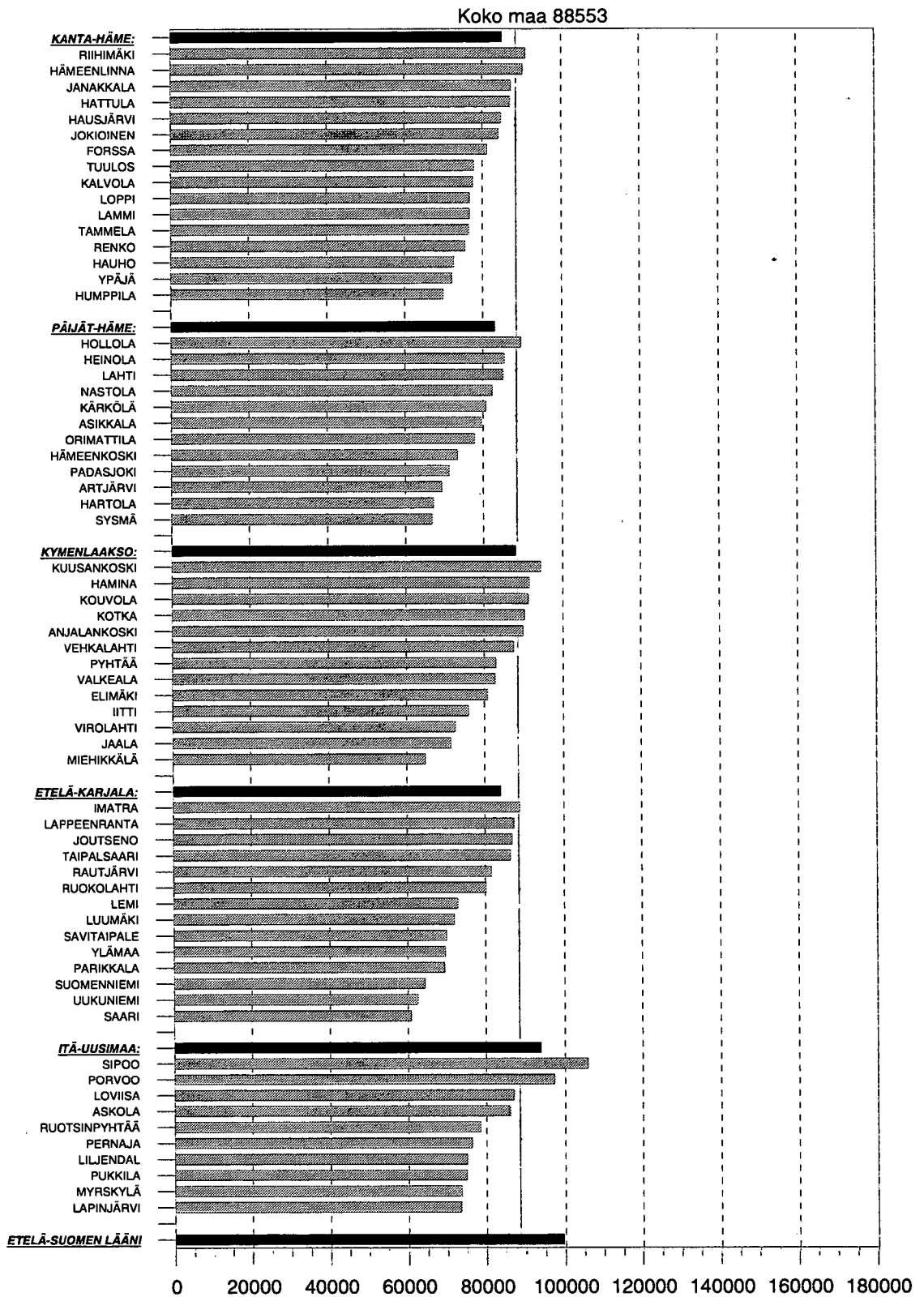

Lähde:TK/Tulot ja kulutus 1998:12

Markkaa/tulonsaaja

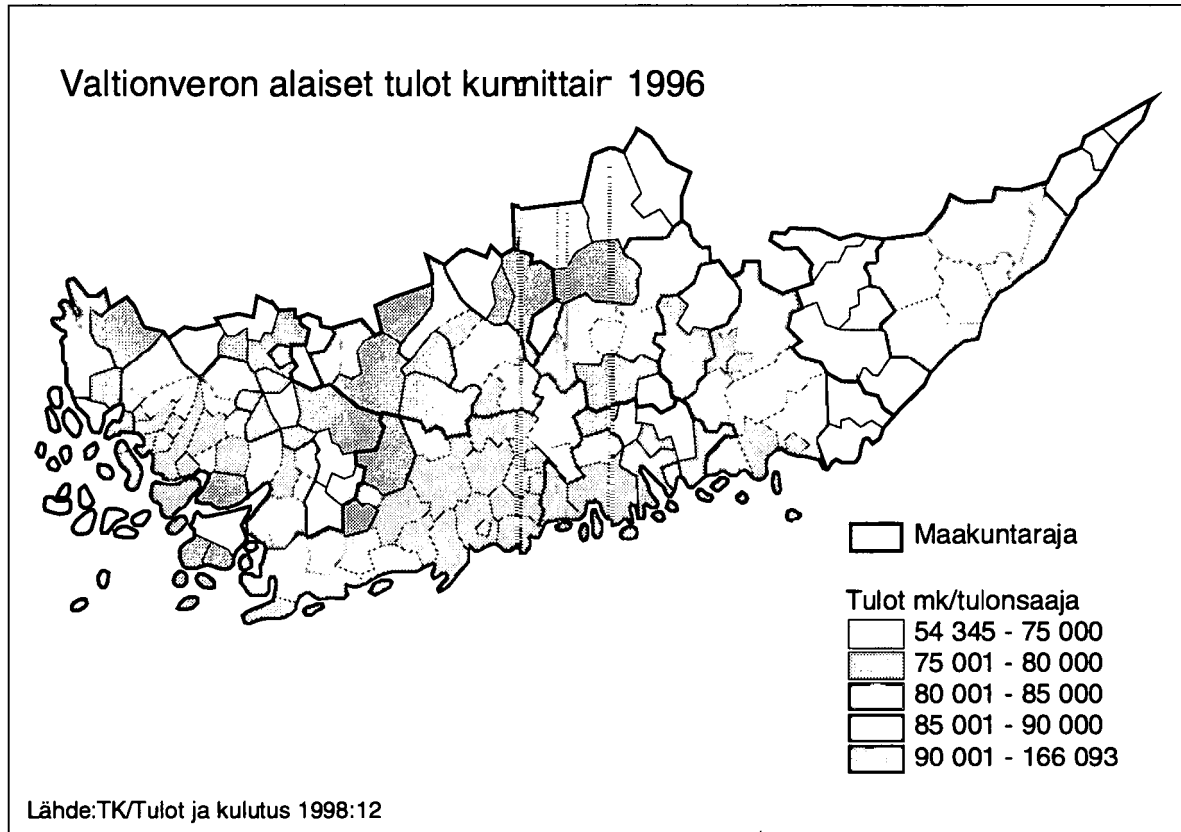
Kuva 62a. Valtionveron alaiset tulot kunnittain 1996.

Valtionveron alaiset tulot kunnittain 1996

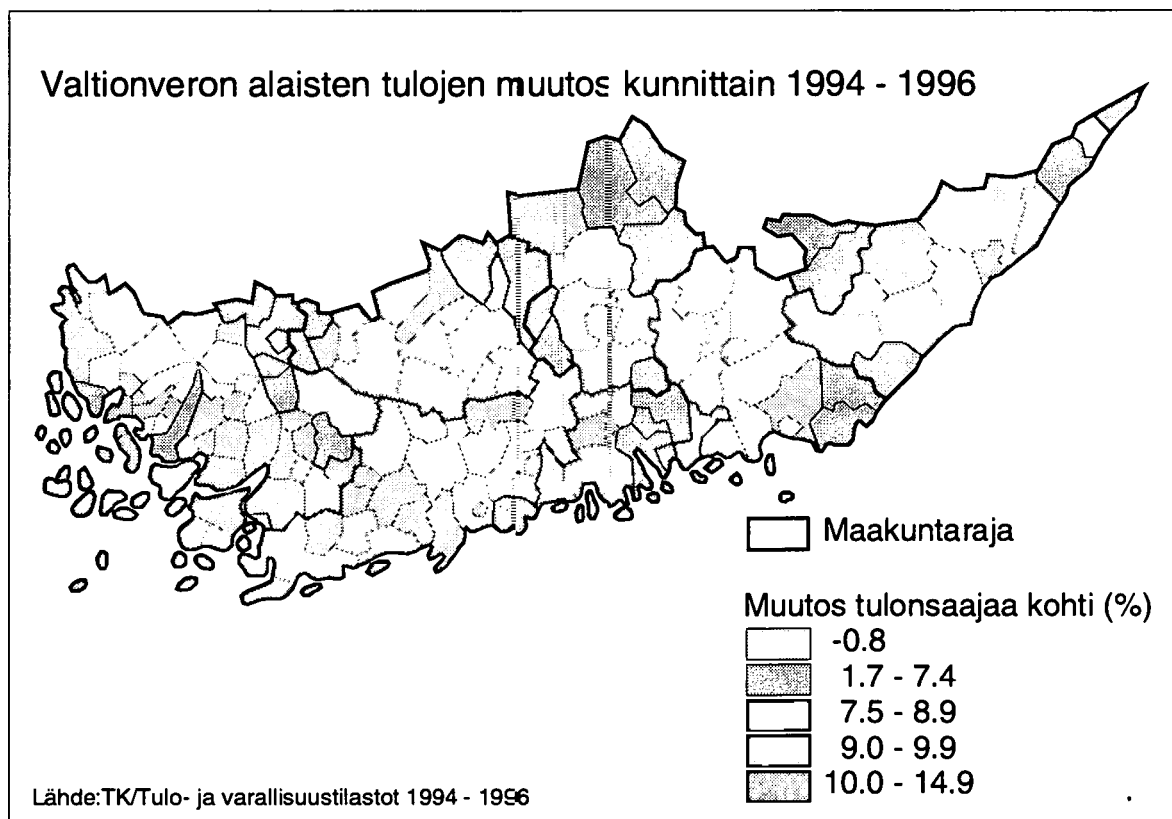

Lähde:TK/Tulot ja kulutus 1998:12

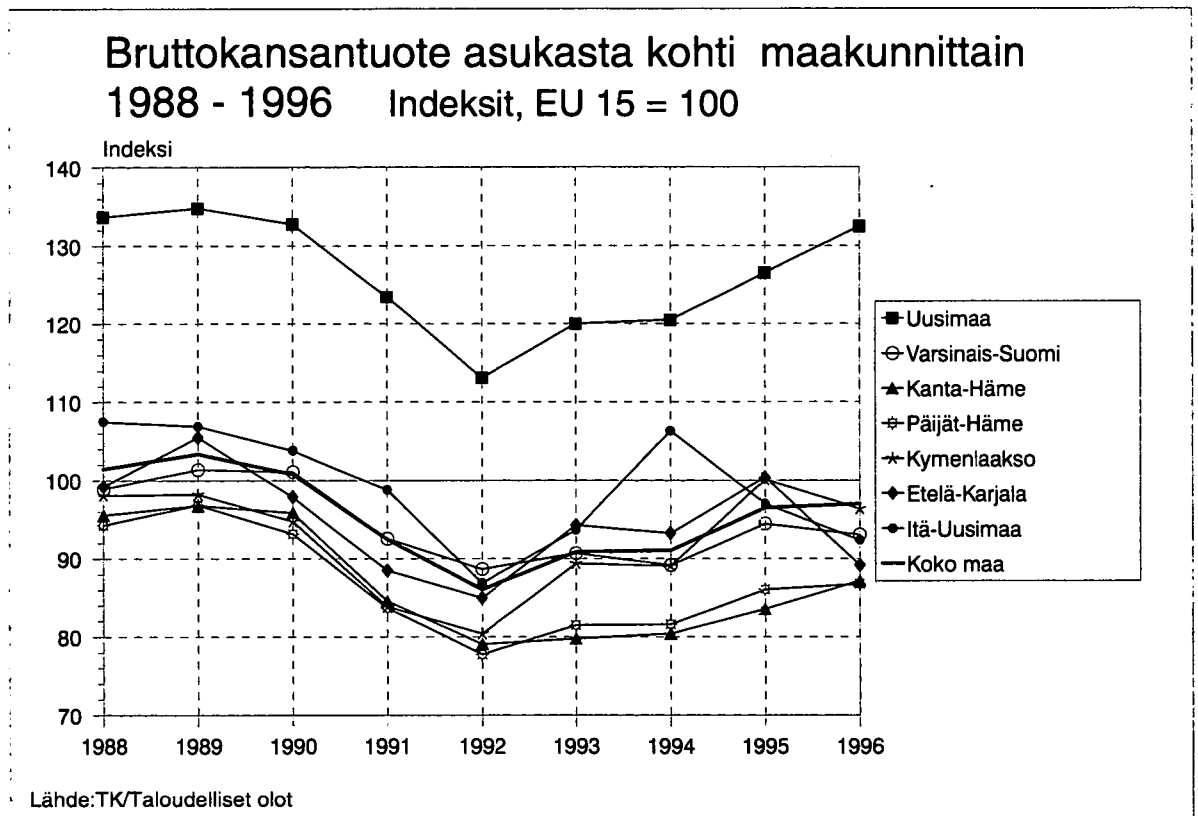
Kuva 62b. Valtionveron alaiset tulot kunnittain 1996.

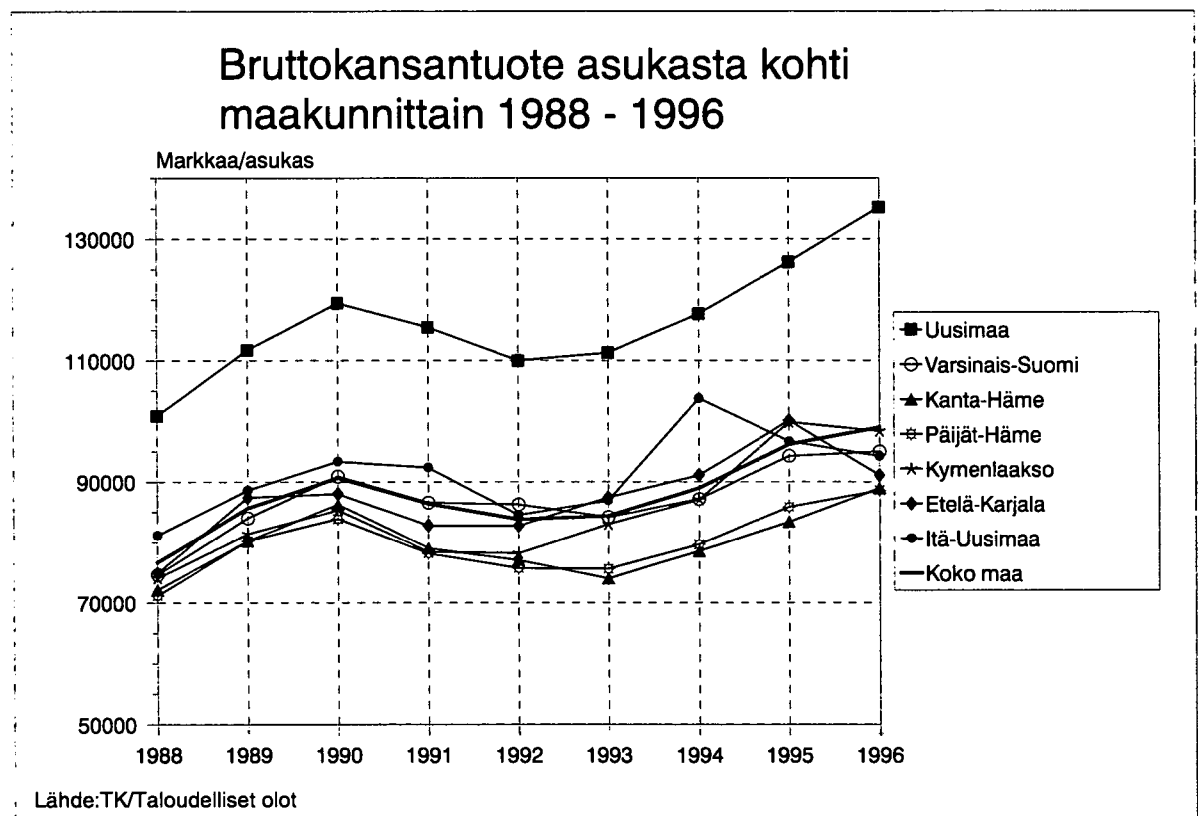
Kuva 63. Valtionveron alaiset tulot kunnittain 1996.

Kuva 64. Valtionveron alaisten tulojen muutos kunnittain 1994 - 1996.

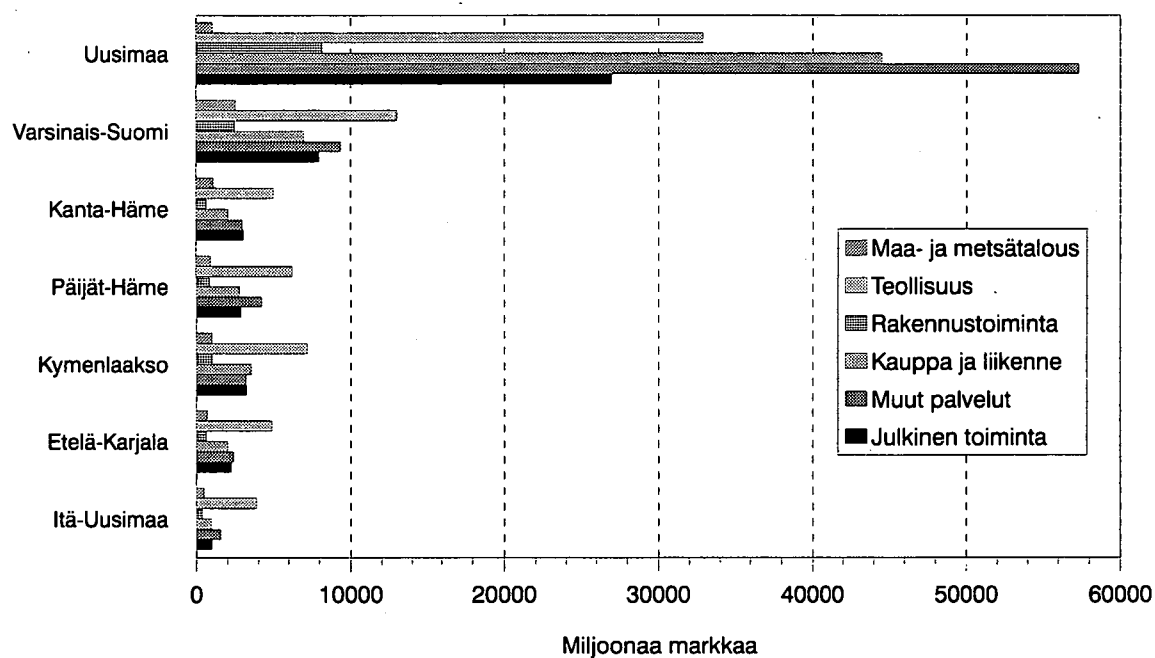

Kuva 65. Bruttokansantuote asukasta kohti maakunnittain 1988 – 1996, EU=100.

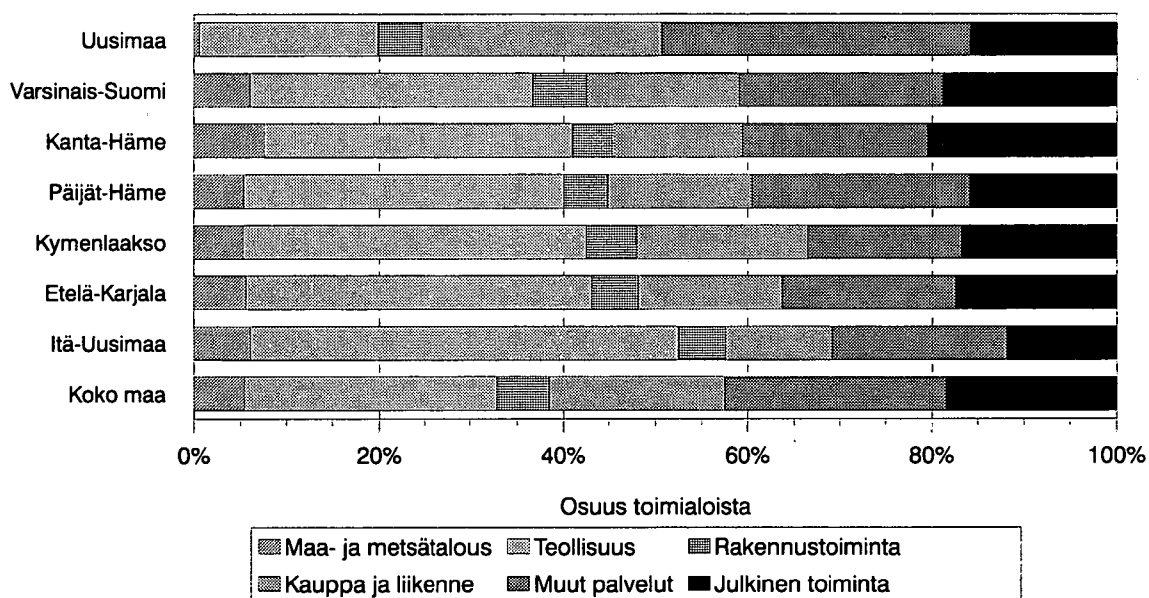
Kuva 66. Bruttokansantuote asukasta kohti maakunnittain 1988 – 1996.

Bruttokansantuote eri toimialoilla maakunnittain 1996

Kuva 67. Bruttokansantuote eri toimialoilla maakunnittain 1996, milj. mk.

Bruttokansantuote eri toimialoilla maakunnittain 1996

Kuva 68. Bruttokansantuote eri toimialoilla maakunnittain 1996, %.

TYÖLLISYYS JA TYÖTTÖMYYS

Työllisyys

Haminan työpaikkaomavaraisuusaste oli Etelä-Suomen paras vuonna 1995, yli 146 %. Suhdeluvun 100 ylitti 18 muutakin kuntaa. Niiden alueella työpaikkojen määrä ylitti työllisten määrän. Pienin omavaraisuus oli Pornaisen ja Merimaskun kunnissa, alle 50 %.

Työpaikkojen määrä väheni kaikissa maakunnissa 1990-luvun alkuvuosina. Suurimmillaan vuosimuutos oli Päijät-Hämeessä vuonna 1991, jolloin työpaikat vähenivät lähes 9 %. Väheneminen loppui vuonna 1994, jolloin työpaikkojen määrä kasvoi kaikissa maakunnissa lukuun ottamatta Etelä-Karjalaa. Vuoden 1996 ennakkotietojen mukaan työpaikkojen määrä on taas vähentynyt Etelä-Karjalassa, Kymenlaaksossa ja Päijät-Hämeessä.

Avoimien työpaikkojen määrän vaihtelussa on säännönmukaisia kuukausittaisia vaihteita. Maalis-, huhti- ja toukokuussa avoimia työpaikkoja on yleensä tarjolla eniten, vastaavasti joulutammikuussa vähiten.

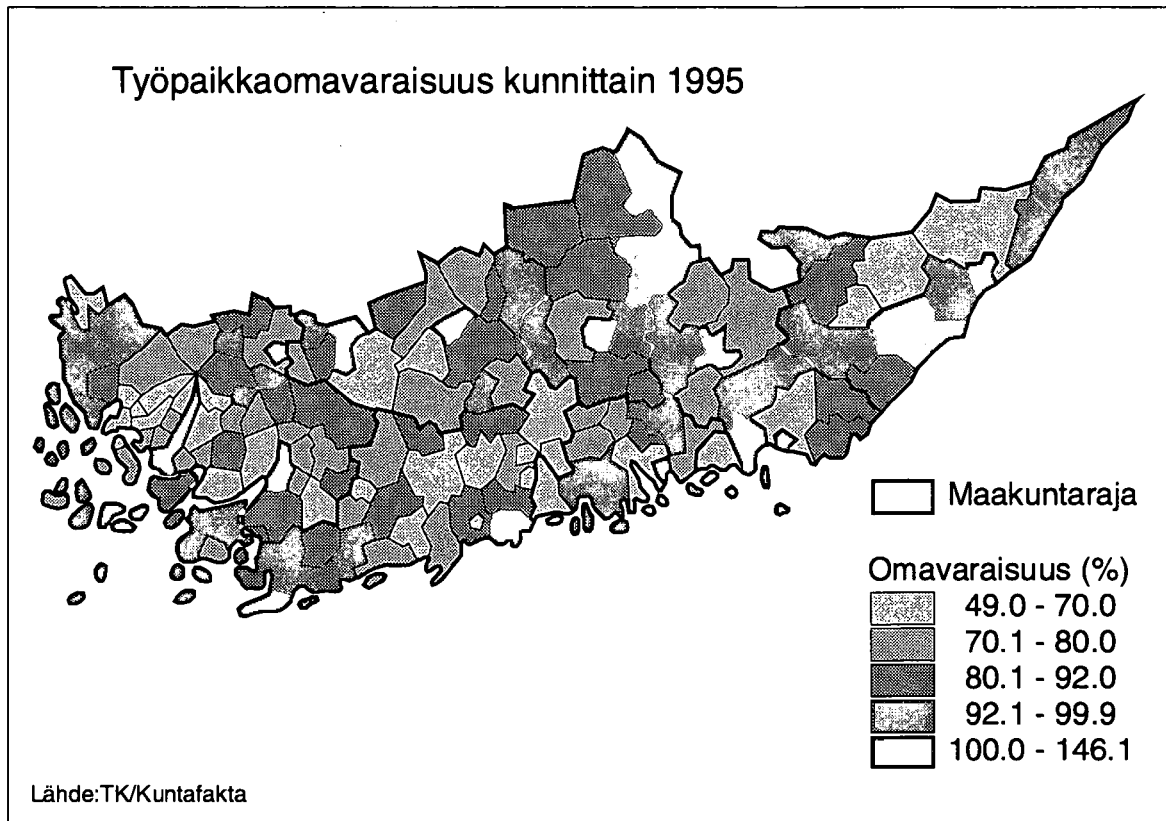
Työttömyys

Työministeriön tilastojen mukaan koko maan keskimääräinen työttömyysaste oli vuoden 1998 elokuussa 14.2 %, mikä on 1.4 prosenttiyksikköä vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Työttömiä oli Uudenmaan TE-keskuksen alueella 10.6 %, Varsinais-Suomessa 12.7 %, Hämeen TE-keskuksen alueella 15.9 % ja Kymen TE-keskuksen alueella 16.1 % työvoimasta. Vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna työttömyyden lasku on ollut suurinta Uudellamaalla. Työttömiä oli siellä 1.9 prosenttiyksikköä vähemmän. Vastaavasti Varsinais-Suomen työttömyys on alentunut vähiten, 0.9 prosenttiyksikköä.

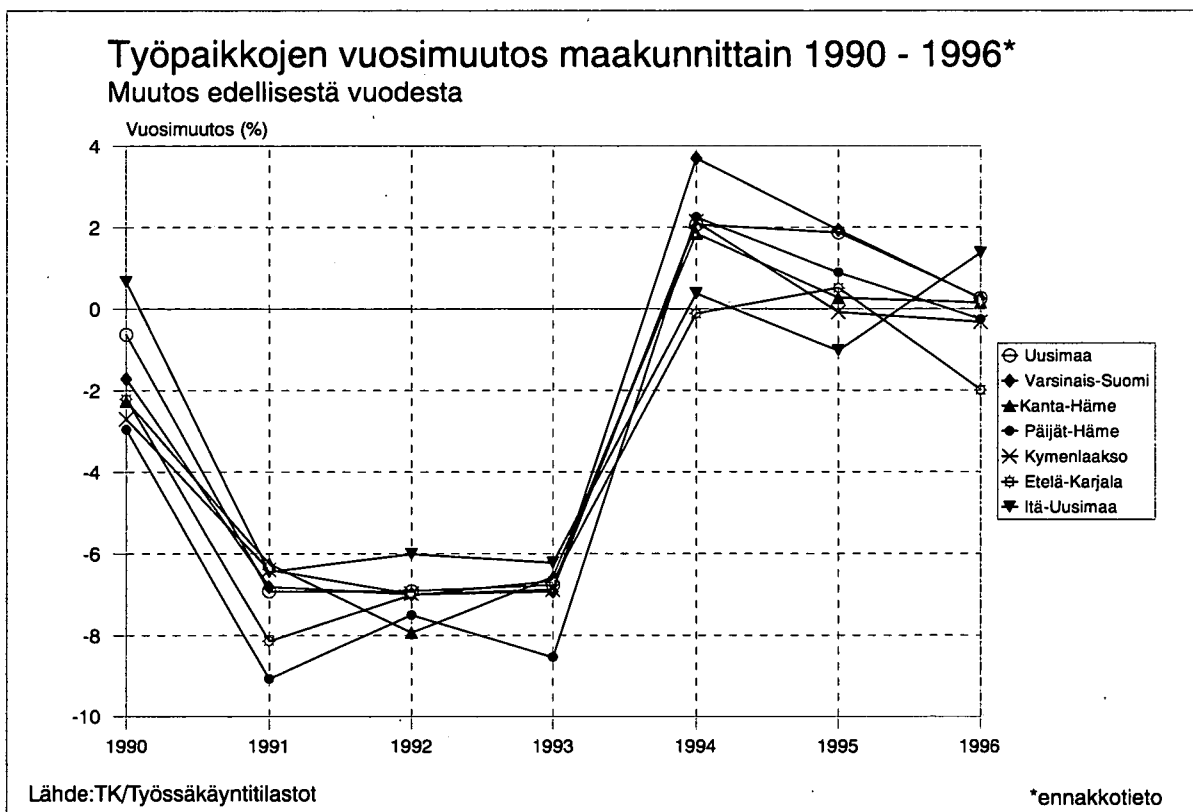
Työttömyyden lasku näkyy myös yksittäisten kuntien kohdalla. Vuoden 1997 aikana työttömyys väheni 133 kunnan alueella. Voimakkainta lasku oli Uudessakaupungissa, 4.1 prosenttiyksikköä. Työttömyys kasvoi kuitenkin vielä 12 kunnassa, eniten Tuuloksessa (4.0 prosenttiyksikköä) ja Houtskarissa (3.8 prosenttiyksikköä).

Vuoden 1998 elokuussa työttömyysaste oli Lahdessa ja Parikkalassa yli 20 %. Suhteellisesti vähiten työttömiä oli Paimion ja Västanfjärdin kunnissa. Varsinais-Suomessa pitkäaikaistyöttömien osuus kaikista työttömistä oli alhaisempi kuin koko maassa keskimäärin. Kunnittain pitkäaikaistyöttömien osuus vaihtelee Velkuan 8.3 prosentista Saaren kunnan 50 prosenttiin. Pitkäaikaistyötön on ollut yhtäjaksoisesti yli vuoden ilman työtä.

Nuorten (alle 25-vuotiaiden) työttömyysaste oli Etelä-Suomessa vuonna 1997 alhaisin Velkualla, Muurlassa ja Perttelissä, alle viisi prosenttia. Pahimmillaan 54.5 % nuorista oli ilman töitä Uukuniemellä. Myös Lappeenrannassa ja Imatralla yli kolmannes nuorista oli työttömänä. Etelä-Karjalan kaikissa kunnissa nuorisotyöttömiä oli yli viidennes.

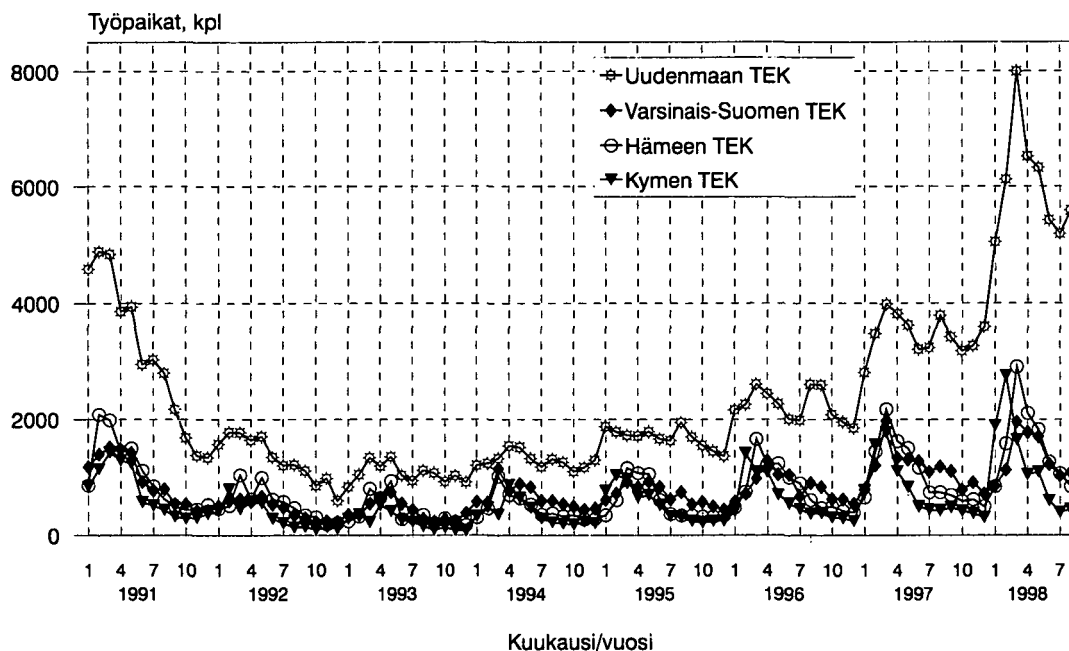
Kuva 69. Työpaikkaomavaraisuus kunnittain 1995.

Kuva 70. Työpaikkojen vuosimuutos maakunnittain 1990 - 1996.

Avoimet työpaikat TE-keskuksittain 1991 - 1998

Kuukauden viimeisen päivän tieto

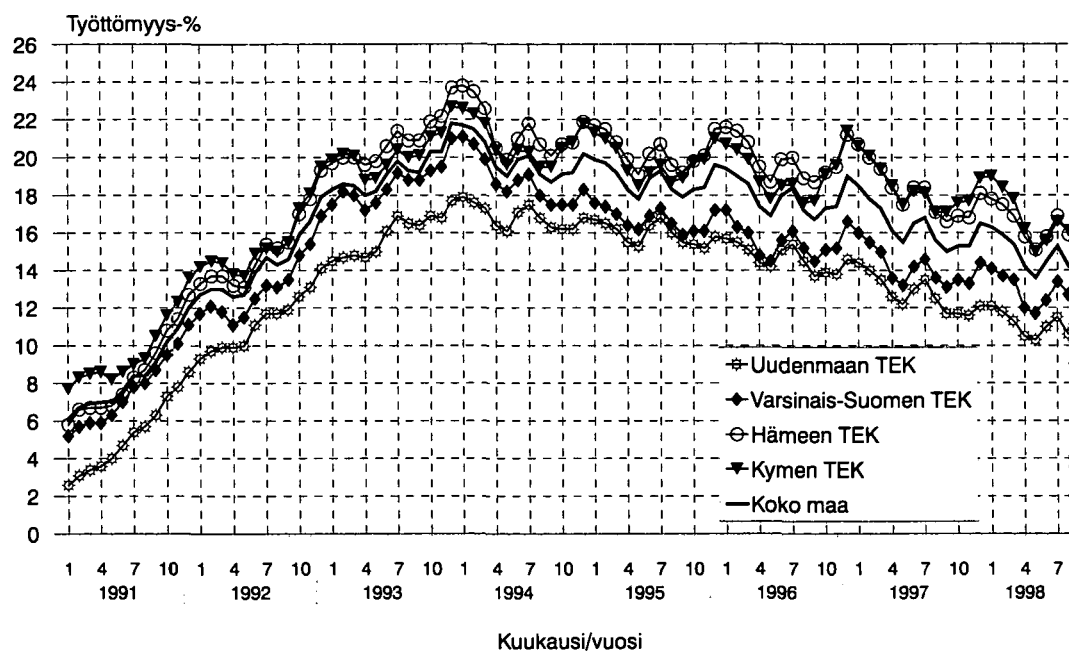

Lähde: Työministeriön kuukausitilastot

Kuva 71. Avoimet työpaikat TE-keskuksittain 1991 - 1998.

Työttömyysaste TE-keskuksittain 1991 - 1998

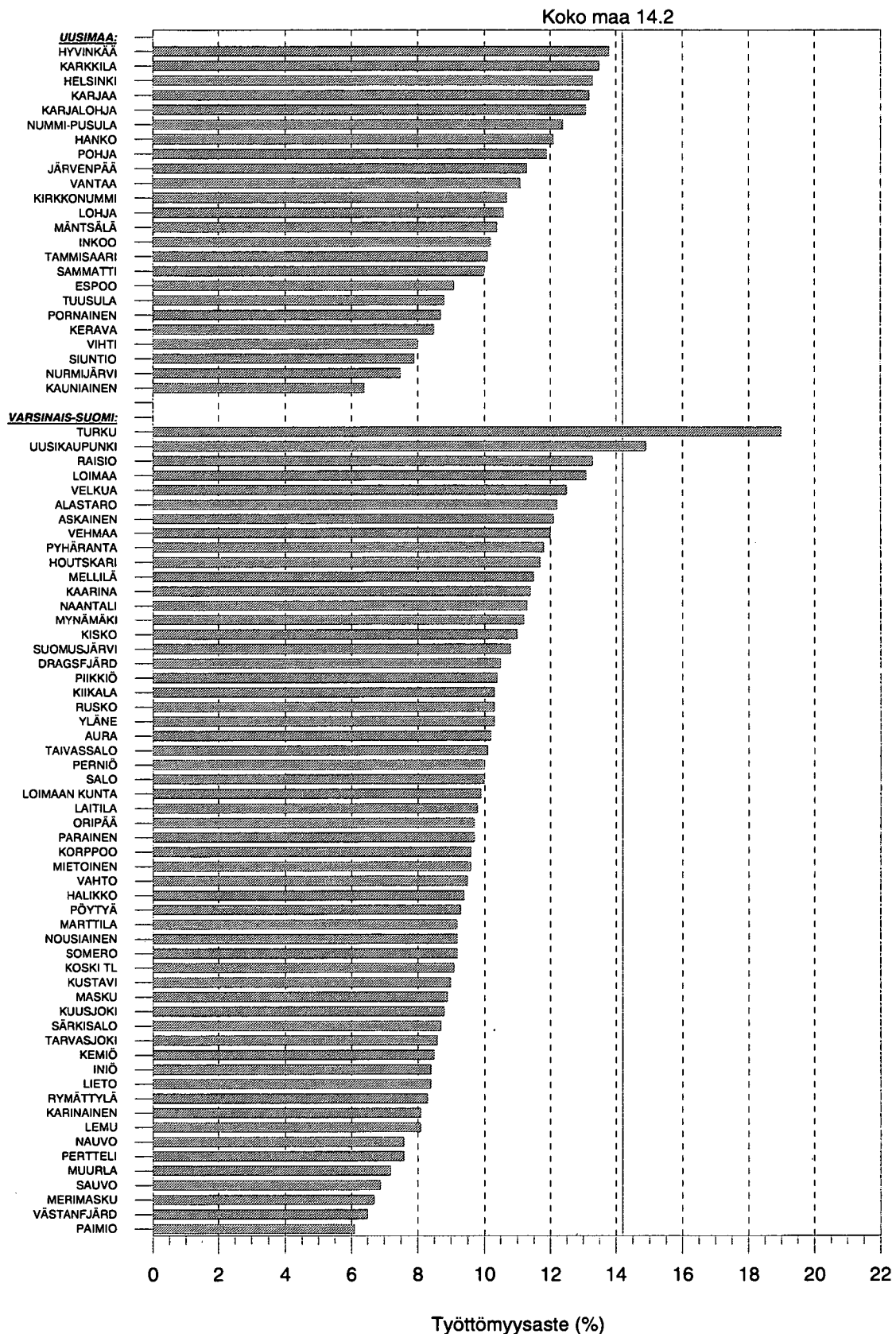
Lomautetut mukaanlukien, kuukauden viimeisen päivän tieto

Lähde: Työministeriön kuukausitilastot

Kuva 72. Työttömyysaste TE-keskuksittain 1991 - 1998.

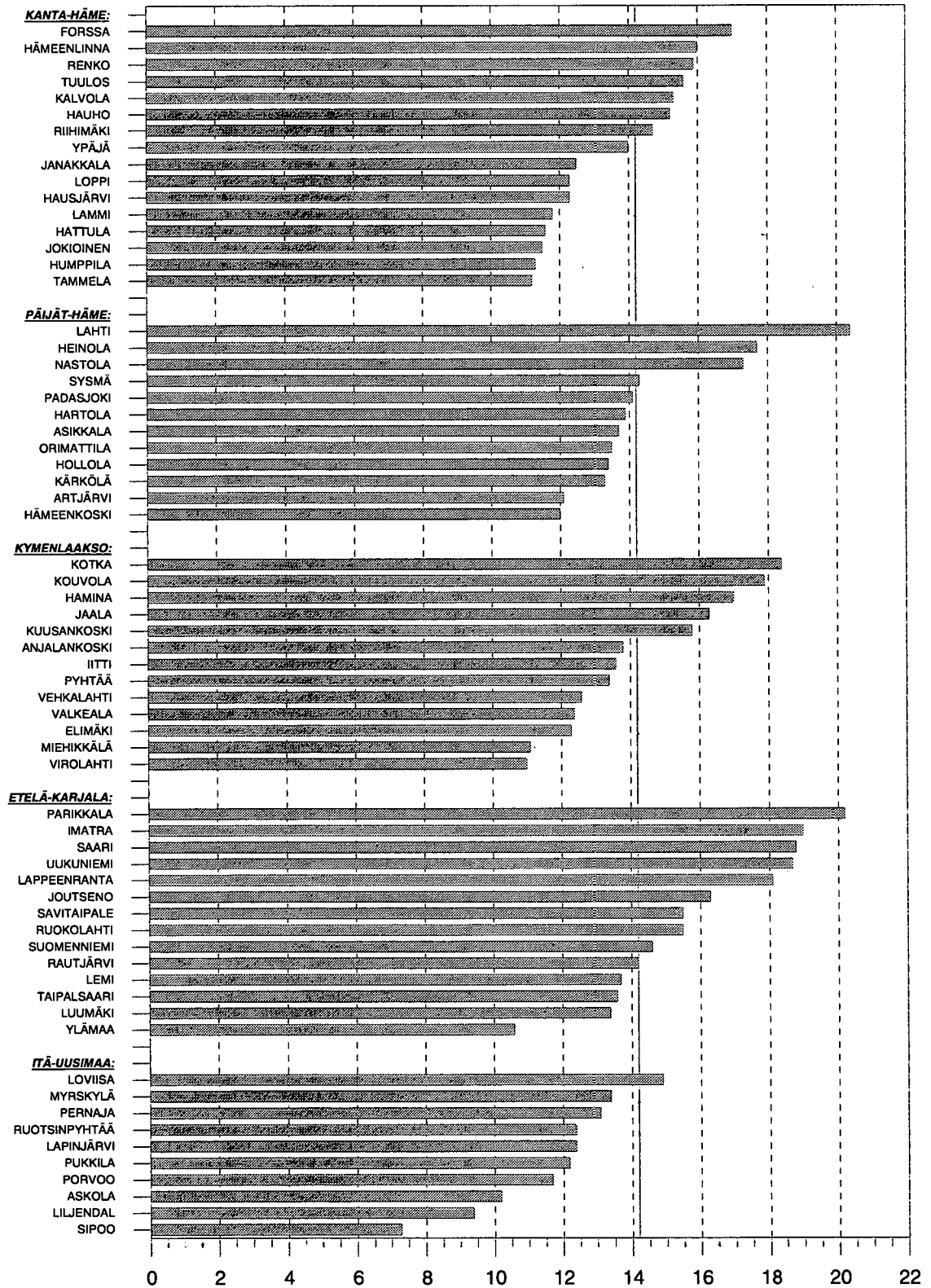
Työttömyysaste kunnittain elokuussa 1998

Kuva 73a. Työttömyysaste kunnittain elokuussa 1998.

Työttömyysaste kunnittain elokuussa 1998

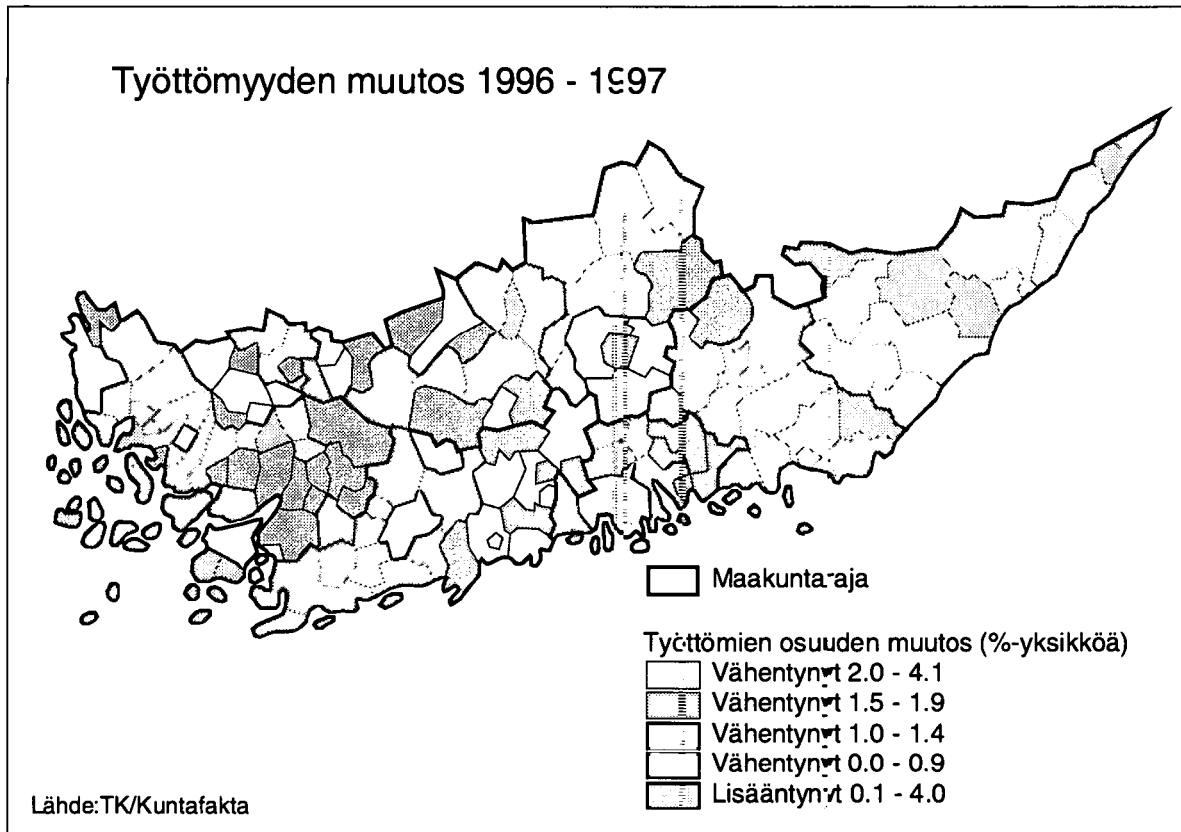
Koko maa 14.2

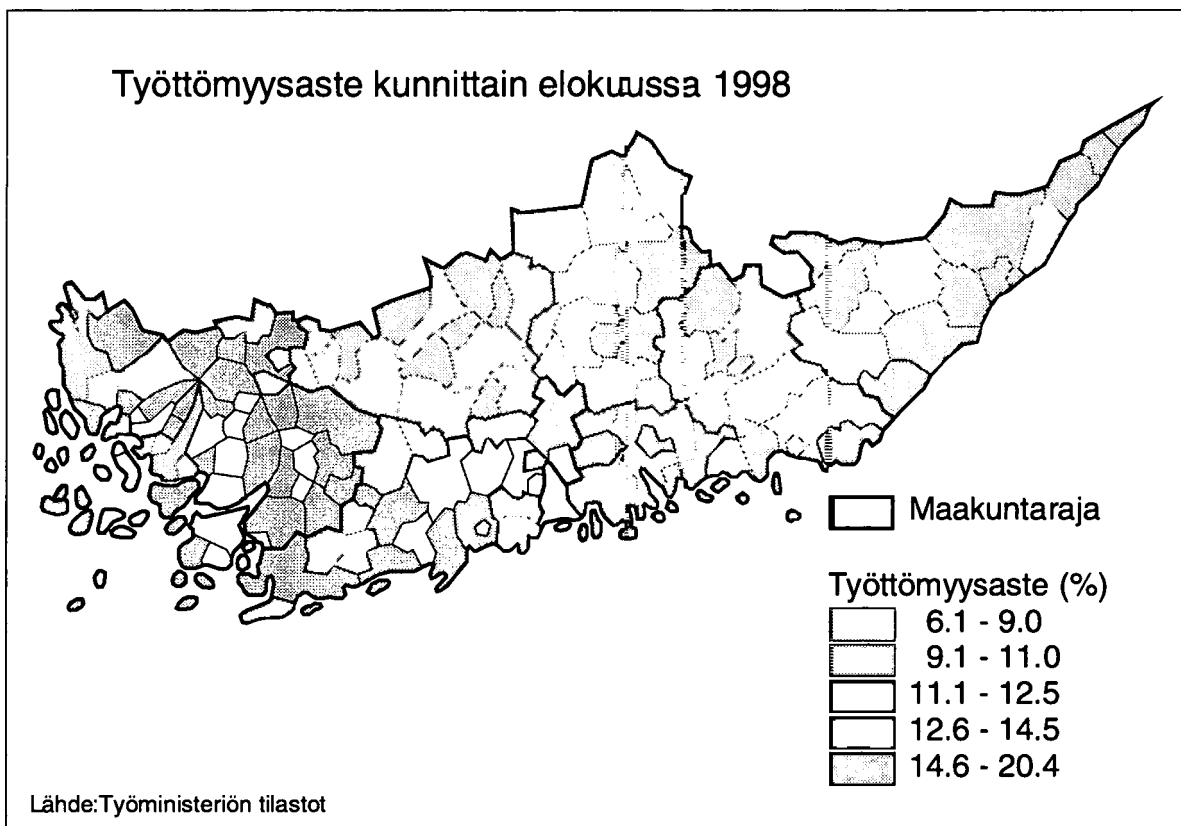
Lähde: Työministeriön tilastot

Työttömyysaste (%)

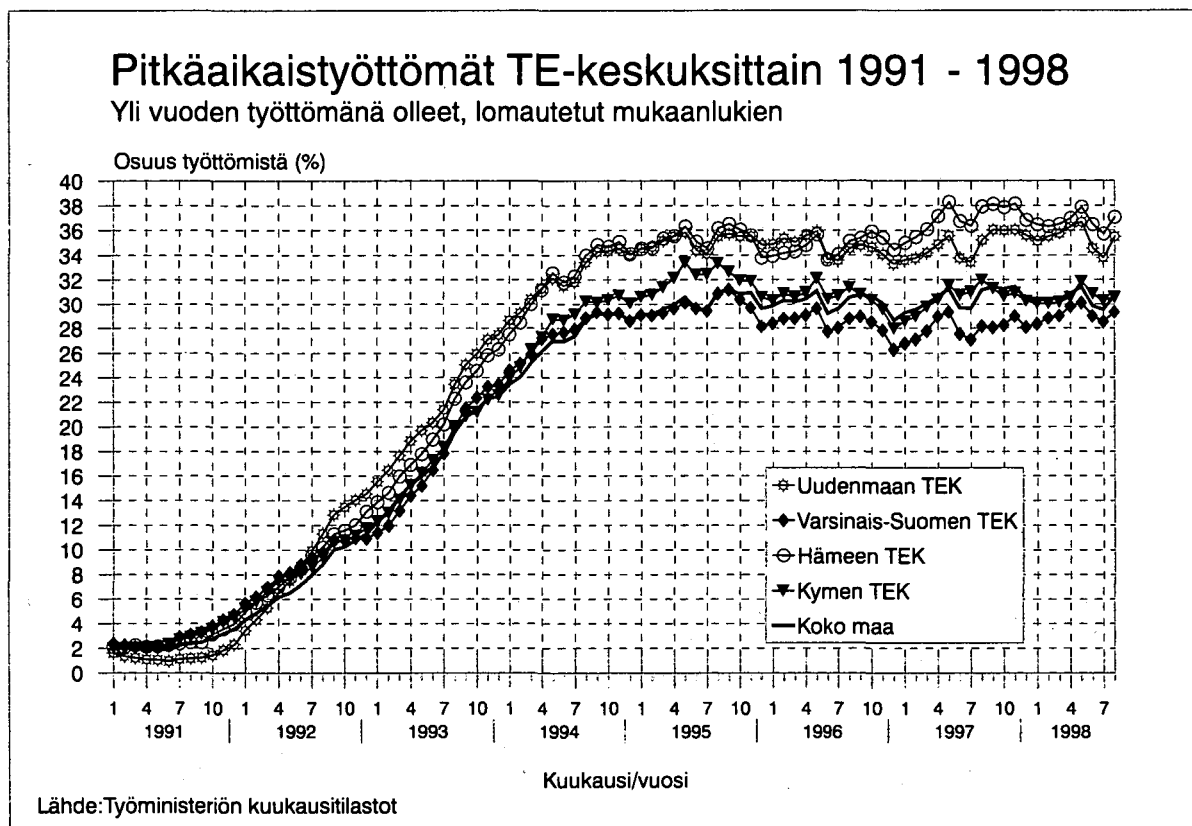
Kuva 73b. Työttömyysaste kunnittain elokuussa 1998.

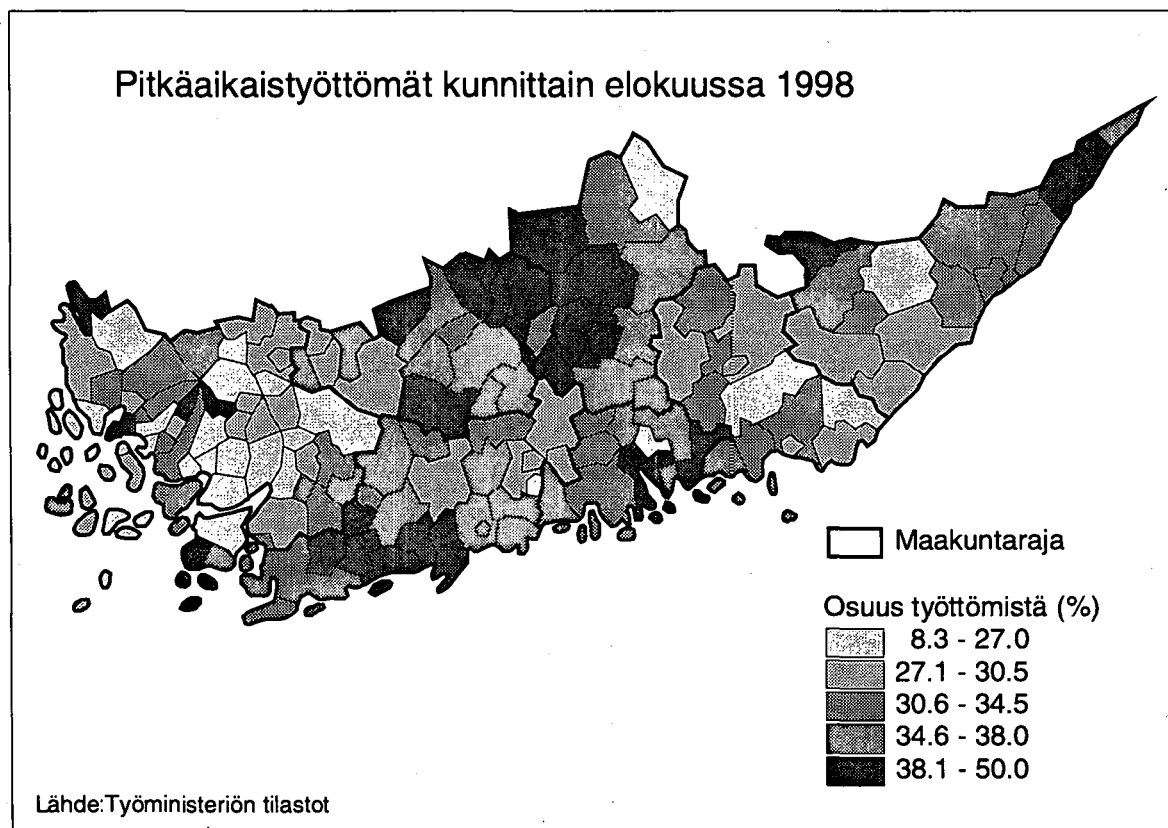
Kuva 74. Työttömyyden muutos kunnittain 1996 – 1997.

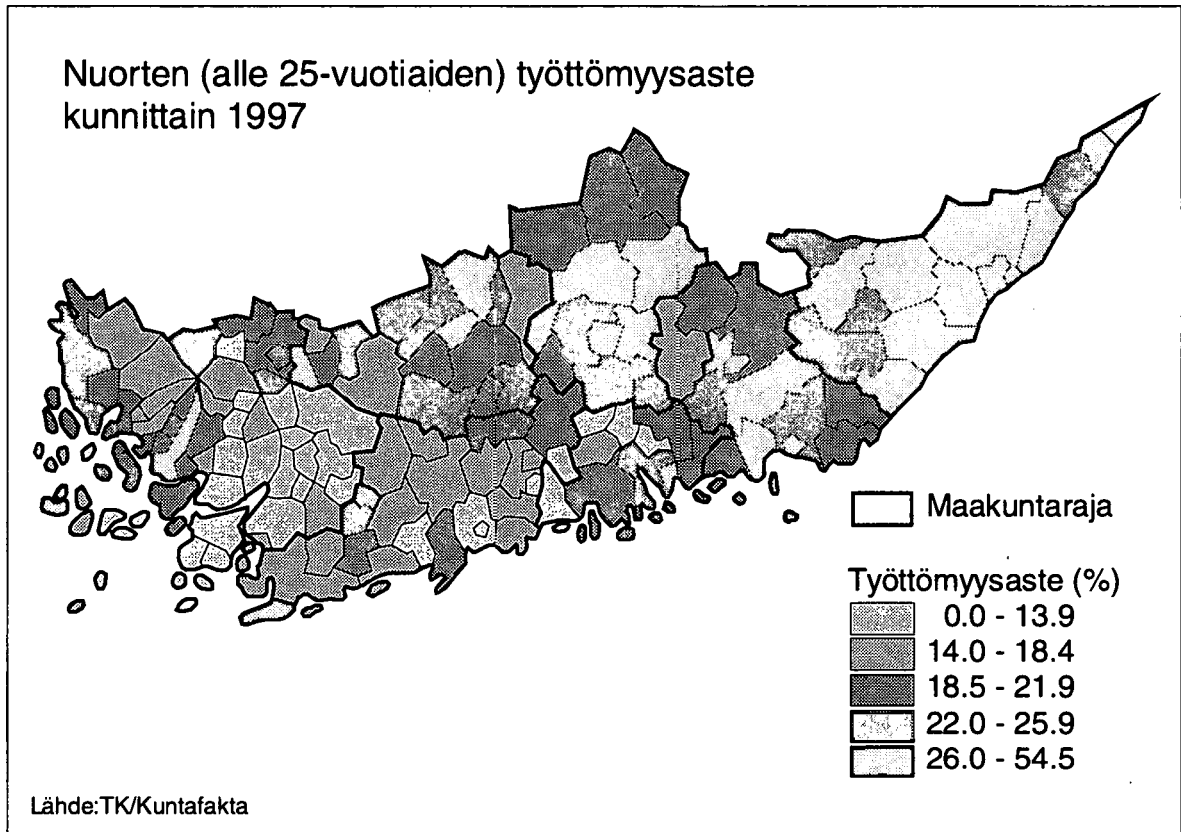
Kuva 75. Työttömyysaste kunnittain elokuussa 1998.

Kuva 76. Pitkäaikaistyöttömät TE-keskuksittain 1991 – 1998.

Kuva 77. Pitkäaikaistyöttömät kunnittain elokuussa 1998.

Kuva 78. Nuorten työttömyysaste kunnittain 1997.

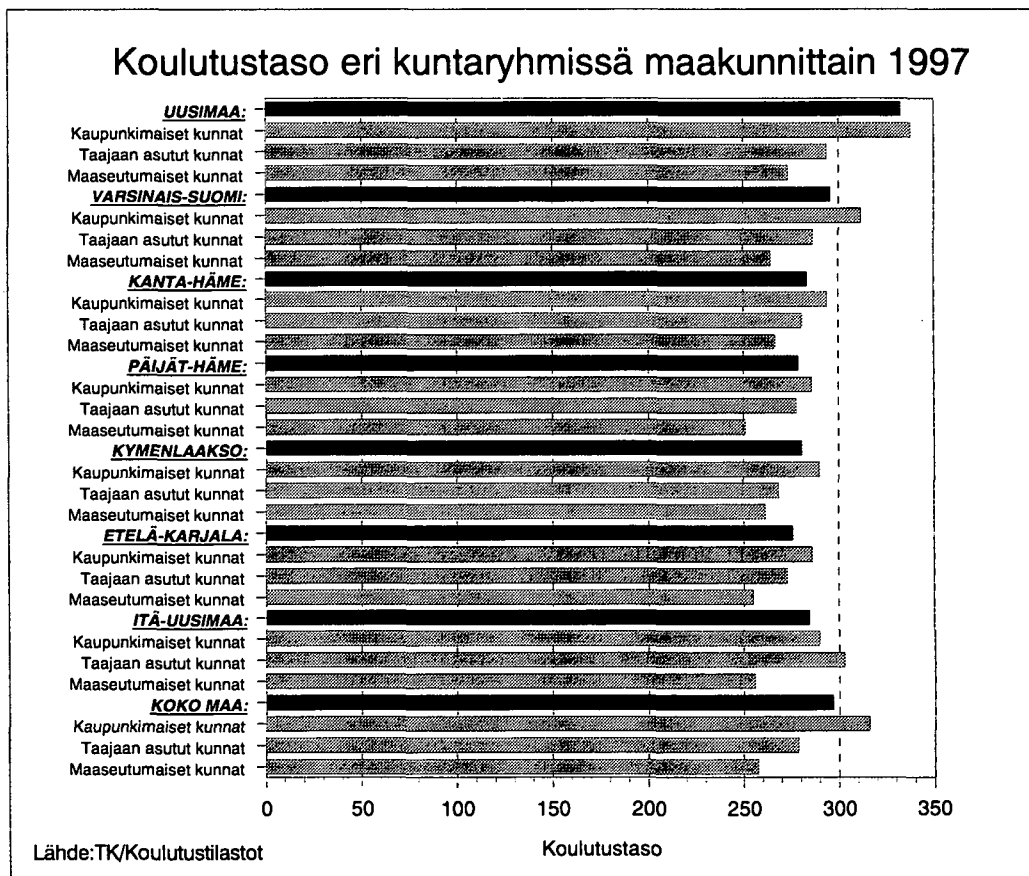
KOULUTUS

Koulutuksen tasoa voidaan kuvata Tilastokeskuksessa kehitetyllä kolminumeroisella koulutustasomittaimella. Mittain osoittaa alueen tutkintojen keskiarvon suhteutettuna väkilukuun ja sen kriteerinä on koulutusaika vuosina. Mitä pitempi on koulutuksen kokonaispituus, sitä korkeampi on koulutustaso. Tilastollisen kuntaryhmän mukaan tarkasteltuna vuonna 1997 koulutustaso oli korkein Uudenmaan kaupunkimaisissa kunnissa.

Yksittäisistä kunnista koulutustaso on noussut vuodesta 1983 vuoteen 1997 eniten Kauniaisissa. Hitainta kasvu on ollut Saaren kunnassa. Vuonna 1997 koko maan koulutustaso oli 297. Tämä arvo ylittyi Etelä-Suomessa 19 kunnassa. Kaikista Suomen kunnista Kaunaisten koulutustaso oli korkein. Etelä-Suomen kuntien matalin koulutustaso oli Miehikkälän ja Ylämaan kunnissa.

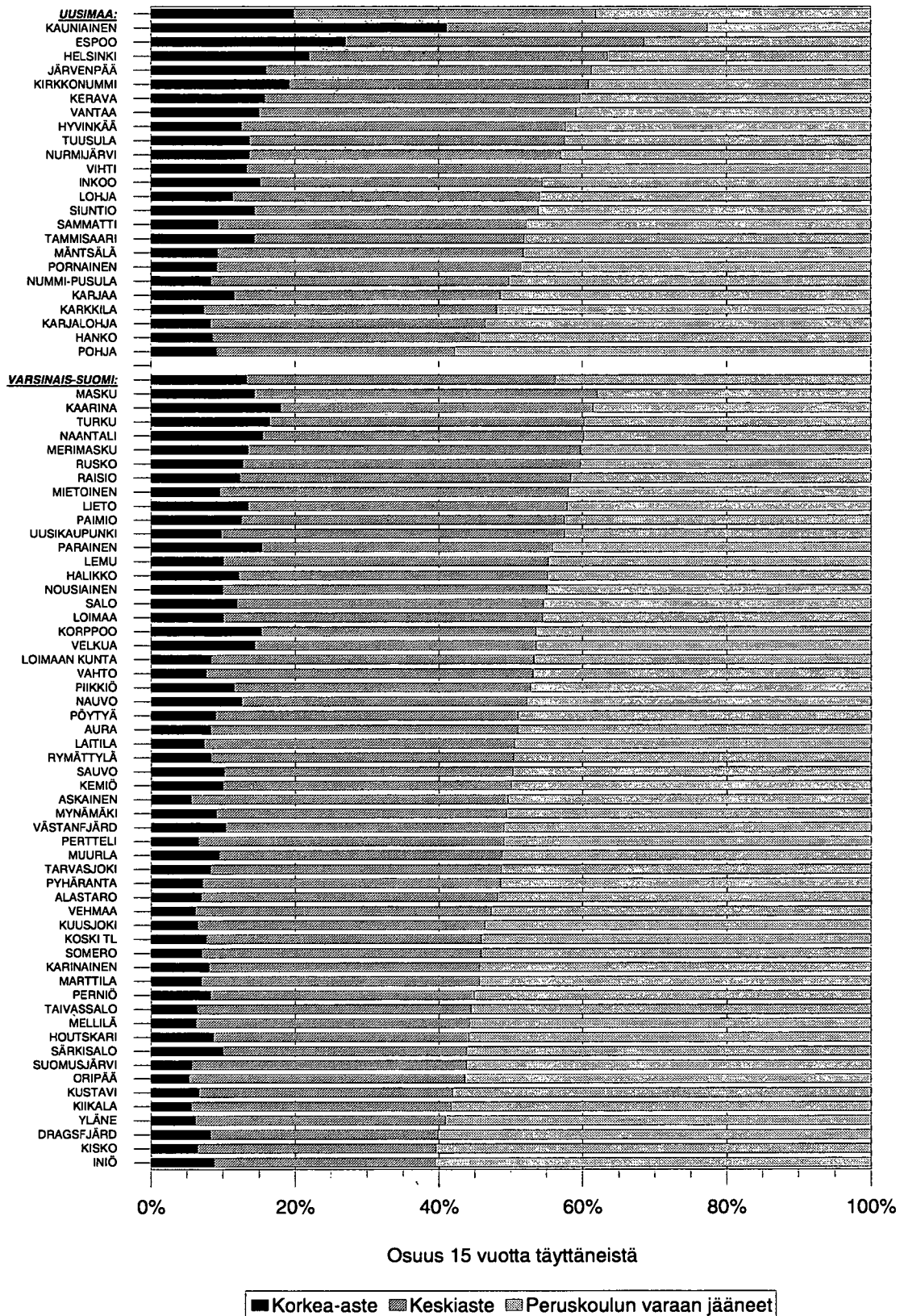
Toinen tapa mitata koulutusta on tarkastella tutkinnon suorittaneiden osuutta 15 vuotta täyttäneestä väestöstä. Kauniaisissa, Espoossa ja Helsingissä korkea-asteen tutkinnon suorittaneita oli vuonna 1997 suhteellisesti eniten. Eniten peruskoulun varaan jääneitä oli Miehikkälän ja Iniön kunnissa.

Peruskoulun nettokustannukset asukasta kohti olivat vuonna 1997 vain Itä-Uudellamaalla suuremmat kuin Manner-Suomen kunnissa keskimäärin. Nettokustannukset asukasta kohti vaihtelevat kunnittain Oripään 1 422 markasta Korppoon 5 838 markkaan. Verrattaessa kuntien lukuja toisiinsa ja keskiarvioihin tulee se tehdä tietyllä varauksella, sillä kuntien tapa tuottaa palveluja eroaa toisistaan.

Kuva 79. Koulutustaso eri kuntaryhmissä maakunnittain 1997.

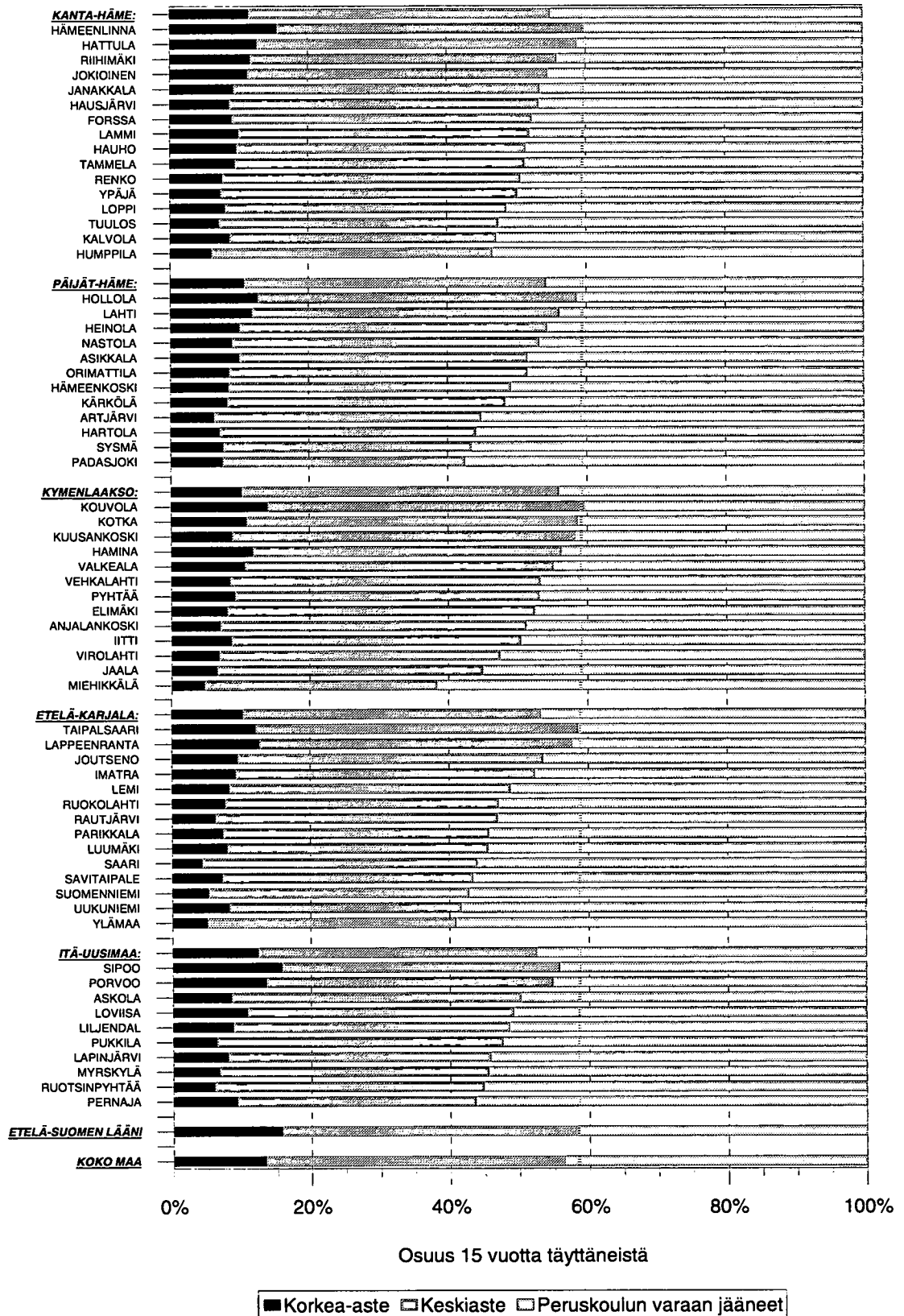
Koulutusaste kunnittain 1997

Lähde: TK/Koulutustilastot

Kuva 80a. Koulutusaste kunnittain 1996.

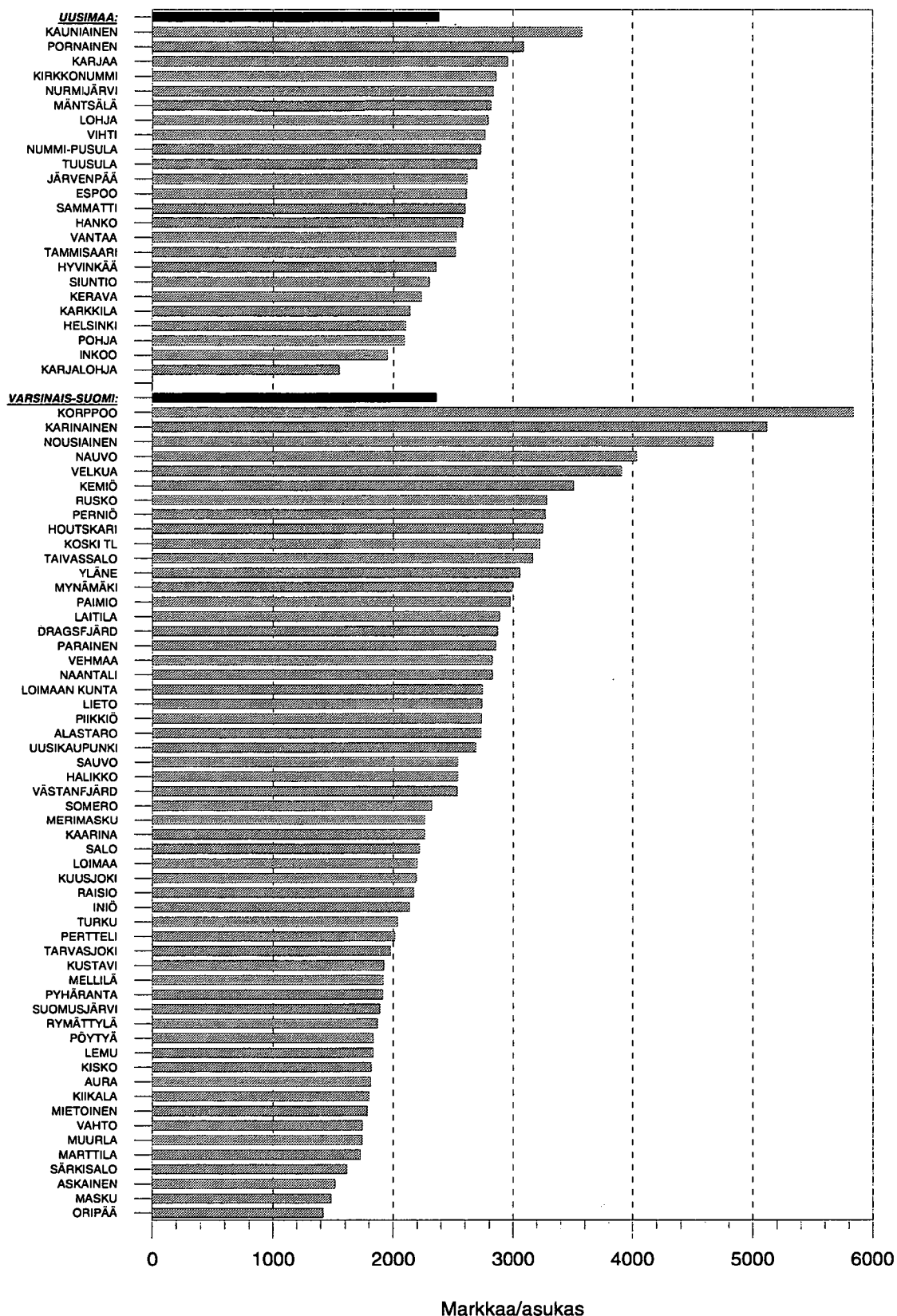
Koulutusaste kunnittain 1997

Lähde: TK/Koulutustilastot

Kuva 80b. Koulutusaste kunnittain 1996.

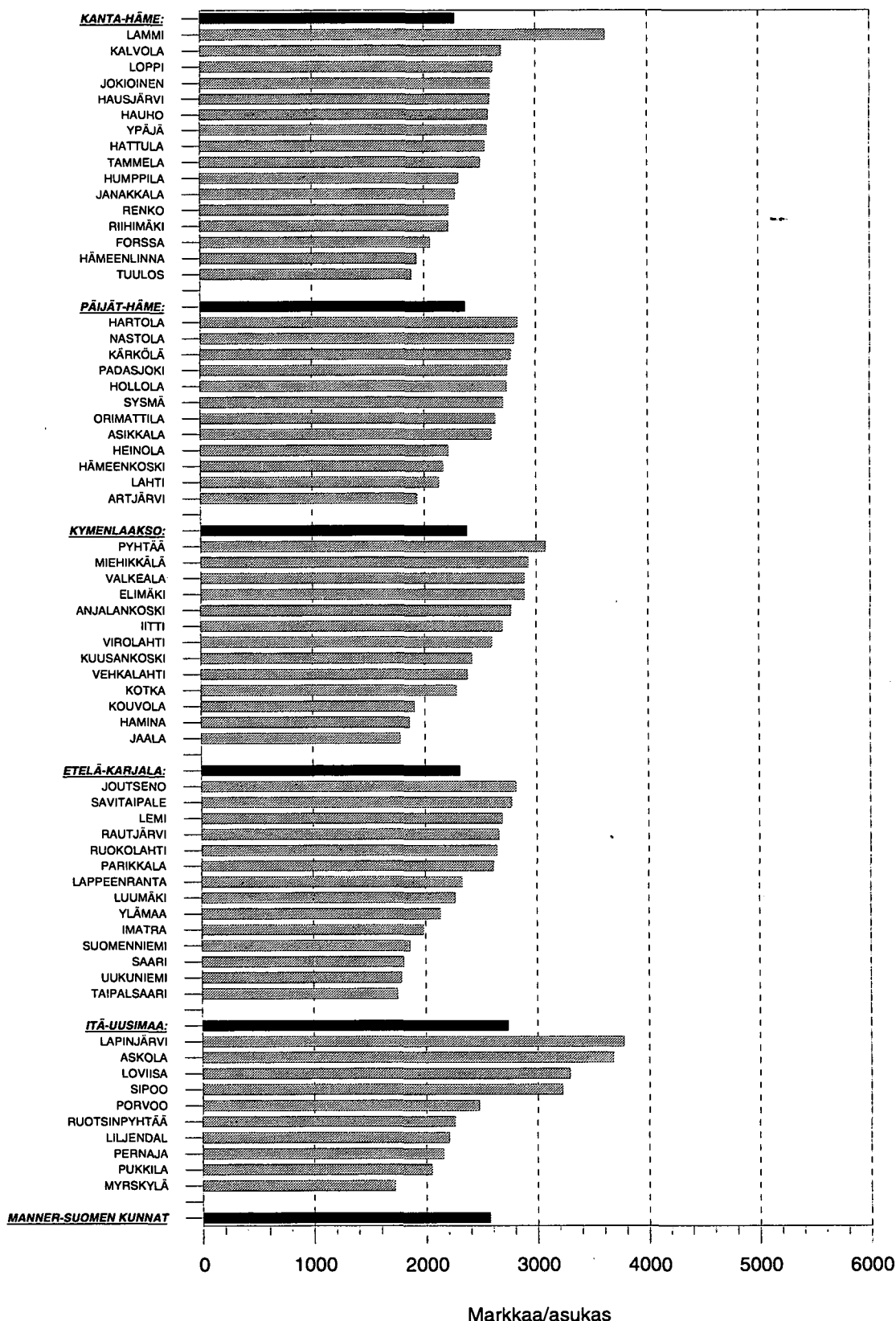
Peruskoulun nettokustannukset kunnittain 1997 (markkaa/asukas)

Lähde:TK/Julkinen talous

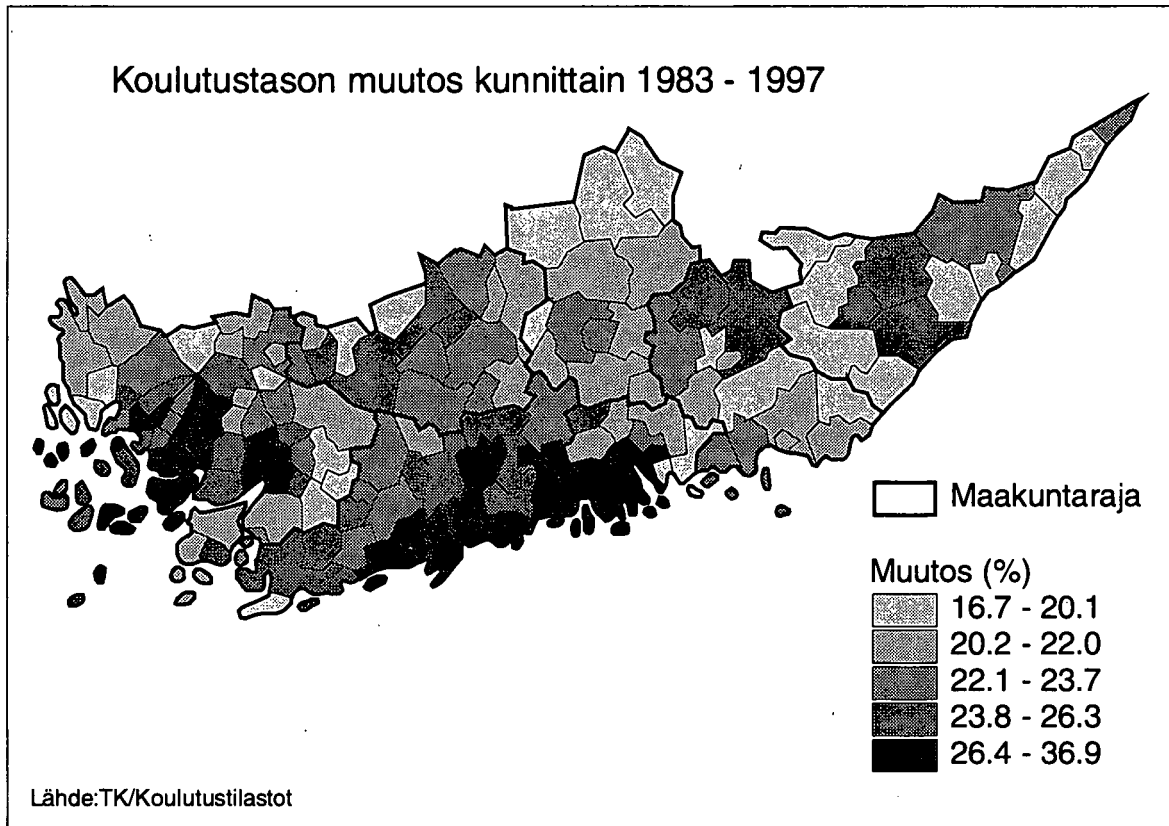
Kuva 81a. Peruskoulun nettokustannukset kunnittain 1997.

Peruskoulun nettokustannukset kunnittain 1997 (markkaa/asukas)

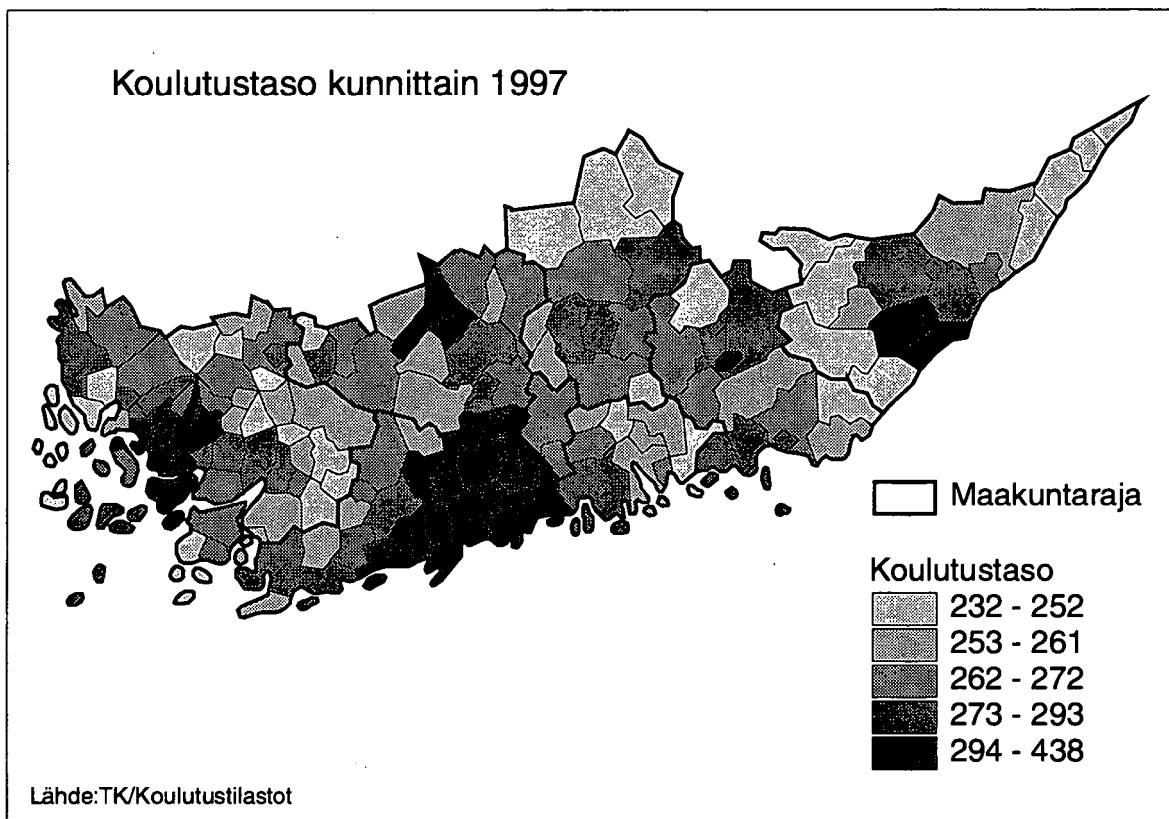

Lähde: TK/Julkinen talous

Kuva 81b. Peruskoulun nettokustannukset kunnittain 1997.

Kuva 82. Koulutustason muutos kunnittain 1983 - 1997.

Kuva 83. Koulutustaso kunnittain 1997.

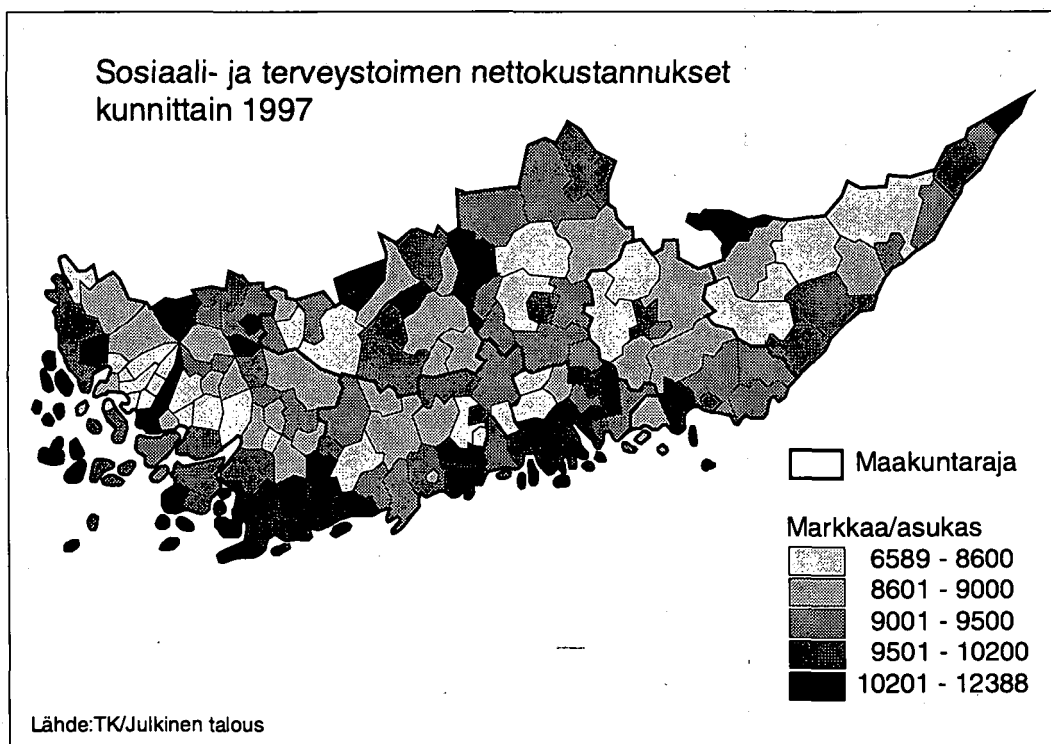
TERVEYS- JA SOSIAALIPALVELUT

Valtaosa koko sosiaali- ja terveystoimen henkilöstöstä työskenteli erikoissairaanhoidon vuodeosastoilla vuonna 1997. Toiseksi työllistävin sektori oli lasten päivähoito. Uudellamaalla ja Varsinais-Suomessa näiden työllistävyys oli suurempi kuin koko maassa keskimäärin. Päijät-Hämeessä, Kymenlaaksossa ja Etelä-Karjalassa perusterveydenhuollon vuodeosastolla työskentelevien osuus oli suurempi kuin koko maassa keskimäärin.

Sosiaali- ja terveystoimen kustannukset koostuvat mm. lasten päivähoito-, perusterveydenhuolto- ja erikoissairaanhoidomenoista. Vuonna 1997 sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset olivat Helsingissä suhteellisesti suurimmat, yli 12 000 mk/asukas. Pienimmillään kustannukset jäivät alle 7 000 mk (Rusko ja Merimasku). Tammisaaren, Pohjan ja Karjaan kunnissa erikoissairaanhoidon nettomenoja kertyi yli 4 000 mk, kun taas Pukkilan kunnassa vastaava suhde oli 1 863 mk/asukas. Perusterveydenhuollon menot olivat Vehmaan kunnassa suurimmat, yli 3 900 mk/asukas. Velkuan kunnassa ne olivat pienimmät, alle 1 000 mk/asukas.

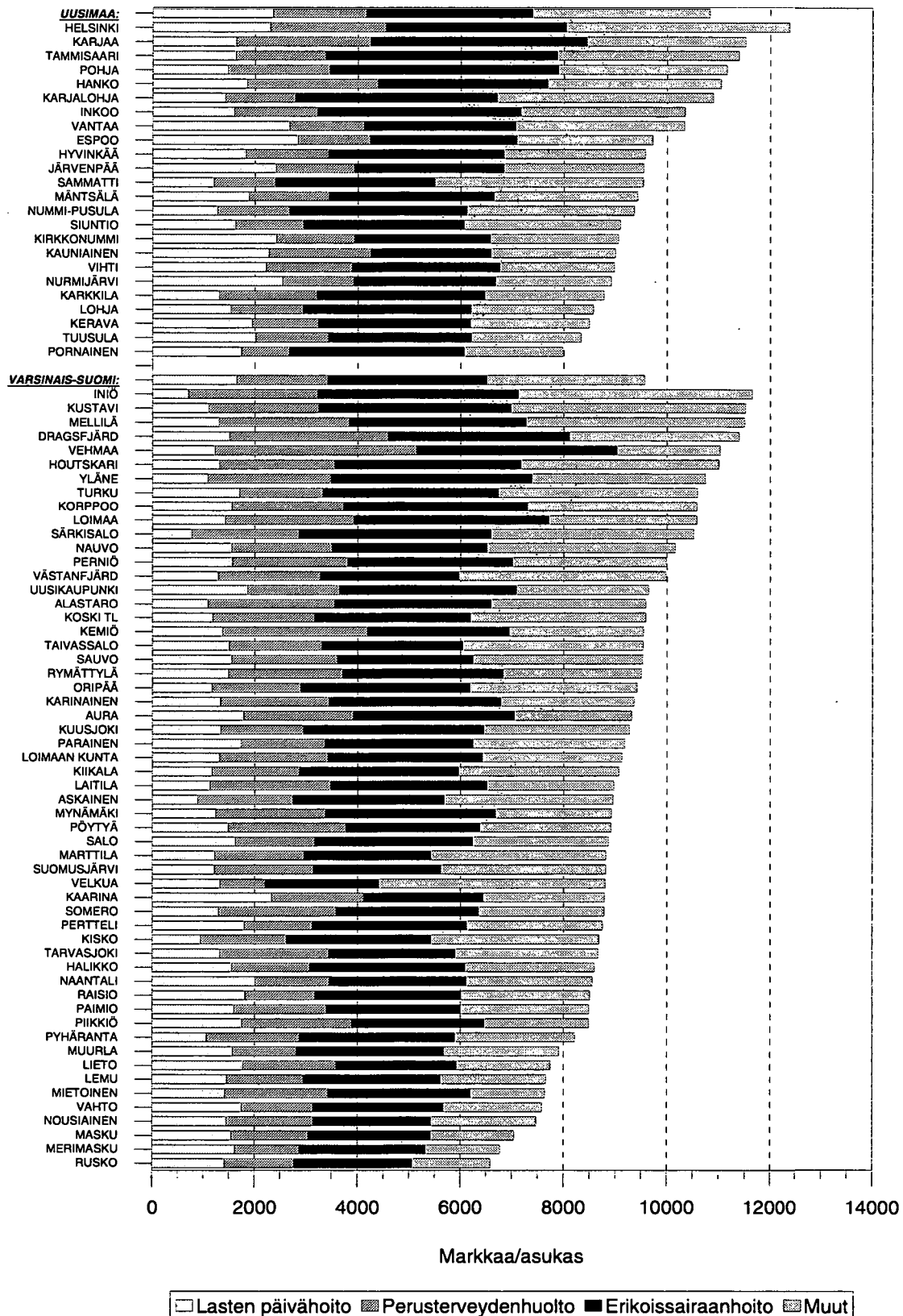
Lasten päivähoiton nettokustannukset olivat suurimmillaan Espoossa, Vantaalla ja Nurmijärvellä, yli 2 500 mk/asukas, kun koko maassa keskimäärin kustannukset olivat 1 700 mk/asukas. Lasten päivähoiton käyttökustannukset alle kouluikäistä kohti olivat suurimmillaan Iniön kunnassa, jossa 60 % lapsista oli kunnallisessa päivähoitossa. Uukuniemen kunnassa, jossa vain 14 % lapsista oli kunnallisessa päivähoitossa, kulut jäivät eteläisen Suomen alhaisimmiksi.

Toimeentulotukimenot (pl. pakolaisille maksettu toimeentulotuki) vuonna 1997 olivat Manner-Suomen kunnissa keskimäärin 636 mk/asukas. Helsingissä ja Turussa toimeentulotuet nousivat yli 1 000 mk/asukas. Vähiten tukea asukasta kohti oli Iniön kunnassa, alle 50 mk/asukas. Suhdeluku oli maan pienin. Verrattaessa kuntien lukuja toisiinsa kuntiin ja keskiarvioihin tulee se tehdä tietyllä varauksella, sillä kuntien tapa tuottaa palveluja eroaa toisistaan.

Kuva 84. Sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset kunnittain 1997.

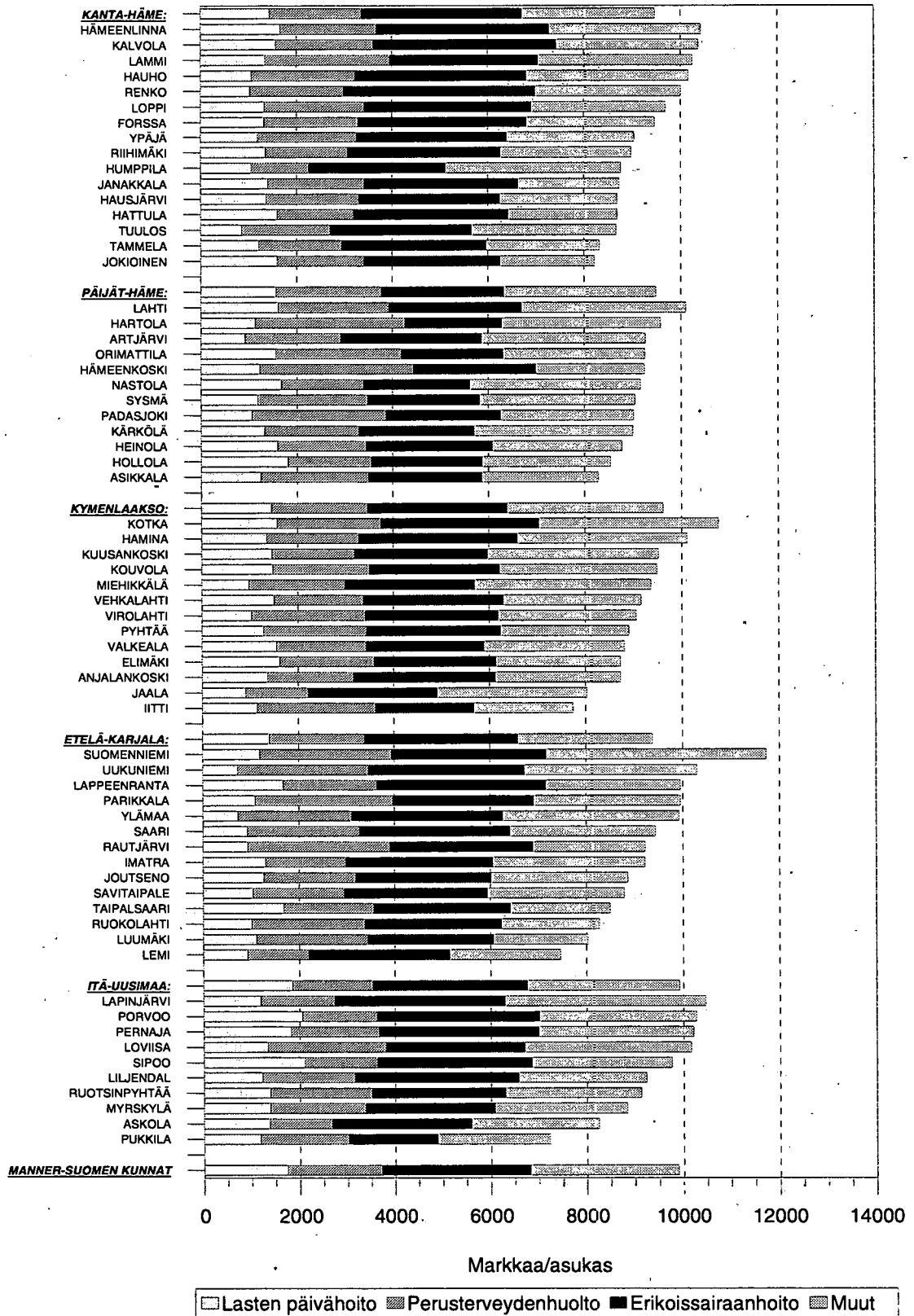
Sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset kunnittain 1997 (markkaa/asukas)

Lähde:TK/Julkinen talous

Kuva 85a. Sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset kunnittain 1997.

Sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset kunnittain 1997 (markkaa/asukas)

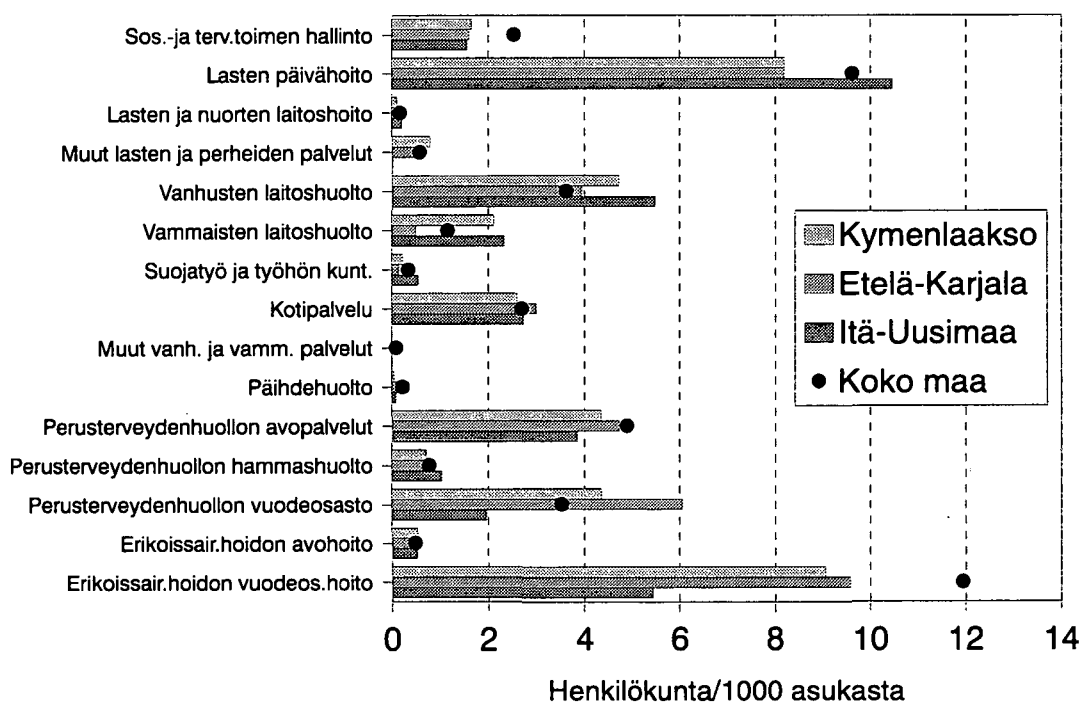
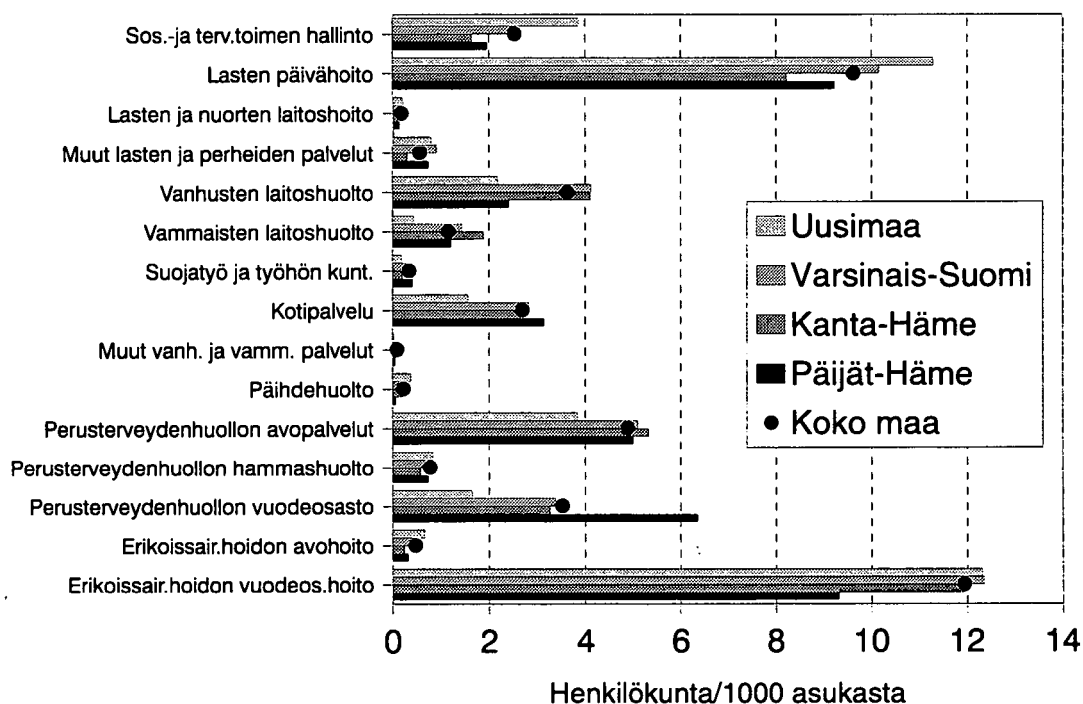

Lähde: TK/Julkisen talous

Kuva 85b. Sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset kunnittain 1997.

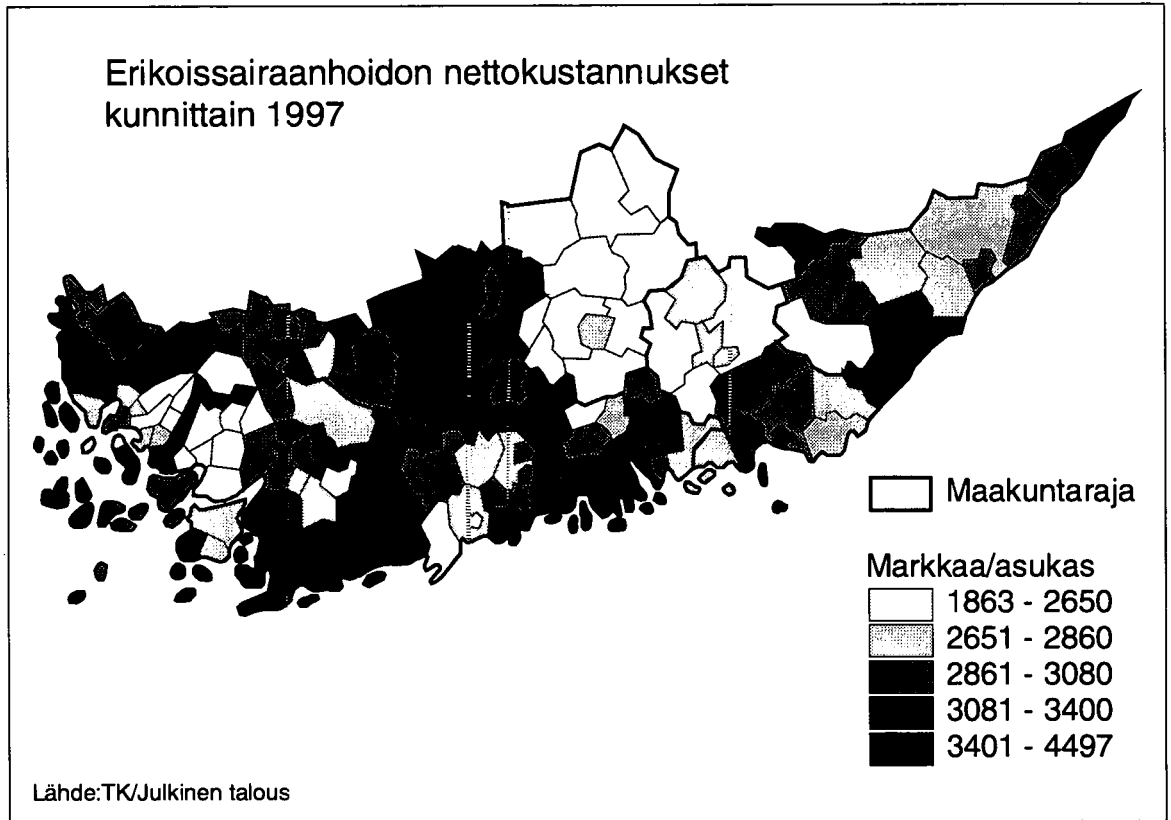
Sosiaali- ja terveystoimen henkilöstö tehtäväalueittain 1997

Koko- ja osa-aikainen kuukausipalkkainen henkilökunta

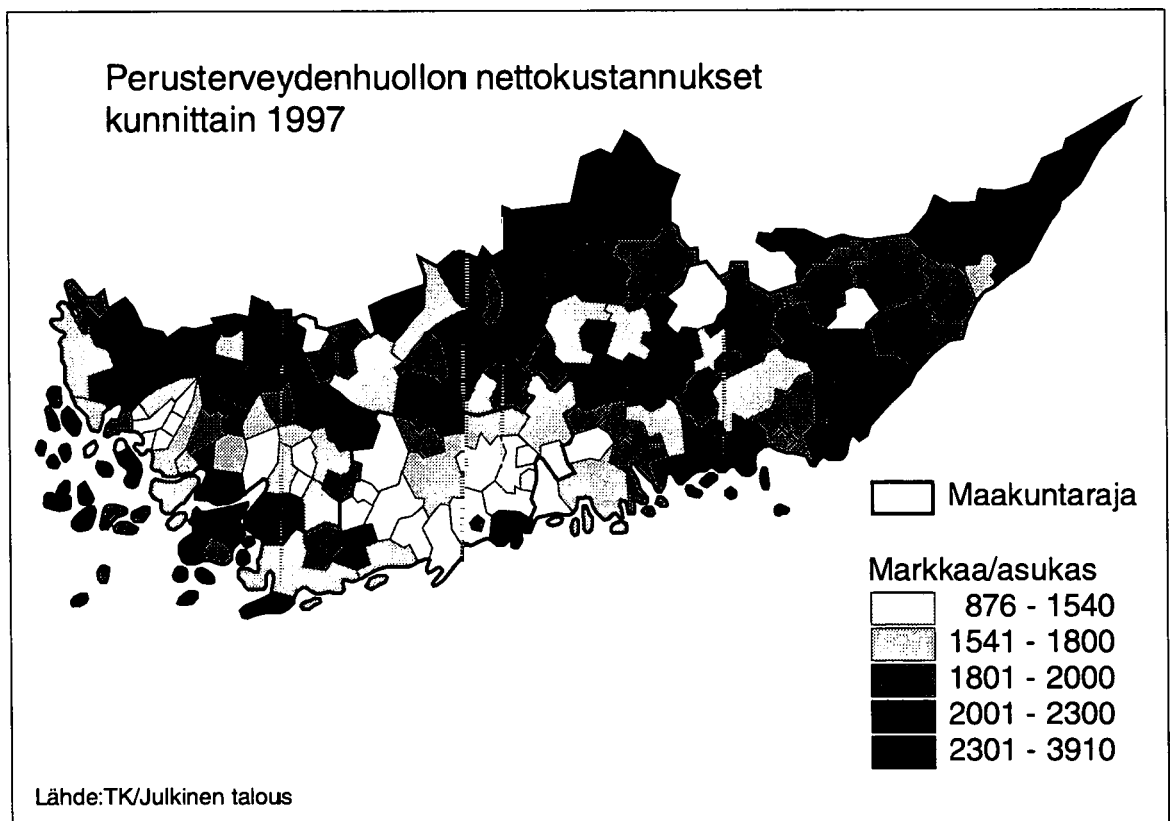

Lähde: Tilastokeskus

Kuva 86. Sosiaali- ja terveystoimen henkilöstö tehtäväalueittain 1997.

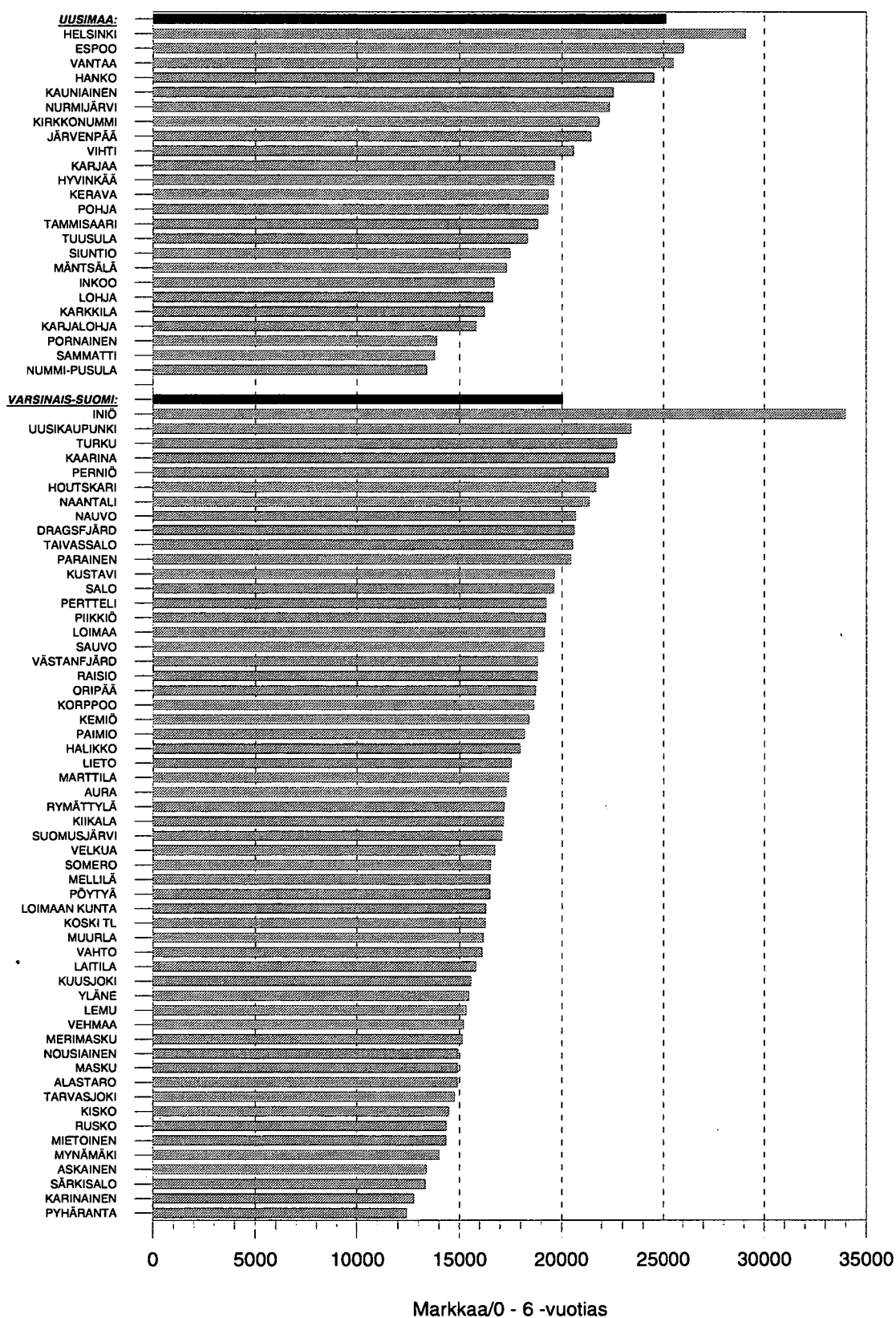

Kuva 87. Erikoissairaanhoidon nettokustannukset kunnittain 1997.

Kuva 88. Perusterveydenhuollon nettokustannukset kunnittain 1997.

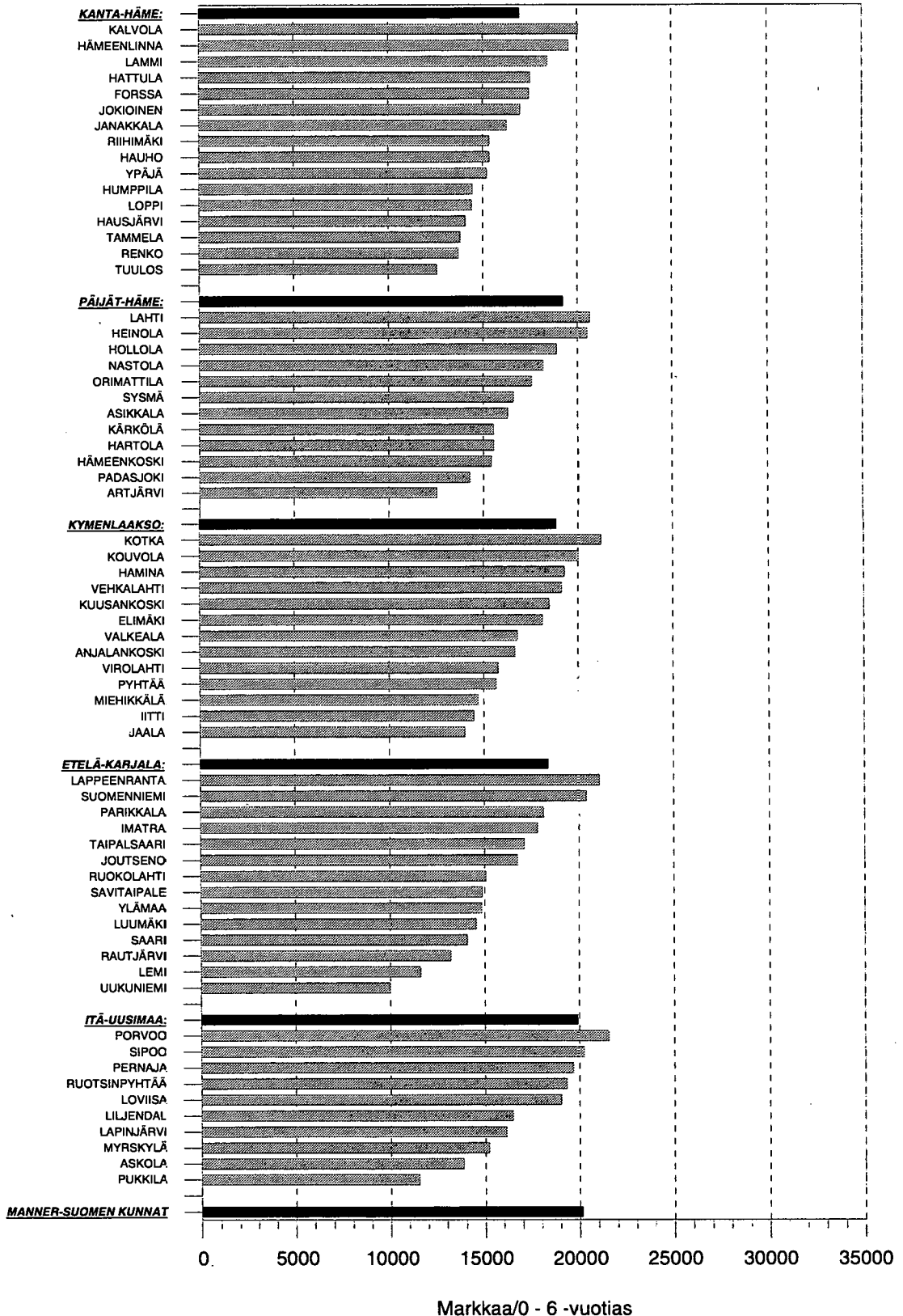
Lasten päivähoiton käyttökustannukset kunnittain 1997 (markkaa/0 - 6-vuotias)

Lähde:TK/Julkinen talous

Kuva 89a. Lasten päivähoiton käyttökustannukset kunnittain 1997.

Lasten päivähoidon käyttökustannukset kunnittain 1997 (markkaa/0 - 6-vuotias)

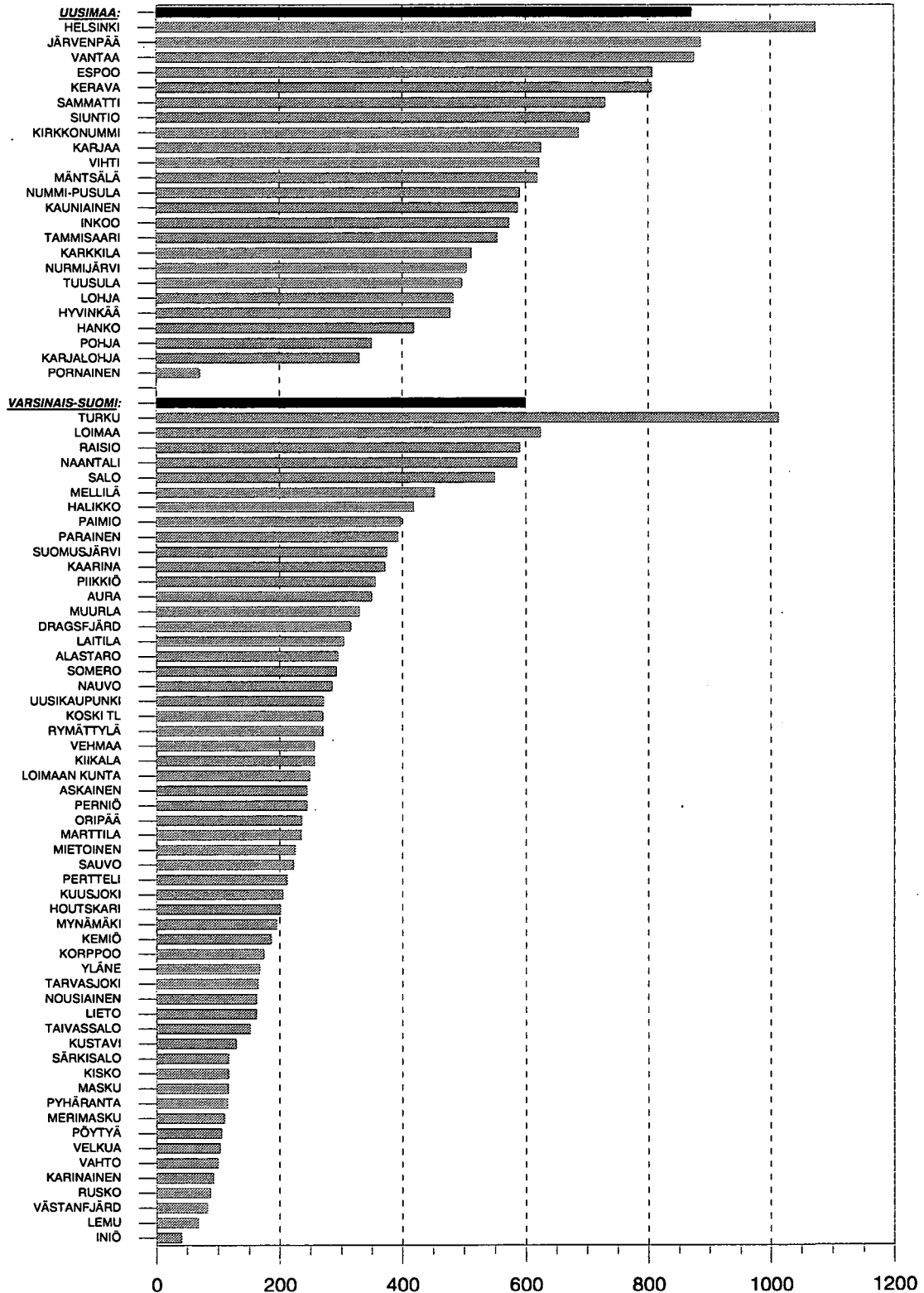

Lähde:TK/Julkinen talous

Kuva 89b. Lasten päivähoidon käyttökustannukset kunnittain 1997.

Toimeentulotukimenot kunnittain 1997

Ilman pakolaisille maksettua toimeentulotukea (markkaa/asukas)

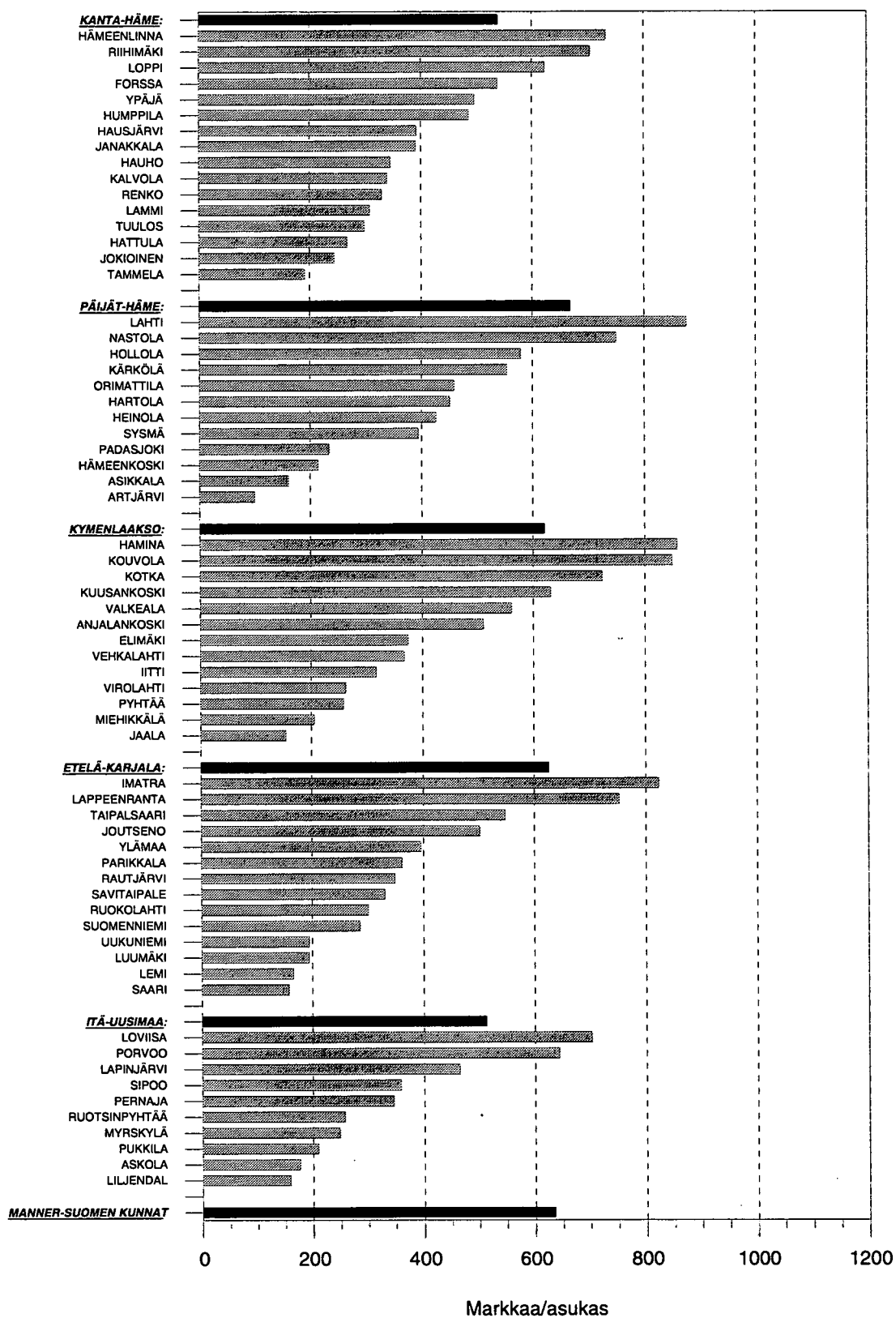
Lähde:TK/Julkinen talous

Markkaa/asukas

Kuva 90a. Toimeentulotukimenot kunnittain 1997.

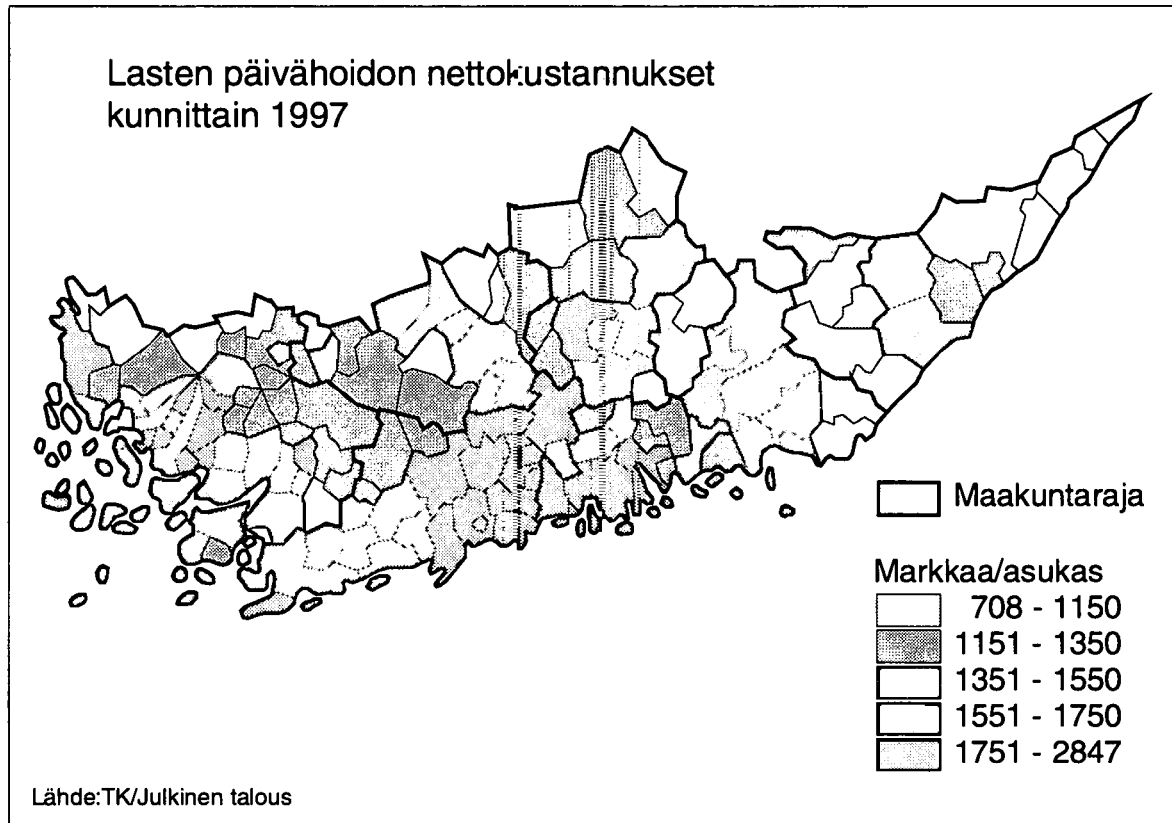
Toimeentulotukimenot kunnittain 1997

Ilman pakolaisille maksettua toimeentulotukea (markkaa/asukas)

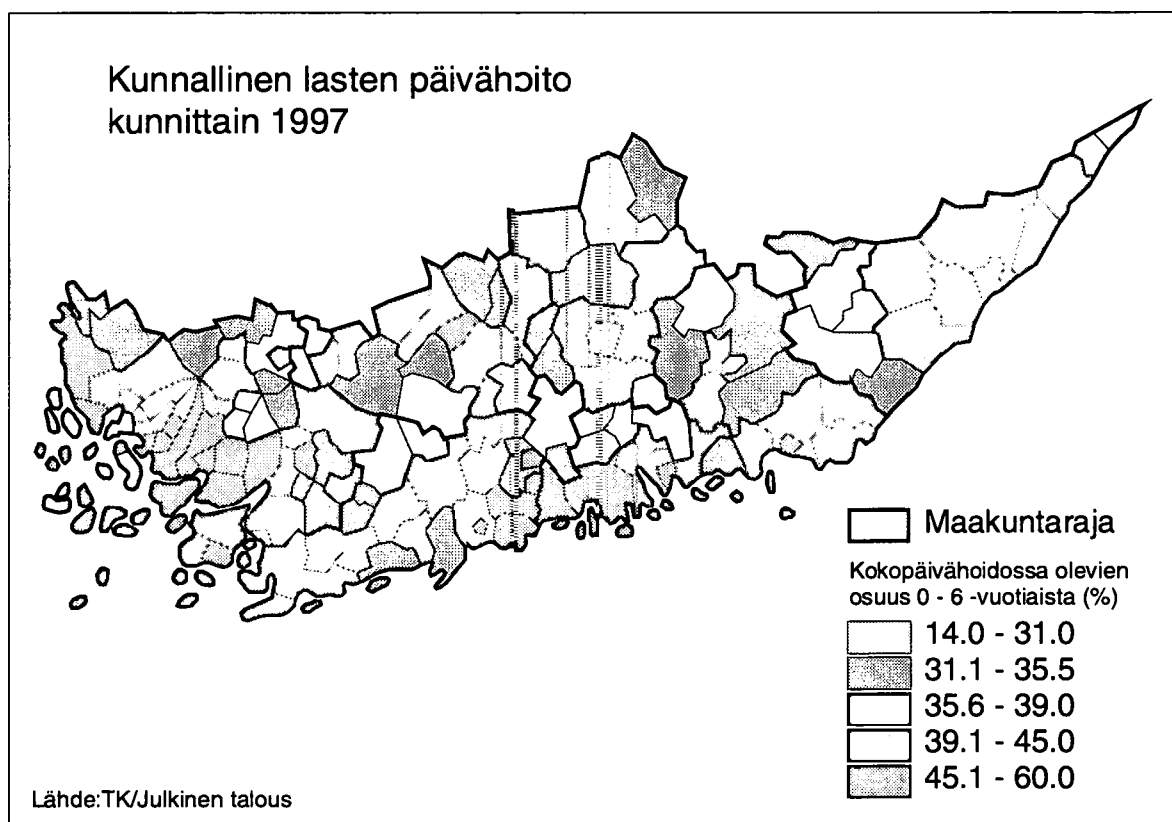

Lähde:TK/Julkinen talous

Kuva 90b. Toimeentulotukimenot kunnittain 1997.

Kuva 91. Lasten päivähoiton nettokustannukset kunnittain 1997.

Kuva 92. Kunnallinen lasten päivähoito kunnittain 1997.

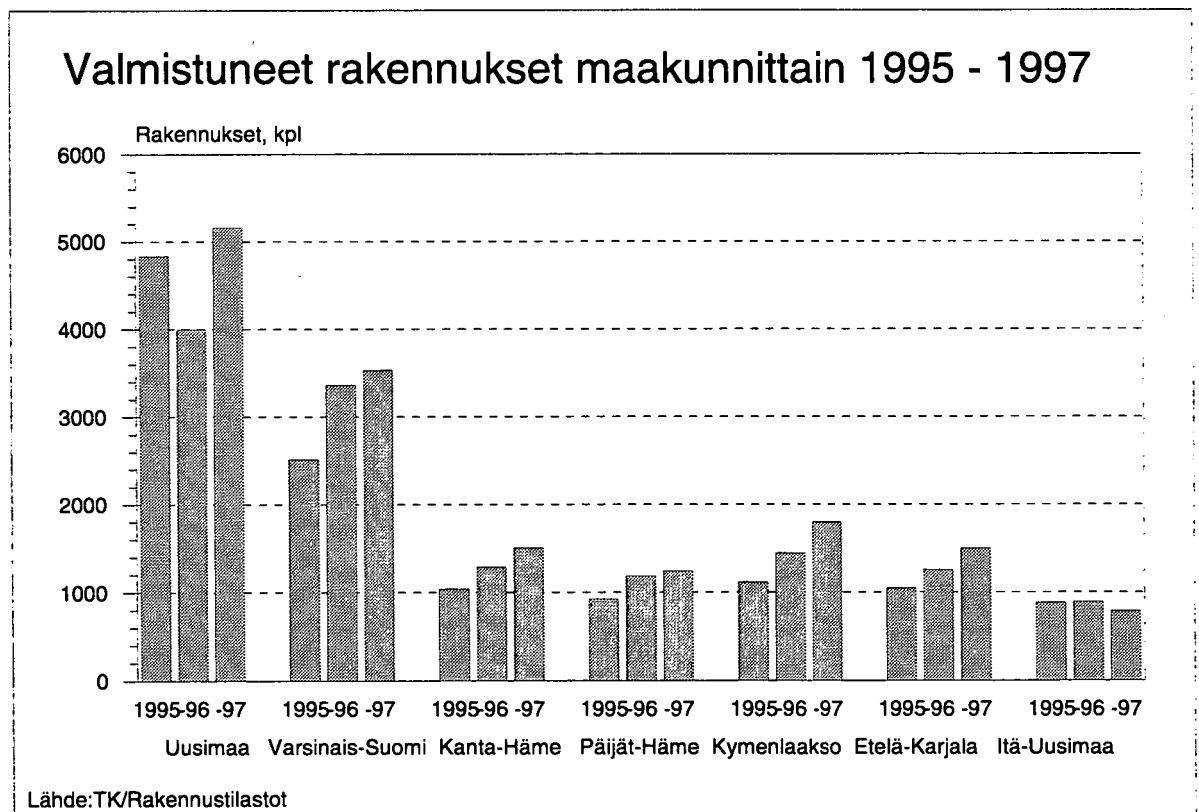
Rakentaminen ja asuminen

Vuonna 1997 rakennustuotanto nousi Etelä-Suomen maakunnissa Itä-Uuttamaata lukuun ottamatta. Määrällisesti eniten rakennuksia valmistui Uudellamaalla, yli 5 000 kpl ja vähiten Itä-Uudellamaalla, alle 800 kpl. Asuntotuotanto on laskenut 1990-luvun alusta lähtien, mutta näyttää kääntyneen nousuun vuodesta 1996. Kunnittain tarkasteltuna asuntoja tuotettiin vuonna 1997 suhteellisesti eniten Raisiossa ja Salossa.

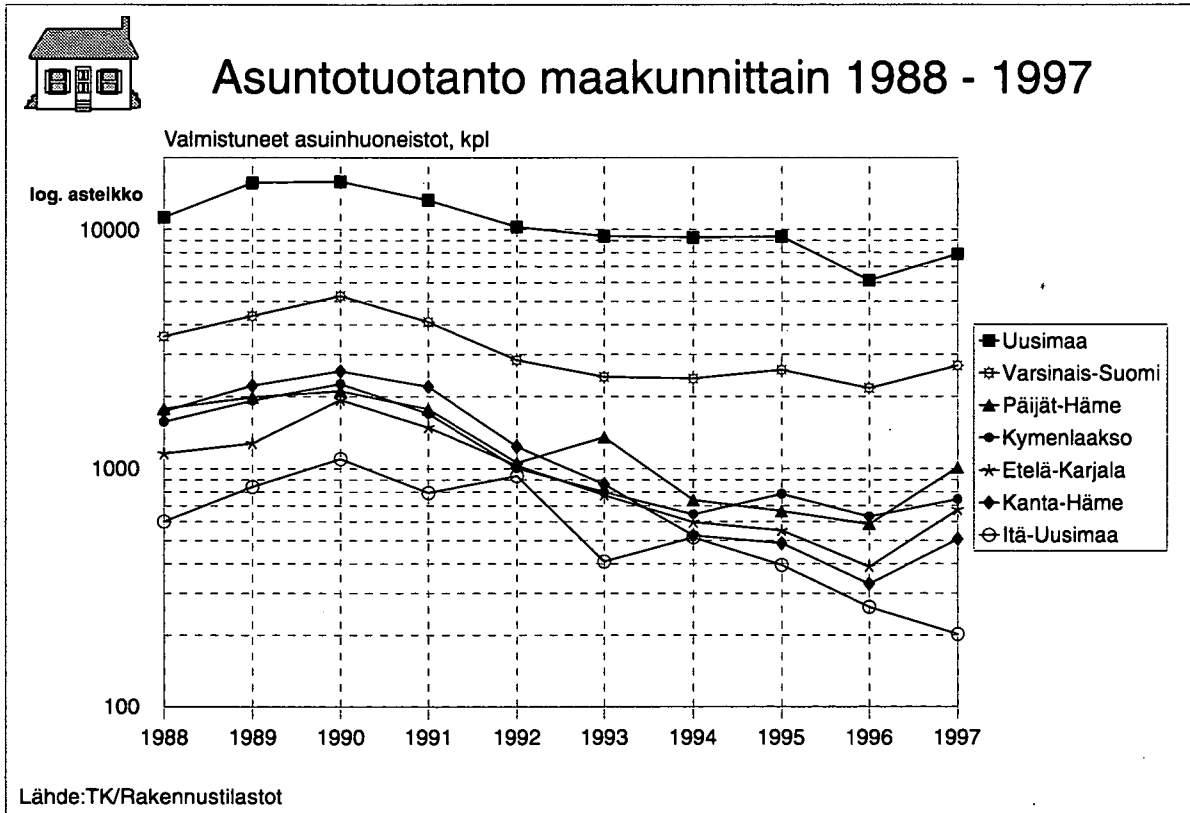
Asuntojen hinnat ovat nykyisin alhaisemmalla tasolla kuin 1990-luvun vaihteen huippuhintojen aikaan. Tosin vuoden 1995 jälkeen hinnat kääntyivät jälleen nousuun. Pääkaupunkiseutua lukuun ottamatta Etelä-Suomen asuntojen hinnat ovat olleet alhaisemmat kuin koko maassa keskimäärin. Kalleimmat neliöhinnat asunnoista maksettiin vuonna 1997 Helsingissä ja Kauniaisissa, noin 9 000 markkaa/neliö. Halvimmat asunnot taas olivat Pöytyällä. Usean kunnan alueella asuntokauppoja tehtiin vähemmän kuin viisi, joten hintatietoa näiden kuntien osalta ei voida julkistaa.

Asuntojen keskipinta-ala oli suurin vuonna 1996 Kauniaisissa, pienin taas Helsingissä. Samana vuonna ahtaasti asuvien asutokuntien osuus oli suurin Iniön kunnassa ja pienin Kouvolassa. Tilastoissa on käytetty normin 4 mukaisia tietoja. Tämän normin mukaan asunto on ahtaasti asuttu, kun siinä asuu enemmän kuin yksi henkilö huonetta kohti, kun keittiötä ei lasketa huonelukuun.

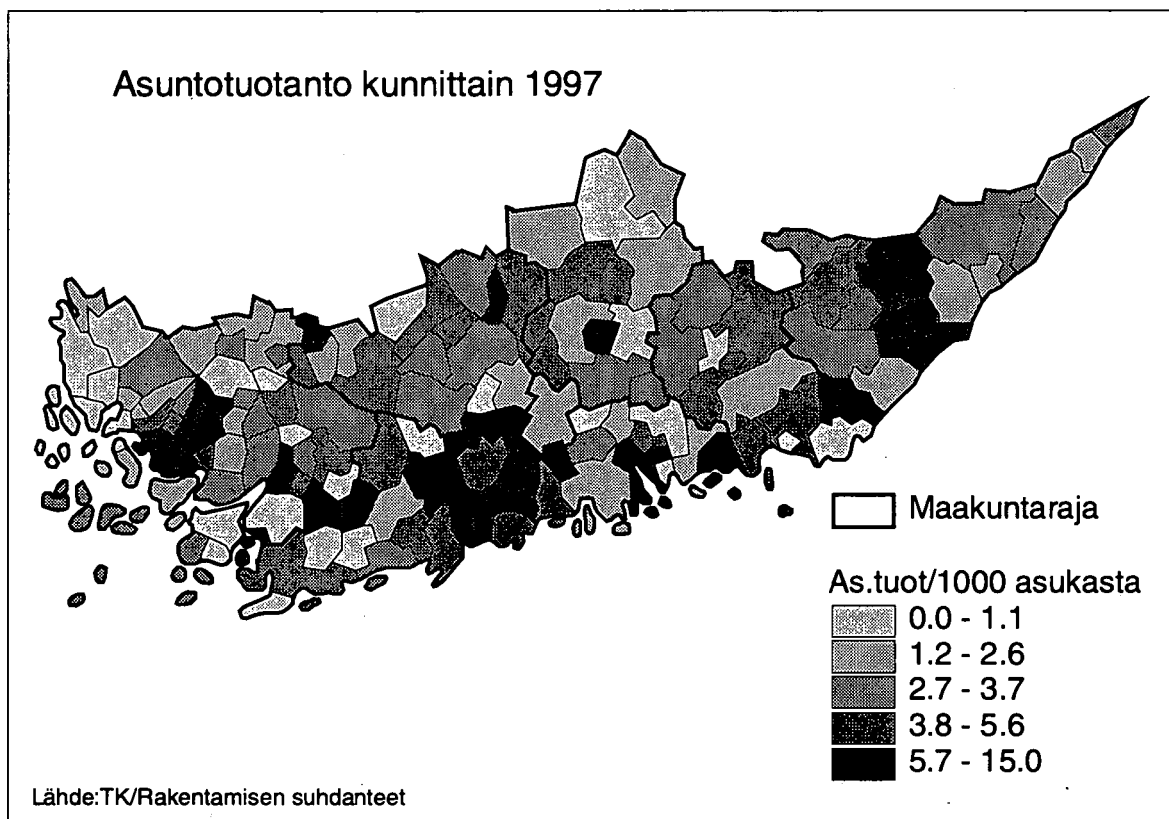
Vuonna 1997 Etelä-Suomessa oli yhteensä yli 155 000 kesämökkiä, joista Varsinais-Suomessa sijaitsi yli 40 000. Kaikista Suomen kunnista oli kesämökkejä toiseksi eniten Tammisaaressa (4 369 kpl) ja kuudenneksi eniten Uudessakaupungissa (3 458 kpl). Asukaslukuun suhteutettuna kesämökkejä oli Etelä-Suomessa eniten Kustavin ja Iniön kunnissa. Kauniaisissa tämä suhde oli Etelä-Suomen pienin.

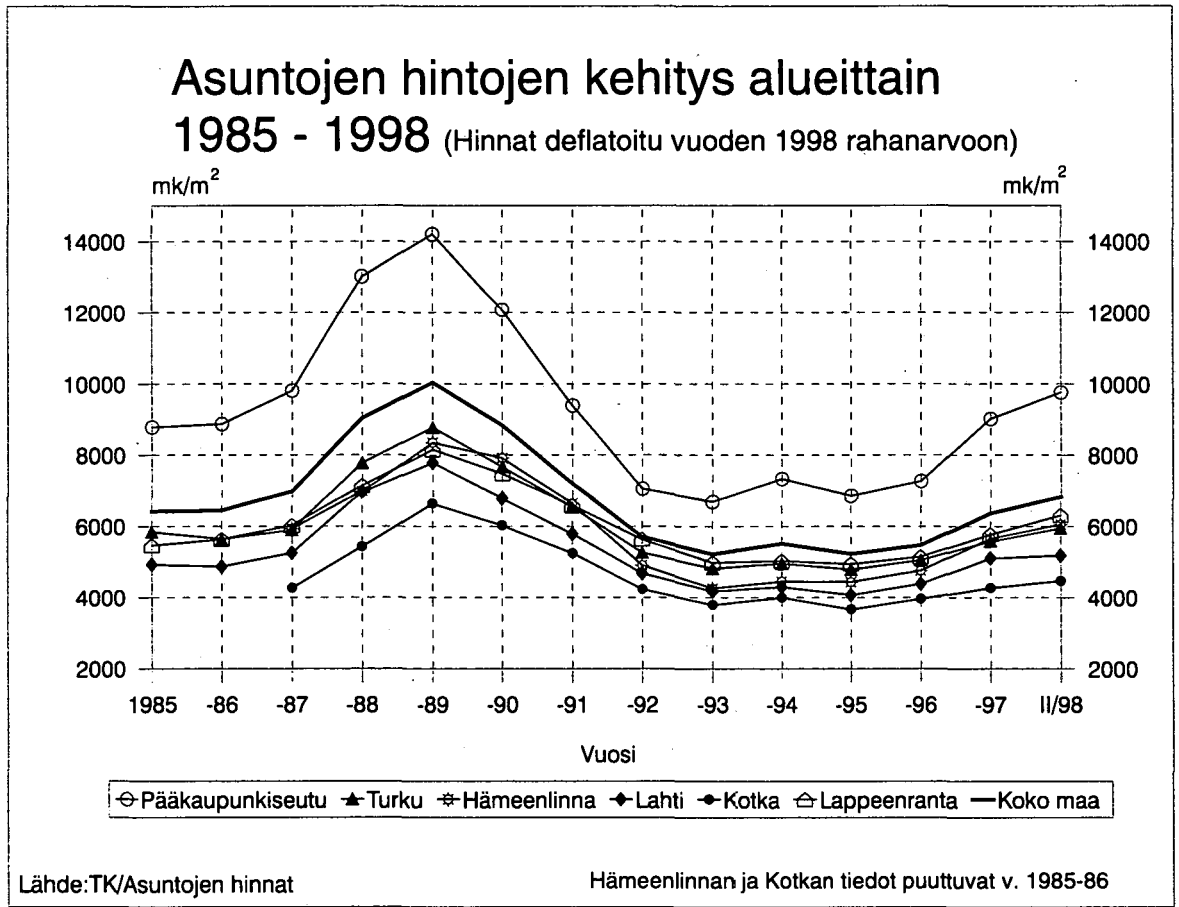
Kuva 93. Valmistuneet rakennukset maakunnittain 1995 -1997.

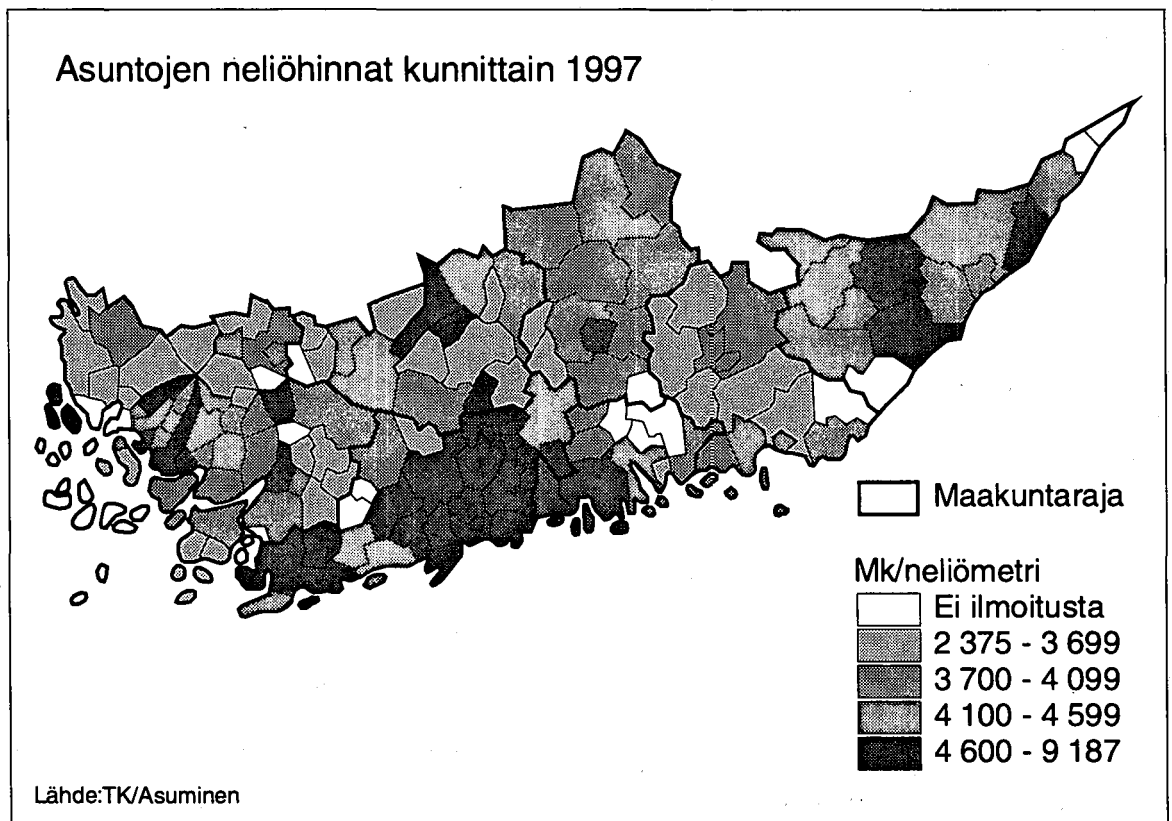
Kuva 94. Asuntotuotanto maakunnittain 1982 - 1997.

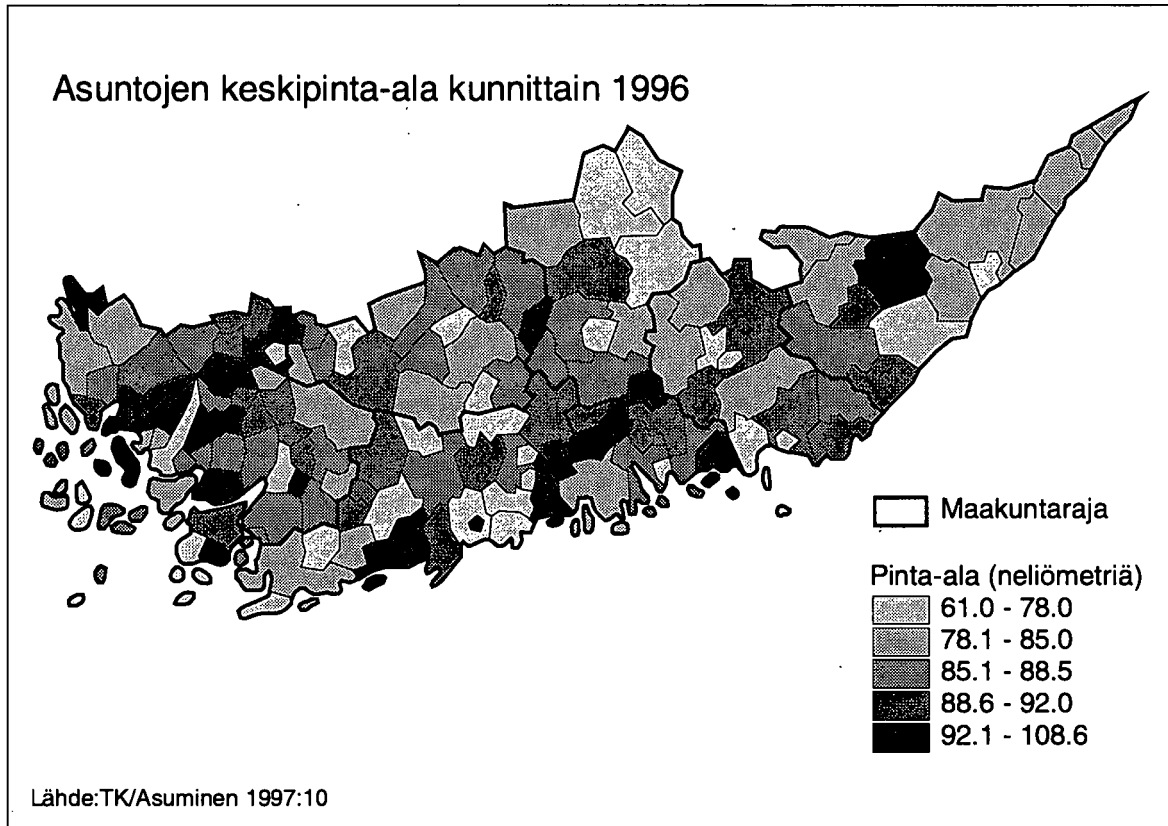
Kuva 95. Asuntotuotanto kunnittain 1997.

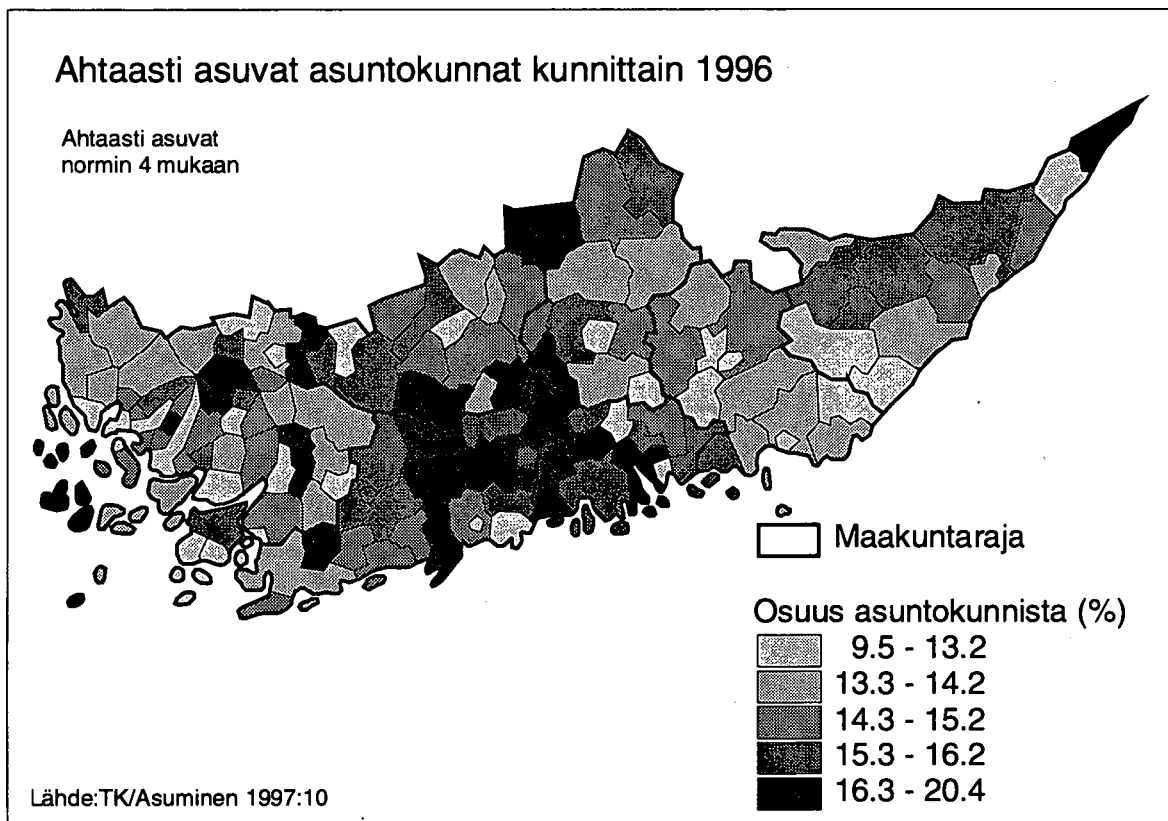
Kuva 96. Asuntojen hintojen kehitys alueittain 1985 - 1998.

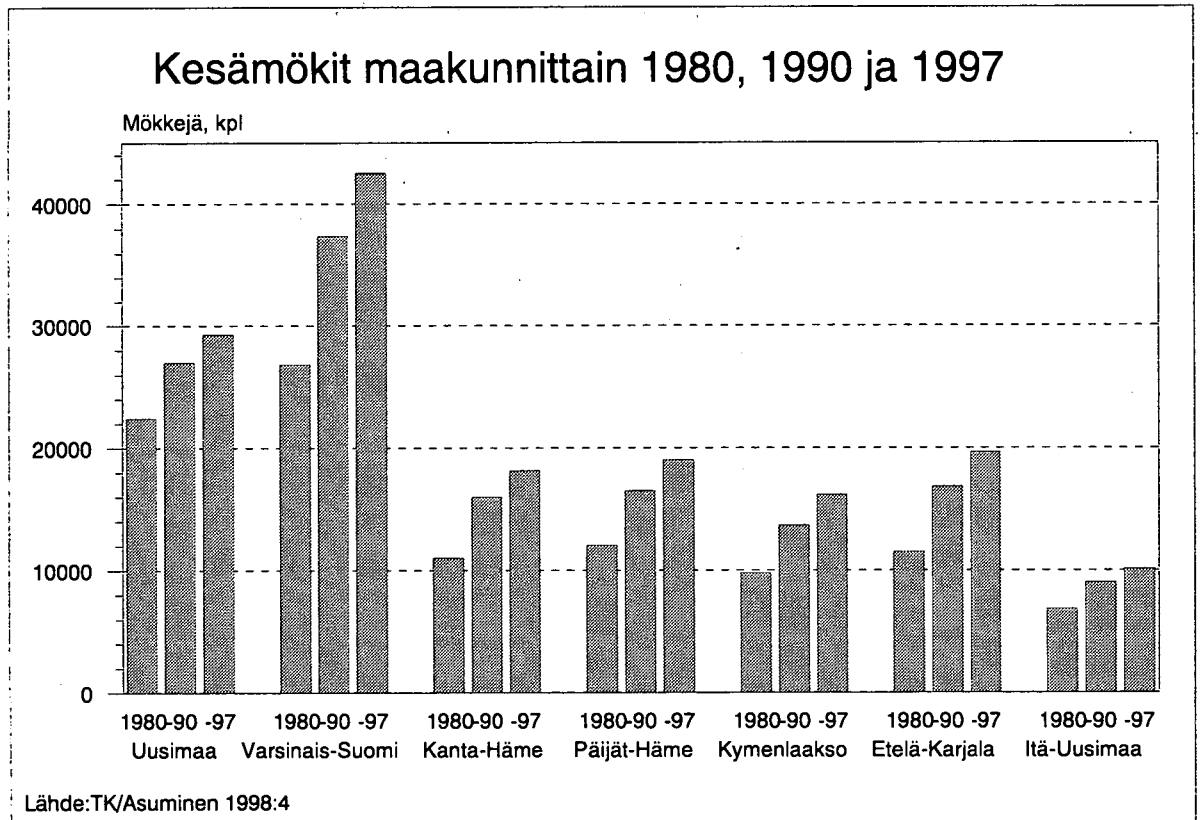
Kuva 97. Asuntojen neliöhinnat kunnittain 1997.

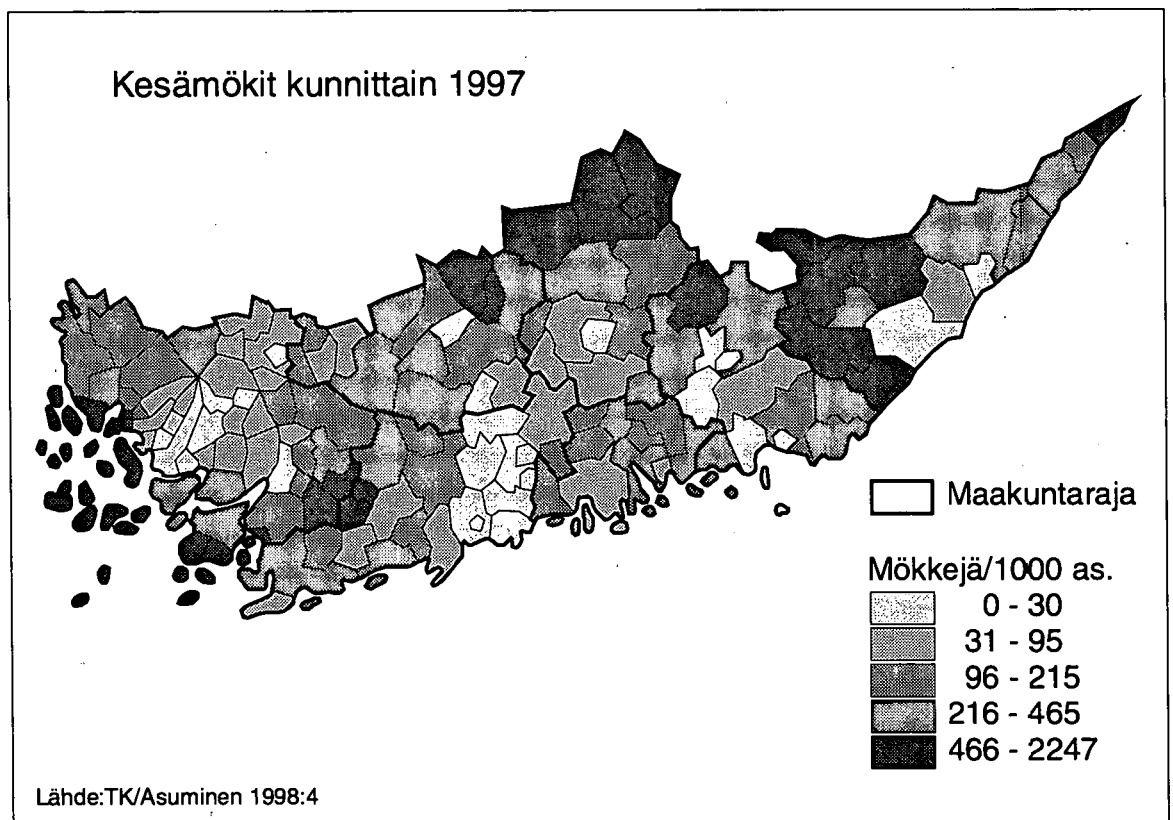
Kuva 98. Asuntojen keskipinta-ala kunnittain 1996.

Kuva 99. Ahtaasti asuvat asuntokunnat kunnittain 1996.

Kuva 100. Kesämökit maakunnittain 1980, 1990 ja 1997.

Kuva 101. Kesämökit kunnittain 1997.

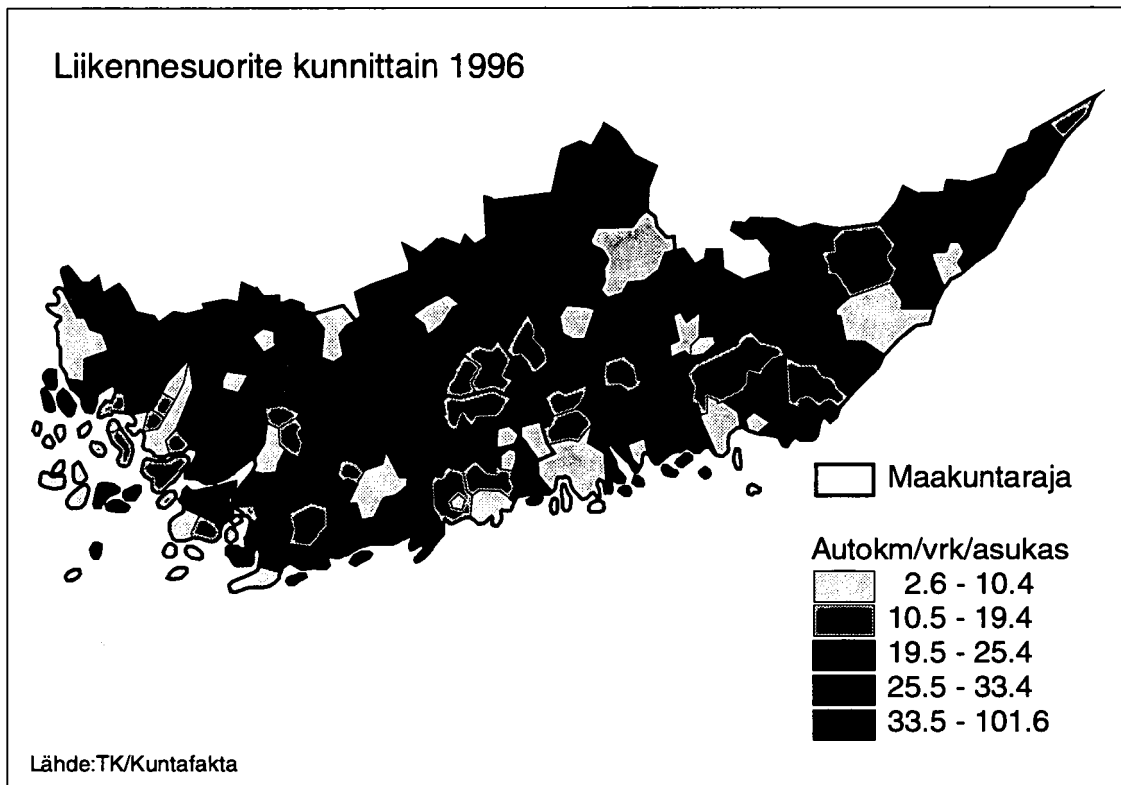
LIIKENNE

Liikennesuoritteet (autokm/vrk) vaihtelevat kunnittain paljon. Liikennesuoritteella tarkoitetaan yleisten teiden keskimääräistä vuorokausiliikennettä eli sitä kilometrimäärää, joka kunnan alueella kulkevilla yleisillä teillä keskimäärin ajoneuvoilla ajetaan. Liikennesuoritteita asukasta kohti kertyi eniten vuonna 1996 Suomusjärvellä (yli 100 km). Vastaavasti vähiten niitä oli Helsingissä ja Turussa (alle 3 km). Eniten henkilöautoja suhteessa asukaslukuun vuonna 1997 oli Etelä-Suomessa Mietoisen ja Nousiaisen kunnissa. Vastaavasti vähiten niitä oli Helsingissä ja Iniössä. Henkilöautojen keski-ikä samana vuonna oli Manner-Suomessa 10.1 vuotta. Etelä-Suomen maakunnista Uudellamaalla, Itä-Uudellamaalla, Etelä-Karjalassa ja Kymenlaaksossa henkilöautojen keski-ikä oli tätä alhaisempi. Kauniaisissa oli henkilöautokanta nuorin ja Mellilässä vanhin.

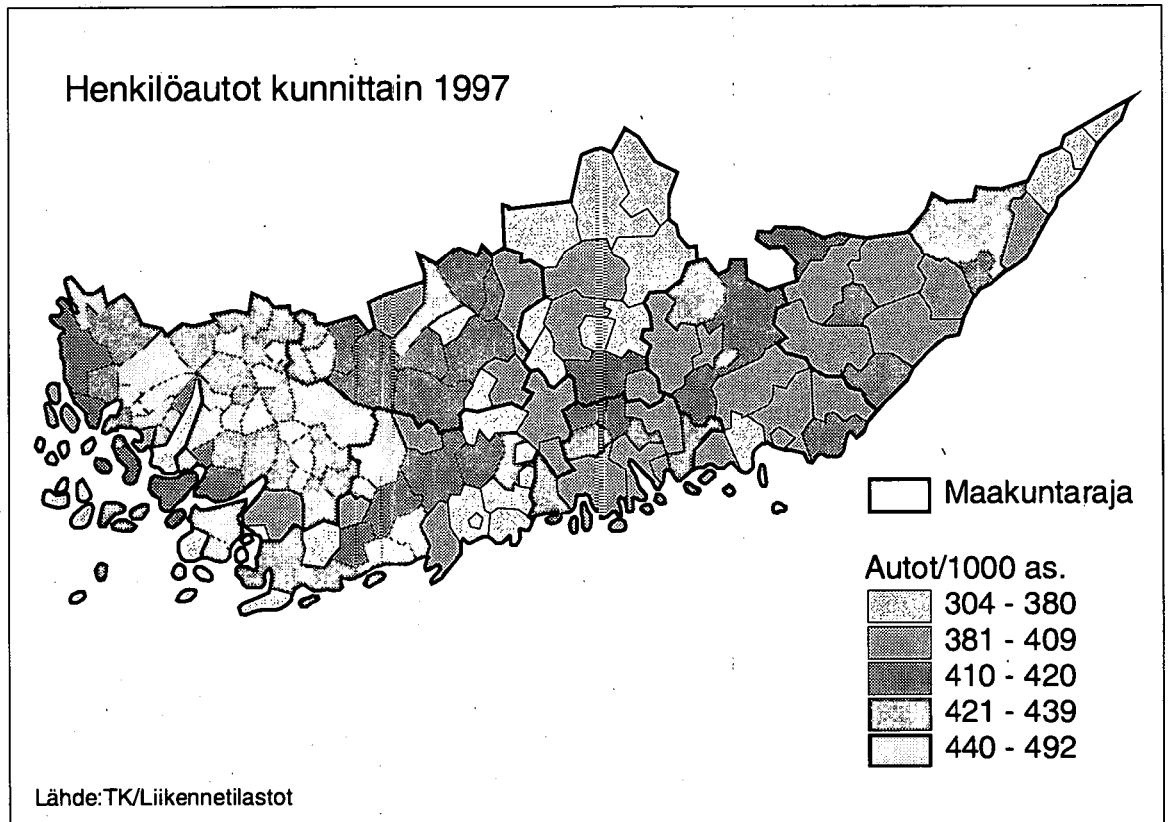
Etelä-Karjalan tieliikennekuolemat alenivat selvästi vuodesta 1996 vuoteen 1997. Korkein tiekuolleisuus oli Itä-Uudenmaan maakunnassa ja alhaisin Uudellamaalla, jossa se on kokonaan keskiarvoa alempi.

Helsinki-Vantaan lentokenttä on Suomen suurin ja vilkkain. Vuonna 1997 saapuneita ja lähteneitä matkustajia oli siellä yhteensä 2.3 miljoonaa. Lappeenrannan lentoasemalla kävi yli 50 000 matkustajaa. Edellisvuoteen verrattuna lentoliikenne kasvoi lähes 30 %. Turussa matkailijamäärät kasvoivat 30 000 matkustajalla.

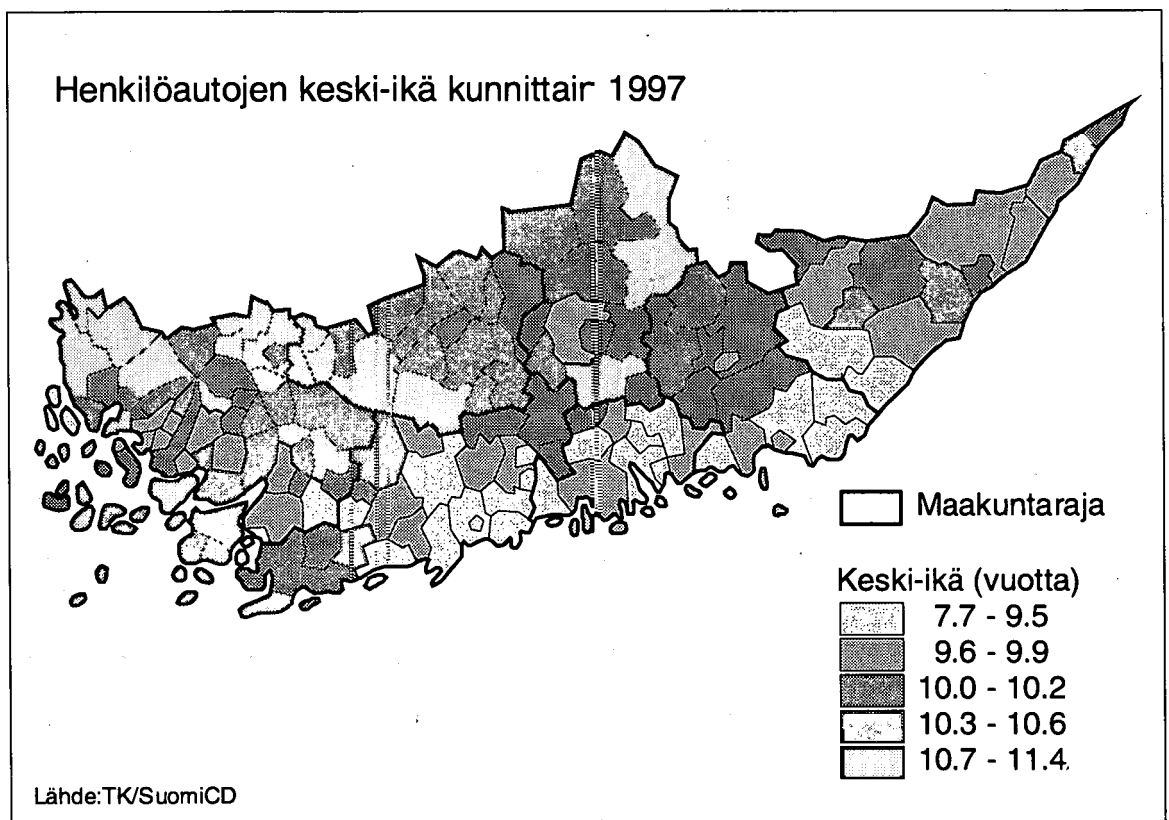
Vuonna 1997 sekä Nuijamaan että Vaalimaan kautta itärajan ylitti yli 500 000 henkilöautoa. Vastaavasti Imatran kautta kulkevia henkilöautoja oli alle 200 000. Turun ja Helsingin satamissa tilastoitiin 280 000 henkilöautoa/satama.

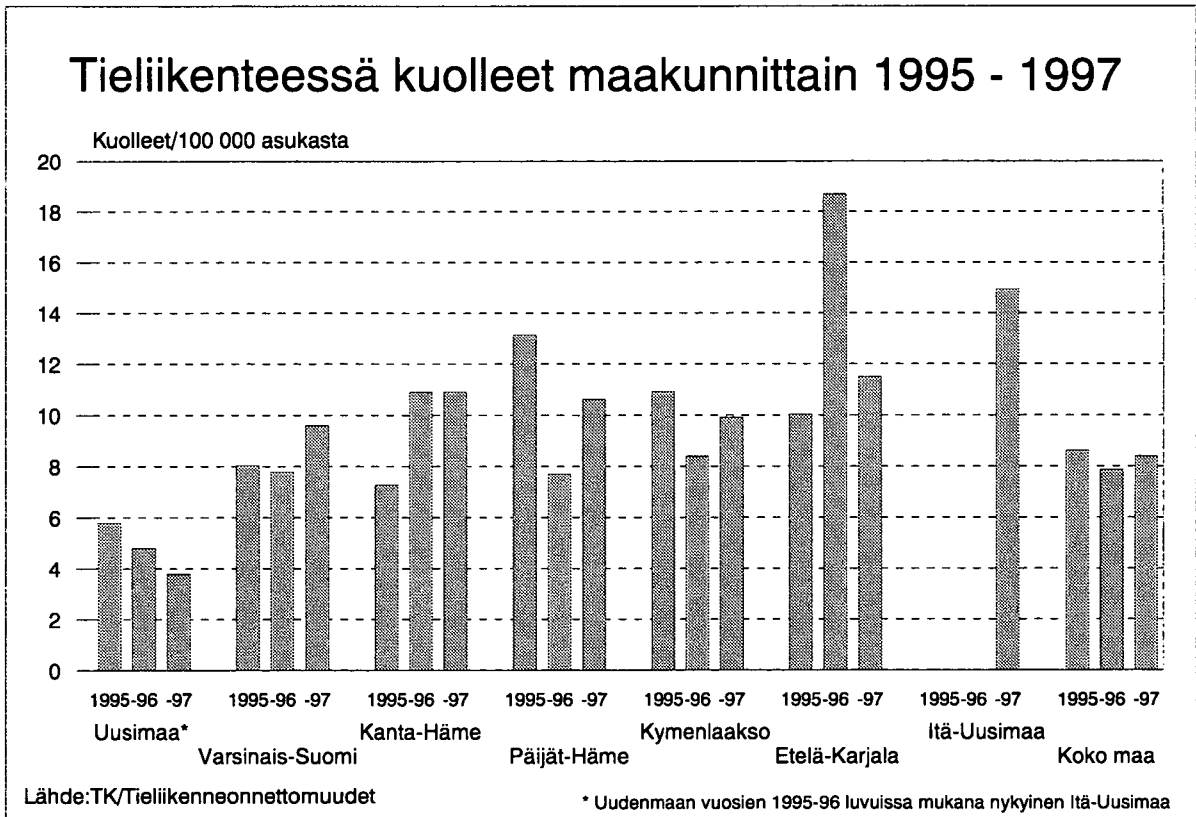
Kuva 102. Liikennesuorite kunnittain 1996.

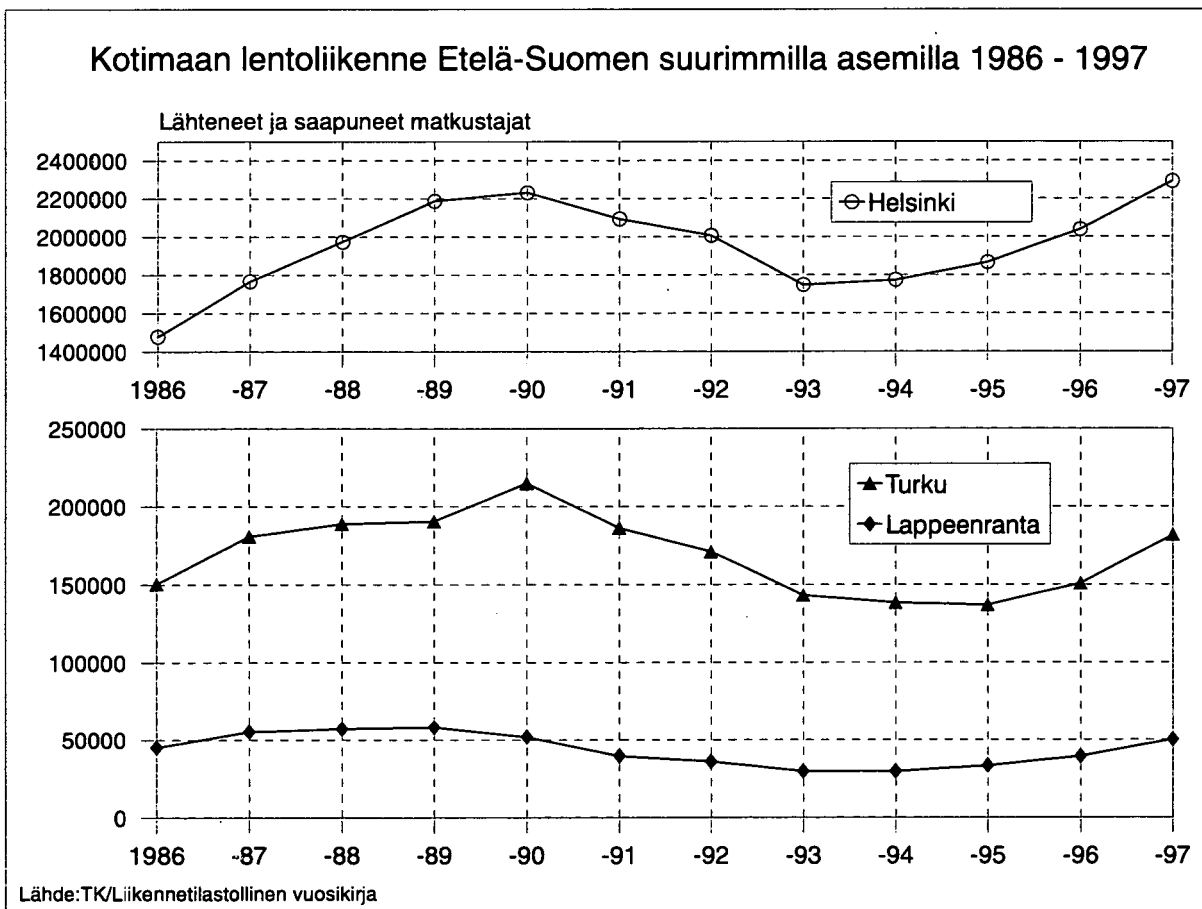
Kuva 103. Henkilöautot kunnittain 1997.

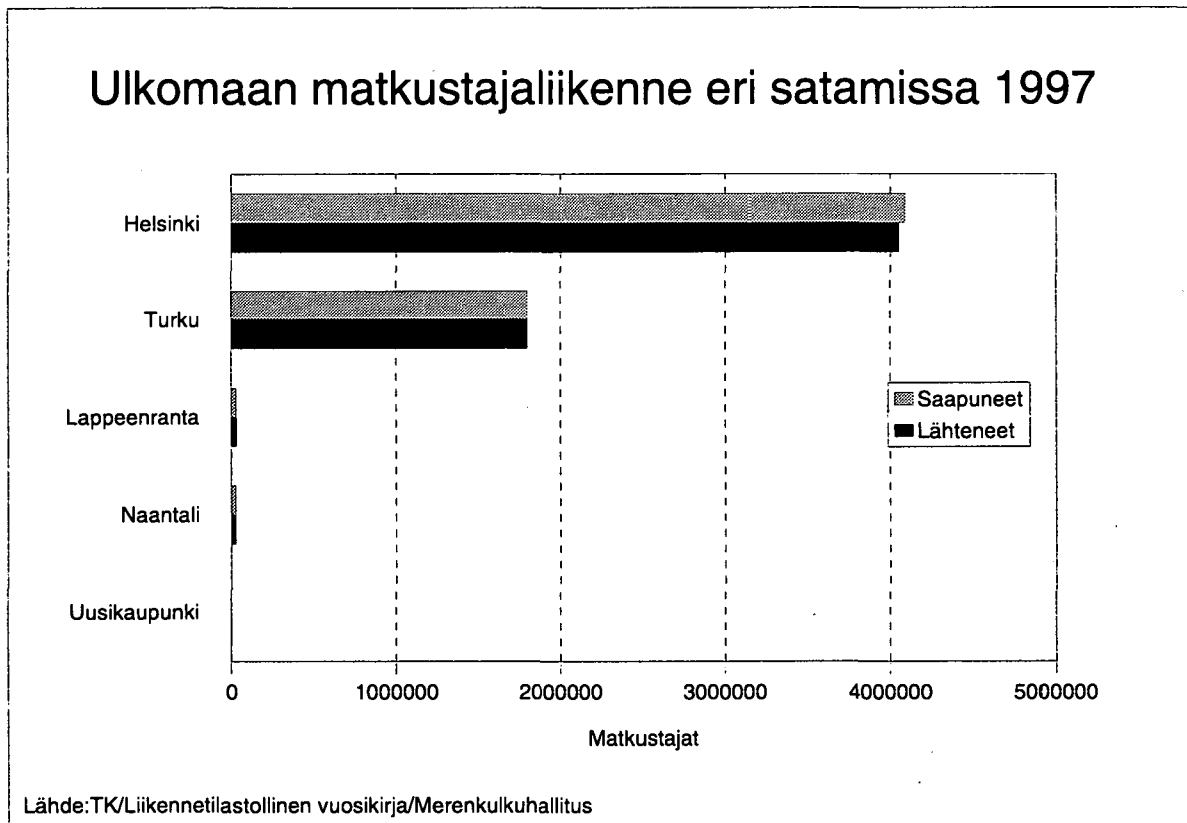
Kuva 104. Henkilöautojen keski-ikä kunnittain 1997.

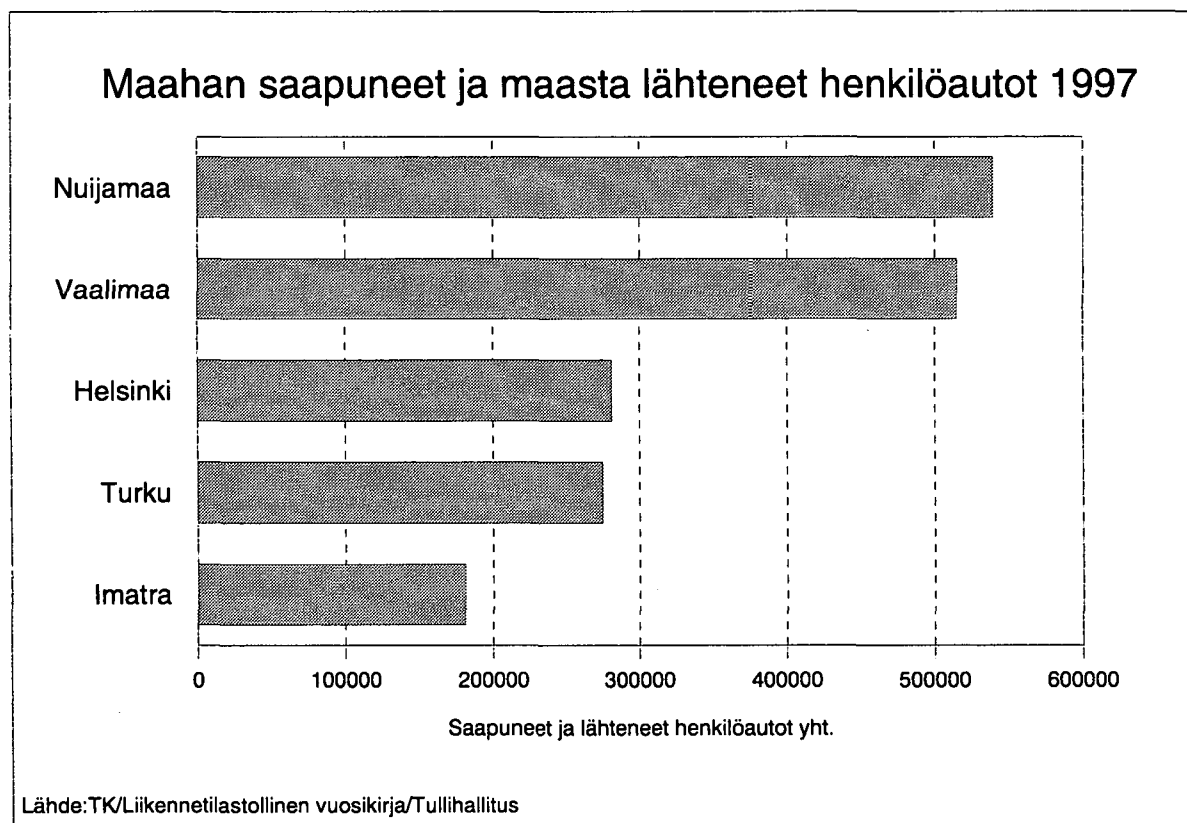
Kuva 105. Tieliikenteessä kuolleet maakunnittain 1995 – 1997.

Kuva 106. Kotimaan lentoliikenne Etelä-Suomen suurimmilla asemilla 1986 – 1997.

Kuva 107. Ulkomaan matkustajaliikenne eri satamissa 1997.

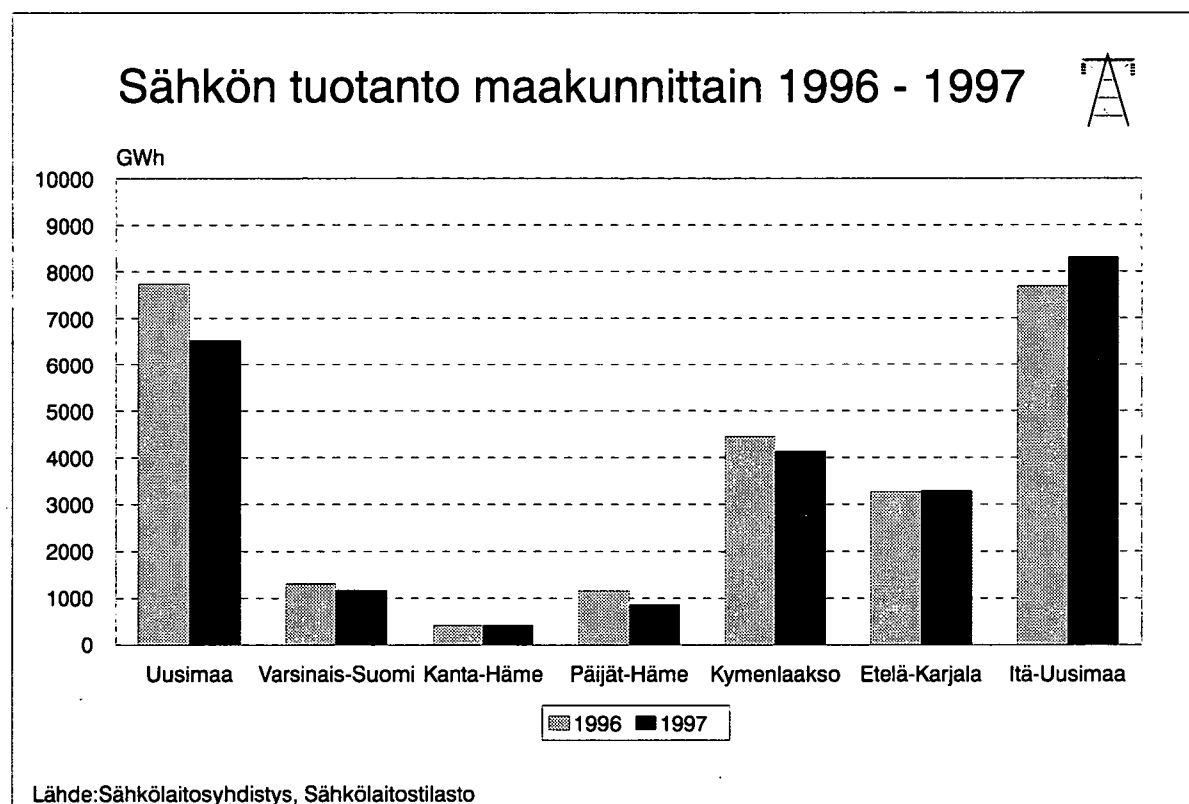
Kuva 108. Maahan saapuneet ja maasta lähteneet henkilöautot 1997.

ENERGIATALOUS

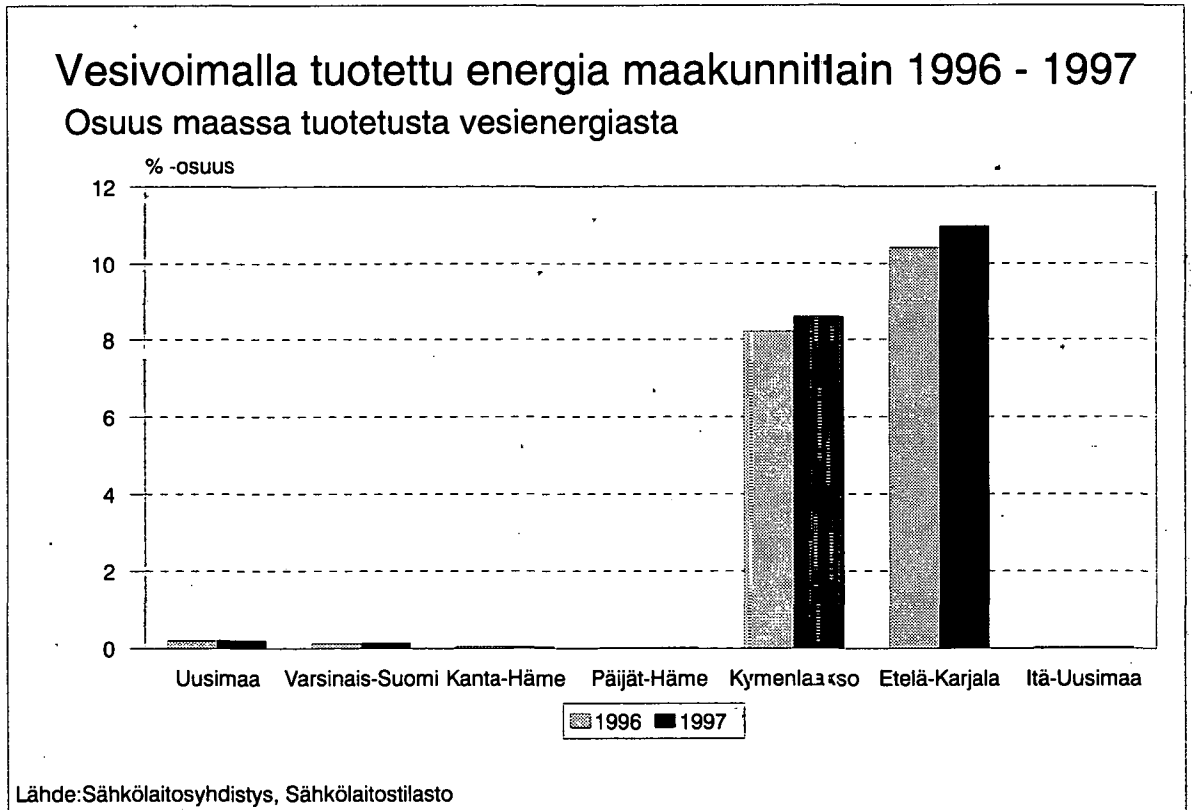
Itä-Uudellamaalla tuotettiin sähköä vuonna 1997 yli 8 000 GWh, mikä oli 12 % koko maan sähkötuotannosta. Itä-Uudenmaan tuotanto kasvoi edellisestä vuodesta. Muissa maakunnissa se väheni tai pysyi samana. Maakunnista toinen merkittävä sähkön tuottaja oli Uusimaa, jossa tuotannon osuus oli koko maan sähköstä lähes 10 %. Vesivoimalla tuotetun sähkön osuus oli merkittävää vain Etelä-Karjalassa ja Kymenlaaksossa.

Sähkön kulutus on viimeisen vuoden aikana kasvanut Uudellamaalla, Kymenlaaksossa ja Etelä-Karjalassa. Muissa maakunnissa kulutus on pysynyt samana. Eniten sähköä kuluttivat uusimaalaiset ja toiseksi eniten kymenlaaksolaiset. Uudenmaan osuus koko maan kulutuksesta olikin suurin, yli 14 %. Suurin käyttäjäryhmä oli Uudellamaalla yksityisen sektori, kun taas muissa maakunnissa jalostus kulutti sähköä eniten. Kymenlaaksossa ja Etelä-Karjalassa sen osuus oli yli 80 %. Kunnittaisessa tarkastelussa yksityinen sähkönkulutus asukasta kohti laskettuna oli suurin Särkisalossa ja pienin Saaren kunnassa.

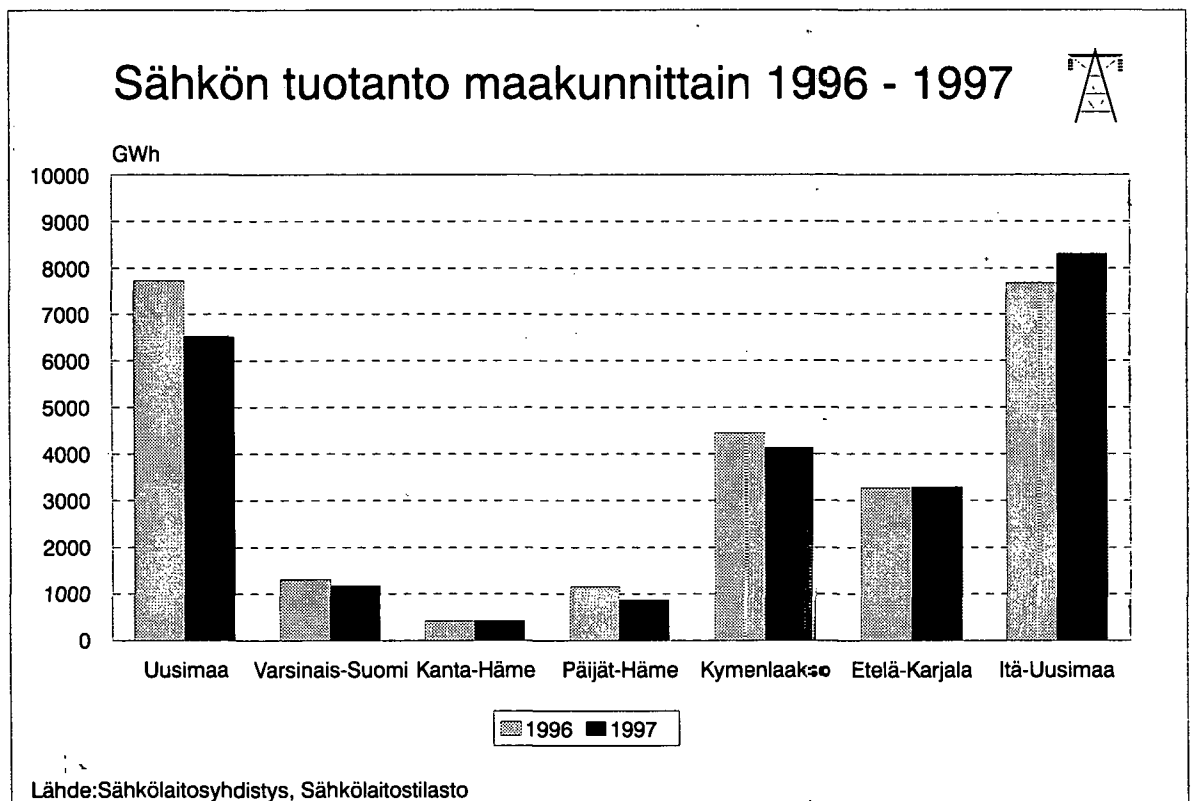
Etelä-Suomen maakunnista vain Itä-Uusimaa on omavarainen sähkön suhteen. Vuonna 1997 sen omavaraisuusaste oli 430 %. Muut maakunnat eivät pysty tuottamaan riittävästi sähköä oman alueensa tarpeisiin.

Kuva 109. Sähkön tuotanto maakunnittain 1996 – 1997.

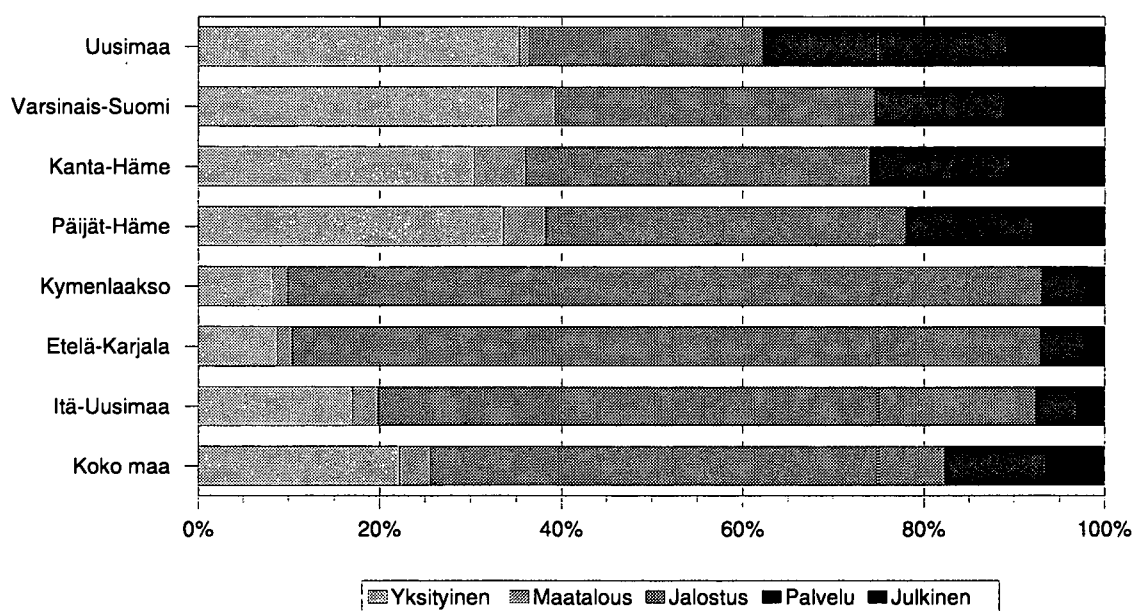

Kuva 110. Vesivoimalla tuotettu energia maakunnittain 1996 - 1997.

Kuva 111. Sähkön kulutus maakunnittain 1996 - 1997.

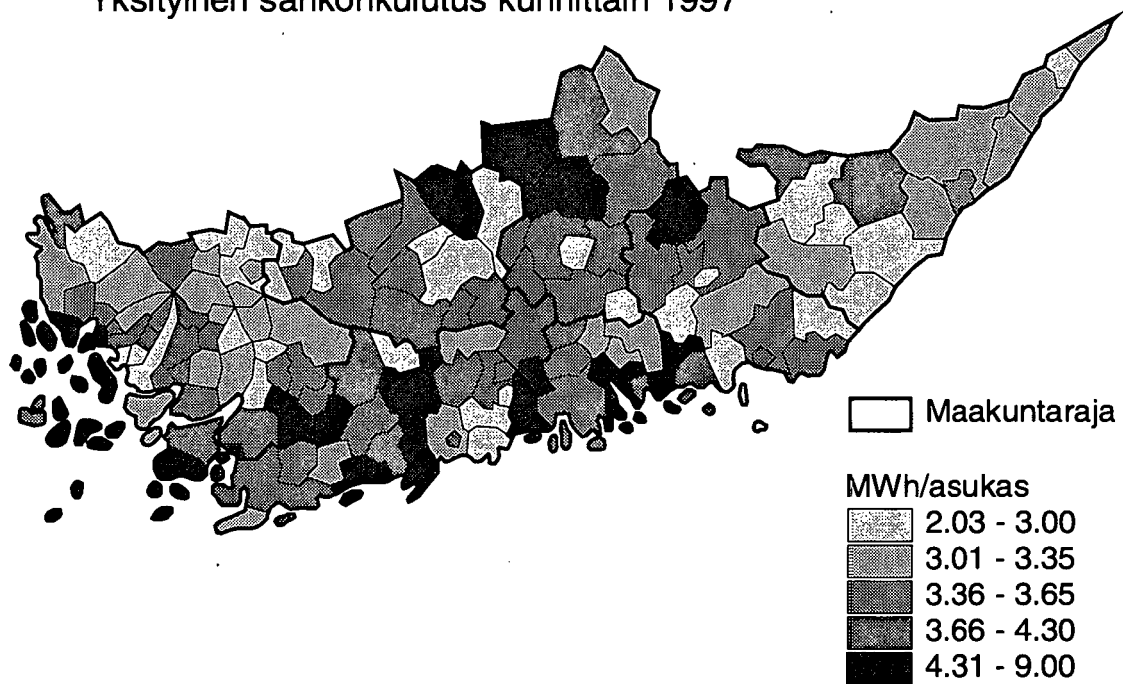
Sähkön kulutus eri käyttäjäryhmissä maakunnittain 1997

Lähde: Sähkölaitosyhdistys, Sähkölaitostilasto

Kuva 112. Sähkön käyttö maakunnittain 1997.

Yksityinen sähkönkulutus kunnittain 1997

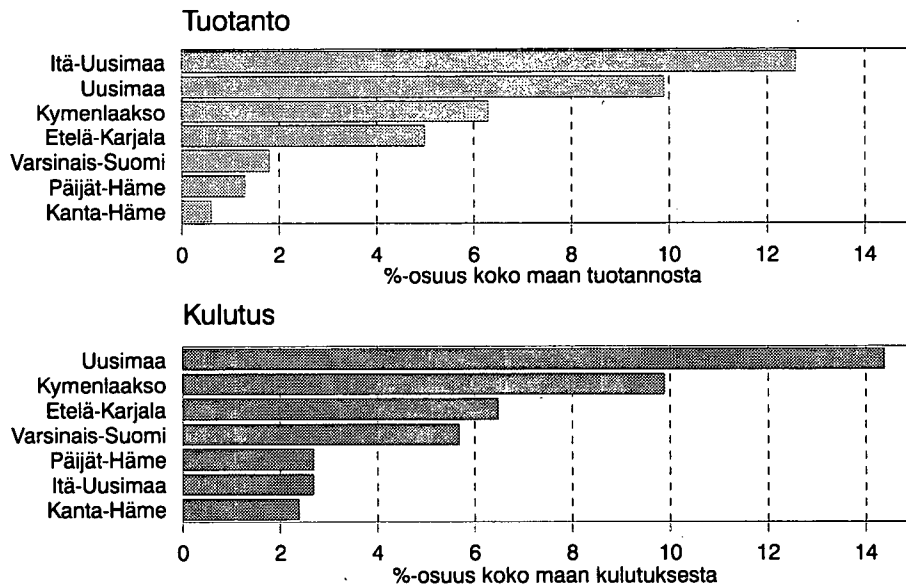
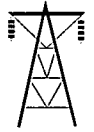

Lähde: Sähkölaitosyhdistys, Sähkölaitostilasto

Kuva 113. Yksityinen sähkönkulutus kunnittain 1997.

Sähkön tuotanto ja kulutus maakunnittain 1997

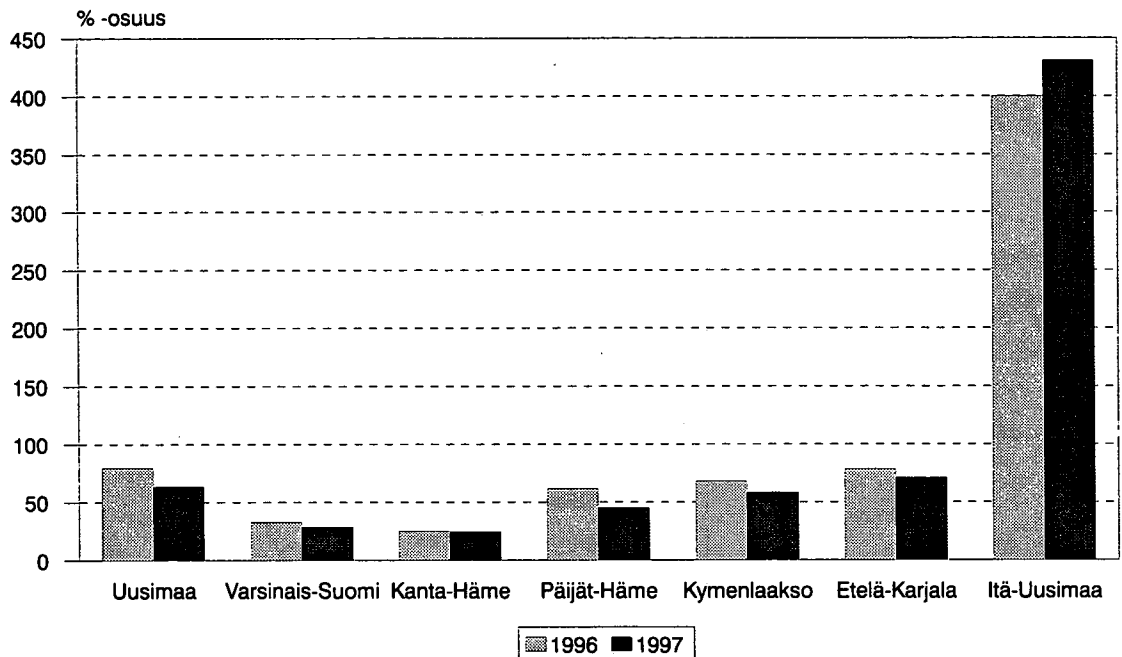
Osuus koko maan tuotannosta ja kulutuksesta

Lähde: Sähkölaitosyhdistys, Sähkölaitostilasto

Kuva 114. Sähkön tuotanto ja kulutus maakunnittain 1997.

Sähköomavaraisuus maakunnittain 1996 - 1997

Lähde: Sähkölaitosyhdistys, Sähkölaitostilasto

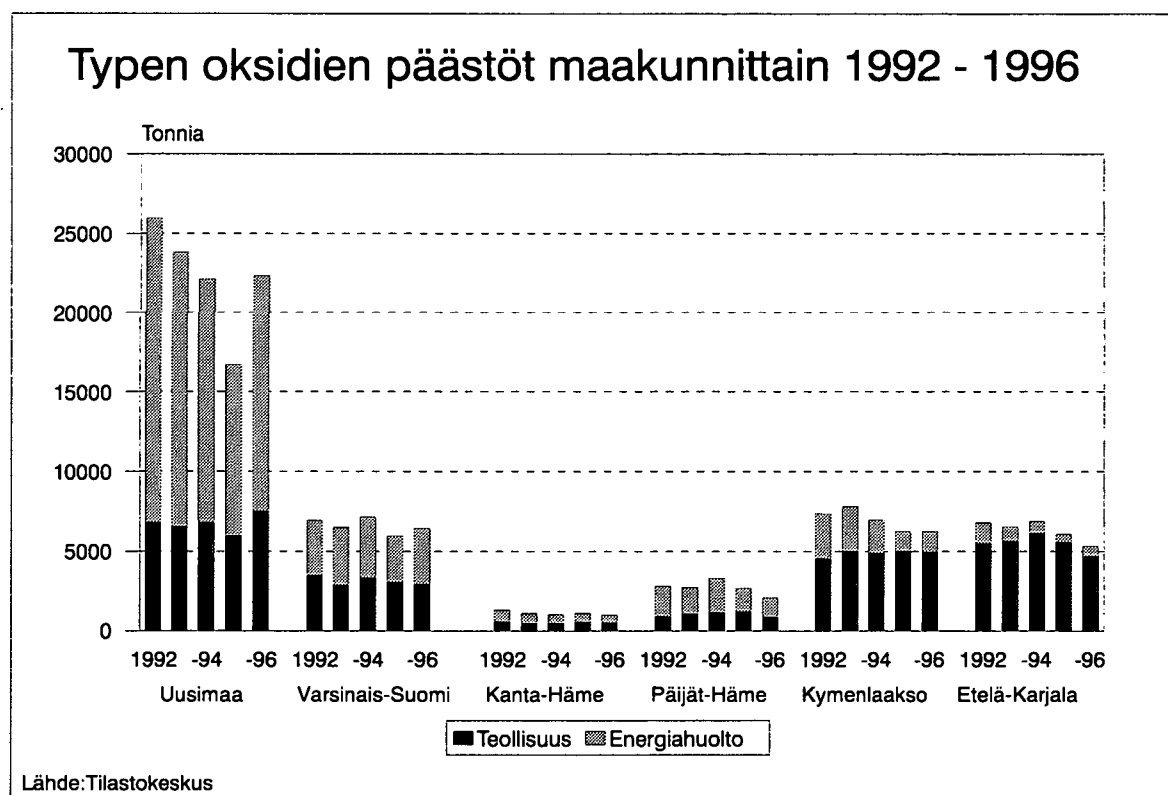
Kuva 115. Sähköomavaraisuus maakunnittain 1996 - 1997.

YMPÄRISTÖN TILA

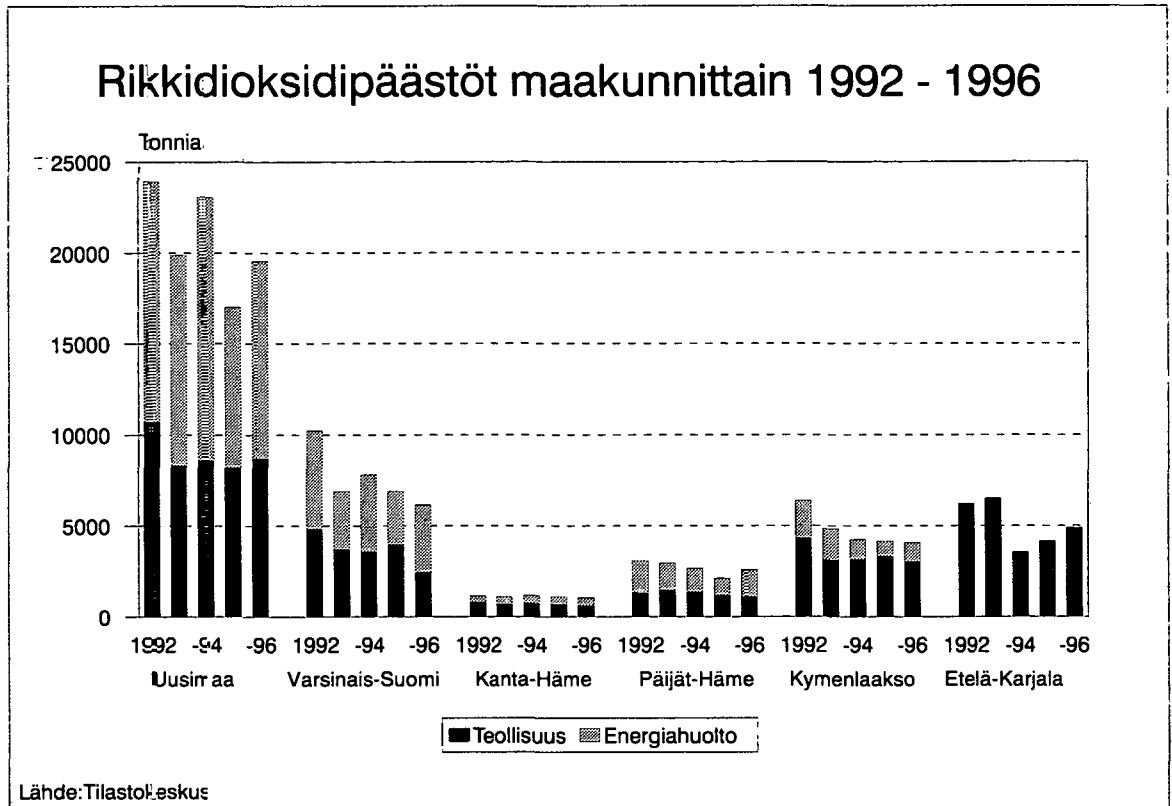
Typen oksidien päästöt ovat vähentyneet Uudellamaalla (sisältää Itä-Uudenmaan päästöt) huomattavasti vuodesta 1992 vuoteen 1995, mutta vuonna 1996 päästöjen määrä kasvoi. Muissa tarkasteltavissa maakunnissa typen oksidipäästöjen väheneminen on ollut tasaisempaa. Myös rikkidioksidipäästöt kasvoivat Uudellamaalla vuonna 1996. Samoin ne ovat kasvaneet kahden viimeisen vuoden aikana Etelä-Karjalassa. Kaikissa maakunnissa päästöt olivat kuitenkin alhaisemmalla tasolla kuin vuonna 1992. Hiukkaspäästöt ovat laskeneet eniten neljän vuoden aikana Etelä-Karjalassa ja Kymenlaaksossa. Hämeessä ja Päijät-Hämeessä hiukkaspäästöjen määrissä on tapahtunut vain pieniä muutoksia.

Kunnittaiset tiedot on huomioitu vain ilmoitusvelvollisten laitosten osalta. Etelä-Suomessa on tämän kriteerin täyttäviä päästöjen tuottajia 74 kunnan alueella.

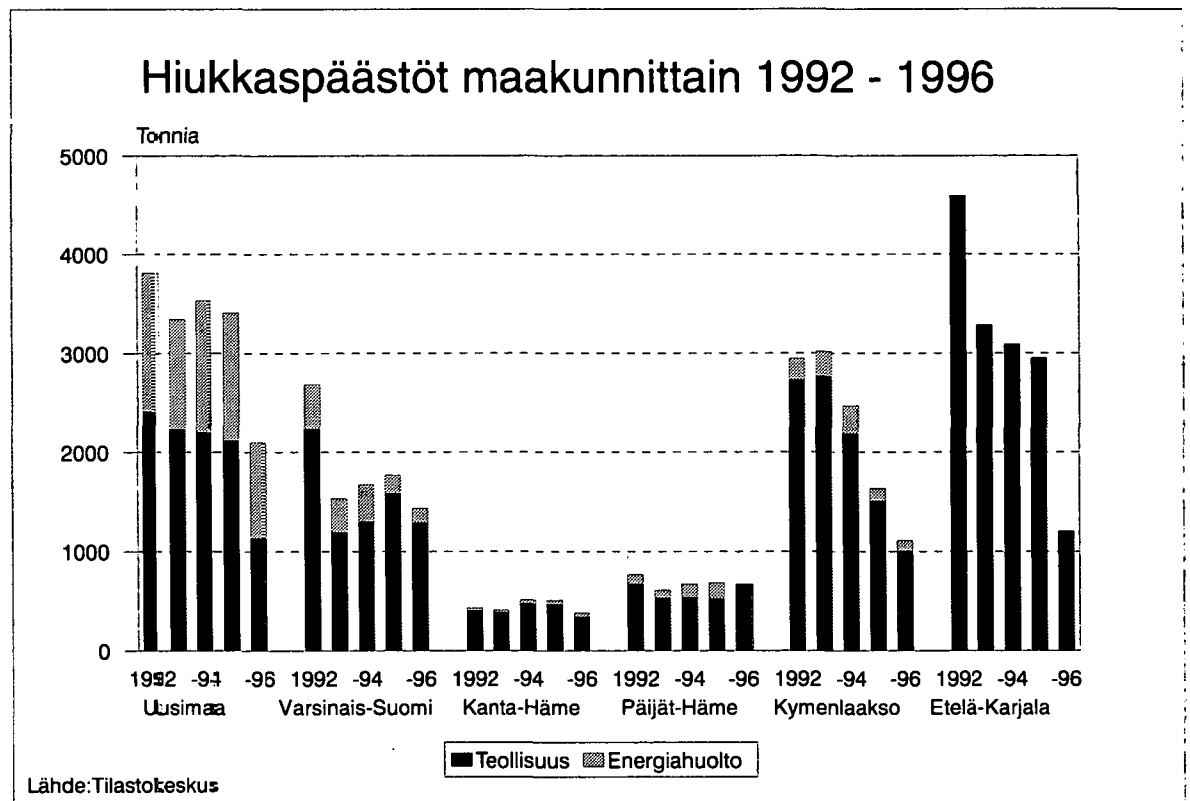
Eteläisen Suomen maakunnissa sijaitsee 8 kansallispuistoa ja 4 luonnonpuistoa. Suurin kansallispuisto, Saaristomeren puisto, sijaitsee Dragsfjärdin, Nauvon, Korppoon ja Houtskarintien kuntien alueella. Vuonna 1996 syyskuussa perustettiin Kymenlaaksoon uusi kansallispuisto, Valkmusa. Luonnonpuistot ovat pinta-alaltaan alle 2 km², poikkeuksena Vaskijärven luonnonpuisto, jonka ala on 11,4 km².

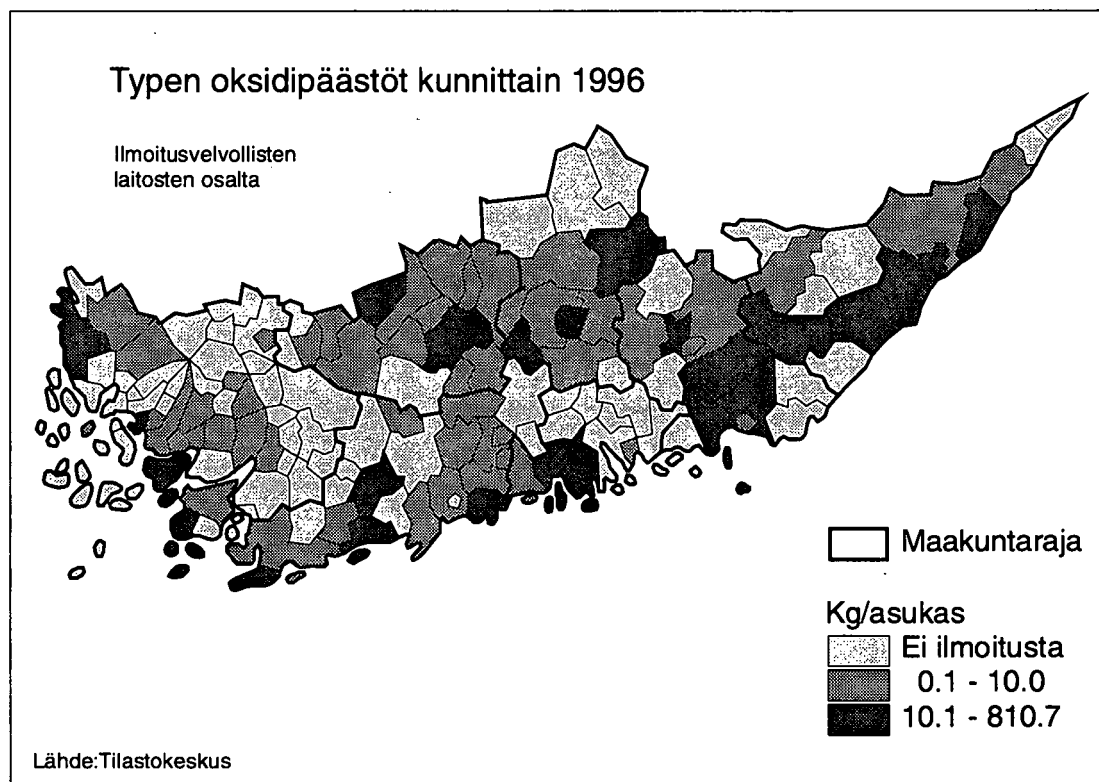
Kuva 116. Typen oksidien päästöt maakunnittain 1992 - 1996.

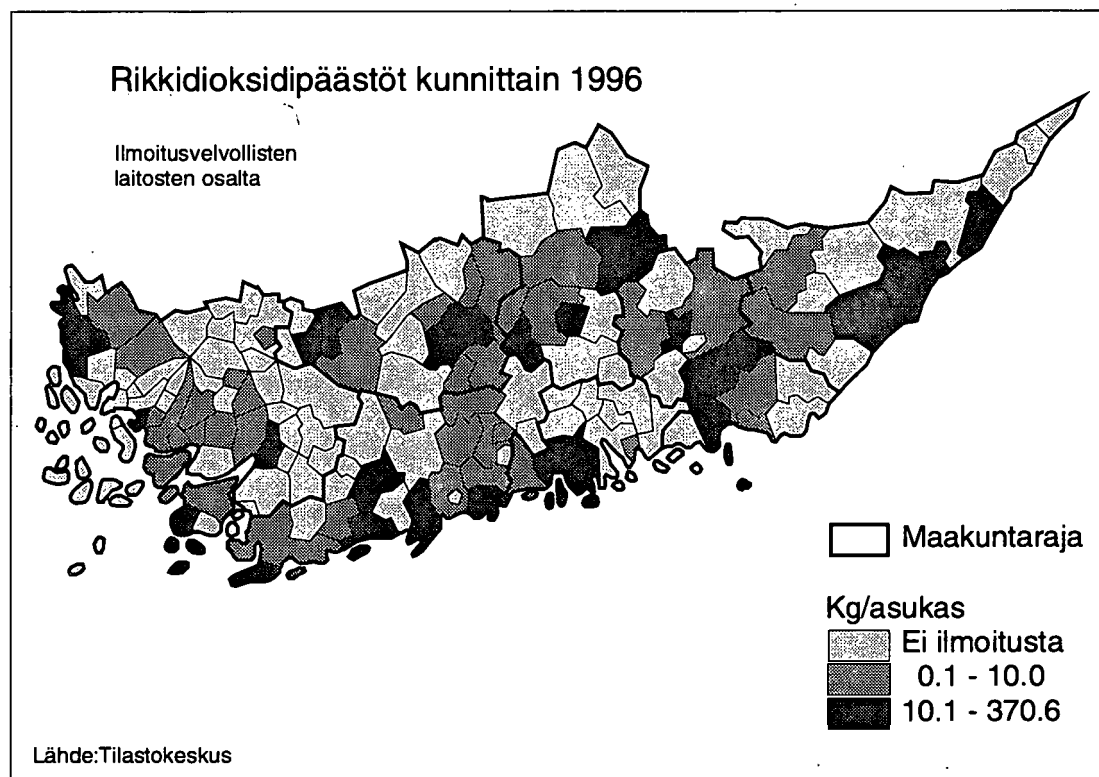
Kuva 117. Rikkidioksidipäästöt maakunnittain 1992 - 1996.

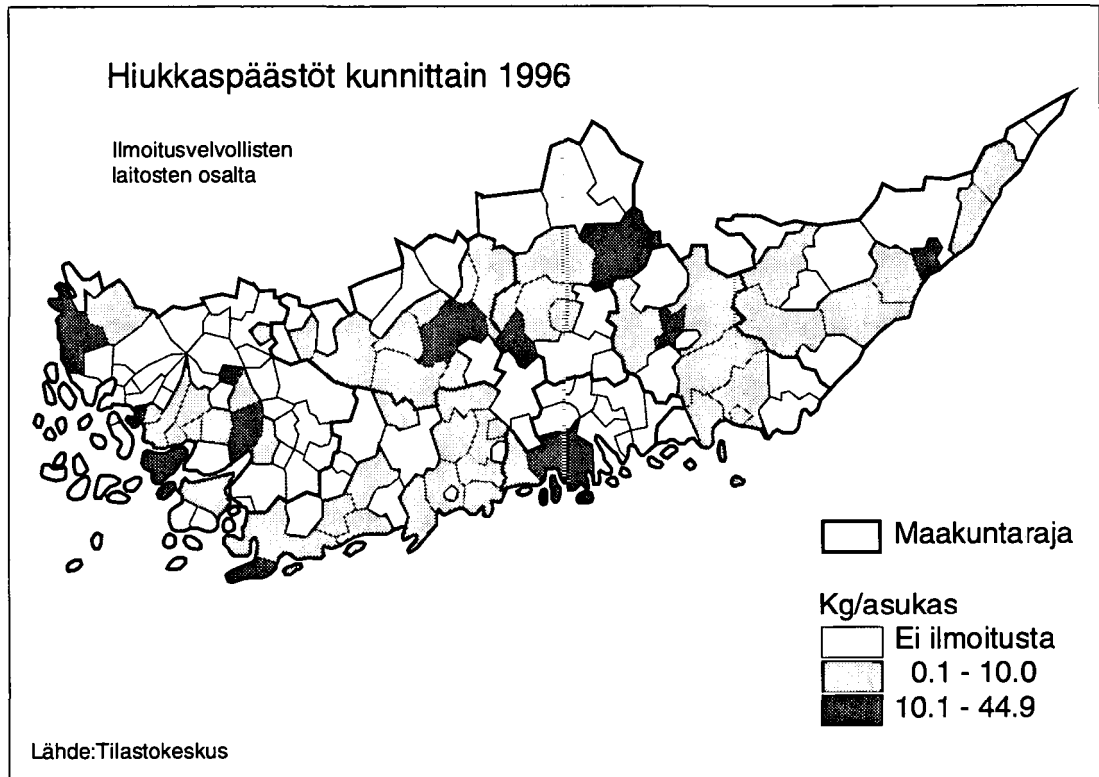
Kuva 118. Hiukkaspäästöt maakunnittain 1992 - 1996.

Kuva 119. Typen oksidipäästöt (NO_x) kunnittain 1996.

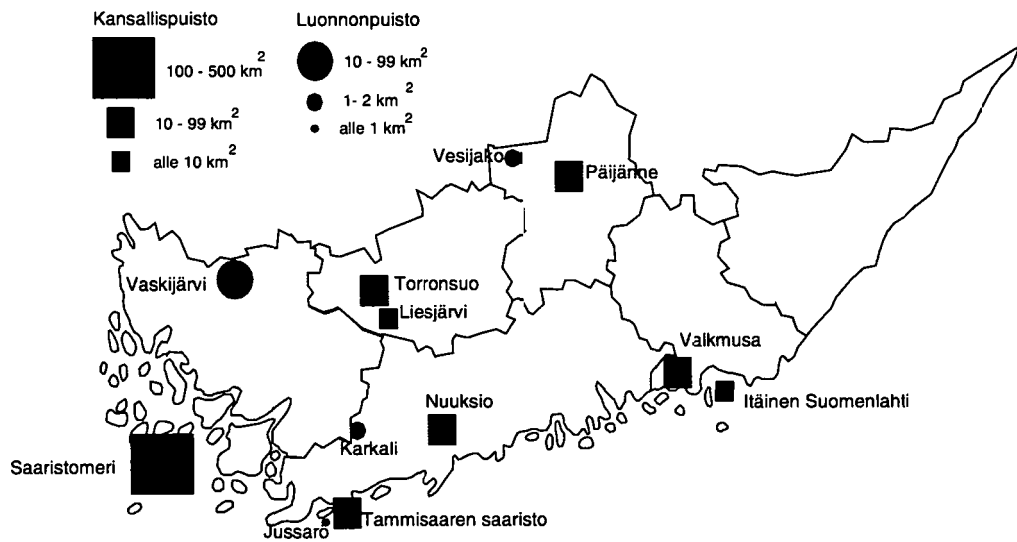

Kuva 120. Rikkidioksidipäästöt (SO_2) kunnittain 1996.

Kuva 121. Hiukkaspäästöt kunnittain 1996.

Kansallis- ja luonnonpuistot Etelä-Suomessa 1998

Lähde: Metsähallitus

Kuva 122. Kansallis- ja luonnonpuistot Etelä-Suomessa 1998.

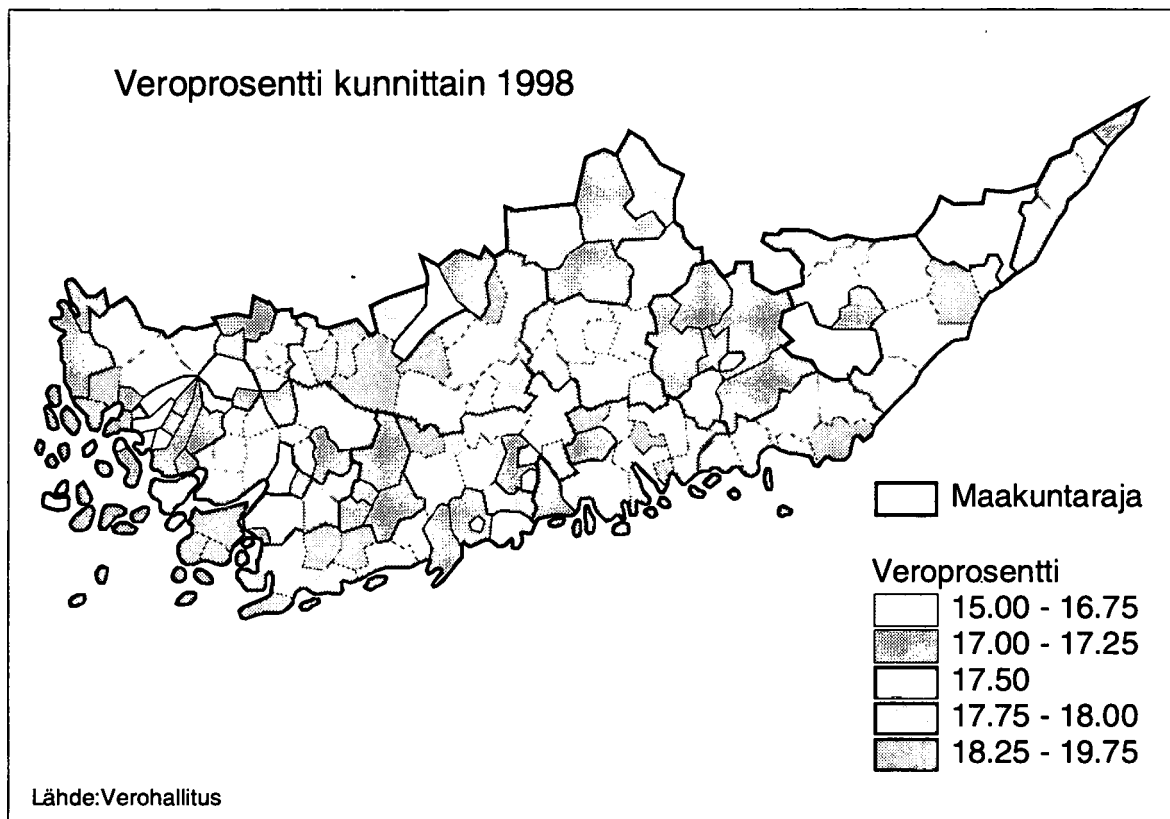
KUNNALLISTALOUS

Vuoden 1997 alussa otettiin Manner-Suomen kunnissa käyttöön uusi kirjanpitojärjestelmä, jossa soveltuvin osin noudatetaan kirjanpitolakia. Myös opetustoimen valtionapujärjestelmä muuttui vuonna 1997. Kunnallistalouden tunnusluvut on laskettu Kuntaliiton suositusten mukaisesti. Tunnusluvut eivät ole vertailukelpoisia vuoden 1996 ja sitä aikaisemmissa tilastoissa julkaistujen tunnuslukujen kanssa. **Verrattaessa tunnuslukuja toisiin kuntiin ja keskiarvoihin tulee se tehdä tietyllä varauksella, sillä kuntien tapaa tuottaa palveluja eroaa toisistaan.** Kunnallistalouden käsitteiden selitykset ja laskukaavat löytyvät julkaisun lopusta.

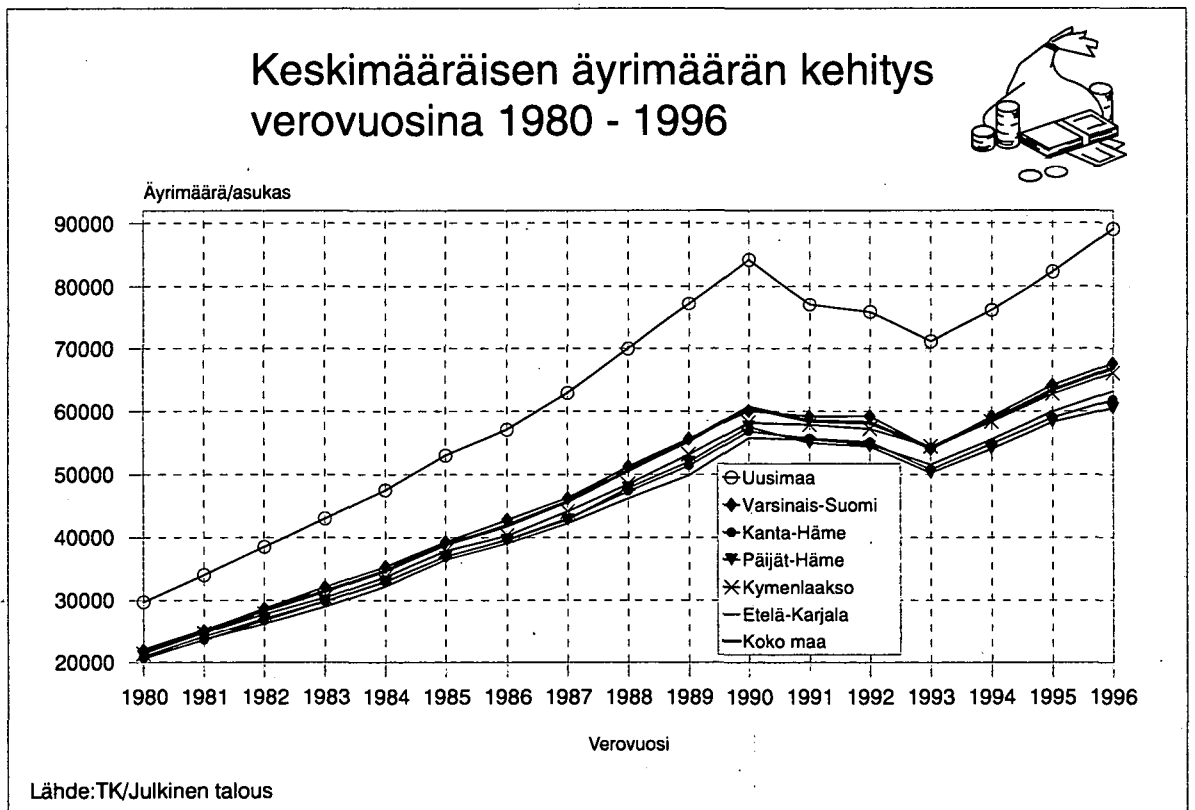
Veroprosentti vaihtelee vuonna 1998 katsauksen tarkastelualueella 15.00 ja 19.75 välillä. Alhaisin veroprosentti on Kauniaisissa ja korkein Karkkilassa.

Keskimääräinen äyrimäärä asukasta kohti on kasvanut verovuoden 1993 laskun jälkeen kaikissa maakunnissa. Uudenmaan äyrimäärä/asukas on ollut koko tarkastelukauden (1980 – 1996) alueen korkein. Muiden maakuntien äyrimäärät ovat noudatelleet koko maan keskimääräistä kehitystä.

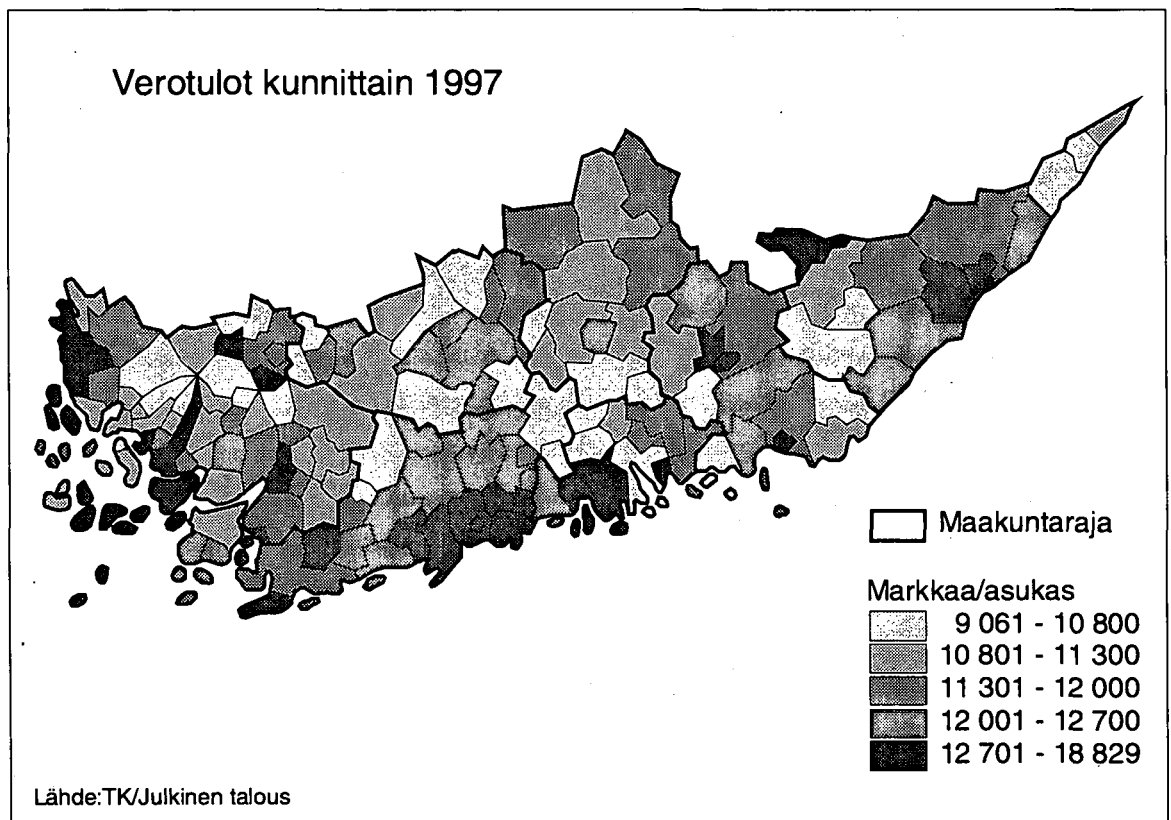
Keskimääräiset verotulot olivat Manner-Suomen kunnissa 12 700 markkaa asukasta kohti vuonna 1997. Etelä-Suomessa tämä arvo ylittyi 27 kunnan kohdalla. Manner-Suomen kuntien korkeimmat verotulot olivat Kauniaisissa. Asukasta kohti laskettujen verotulojen muutos vuodesta 1996 vuoteen 1997 oli suurin Mellilän ja Suomenniemen kunnissa. Yhteensä 19 tarkasteltavassa kunnassa keskimääräiset asukasta kohti lasketut verotulot alenivat. Eniten ne vähenivät Tammisaassa.

Kuva 123. Veroprosentti kunnittain 1998.

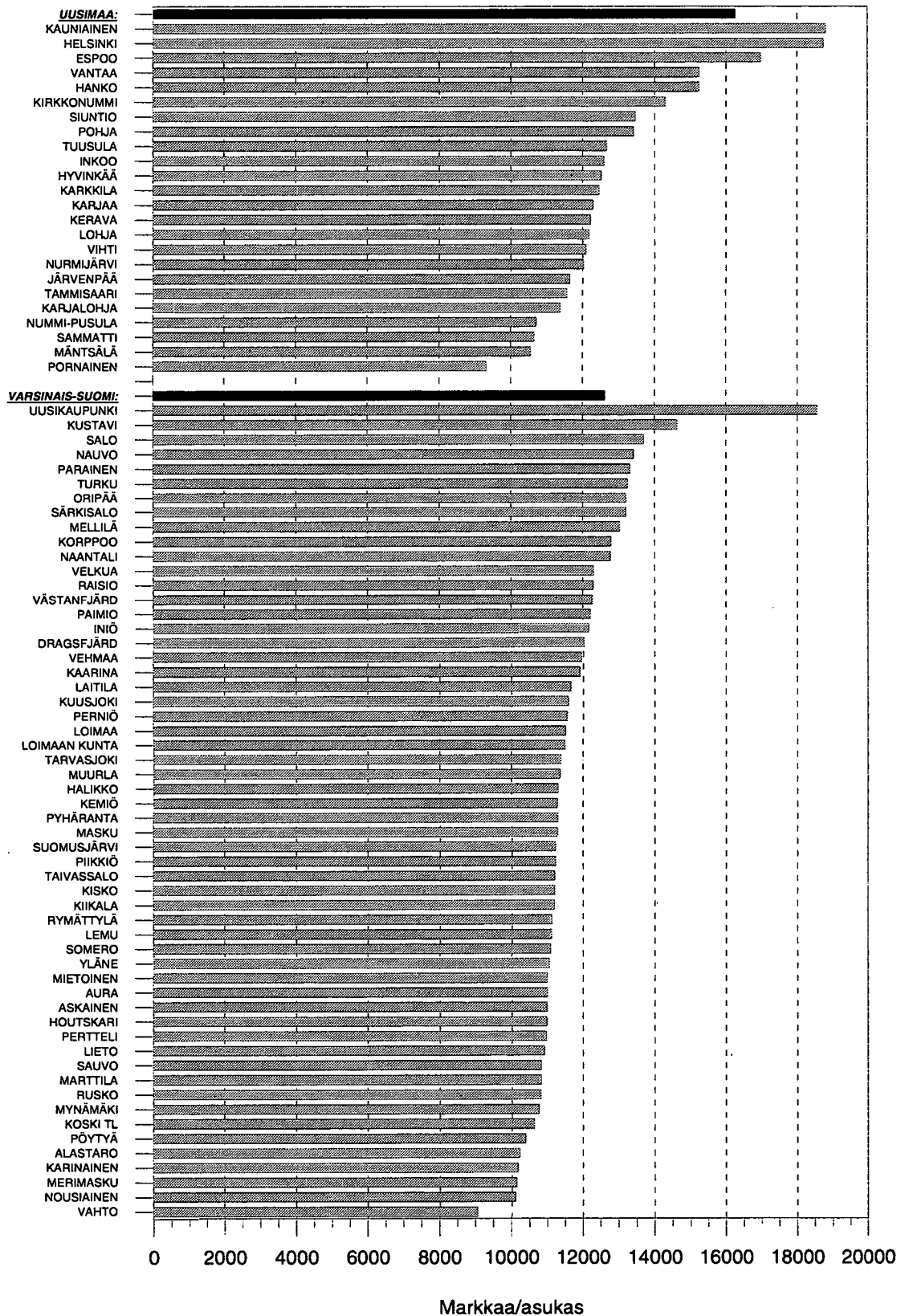

Kuva 124. Keskimääräisen äyrimäärän kehitys alueittain verovuosina 1980 – 1996.

Kuva 125. Verotulot kunnittain 1997.

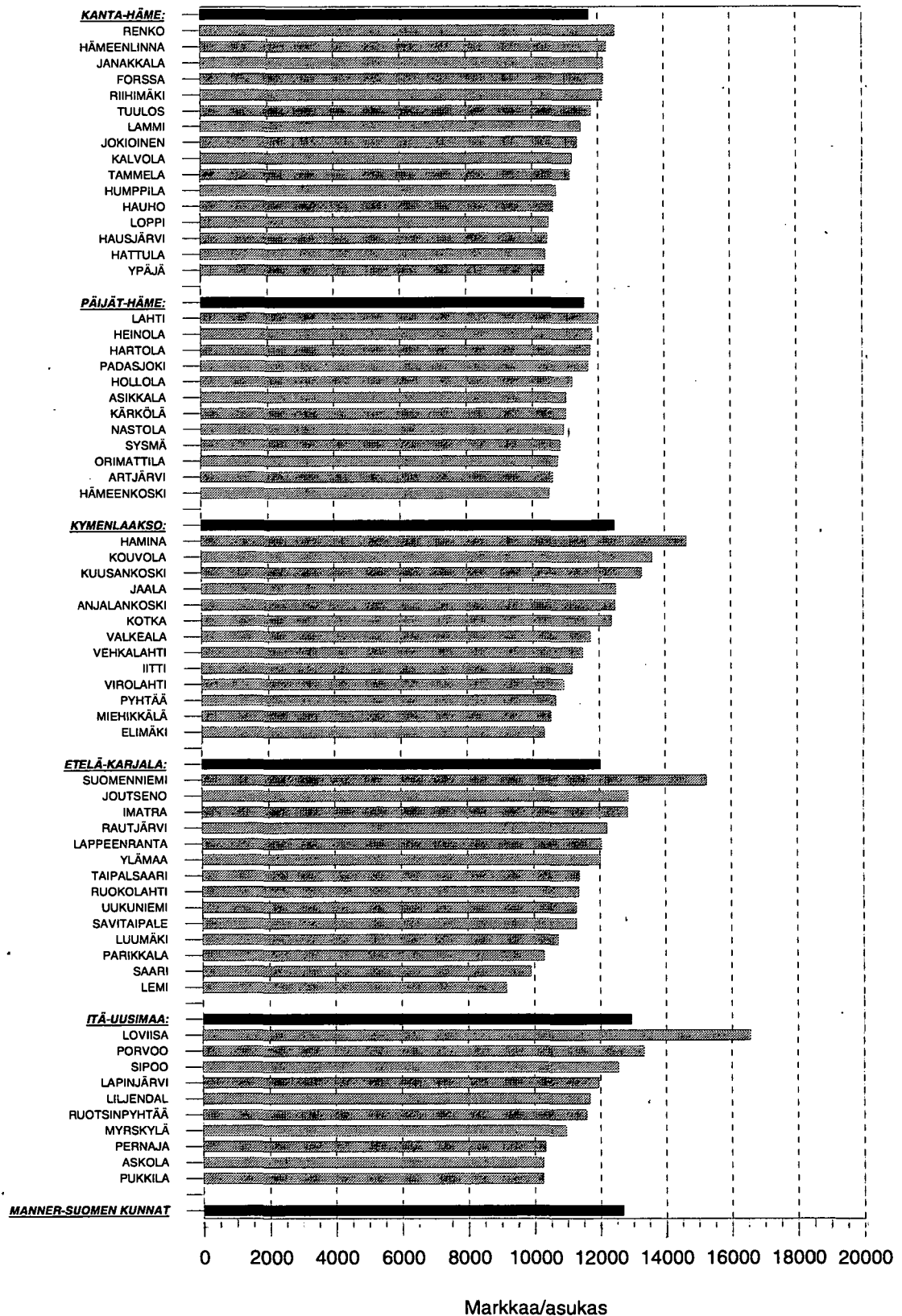
Verotulot kunnittain 1997

Lähde:TK/Julkinen talous

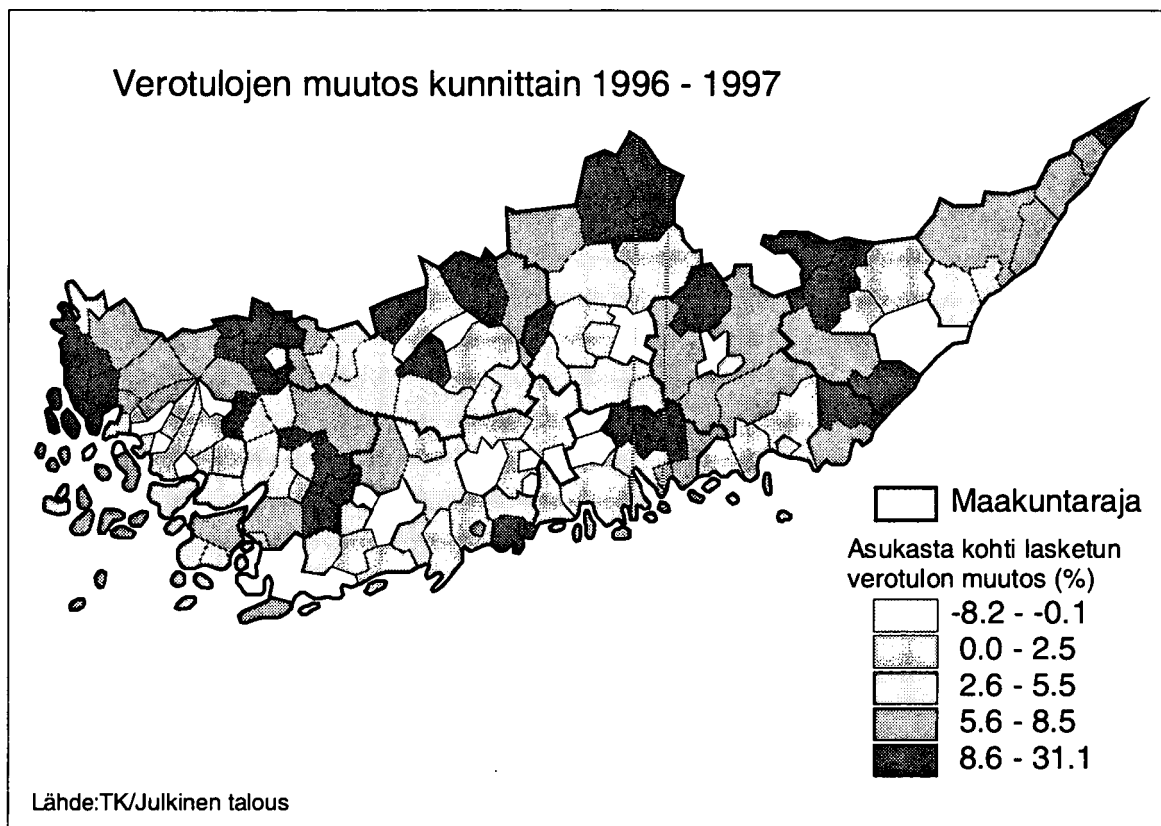
Kuva 126a. Verotulot kunnittain 1997.

Verotulot kunnittain 1997

Lähde:TK/Julkisen talous

Kuva 126b. Verotulot kunnittain 1997.

Kuva 127. Verotulojen muutos kunnittain 1996 – 1997.

Kunnan vuosikate (markkaa/asukas) oli Uudessakaupungissa ja Haminassa tarkastelualueen paras vuonna 1997. Vuosikate oli negatiivinen yhteensä 20 kunnassa. Negatiivisin se oli Tammisaarella ja Inkoossa.

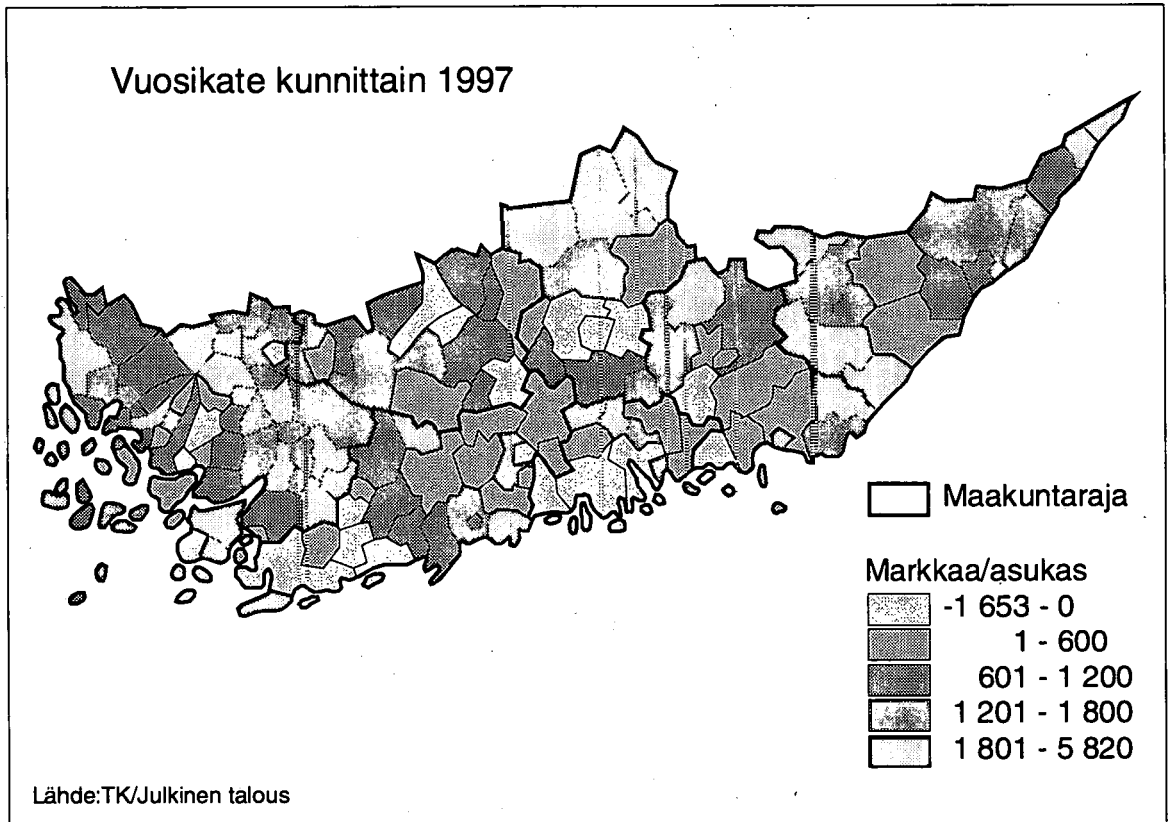
Kunnan toimintakate (markkaa/asukas) oli negatiivisin Korppoossa, hieman yli 20 000 markkaa. Myös Kauniaisissa, Nauvossa, Houtskarissa ja Loviisassa toimintakate oli yli 18 000 markkaa negatiivinen.

Lainakanta oli Manner-Suomen kuntien suurin Karkkilassa, yli 30 400 markkaa asukasta kohti vuonna 1997. Myös Keravalla ja Forssassa lainakanta oli yli 10 000 markkaa asukasta kohti. Tarkastelualueen pienin se oli Jaalan ja Luumäen kunnissa, alle 100 markkaa.

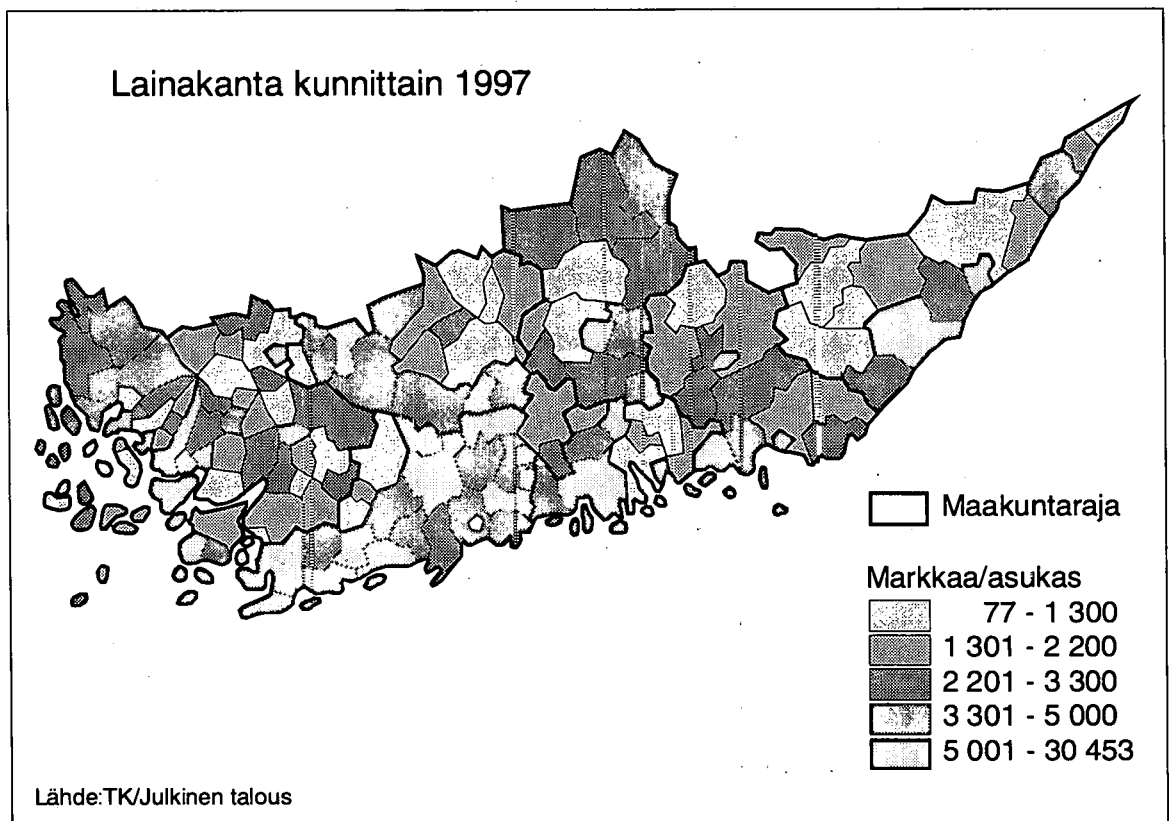
Suhteellinen velkaantuneisuus (%) oli suurin Karkkilassa, yli 150 %. Pienin se oli Velkuan kunnassa, 8.6 %.

Kassan riittävyys oli paras Iniön kunnassa, 275 päivää. Tarkasteltavien kuntien pienin se oli Sipoossa, Järvenpäässä ja Nastolassa, yhden päivän verran. Kassan riittävyyden laskukaava poikkeaa aikaisemmissa tilastoissa käytetystä kassan riittävyys (pv) laskukaavasta.

Yleishallinnon nettokustannukset asukasta kohti olivat suurimmat Iniön kunnassa, lähes 2 800 markkaa. Nettokustannukset ylittivät 2 000 markkaa asukasta kohti myös Särkisalon ja Uukuniemen kunnissa.

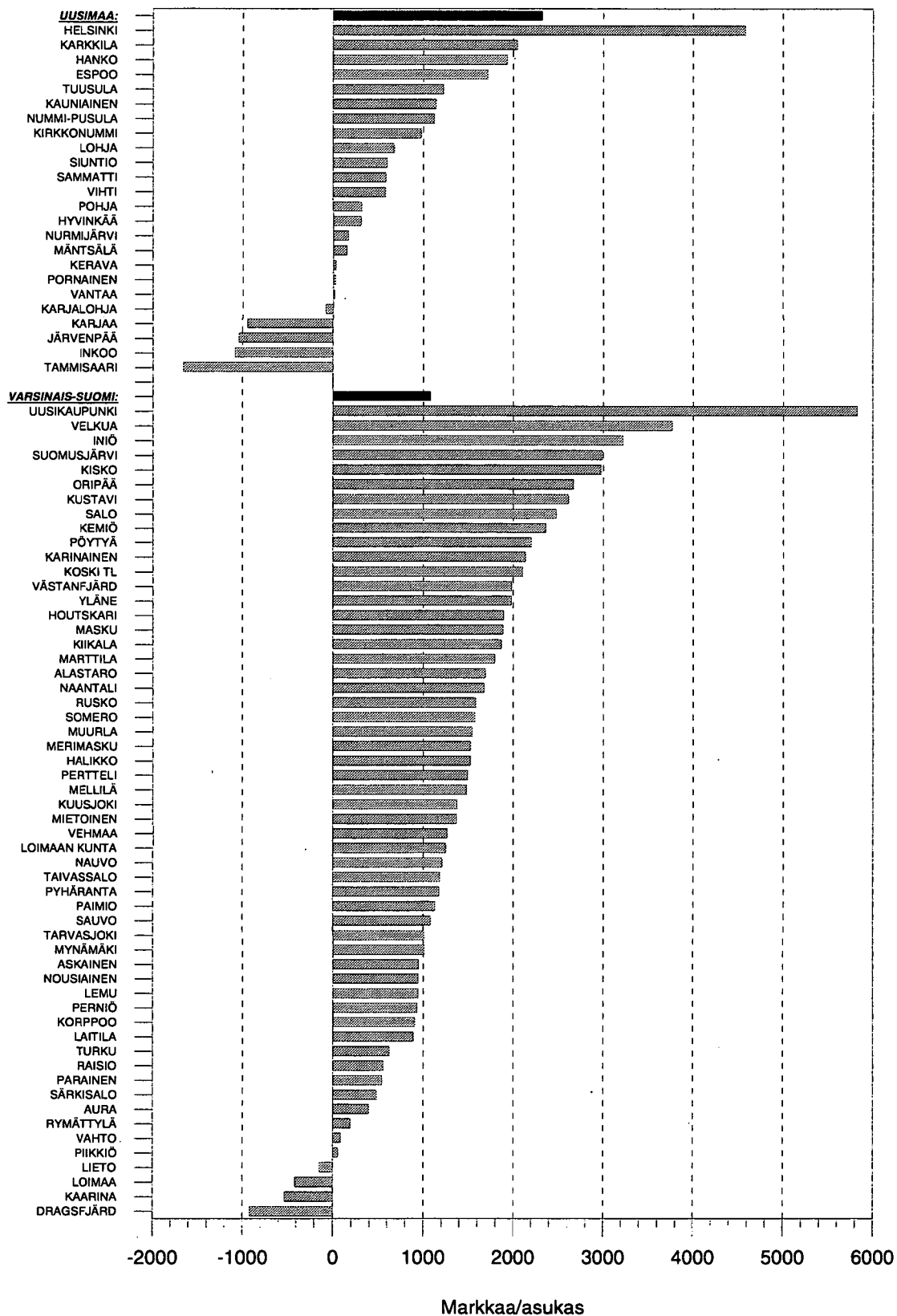

Kuva 128. Vuosikate kunnittain 1997.

Kuva 129. Lainakanta kunnittain 1997.

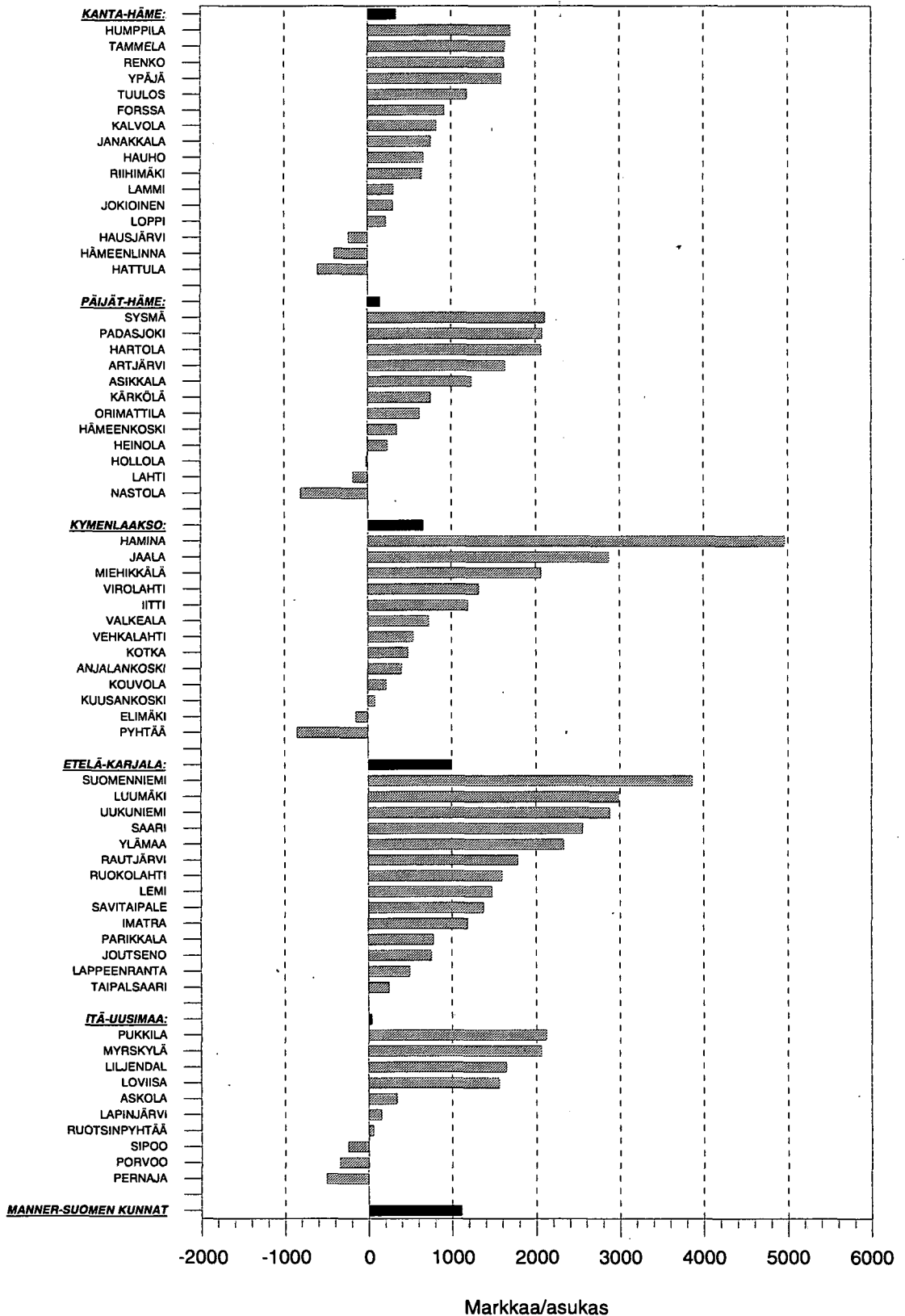
Vuosikate kunnittain 1997

Lähde:TK/Julkinen talous

Kuva 130a. Vuosikate kunnittain 1997.

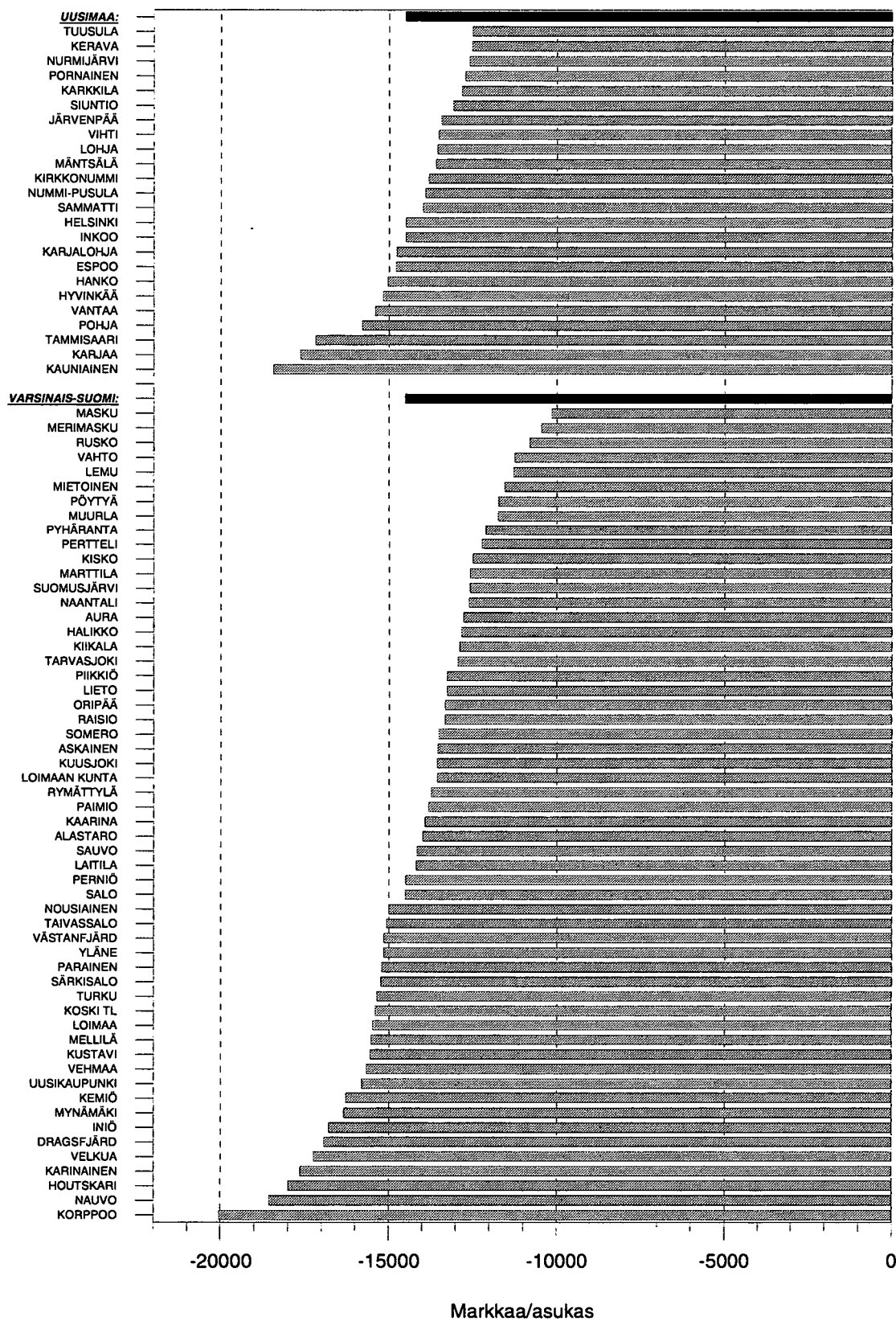
Vuosikate kunnittain 1997

Lähde:TK/Julkinen talous

Kuva 130b. Vuosikate kunnittain 1997.

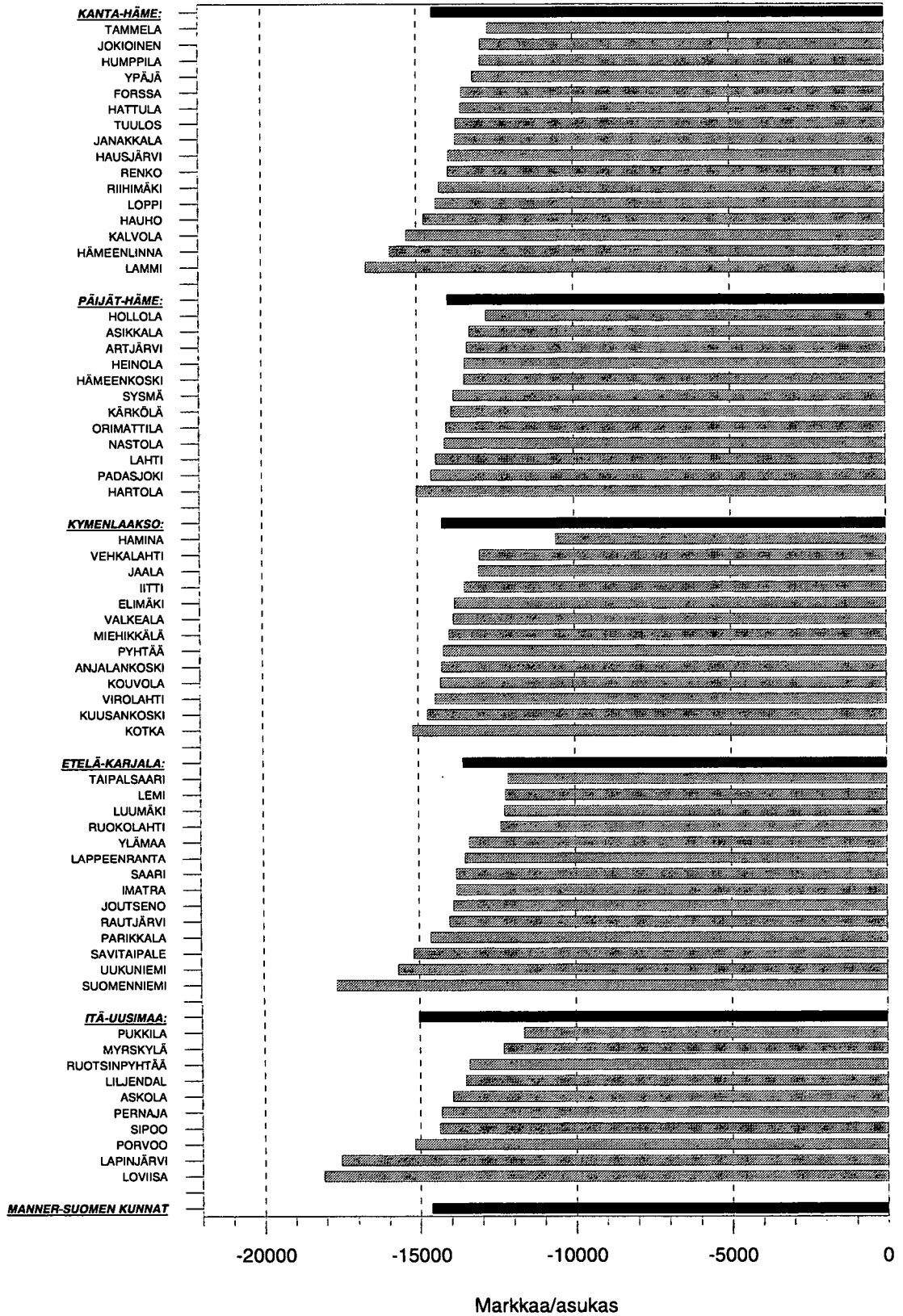
Toimintakate kunnittain 1997

Lähde:TK/Julkinen talous

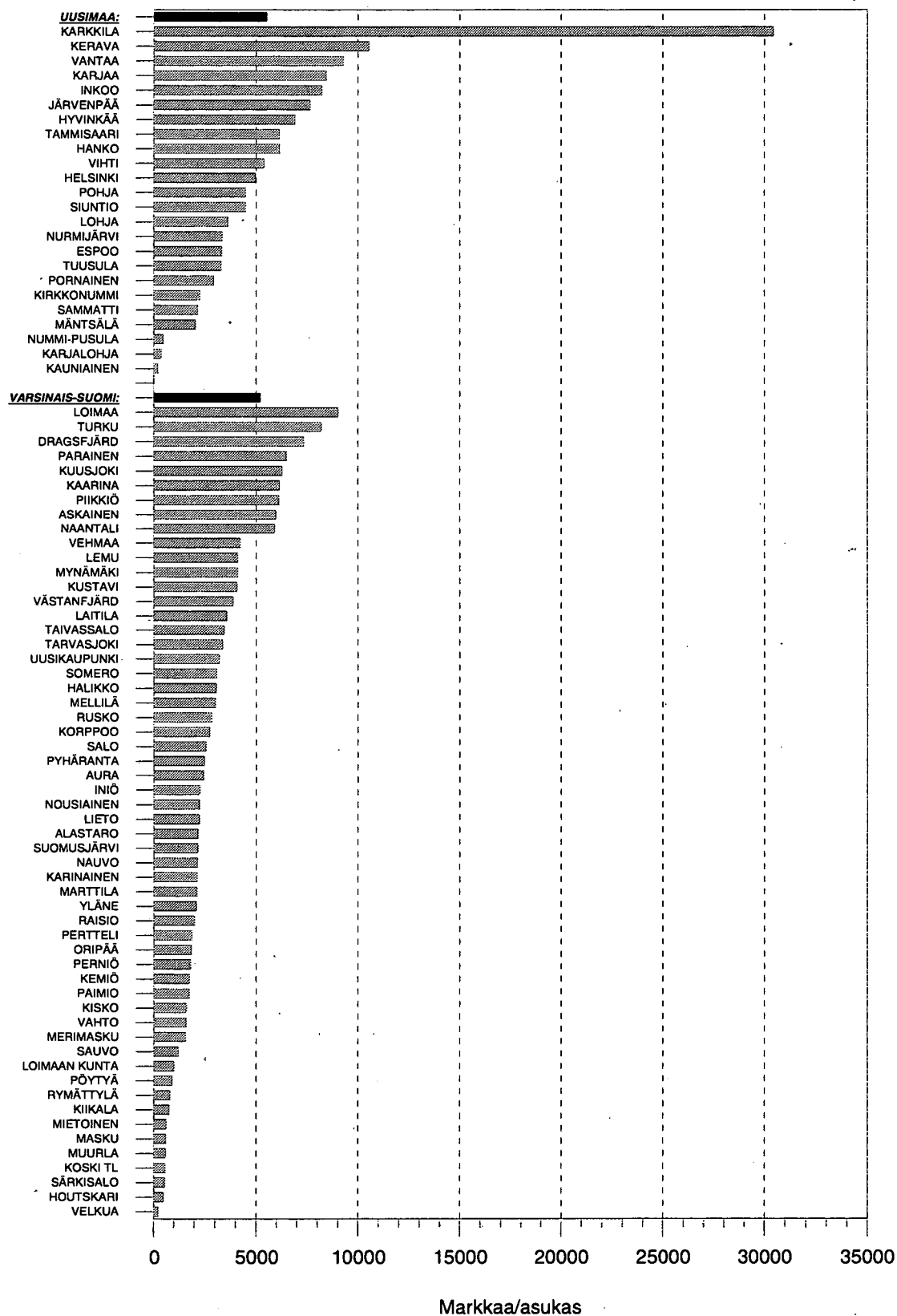
Kuva 131a. Toimintakate kunnittain 1997.

Toimintakate kunnittain 1997

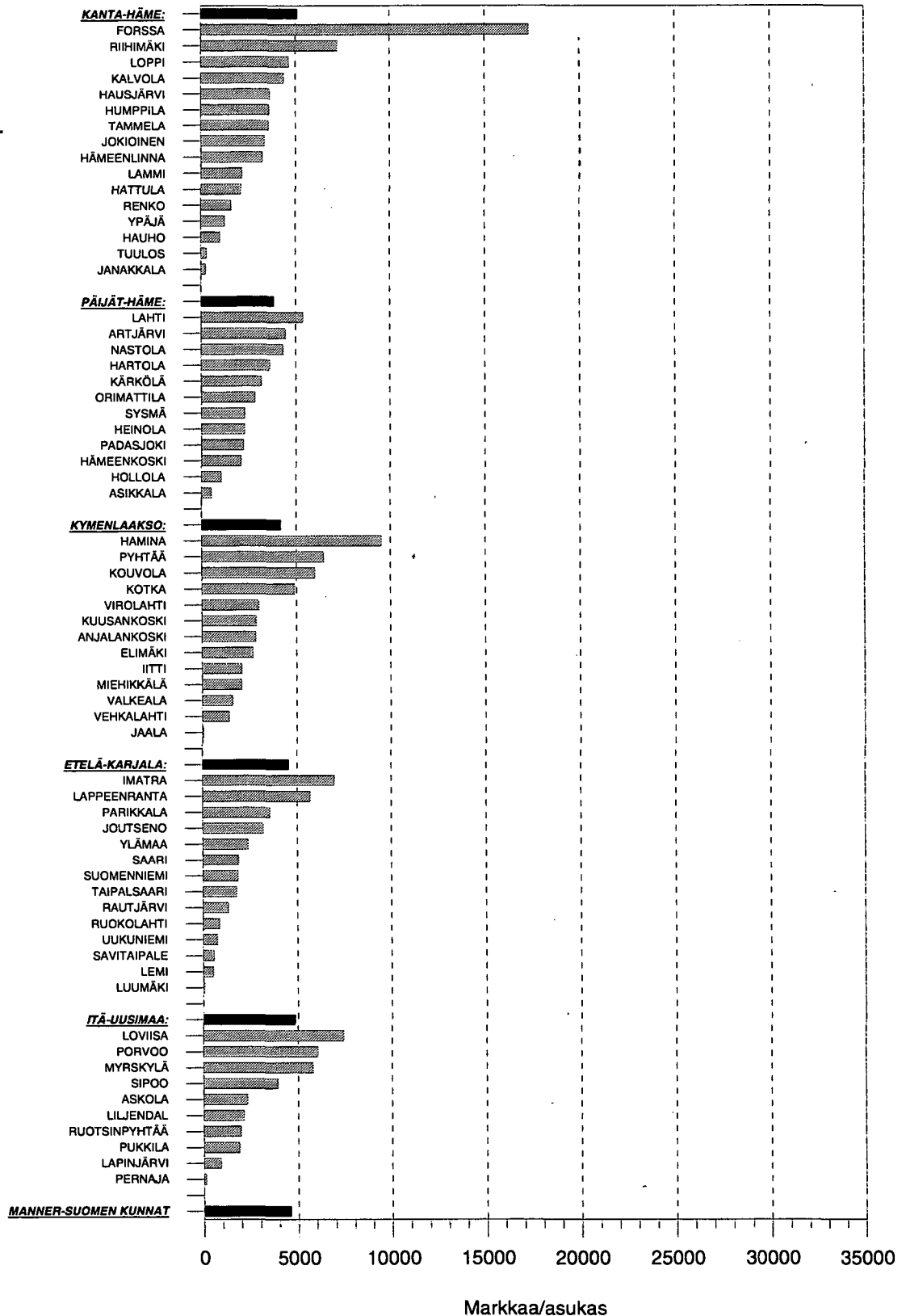
Kuva 131b. Toimintakate kunnittain 1997.

Lainakanta kunnittain 1997

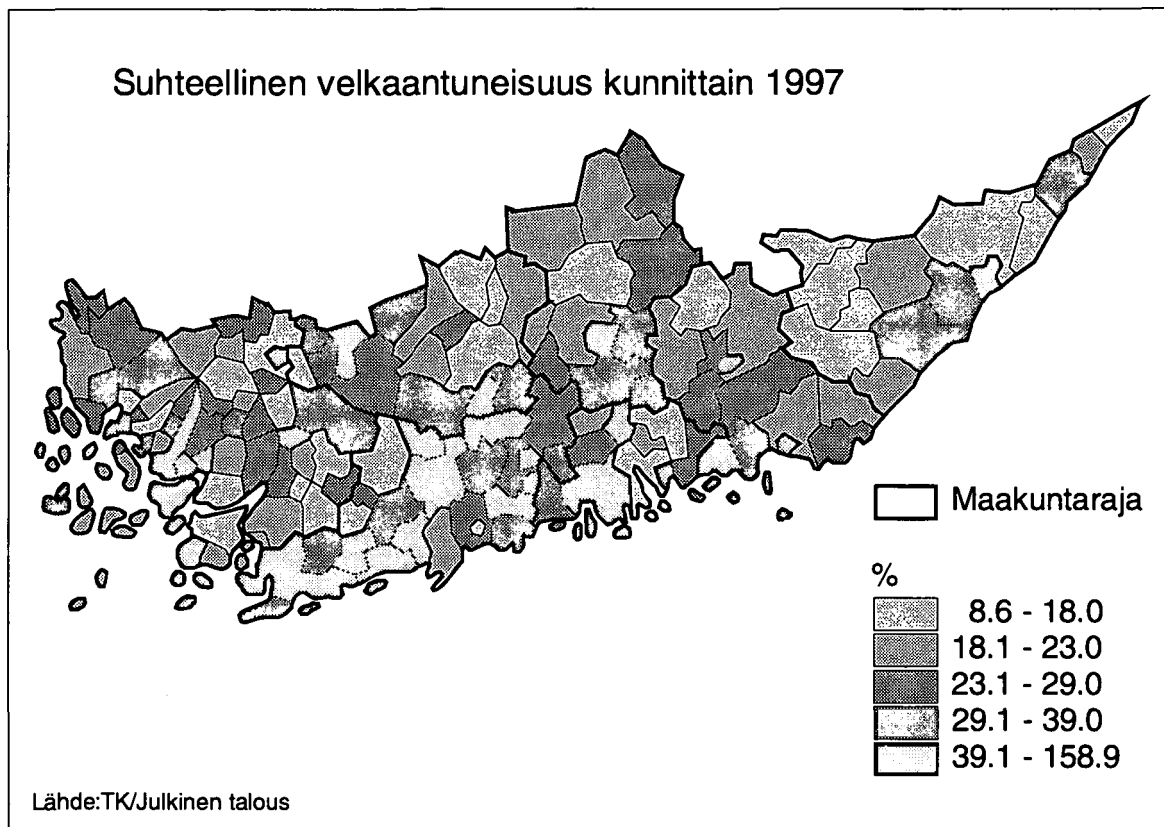
Lähde:TK/Julkinen talous

Lainakanta kunnittain 1997

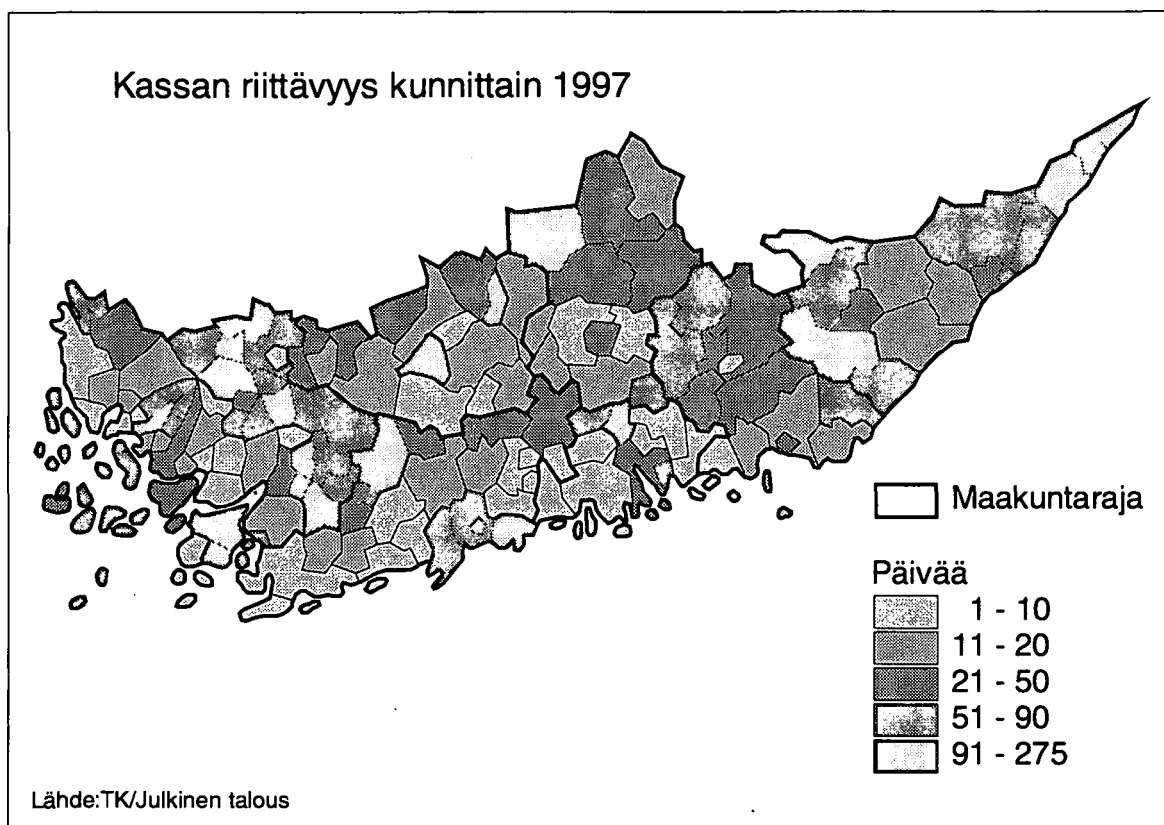

Lähde:TK/Julkinen talous

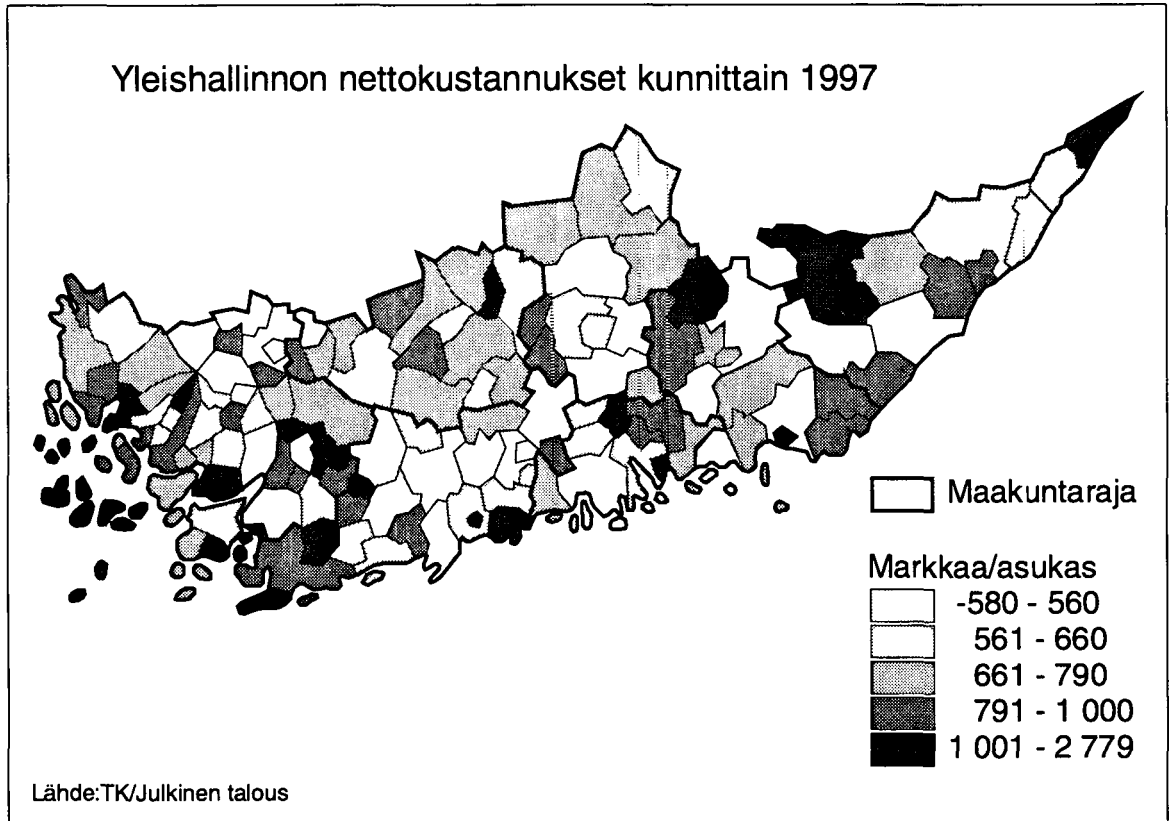
Kuva 132b. Lainakanta kunnittain 1997.

Kuva 133. Suhteellinen velkaantuneisuus kunnittain 1997.

Kuva 134. Kassan riittävyys kunnittain 1997.

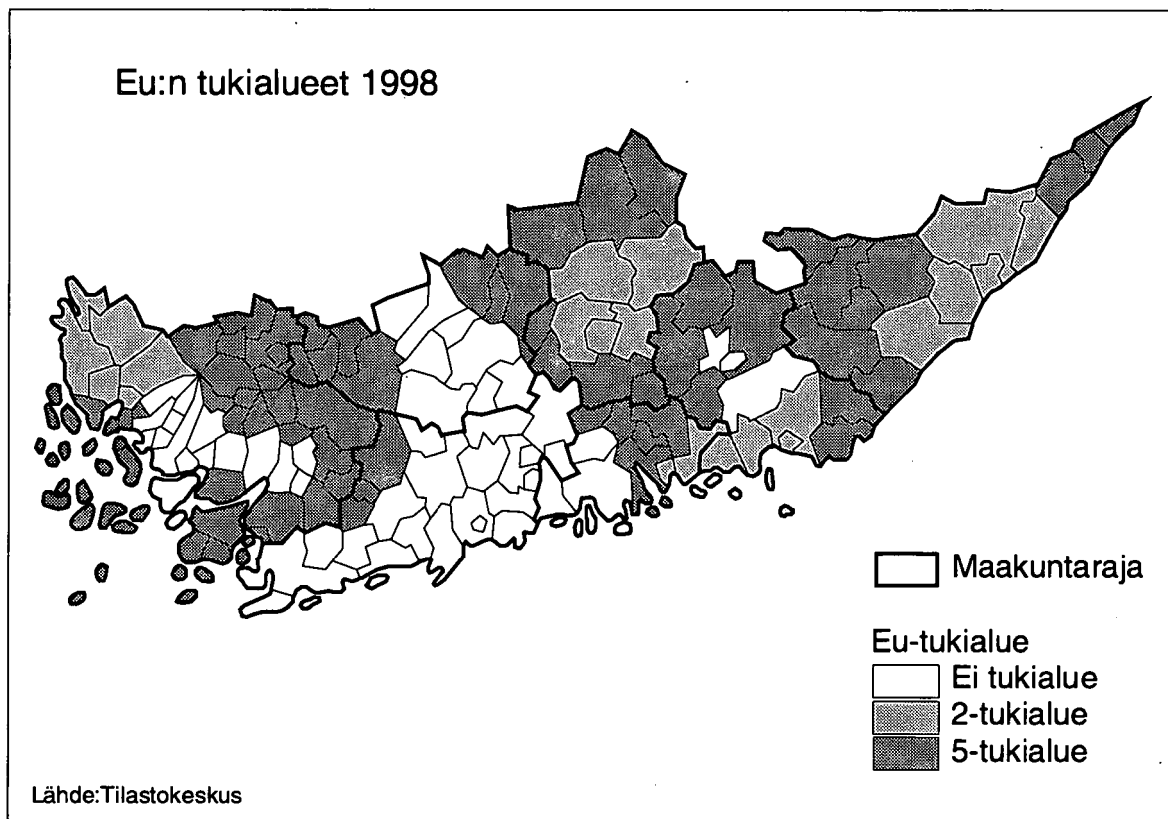
Kuva 135. Yleishallinnon nettokustannukset kunnittain 1997.

ALUEPOLITIikka

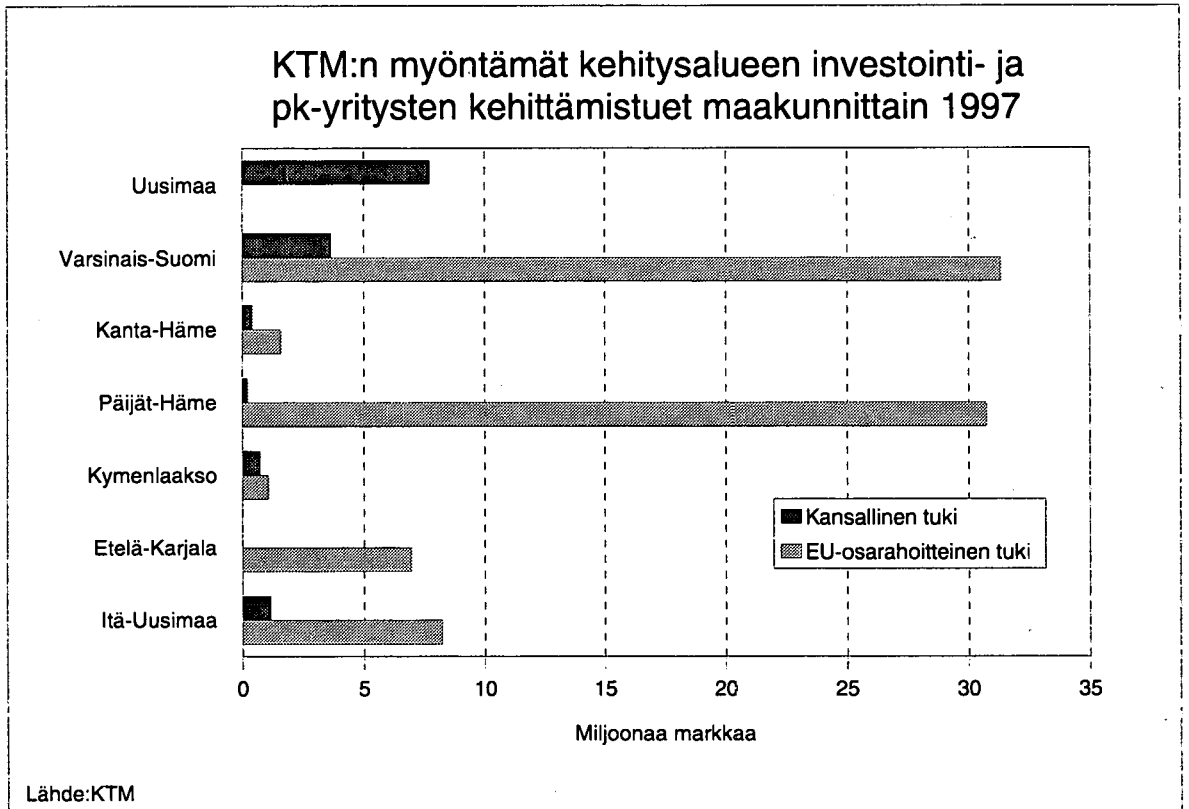
Suomi on jaettu kolmeen EU:n tavoitealueeseen (2, 5b ja 6). Ne vastaavat pitkälti kansallisia kehitysalueita. Tavoite 2-alueet kohdentuu taantuvien teollisuusalueiden kehittämiseen. Ohjelman tavoitteena on työpaikkojen lisääminen alueiden tuotantorakennetta uudistamalla, kilpailukykyä vahvistamalla ja kansainvälistymistä lisäämällä. Tavoite 5b-alueet jaetaan maaseudun elinkeinorakenteen vahvistamiseen ja monipuolistamiseen. Tavoite 6-alueet kohdennetaan erittäin harvaan asuttujen alueiden kehittämiseen. Sen tärkeimpänä tavoitteena on vahvistaa taloutta ja sitä kautta synnyttää uusia työpaikkoja.

Etelä-Suomen katsauksen alueelle tavoite 2 -ohjelmaan kuuluu 22 kuntaa ja tavoite 5b -ohjelmaan 72 kuntaa. Puolet 5b-kunnista sijaitsee Varsinais-Suomessa. Ohjelmien ulkopuolelle jää 51 kuntaa, joista suurin osa sijaitsee taas Uudellamaalla. Päijät-Hämeen ja Etelä-Karjalan kunnat kuuluvat joko tavoite 2- tai 5b- ohjelmaan. Puolet Kanta-Hämeen kunnista kuuluu 5b-ohjelman alueelle ja puolet on tavoitealueiden ulkopuolella.

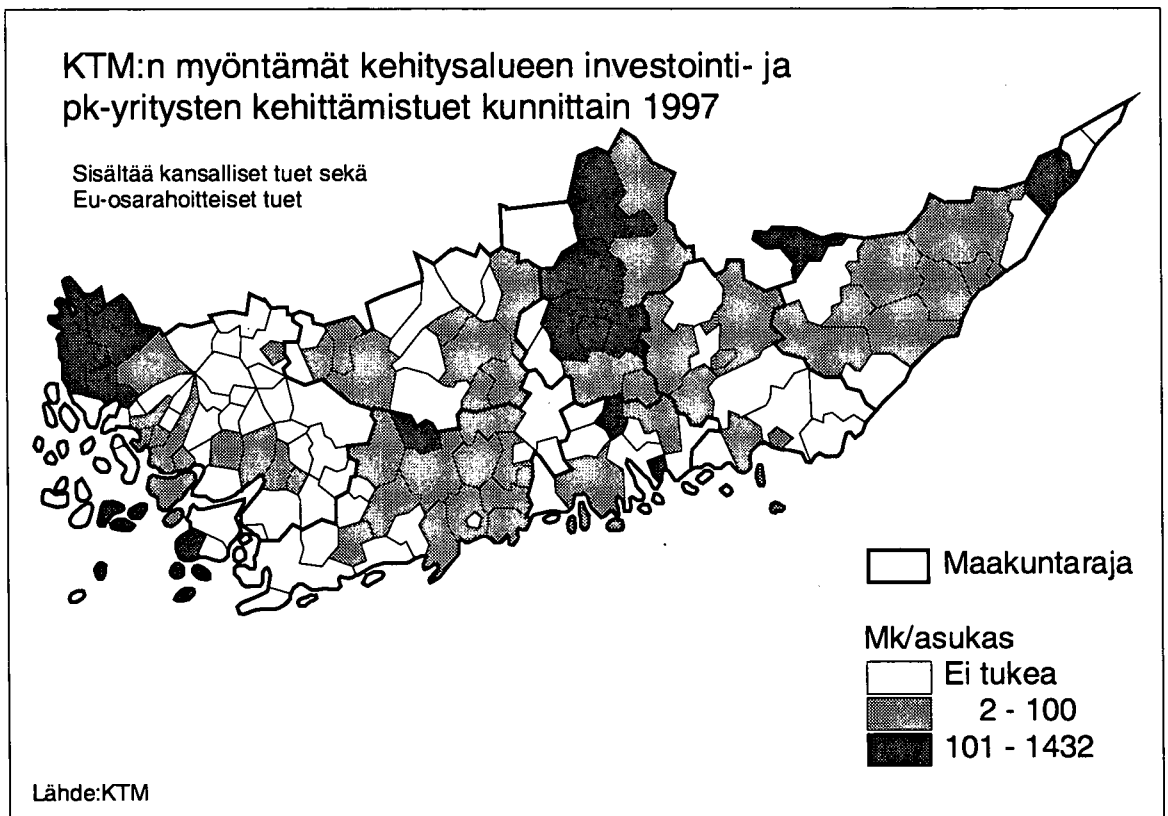
Ne yritykset, jotka toimivat EU-tavoitealuekunnissa, voivat saada EU-osarahoitteista alue- ja rakennetukea. Kauppa- ja teollisuusministeriö (KTM) on yksi monista organisaatiosta, jotka myöntävät EU-tukea. Sen myöntämää yritysten investointi- ja kehittämistukea sekä pienyritystukea ohjautuu TE-keskusten yritysosastojen kautta. Vuonna 1997 KTM:n myöntämät kansalliset kehitysalueen investointi- ja pk-yritysten kehittämistuet asukasta kohti laskettuna olivat suurimmat Mietoissa. Kansallista tukea ei myönnetty lainkaan 109 kuntaan. EU-osarahoitteiset yritystuet suhteutettuna kunnan asukaslukuun olivat suurimmat Uudessakaupungissa.

Kuva 136. EU:n tukialueet 1998.

Kuva 137. KTM:n myöntämät kehitysalueen investointi- ja pk-yritysten kehittämistuet maakunnittain 1997.

Kuva 138. KTM:n myöntämät kehitysalueen investointi- ja pk-yritysten kehittämistuet kunnittain 1997.

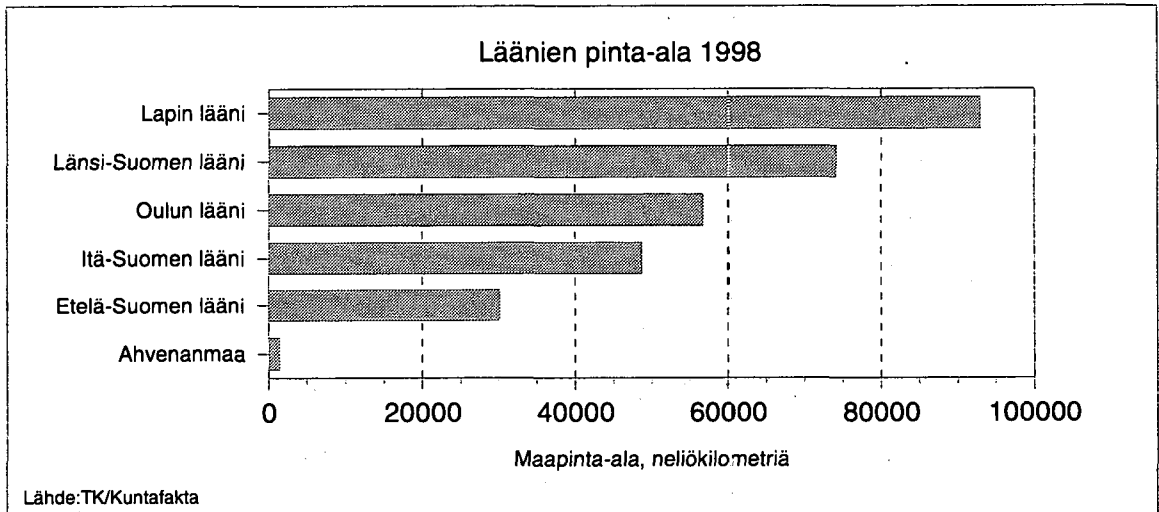
LÄÄNIT

1.9.1997 astui voimaan uusi läänijako; Etelä-Suomen, Länsi-Suomen, Itä-Suomen, Oulun ja Lapin läänit sekä Ahvenanmaa. Etelä-Suomen lääni käsittää kuusi maakuntaa, joissa on yhteensä 89 kuntaa. Länsi-Suomen lääniin kuuluu yhteensä 205 kuntaa. Maakuntia on seitsemän. Itä-Suomen lääni muodostuu kolmesta maakunnasta ja 68 kunnasta. Oulun läänissä on kaksi maakuntaa ja 52 kuntaa. Lapin läänissä on 22 ja Ahvenanmaalla 16 kuntaa.

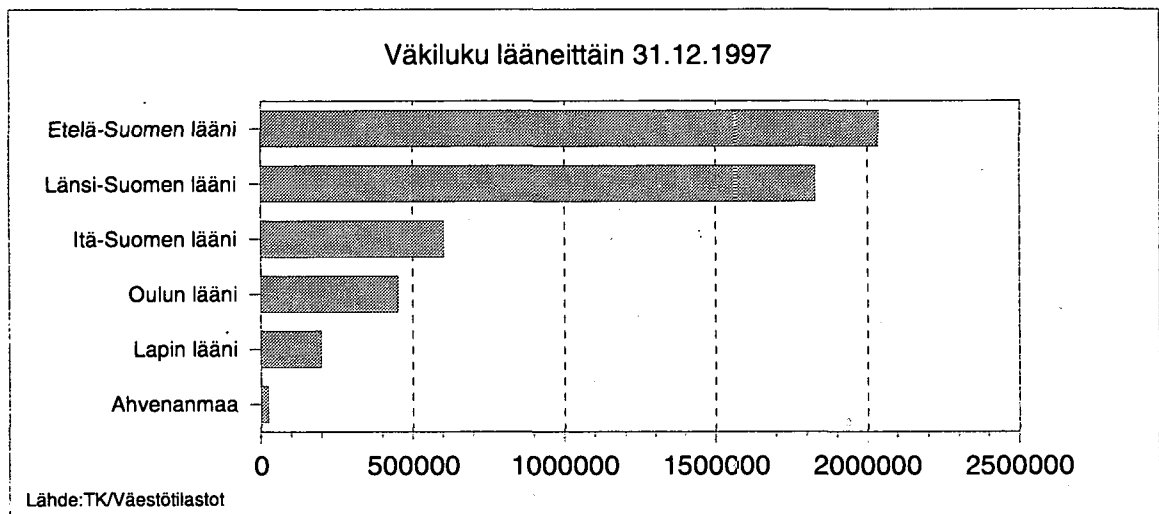
Taulukko 2. Perustietoja lääneistä.

	Etelä-Suomen lääni	Länsi-Suomen lääni	Itä-Suomen lääni	Oulun lääni	Lapin lääni	Ahvenanmaa
Maapinta-ala 1997 (km ²)	30229,1	74187,2	48727,6	56867,7	93056,9	1526,6
Väkiluku 31.12.1997	2037147	1829093	603724	452942	199051	25392
0-14 -vuotiaat 1997	375321	334521	109958	97636	39156	4758
15-64 -vuotiaat 1997	1392383	1201461	393732	296690	132769	16476
Yli 64 -vuotiaat 1997	269443	293111	100034	58616	27126	4158
Väkiluvun muutos 1997	16734	2937	-3306	57	-1528	135
Väkiluvun muutos 1997 (%)	0,8	0,2	-0,5	0,0	-0,8	0,5
Nettomuutto 1997	10137	757	-3138	-2201	-1918	73
Muuttotase 1997 (%)	5,02	0,41	-5,17	-4,86	-9,56	2,89
Syntyneiden enemmitys 1997	6032	1947	-278	2115	360	45
Syntyneiden enemmitys 1997 (%)	2,99	1,07	-0,46	4,67	1,79	1,78
Väestöennuste 2030	2182598	1820774	575409	456657	188000	26317
Väestöennuste 1997 - 2030 (%)	7,14	-0,45	-4,69	0,82	-5,55	3,64
Väestöennuste 0-14-v. 2030	337368	279489	83601	80505	29113	4032
Väestöennuste yli 64-v. 2030	530762	484641	164948	111077	50138	6936
0-14-vuotiaat muutos 1997-2030	-10,1	-16,5	-24,0	-17,5	-25,6	-15,3
Yli 64-vuotiaat muutos 1997-2030	97,0	65,3	64,9	89,5	84,8	66,8
Kaikki työpaikat 1996*	829811	671135	200152	152444	65193	13164
Alkutuotannon työpaikat 1996*	24136	54695	24661	13987	5233	917
Jalostuksen työpaikat 1996*	201084	209812	45571	40336	14480	1741
Palvelutoimialan työpaikat 1996*	583890	384562	122178	92111	42462	9721
Alkutuotannon työpaikat 1996* (%)	2,9	8,1	12,3	9,2	8,0	7,0
Jalostuksen työpaikat 1996* (%)	24,2	31,3	22,8	26,5	22,2	13,2
Palvelujen työpaikat 1996* (%)	70,4	57,3	61,0	60,4	65,1	73,8
Työttömät elokuussa 1998	129678	127351	48901	35309	20326	330
Pitkäaikaistyöttömät elokuussa 1998	45219	37934	13533	9101	5482	53
Keskiasteen suorittaneet 1997	709937	649452	217792	160714	73425	8609
Korkea-aste 1997	270570	178652	51850	42086	16082	2247
Peruskoulun varaan jääneet 1997	681319	666468	224124	152506	70388	9778
Korkea-aste 1997 (%) yli 15-vuotiaista	16,3	12,0	10,5	11,8	10,1	10,9
Keskiaste 1997 (%)	42,7	43,5	44,1	45,2	45,9	41,7
Peruskoulun varaan jääneet 1997 (%)	41,0	44,6	45,4	42,9	44,0	47,4
Tulomuutos 1994-96%	8,5	8,8	7,1	7,8	6,4	10,1
Tulot mk/tulonsaaja 1996	99665	83617	76255	80049	78274	90775
Verotulot mk/asukas 1997	14678	11742	10881	10721	11287	..
Vuosikate mk/asukas 1997	1614	971	592	448	471	..

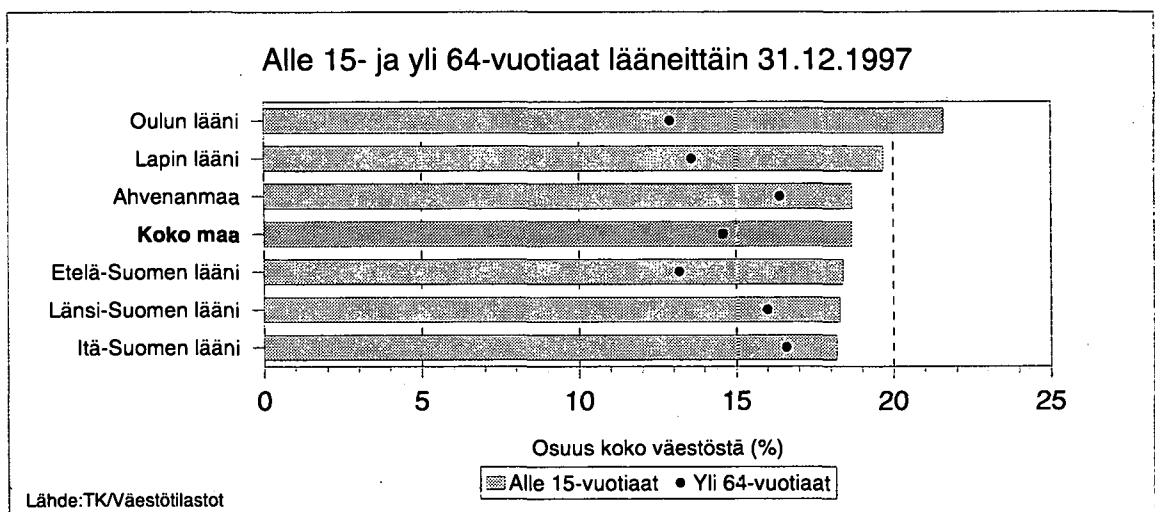
*ennakkotieto

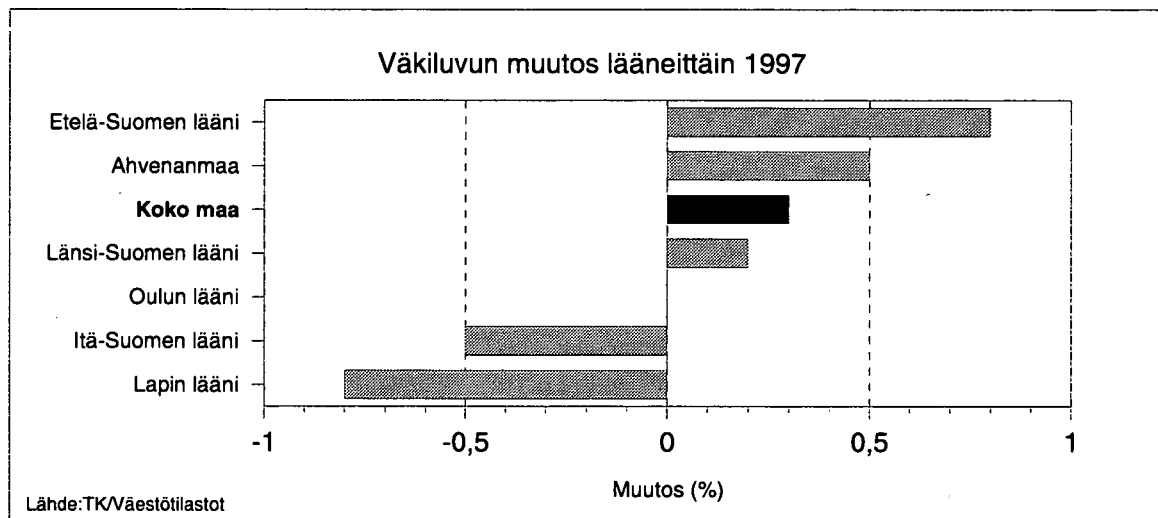
Kuva B1. Läänien pinta-ala 1998.

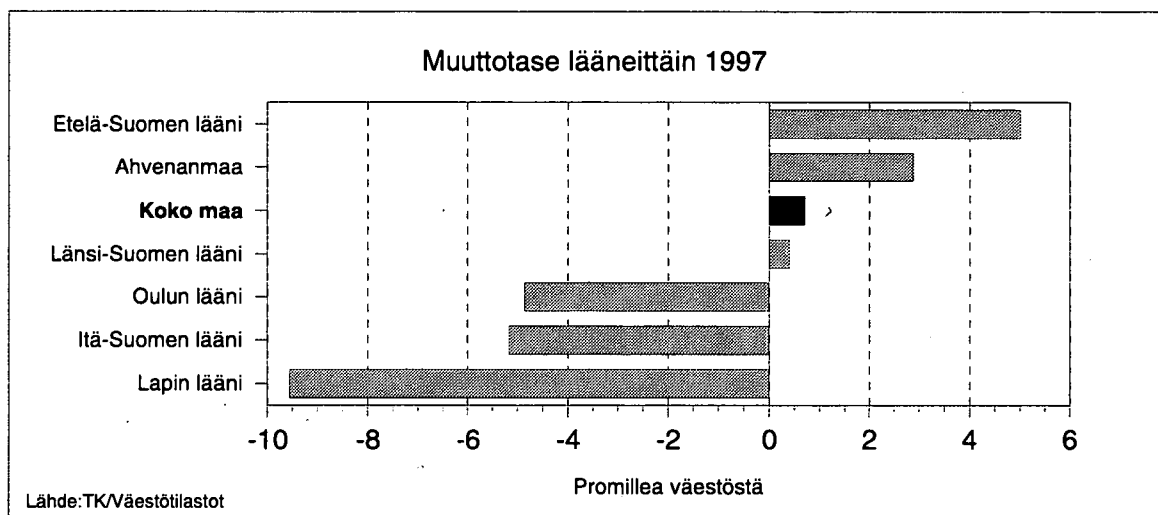
Kuva B2. Väkiluku lääneittäin 31.12.1997.

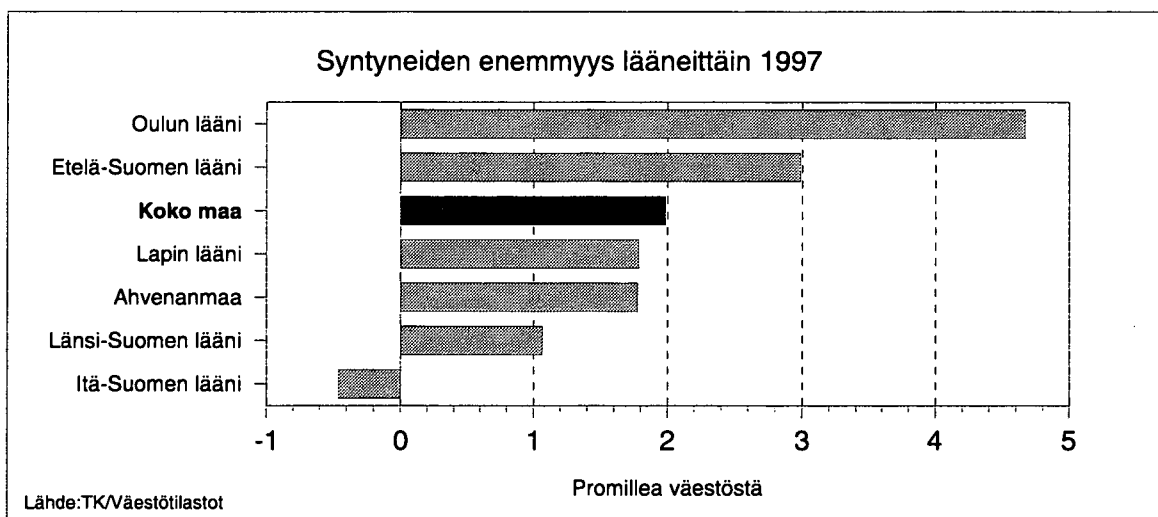
Kuva B3. Alle 15- ja yli 64 -vuotiaat lääneittäin 31.12.1997.

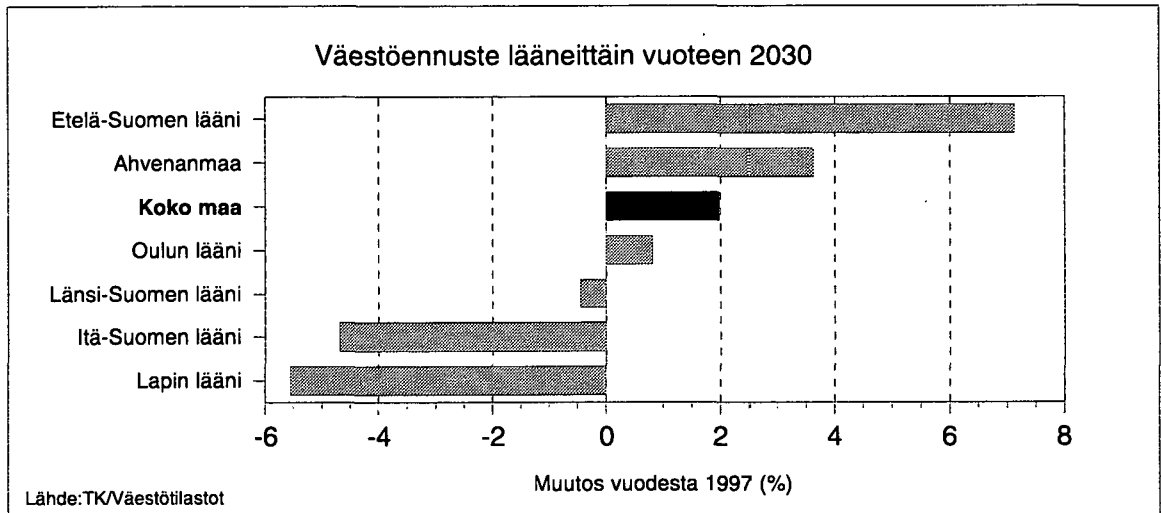
Kuva B4. Väkiluvun muutos lääneittäin 1997.

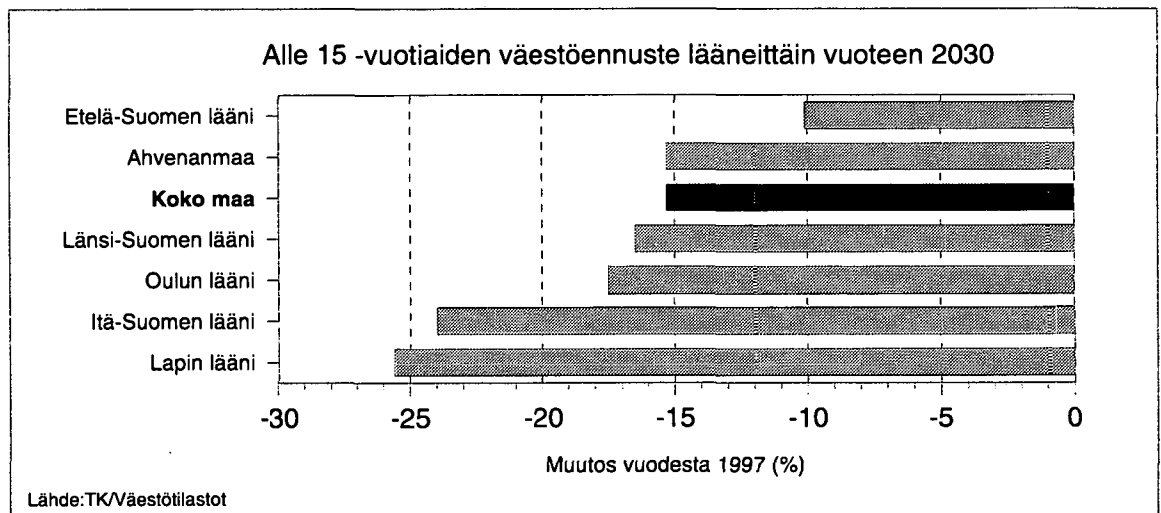
Kuva B5. Muuttotase lääneittäin 1997.

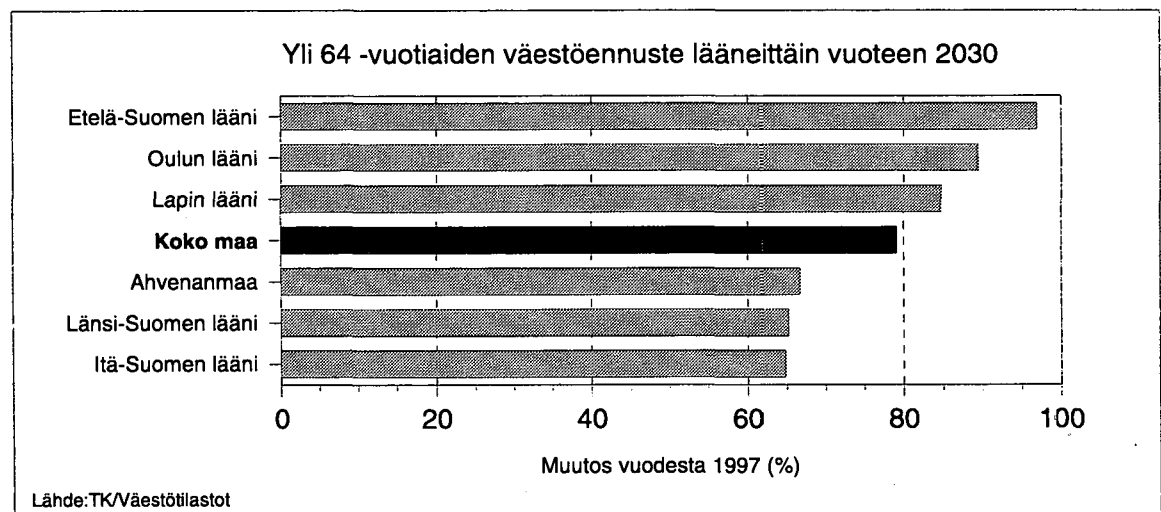
Kuva B6. Syntyneiden enemmitys lääneittäin 1997.

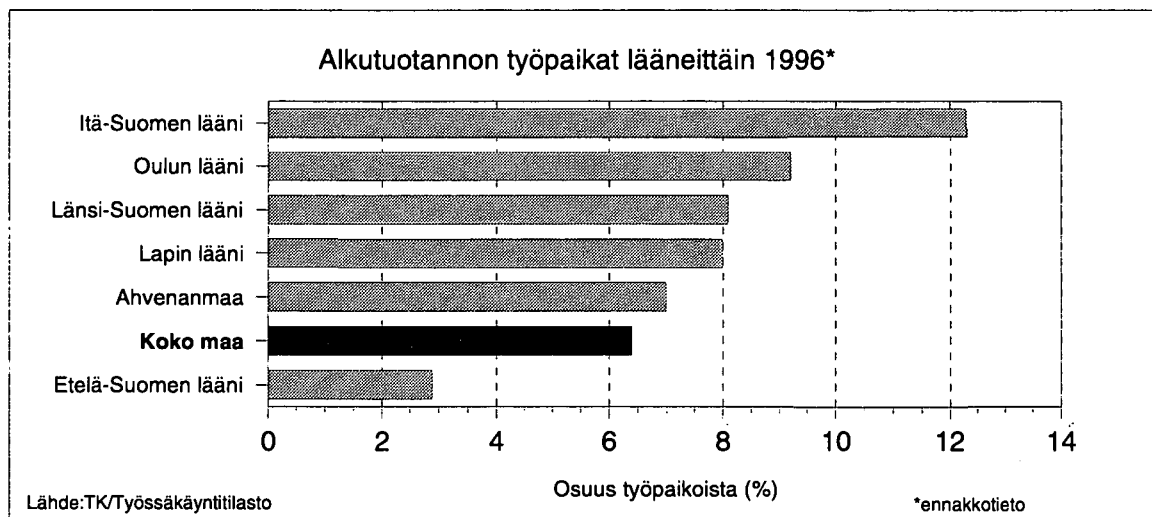
Kuva B7. Väestöennuste lääneittäin vuoteen 2030.

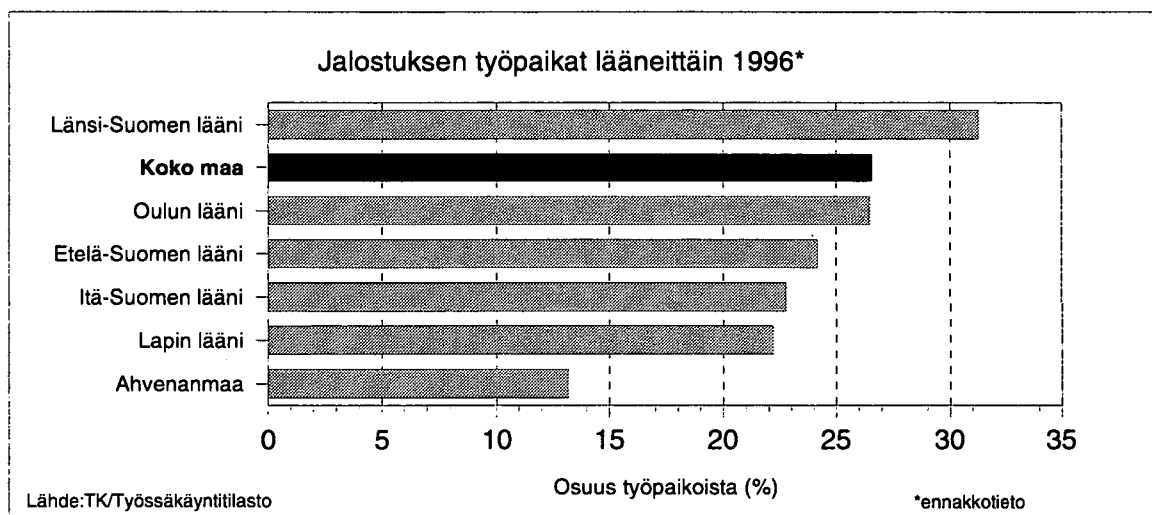
Kuva B8. Alle 15 -vuotiaiden väestöennuste lääneittäin vuoteen 2030.

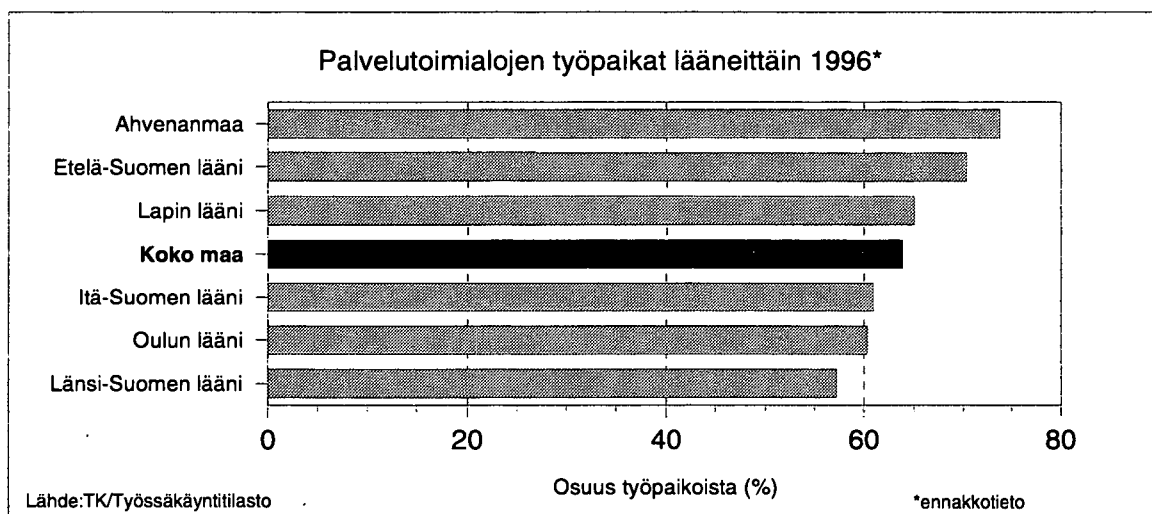
Kuva B9. Yli 64 -vuotiaiden väestöennuste lääneittäin vuoteen 2030.

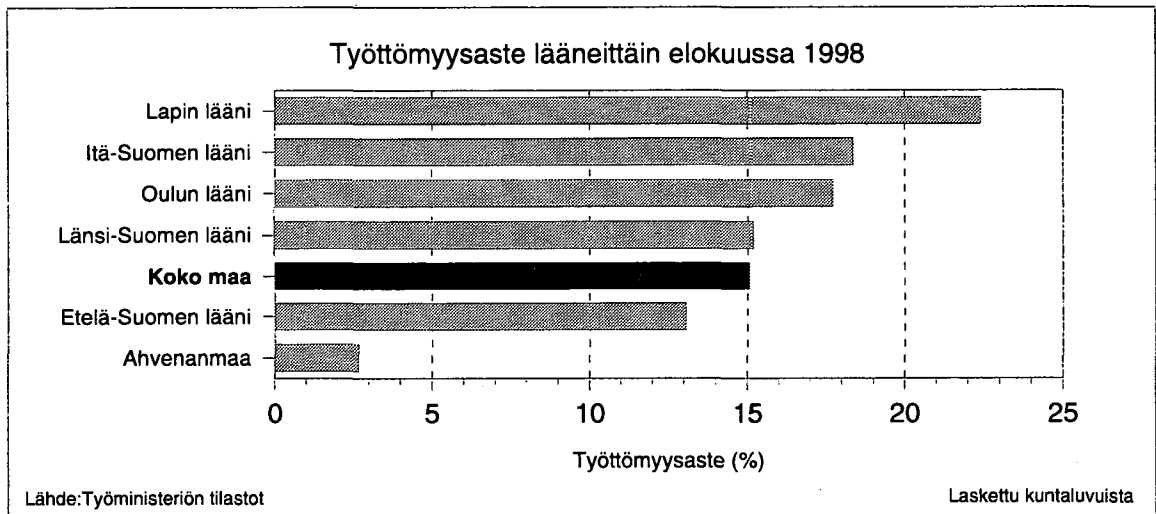
Kuva B10. Alkutuotannon työpaikat lääneittäin 1996.

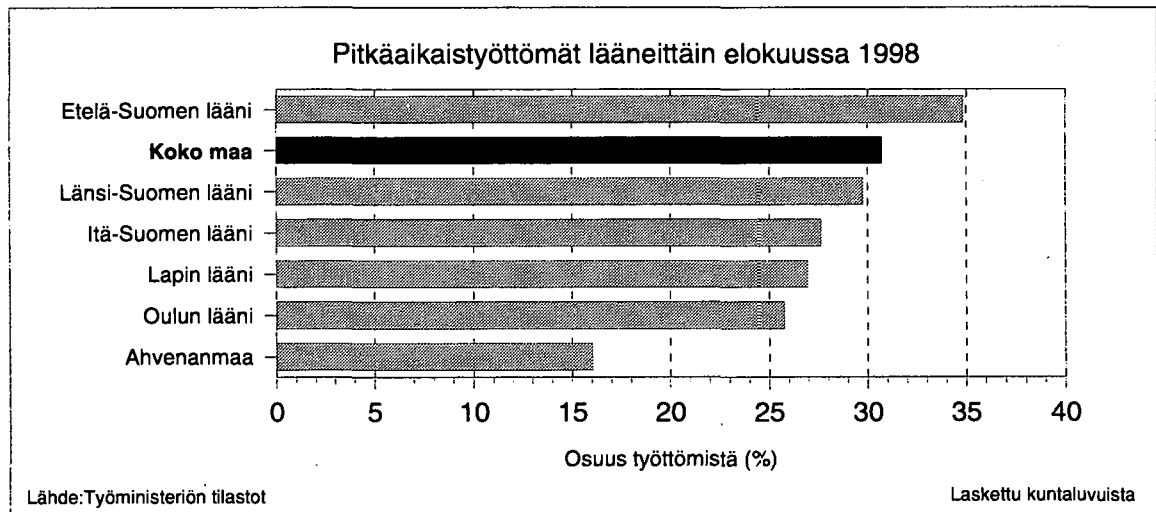
Kuva B11. Jalostuksen työpaikat lääneittäin 1996.

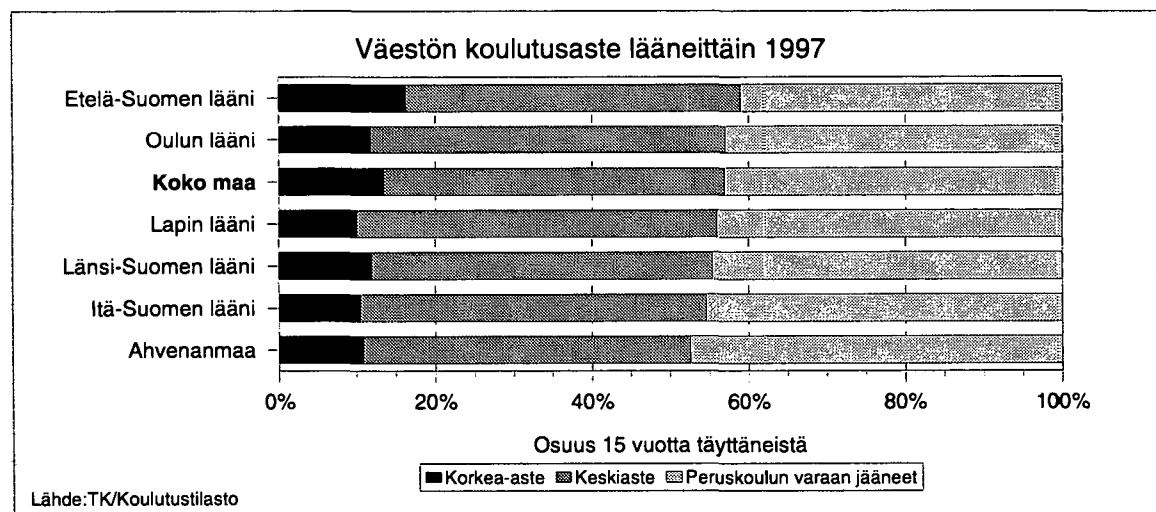
Kuva B12. Palvelutoimialojen työpaikat lääneittäin 1996.

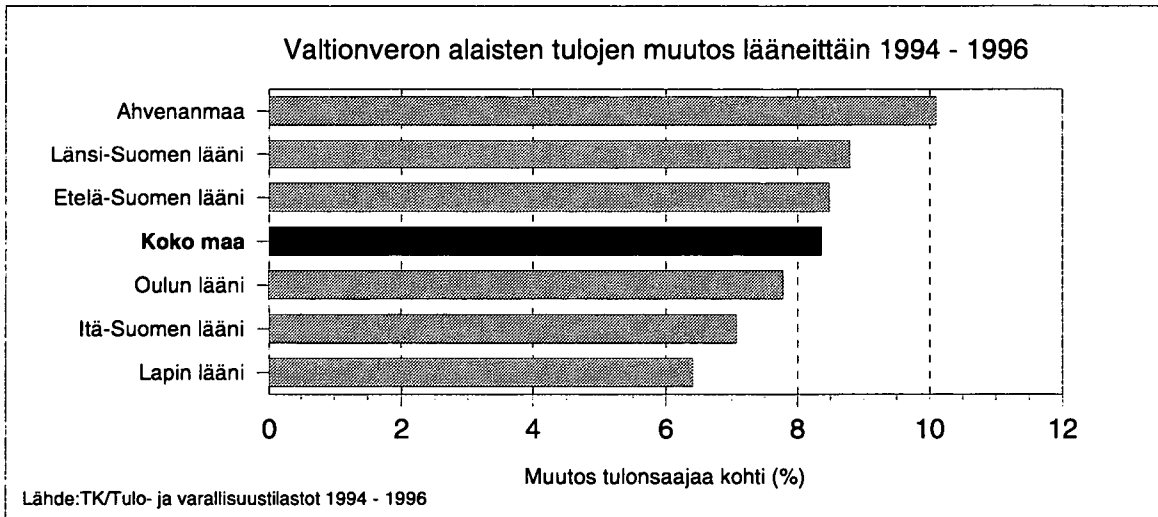
Kuva B13. Työttömyysaste lääneittäin elokuussa 1998.

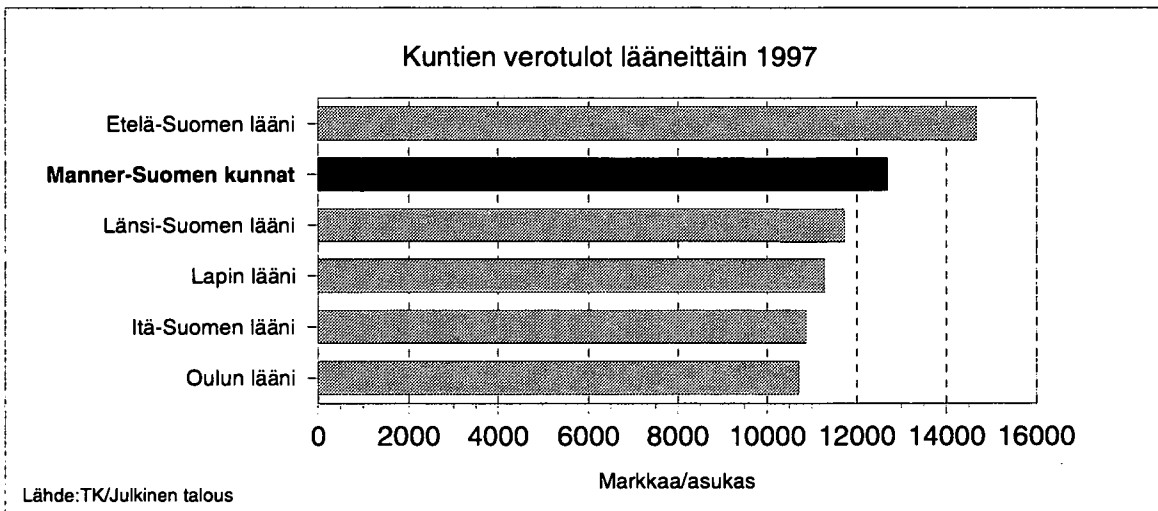
Kuva B14. Pitkäaikaistyöttömät lääneittäin elokuussa 1998.

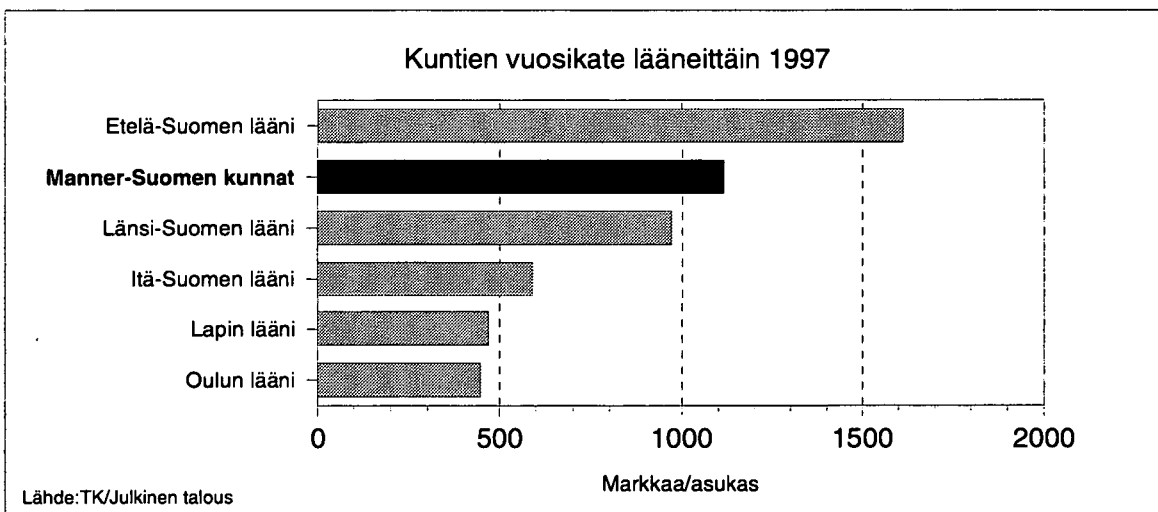
Kuva B15. Väestön koulutusaste lääneittäin 1997.

Kuva B16. Valtionveron alaisten tulojen muutos lääneittäin 1994 - 1996.

Kuva B17. Kuntien verotulot lääneittäin 1997.

Kuva B18. Kuntien vuosikate lääneittäin 1997.

KÄYTETYT LYHENTEET JA TIETOLÄHTEET

BKT = bruttokansantuote

EU = Euroopan unioni

KTM = Kauppa- ja teollisuusministeriö

Kuntafakta = Tilastokeskuksessa kehitetty mikrotietokoneohjelma, johon on koottu tietoja Suomen kunnista.

NUTS = Nomenclature of territorial units for statistics

Tielaitos

TK = Tilastokeskus

Tullihallitus

Työministeriö

Sisäasiainministeriö

Sähkölaitosyhdistys

KÄYTETYT KÄSITTEET

Ahtaasti asuminen. Asunto määritellään ahtaasti asutuksi ja siinä asuvat henkilöt ahtaasti asuviksi, jos asunnossa asuu normi 4:n mukaan enemmän kuin yksi henkilö huonetta kohti, kun keittiötä ei lasketa huonelukuun.

Alueella työssäkäyville tarkoitetaan kaikkia tällä alueella työssäkäyviä henkilöitä riippumatta heidän asuinpaikastaan. Alueella työssäkäyvät muodostavat ns. työllisen päiväväestön, jonka määrää voidaan pitää mittarina alueen työpaikkojen määrälle.

Asuntokunta. Kaikki henkilöt, jotka ovat vakinaisesti kirjoilla samassa asunnossa eli joilla on väestön keskusrekisterin henkilörekisterissä sama kotipaikkatunnus, muodostavat asuntokunnan.

Bruttokansantuote (BKT). Bruttokansantuoteluvut esitetään tuotannontekijähintaisina kunkin vuoden hintatason mukaan. Maakunnittaisia ja seutukunnittaisia bruttokansantuotetietoja on käytetty sekä markkamääräisinä että alueen asukasmäärään suhteutettuina.

EU-tavoitetukialueita on Suomessa kolme: tavoite 6-, 5b- ja 2-tukialueet. 6-alueet kohdennetaan erittäin harvaan asuttujen alueiden kehittämiseen, 5b-tukea maaseudun elinkeinorakenteen monipuolistamiseen ja 2-alueet taantuvien teollisuusalueiden kehittämiseen.

Jalostusarvo saadaan vähentämällä tuotannon bruttoarvosta ulkopuolisilta sekä saman yrityksen toisilta toimipaikoilta hankittujen tuotantopanosten arvo, mukaan lukien käyttöomaisuudesta maksetut vuokrat, vähennettynä tai lisätynä polttoaine- sekä aine- ja tarvikkevarastojen muutoksella. Hankittuihin tuotantopanoksiin sisältyvät polttoaineiden, sähkön, lämmön, pakkausten, aineiden ja tarvikkeiden korjaus- ja asennustöiden, teetettyjen palkkiotöiden sekä myös palvelusten hankinta. Tuotannon bruttoarvo käsittää omien tuotteiden toimitusten arvon, saadun korvauksen vieraille suoritetuista valmistus- yms. palveluksista (palkkiotyö), muista palveluista saadun bruttokorvauksen (ei-teollisten palveluiden myynti) sekä kauppatavaroiden myynnistä saatujen tuotteiden ja kauppatavaroiden hankintakustannusten erotuksen vähennettynä tai lisätynä valmiste- ja kauppatavaravarojen sekä varastossa olevien keskeneräisten töiden muutoksella.

Kokonaistuotos on toimipaikkojen tarkasteluajanjakson aikana tuottamien tavaroiden ja palvelusten summa.

Koulutusasteen mittaaminen perustuu koulutusaikaan.

Koulutustaso on koulutusta kuvaava kolminumeroinen mittainluku, joka on laskettu kunkin 15 vuotta täyttäneestä väestöstä tietyn kaavan mukaan. Mitä pitempi koulutuksen kokonaispituus on, sitä korkeampi on koulutustaso ja sitä suurempi on vastaava lukuarvo.

Kuntaryhitys. Kaupunkimaiset kunnat: Väestöstä vähintään 90 % asuu taajamissa tai suurimman taajaman väkiluku on vähintään 15 000. **Taajaan asutut kunnat:** Väestöstä vähintään 60 % mutta alle 90 % asuu taajamissa ja suurimman taajaman väkiluku on vähintään 4 000 mutta alle 15 000. **Maaseutumaiset kunnat:** Väestöstä alle 60 % asuu taajamissa ja suurimman taajaman väkiluku on alle 15 000 tai väestöstä vähintään 60 % mutta alle 90 % asuu taajamissa ja suurimman taajaman väkiluku on alle 4000.

Muuttotase on nettomuutto suhteutettuna alueen asukasluukuun.

Nettomuutto on alueen tulomuutto - lähtömuutto.

NUTS (Nomenclature of territorial units for statistics) on EU:n hierarkkinen alueluokitusjärjestelmä, jonka mukaan laaditaan kaikki EU:n alueelliset tilastot: NUTS 1 (Manner-Suomi, Ahvenanmaa), NUTS 2 (suuralueet 6 kpl), NUTS 3 (maakunnat 20 kpl), NUTS 4 (seutukunnat 85 kpl) ja NUTS 5 (kunnat 452 kpl).

Pitkäaikaistyötön on henkilö, jonka työttömyys on kestänyt yli vuoden.

Rakennus on erillinen, sijaintipaikalleen kiinteästi rakennettu tai pystytetty, omalla sisäänkäynnillä varustettu rakennelma, joka sisältää eri toimintoihin tarkoitettua katettua ja yleensä ulkoseinien tai muista rakennelmista (rakennuksista) erottavien seinien rajoittamaa tilaa.

Rakentamisvuodella tarkoitetaan vuotta, jona rakennus valmistui käyttökuntoon.

Seutukunta on kuntien yläpuolelle luotu toiminnallinen välitaso. Niiden rajauksesta on päättänyt Sisäasiainministeriö. Seutukuntia on Suomessa 85 kpl.

Taajamaksi määritellään kaikki vähintään 200 asukkaan rakennusryhmät, joissa rakennusten välinen etäisyys ei yleensä ole yli 200 metriä. Taajamien rajauksissa otetaan huomioon asuinrakennusten lisäksi mm. liike-, toimisto- ym. työpaikkoina käytettäviä rakennuksia.

Taajama-aste tarkoittaa taajamissa asuvien osuutta koko väestöstä.

Tutkinnon suorittaneeksi määritellään henkilö, joka on suorittanut perusasteen jälkeisiä tutkintoja. Perusasteen jälkeisiksi tutkinnoiksi katsotaan lukioissa, ammatillisissa oppilaitoksissa ja korkeakouluissa loppuun suoritettut tutkinnot, joissa koulutusaika on vähintään 400 tuntia. Työllisyyskoulutuksen osalta tutkinnoiksi katsotaan vain työvoimapolitiittisen aikuiskoulutuksen koulutusammattiin tai tutkintoon johtaneen koulutuksen suoritus.

Työlliseen työvoimaan luetaan kaikki 15-74 -vuotiaat henkilöt, jotka laskentahetkellä ovat työllisiä.

Työpaikkaomavaraisuus on alueella olevat työpaikat/työlliset*100. Mikäli alueen työpaikkojen lukumäärä on suurempi kuin työllisten lukumäärä, alueen työpaikkaomavaraisuus ylittää 100 %.

Työttömyysasteella tarkoitetaan työttömän työvoiman prosenttiosuutta koko työvoimasta. Nuorten työttömyysasteella tarkoitetaan alle 25-vuotiaiden työttömien prosenttiosuutta saman ikäisestä työvoimasta.

Yritystoimipaikat on kunnittain tilastoitu. Toimipaikkoihin sisältyvät sekä yksitoimipaikkaiset yritykset että monitoimipaikkaisten yritysten toimipaikat.

KUNNALLISTALOUDEN KÄSITTEET:

Kassan riittävyys on $365 \times \text{Kassavarat/Kassasta maksut}$. Tämä tunnusluku poikkeaa aikaisemmissa tilastoissa käytetyistä kassan riittävyys laskukaavasta. (Kassasta maksut = Henkilöstökulut + palvelujen ostot + aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostot tilikauden aikana – varastojen lisäys (+) tai vähennys (-) + avustukset + muut kulut + alv-takaisinperintä + korkokulut + muut rahoituskulut + käyttöomaisuusinvestoinnit + lainananto + pitkäaikaisten lainojen lyhennykset)

Lainakanta = Vieras pääoma - pitkäaikaisen vieraan pääoman saadut ennakot – lyhytaikaisen vieraan pääoman saadut ennakot – lyhytaikaisen vieraan pääoman ostovelat – lyhytaikaisen vieraan pääoman siirtovelat.

Suhteellinen velkaantuneisuus (%) = $(\text{Vieras pääoma} - \text{saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Tehtäväkohtaiset käyttökustannukset, käyttötuotot ja nettokustannukset on laskettu seuraavasti: Käyttökustannuksiin on käyttötalouden menoista laskettu yhteen toimintamenot, käyttöomaisuuden poistot ja vyörytyserät. Käyttötuottoihin on käyttötalouden tuloista laskettu yhteen toimintatulot ja vyörytyserät. Nettokustannukset ovat käyttökustannusten ja käyttötuottojen erotus.

Toimintakate muodostuu *toimintatuottojen* (=myyntitulot, maksutuotot, tuet ja avustukset, muut tuotot, valmisteverastojen lisäys tai vähennys, valmistus omaan käyttöön) ja *toimintakulujen* (=henkilöstökulut, palvelujen ostot, aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostot, varastojen lisäys tai vähennys, avustukset, muut kulut) erotuksesta

Vuosikate muodostuu seuraavasti: *toimintakate* + verotulot ja valtionosuudet - arvonlisäveron takaisinperintä (=käyttökate) + korkotulot + osinkotulot + muut rahoitustuotot – korkokulut – muut rahoituskulut.

Yleishallintoon kuuluvat: Kunnan ylintä päättäjä- ja toimeenpanovaltaa käyttävien hallintoviranomaisten sekä niiden neuvoa antavien ja suunnitteluelinten tehtävät, niiden oheispalvelut, tilat jne., vaalit, yleinen taloushallinto, rahoituksen ja varainhoidon hallintotehtävät, verojen perintä ja tarkastustoimi. Yleishallintoon ei enää kuulu aikaisemmat tehtäväluokat Toimialapalvelut ja Muut sisäiset palvelut.

Kuvaluettelo**ETELÄ-SUOMI**

1. Läänit ja maakunnat 1998
2. Etelä-Suomen katsauksen kunnat ja maakunnat 1998
3. Taajama-asteeseen perustuva kuntaryhmitys 1998
4. Seutukunnat Etelä-Suomessa 1998

VÄESTÖ

5. Väkiluvun muutokset maakunnittain 1980 – 1997
- 6ab. Väkiluku kunnittain 31.12.1997
- 7ab. Väkiluvun muutos kunnittain 1997
8. Väkiluvun muutos kunnittain 1990 – 1997
9. Väkiluvun muutos maakunnittain tilastollisen kuntaryhmän mukaan 1997
10. Yleinen hedelmällisyysluku kunnittain 1997
11. Syntyneiden enemmisyys kunnittain 1997
12. Syntyneet kantalaiset 1996
13. Väestömuutokset maakunnittain 1980 - 1997
14. Muuttotase kunnittain 1997
15. Maakuntien väliset muutot 1997
16. 15 - 64 -vuotiaat kunnittain 1997
- 17ab. Alle 15- ja yli 64-vuotiaat kunnittain 1997
18. Yli 64-vuotiaat kunnittain 1997
19. Sukupuolirakenne kunnittain 1997
20. Väestön keski-ikä kunnittain 1997
21. Väestön keski-ikä muutos kunnittain 1980 – 1997
22. Väestön ikä- ja sukupuolirakenne maakunnittain 1997 ja ennuste 2030
23. Väestöennuste kunnittain 2000
- 24ab. Väestöennuste kunnittain vuoteen 2030
25. Väestöennuste ikäryhmittäin maakunnittain ja koko maassa 1998 – 2030
26. Alle 15-vuotiaiden väestöennuste kunnittain vuoteen 2030
27. Yli 64-vuotiaiden väestöennuste kunnittain vuoteen 2030
28. Ruotsinkielisen väestön osuus kunnittain 1997
29. Etelä-Suomen ruotsinkielisen väestön ikä- ja sukupuoli-rakenne 1997
30. Ulkomaalaisten osuus kunnittain 1997
31. Suurimmat ulkomaalaisryhmät maakunnittain 1997

ELINKEINOELÄMÄ**Yritysten toimipaikat**

32. Toimipaikat kunnittain 1998
33. Toimipaikat toimialoittain maakunnittain ja koko maassa 1998
34. Toimipaikkojen henkilökunta ja liikevaihto toimialoittain Uudellamaalla, Varsinais-Suomessa, Kanta-Hämeessä ja Päijät-Hämeessä 1996
35. Toimipaikkojen henkilökunta ja liikevaihto toimialoittain Kymenlaaksossa, Etelä-Karjalassa, Itä-Uudellamaalla ja koko maassa 1996

Elinkeinorakenne

36. Työllisen työvoiman muutokset maakunnittain 1987 – 1996
37. Elinkeinorakenne Uudellamaalla, Varsinais-Suomessa, Kanta-Hämeessä ja Päijät-Hämeessä 1995
38. Elinkeinorakenne Kymenlaaksossa, Etelä-Karjalassa, Itä-Uudellamaalla ja koko maassa 1996

Alkutuotanto

39. Alkutuotannon työllistyvyys kunnittain 1996
40. Työllinen työvoima alkutuotannossa iän ja sukupuolen mukaan maakunnittain 1996
41. Tilojen keskimääräinen peltoala kunnittain 1996
42. Tilojen keskimääräinen metsäala kunnittain 1996
43. Maatilatalouden valtionverotuksen tulojen muutos kunnittain 1994 – 1996

Jalostus

44. Jalostuksen työllistyvyys kunnittain 1996
45. Työllinen työvoima jalostuksessa iän ja sukupuolen mukaan maakunnittain 1996
46. Teollisuuden toimipaikat toimialoittain maakunnittain 1998

47. Teollisuuden jalostusarvo toimialoittain maakunnittain 1996
48. Teollisuuden jalostusarvo maakunnittain 1985 – 1996
49. Teollisuuden jalostusarvo kunnittain 1996
50. Teollisuuden henkilökunta kunnittain 1996
51. Teollisuuden vienti kunnittain 1996

Palvelut

52. Palvelutoimialojen työllistyvyys kunnittain 1996
53. Työllinen työvoima palvelutoimialoilla iän ja sukupuolen mukaan maakunnittain 1996
54. Palvelutoimialojen toimialarakenne Uudellamaalla, Varsinais-Suomessa, Kanta-Hämeessä ja Päijät-Hämeessä 1996
55. Palvelutoimialojen toimialarakenne Kymenlaaksossa, Etelä-Karjalassa ja Itä-Uudellamaalla 1996

Konkurssit

56. Konkurssiin haettujen yritysten henkilökunnan määrä alueittain 1990 – 1997

Matkailu

57. Majoitus- ja ravitsemistoimipaikat kunnittain 1998
58. Hotellien huonekapasiteetin käyttö alueittain 1987 – 1997
59. Yöpymisvuorokaudet maakunnittain 1995 – 1997
60. Majoituskapasiteetti maakunnittain 1994 – 1998
61. Yöpymisvuorokaudet kansallisuuden mukaan maakunnittain 1997

Tulonsaajien tulot

- 62ab. Valtionveron alaiset tulot kunnittain 1996
63. Valtionveron alaiset tulot kunnittain 1996
64. Valtionveron alaisten tulojen muutos kunnittain 1994 – 1996

Bruttokansantuote

65. Bruttokansantuote asukasta kohti maakunnittain 1988 – 1996, EU=100
66. Bruttokansantuote asukasta kohti maakunnittain 1988 – 1996
67. Bruttokansantuote eri toimialoilla maakunnittain 1996, milj. mk
68. Bruttokansantuote eri toimialoilla maakunnittain 1996, %

TYÖLLISYYS JA TYÖTTÖMYYS**Työllisyys**

69. Työpaikkaomavaraisuus kunnittain 1995
70. Työpaikkojen vuosimuutos maakunnittain 1990 – 1996
71. Avoimet työpaikat TE-keskuksittain 1991 – 1998

Työttömyys

72. Työttömyysaste TE-keskuksittain 1991 – 1998
- 73ab. Työttömyysaste kunnittain elokuussa 1998
74. Työttömyyden muutos kunnittain 1996 – 1997
75. Työttömyysaste kunnittain elokuussa 1998
76. Pitkäaikaistyöttömät TE-keskuksittain 1991 – 1998
77. Pitkäaikaistyöttömät kunnittain elokuussa 1998
78. Nuorten työttömyysaste kunnittain 1997

KOULUTUS

79. Koulutustaso eri kuntaryhmissä maakunnittain 1997
- 80ab. Koulutusaste kunnittain 1996
- 81ab. Peruskoulun nettokustannukset kunnittain 1997
82. Koulutustason muutos kunnittain 1983 - 1997
83. Koulutustaso kunnittain 1997

TERVEYS- JA SOSIAALIPALVELUT

84. Sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset kunnittain 1997
- 85ab. Sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset kunnittain 1997
86. Sosiaali- ja terveystoimen henkilöstö tehtävälueittain 1997
87. Erikoissairaanhoidon nettokustannukset kunnittain 1997
88. Perusterveydenhuollon nettokustannukset kunnittain 1997
- 89ab. Lasten päivähoiton käyttökustannukset kunnittain 1997
- 90ab. Toimeentulotukimenot kunnittain 1997
- 91ab. Lasten päivähoiton nettokustannukset kunnittain 1997
92. Kunnallinen lasten päivähoito kunnittain 1997

RAKENTAMINEN JA ASUMINEN

- 93. Valmistuneet rakennukset maakunnittain 1995 –1997
- 94. Asuntotuotanto maakunnittain 1982 - 1997
- 95. Asuntotuotanto kunnittain 1997
- 96. Asuntojen hintojen kehitys alueittain 1985 - 1998
- 97. Asuntojen neliöhinnat kunnittain 1997
- 98. Asuntojen keskipinta-ala kunnittain 1996
- 99. Ahtaasti asuvat asutokunnat kunnittain 1996
- 100. Kesämökkit maakunnittain 1980, 1990 ja 1997
- 101. Kesämökkit kunnittain 1997

LIIKENNE

- 102. Liikennesuorite kunnittain 1996
- 103. Henkilöautot kunnittain 1997
- 104. Henkilöautojen keski-ikä kunnittain 1997
- 105. Tieliikenteessä kuolleet maakunnittain 1995 – 1997
- 106. Kotimaan lentoliikenne Etelä-Suomen suurimmilla asemilla 1986 – 1997
- 107. Ulkomaan matkustajaliikenne eri satamissa 1997
- 108. Maahan saapuneet ja maasta lähteneet henkilöautot 1997

ENERGIATALOUS

- 109. Sähkön tuotanto maakunnittain 1996 – 1997
- 110. Vesivoimalla tuotettu energia maakunnittain 1996 – 1997
- 111. Sähkön kulutus maakunnittain 1996 – 1997
- 112. Sähkön käyttö maakunnittain 1997
- 113. Yksityinen sähkönkulutus kunnittain 1997
- 114. Sähkön tuotanto ja kulutus maakunnittain 1997
- 115. Sähköomavaraisuus maakunnittain 1996 – 1997

YMPÄRISTÖN TILA

- 116. Typen oksidien päästöt maakunnittain 1992 - 1996
- 117. Rikkidioksidipäästöt maakunnittain 1992 - 1996
- 118. Hiukkaspäästöt maakunnittain 1992 - 1996
- 119. Typen oksidipäästöt (NO_x) kunnittain 1996
- 120. Rikkidioksidipäästöt (SO₂) kunnittain 1996
- 121. Hiukkaspäästöt kunnittain 1996
- 122. Kansallis- ja luonnonpuistot Etelä-Suomessa 1998

KUNNALLISTALOUS

- 123. Veroprosentti kunnittain 1998
- 124. Keskimääräisen äyrimäärän kehitys alueittain verovuosina 1980 – 1996
- 125. Verotulot kunnittain 1997
- 126ab. Verotulot kunnittain 1997
- 127. Verotulojen muutos kunnittain 1996 – 1997
- 128. Vuosikate kunnittain 1997
- 129. Lainakanta kunnittain 1997
- 130ab. Vuosikate kunnittain 1997
- 131ab. Toimintakate kunnittain 1997
- 132ab. Lainakanta kunnittain 1997
- 133. Suhteellinen velkaantuneisuus kunnittain 1997
- 134. Kassan riittävyys kunnittain 1997
- 135. Yleishallinnon nettokustannukset kunnittain 1997

ALUEPOLTIKKA

- 136. EU:n tukialueet 1998
- 137. KTM:n myöntämät kehitysalueen investointi- ja pk-yritysten kehittämistuet maakunnittain 1997
- 138. KTM:n myöntämät kehitysalueen investointi- ja pk-yritysten kehittämistuet kunnittain 1997

LÄÄNIT

- B1. Läänien pinta-ala 1998
- B2. Väkiluku lääneittäin 31.12.1997
- B3. Alle 15- ja yli 64 -vuotiaat lääneittäin 31.12.1997
- B4. Väkiluvun muutos lääneittäin 1997
- B5. Muuttotase lääneittäin 1997
- B6. Syntyneiden enemmisyys lääneittäin 1997
- B7. Väestöennuste lääneittäin vuoteen 2030
- B8. Alle 15 -vuotiaiden väestöennuste lääneittäin vuoteen 2030
- B9. Yli 64 -vuotiaiden väestöennuste lääneittäin vuoteen 2030
- B10. Alkutuotannon työpaikat lääneittäin 1996
- B11. Jalostuksen työpaikat lääneittäin 1996
- B12. Palvelutoimialojen työpaikat lääneittäin 1996
- B13. Työttömyysaste lääneittäin elokuussa 1998
- B14. Pitkäaikaistyöttömät lääneittäin elokuussa 1998
- B15. Väestön koulutusaste lääneittäin 1997
- B16. Valtionveron alaisten tulojen muutos lääneittäin 1994 - 1996
- B17. Kuntien verotulot lääneittäin 1997
- B18. Kuntien vuosikate lääneittäin 1997

Etelä-Suomen katsaus 1998 antaa päättäjille ja muille tiedontarvitsijoille tuoretta ja valmiiksi muokattua aluetietoa Etelä-Suomesta. Katsaus sisältää noin 160 havainnollista diagrammia ja kuntapohjaista teemakarttaa, joissa esitetään tietoa Etelä-Suomen

- väestöstä
- koulutuksesta
- elinkeinoelämästä
- bruttokansantuotteesta
- työllisyydestä
- asumisesta
- terveys- ja sosiaalipalveluista
- liikenteestä
- energiataloudesta
- ympäristöstä
- kunnallistaloudesta
- aluepolitiikasta

Katsaus sisältää myös 18 diagrammikuvaa käsittävän uusien läänien vertailun. Julkaisussa olevia kuvia tai kuvien pohjana olevaa tilastoaineistoa voi tilata Tilastokeskuksen aluepalveluistomista. Kuvat on saatavana myös värikalvoina. Paperiversion ohella julkaisu on saatavana myös sähköisessä muodossa.

Vastaavan tietosisältöisinä tuotetaan myös Pohjois-Suomen, Itä-Suomen ja Länsi-Suomen katsaukset.

Katsauksen on tuottanut Tilastokeskuksen Oulun aluepalvelu.

Julkaisujen myynti: Tilastokeskus

Aluepalvelut:	puhelin	faksi	sähköposti
Oulu	(08) 537 2046	(08) 537 2047	oulu.tilastokeskus@stat.fi
Seinäjoki	(06) 414 4539	(06) 423 3696	sjoki.tilastokeskus@stat.fi
Mikkeli	(015) 161 461	(015) 161 462	mikkeli.tilastokeskus@stat.fi
Tampere	(03) 223 2240	(03) 223 2241	tampere.tilastokeskus@stat.fi
Turku	(02) 274 3430	(02) 274 3440	turku.tilastokeskus@stat.fi
Myyntipalvelu	(09) 1734 2011	(09) 1734 2474	myynti.tilastokeskus@stat.fi

ISSN 1239-7474
ISBN 951-727-520-X
Tuotenro: 9732

9 789 51 7 27 5200